

Begroting 2025

Inclusief meerjarenraming 2026-2028

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Begroting op hoofdlijnen.....	8
3. Uitkomsten begroting 2025	10
4. Beleidsvelden / hoofdtaakvelden.....	13
4.0 Bestuur en ondersteuning	13
4.1 Veiligheid	16
4.2 Verkeer en vervoer	21
4.3 Economie.....	28
4.4 Onderwijs.....	28
4.5 Sport, Cultuur en Recreatie	39
4.6 Sociaal Domein	47
4.7 Volksgezondheid en Milieu.....	66
4.8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing	73
4.9 Overhead en ondersteuning organisatie	82
4.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	86
5. Paragrafen	91
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	91
5.2 Lokale heffingen	91
5.3 Bedrijfsvoering.....	109
5.4 Financiering	109
5.5 Onderhoud kapitaalgoederen	118
5.6 Grondbeleid	123
5.7 Verbonden partijen	126
5.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid	137
5.9 Energietransitie	138
5.10 Majeure projecten.....	138

6. Financiële begroting	147
6.1 Toelichting begroting (baten en lasten)	147
6.2 Overzicht geraamde baten en lasten op hoofdtakniveau	149
6.3 Overzicht incidentele baten en lasten	150
6.4 Overzicht reserves	152
6.5 Overzicht voorzieningen	155
6.6 Investerings	157
6.7 Geprognosticeerde balans	158
6.8 Emu-saldo	159
6.9 Stille reserves	160
6.10 Langlopende financiële rechten en verplichtingen	160
Bijlagen	162
1. Overzicht geraamde baten en lasten per (hoofd-)taakveld	163
2. Meerjarenprogramma 2024-2028	166
3. Prognose algemene reserve	171
4. Subsidiejaarprogramma welzijn 2025	172
5. Woningbouwprogramma	175
6. Afkortingenlijst	179

1. Inleiding

De raad stelt via de begroting de kaders vast voor het komende jaar. In de voorliggende begroting is dat het jaar 2025. De begroting 2025 is een uitwerking van de door u in juni vastgesteld perspectiefnota. De begroting is niet louter een financieel document, maar bevat ook het te voeren beleid. De gemeente kent heel veel verschillende taken en ambities. Voor 2025 zien we een aantal belangrijke thema's en actualiteiten die we hieronder toelichten.

Schaalsprong

Er blijft de komende periode een grote behoefte aan woningen. In de vergadering van 22 december 2022 heeft uw raad een keuze gemaakt over de hoeveelheid woningen die we in de gemeente nog willen realiseren, op welke wijze we dit willen doen en waar. Daarnaast is de kwaliteit van deze woningbouwopgave in relatie tot de doelgroepen belangrijk. Ten opzichte van onze omgeving en in het bijzonder de groei van Brainport zien we in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf. Het richtgetal voor het aantal woningen in 2040 is 2.900 woningen (ca. 1.800 woningen extra t.o.v. harde en zachte plancapaciteit). We gaan daarbij uit van een ontwikkelscenario van inbreiden en uitbreiden en we vinden dat de verdeling van het woningbouwprogramma niet evenredig plaats hoeft te vinden en bij geen van de kernen op voorhand het overgrote deel van het programma moet landen. We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling.

Financiële onzekerheid en structurele tekorten vanaf 2026

Gemeenten hebben al een aantal jaren te maken met onzekerheid over de financiële vooruitzichten voor de komende jaren. De gemeenten zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van de uitkeringen vanuit het Rijk. Vanaf 2026, het zogenoemde ravijnjaar, ontvangen de gemeenten fors minder geld vanuit het Rijk. Ook in Bladel zijn de teruglopende inkomsten vanuit het Rijk duidelijk terug te zien in de meerjarenraming.

De veranderingen vanaf 2026 zullen een impact hebben op de financiële slagkracht van gemeenten. De lijst met maatschappelijke opgaven is groot. Denk daarbij aan het grote tekort aan betaalbare woningen, de noodzakelijke klimaatopgave en energietransitie, het versterken van bestaanszekerheid van mensen, de jeugdzorg, onderwijs en de opgave in het landelijk gebied. Als gemeente willen wij blijven werken aan de vooruitgang van onze gemeente. Een belangrijke voorwaarde hierbij is een juiste balans tussen taken en middelen.

De VNG is van mening dat taken en middelen niet meer in balans zijn. De VNG spant zich dan ook maximaal in om deze balans alsnog te bewerkstelligen. Het nieuwe kabinet zal met de VNG in gesprek moeten blijven. Op dit moment is de financiële toekomst voor gemeenten een ongewis. De korting blijft staan en daar zal de komende periode over besloten moeten worden. Als het nieuwe kabinet vasthoudt aan de hiervoor genoemde ingeboekte korting, zal bezien moeten worden welke taken nog op welke wijze binnen de beschikbare middelen kunnen worden uitgevoerd.

Bij de septembercirculaire 2024, die naar verwachting verschijnt op Prinsjesdag (17 september), worden we opnieuw geïnformeerd over de hoogte van de algemene uitkering. We hopen dan meer zekerheid te krijgen over de financiële situatie vanaf 2026.

Indien het financieel meerjarenperspectief voor Bladel de komende maanden niet verbeterd, zal de raad samen met het college, bij de perspectiefnota 2025 een pakket van ombuigingsvoorstellen moeten vaststellen om weer te komen tot een evenwichtige balans binnen de financiële mogelijkheden, taken en ambities. We zullen er dan niet aan ontkomen om bezuiniging in gang te gaan zetten. Van-

zelfsprekend hopen wij niet dat het zover komt. De inzet van de reserves is één van de mogelijkheden om het meerjarenperspectief te verbeteren. De meerjarenraming zoals nu opgenomen in de begroting, is een reële weergave van het meerjarenperspectief, zonder 'extra' inzet van de algemene reserve. Hierdoor blijft de ingeboekte korting van het Rijk duidelijk zichtbaar.

Meer aandacht sociaal domein

Bij de behandeling van de perspectiefnota 2023 heeft de raad een motie aangenomen waarbij het college wordt verzocht meer aandacht te hebben voor het sociaal domein in de P&C-documenten. Bij de begroting 2024 is hier, zo goed als mogelijk, direct invulling aan gegeven. In de voorliggende begroting wordt, als antwoord op de aangenomen motie, meer aandacht besteed aan het programma sociaal domein.

Monitor majeure projecten

Op 27 juni 2024 heeft de raad besloten om een financiële monitor met maximaal vijf lopende majeure projecten op te nemen in de P&C-stukken, met ingang van de programmabegroting 2025. De raad heeft besloten om te starten met de projecten Egyptische Poort, Gemeenschapshuis aan de Markt en Herinrichting N284. Middels de paragraaf 'Majeure projecten' in deze begroting geeft het college invulling aan het raadsbesluit van 27 juni jl. Op deze wijze kunnen langlopende projecten door de raad worden gemonitord.

Doorontwikkeling P&C-documenten

In een eerder stadium heeft de gemeenteraad van Bladel de behoefte uitgesproken over diverse wensen en aanvullingen in de P&C-documenten. Hierbij kan gedacht worden aan het vergroten van de sturingsmogelijkheden en het verbeteren van de leesbaarheid van de P&C-documenten. De toevoeging van de monitor majeure projecten in de voorliggende begroting draagt ook bij aan deze doorontwikkeling. Door invulling te geven aan de behoefte van de raad worden de P&C-documenten van de gemeente Bladel op dit moment dus doorontwikkeld. Dit is een proces dat niet in één keer zichtbaar zal zijn, maar procesmatig wordt verdeeld over de komende jaren. De komende jaren zullen de P&C-documenten dus ontwikkelen om met name de sturingsmogelijkheden van de raad en de leesbaarheid van de stukken te vergroten. Momenteel wordt concreet gewerkt aan de behoefte om de sturingsmogelijkheden te vergroten.

Het financieel beeld in één oogopslag

De meerjarenraming tot en met 2028 betreffende het bestaande beleid sluit met, met uitzondering van 2026, een structureel positief saldo (zie regel 1. van de onderstaande tabel). Bij de incidentele baten (onder regel 2) moet u denken aan zaken als grondverkopen buiten grondexploitaties en winstuitnames grondexploitaties. In de regels 3 en 4 worden de lasten van het nieuwe beleid opgenomen. Het begrotingsresultaat na invulling van het nieuwe beleid is weergegeven onder regel 5, verdeeld naar structureel (5a) en incidenteel (5b) begrotingsresultaat.

Ons weerstandvermogen, de algemene reserve, is meer dan voldoende om de risico's die we lopen te dekken. In de regels 6, 7 en 8a ziet u dat in 2024 (inclusief verrekening resultaat) meer wordt gestort aan de reserves. In jaren vanaf 2025 wordt er meer onttrokken. Deze verwachte ontwikkeling is op basis van geplande stortingen en onttrekkingen. De ervaring leert dat deze sterk kunnen afwijken. Belangrijkste oorzaken zijn vertraging in grote werken, vertraging van plannen in de grondexploitaties en het saldo van de jaarrekening.

(bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027	2028
beschikbare ruimte					
1. saldo bestaand beleid structureel	v 3.036	v 1.651	n -122	v 19	v 93
2. saldo bestaand beleid incidenteel	v 568	n -114	v 52	v 36	v 100
totaal beschikbare ruimte (1 + 2)	v 3.604	v 1.537	n -70	v 55	v 193
geplande nieuwe uitgaven					
3. structurele lasten meerjarenprogramma	0	n -459	n -195	n -528	n -894
4. incidentele lasten meerjarenprogramma	0	0	0	0	0
totaal netto nieuwe uitgaven (3 + 4)	0	n -459	n -195	n -528	n -894
5. totaal begrotingssaldo (1 t/m 4)	v 3.604	v 1.078	n -265	n -473	n -701
5a. waarvan structurele uitgaven en inkomsten	v 3.036	v 1.192	n -317	n -509	n -801
5b. waarvan incidentele uitgaven en inkomsten	v 568	n -114	v 52	v 36	v 100

(- = nadeel en + = voordeel)

reserves					
6. beoogde stortingen in reserves	n -1.610	n -3.436	n -3.055	n -169	n -2.657
7. beoogde onttrekkingen aan reserves	v 4.450	v 4.557	v 3.264	v 1.656	v 3.768
8. saldo beoogde mutaties voor resultaatbestemming	v 2.840	v 1.121	v 209	v 1.487	v 1.111
8a. verrekening begrotingsresultaten met algemene reserve	n -3.604	n -1.078	v 265	v 473	v 701
totaal beoogde mutaties reserves na resultaatbestemming	n -764	v 43	v 474	v 1.960	v 1.812

(- = storting en + = onttrekking)

Opbouw van de begroting

We gebruiken de begroting 2025 om afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het college over wat we in het begrotingsjaar gaan doen en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. Met deze begroting willen we de raad beter in positie brengen om op strategisch niveau te kunnen sturen op politieke thema's.

Per doelstelling wordt eerst toegelicht wat wij dit jaar gaan doen om deze te realiseren. De going-concern activiteiten zijn impliciet in de financiële begroting en in de programma's meegenomen. Bij de afzonderlijke programma's wordt gerapporteerd over de indicatoren, zodat de ontwikkeling ten opzichte van voorgaande jaren kan worden beoordeeld. In deze begroting wordt bij elk programma inzichtelijk gemaakt wat de belangrijkste politieke thema's van de gemeente Bladel zijn. Elk programma kent een duidelijke opbouw, waarin per beleidsveld het maatschappelijk effect staat opgenomen waarop de raad op strategisch niveau kan sturen. Per beleidsveld zijn op tactisch niveau de politieke thema's van het college weergegeven, waarbij de kern bestaat uit het beantwoorden van de volgende vragen:

- Wat willen we bereiken? wat is onze opgave/ ambitie?
- Wat gaan we daar voor doen? wat gaan we dit jaar doen om onze opgave aan te pakken?
- Hoe kunnen we dat meten? belangrijkste indicatoren om het doel te meten
- Wat kost het? de baten en lasten van de ambities en de reguliere werkzaamheden zijn, per thema, opgenomen in een tabel.

Op sommige thema's willen we meerdere ambities bereiken. Deze zijn apart benoemd. In de beleidsvelden zijn daarnaast de in de BBV verplicht voorgeschreven beleidsindicatoren opgenomen. Deze beleidsindicatoren zijn voor alle gemeenten gelijk en op "waar staat je gemeente" raadpleegbaar. Dat maakt het mogelijk om Bladel op de diverse terreinen te vergelijken met andere gemeenten.

Lastendruk

De lokale lastendruk wordt bepaald door de onroerende zaakbelastingen (OZB) en de riool- en afvalstoffenheffing. De OZB-tarieven worden in eerste instantie verlaagd als gevolg van de verwachte waardeontwikkelingen per 1 januari 2024. De OZB-tarieven worden daarna verhoogd met 3,4%. De netto gevolgen van deze verhoging voor elke individuele huiseigenaar hangt af van de waardeontwikkeling van de woning.

In totaliteit stijgt de lastendruk in 2025 met gemiddeld ca. € 85,- voor een meerpersoonshuishouden van 4 personen ten opzichte van het jaar 2024. Dit komt neer op een stijging van circa 11,3% (2024: stijging met gemiddeld ca. € 21,- of ca. 2,8%). Voor een huishouden met 2 personen stijgt de totale lastendruk met gemiddeld ca. € 68,-. Dit komt op een stijging van circa 10,7% (2024: stijging van gemiddeld ca. € 24,- of ca. 3,7%). Deze lastenstijging is het gevolg van enerzijds hogere afvalstoffen- en rioolheffing in combinatie met de trendmatige verhoging van de OZB-tarieven.

Slot

In de dorpen Bladel, Casteren, Hapert, Hoogeloon en Netersel is het fijn wonen, werken en recreëren in een groene omgeving met veel bos en heide. Onze gemeente heeft een actief verenigingsleven en mensen zorgen voor elkaar. Er zijn mooie, innovatieve bedrijven die zorgen voor voldoende werkgelegenheid. Graag geven wij daar verder inhoud en vorm aan - samen met uw raad en samen met onze inwoners, bedrijven, instellingen en partners. Een goed samenspel zorgt voor een nog betere toekomst.

De gemeente Bladel is in alle opzichten voor het planjaar 2025 ook een financieel gezonde gemeente. Er is voor dit jaar meer dan voldoende financiële ruimte om invulling te kunnen geven aan de op ons afkomende maatschappelijke opgaven, zoals de aanpak van klimaat, energie, duurzaamheid, leefomgeving, landbouw en woningbouw. Vanaf 2026 slaat het positief meerjarenperspectief echter om in structurele tekorten. Tekorten die met name veroorzaakt worden door rijksbeleid, zoals hiervoor toegelicht.

De begroting 2025 sluit met een structureel overschot van € 1.192.000,- en een incidenteel tekort van € 114.000,-. Het totale begrotingsresultaat ad € 1.078.000,- wordt in eerste aanleg toegevoegd aan de algemene reserve. Het fundament voor de jaren vanaf 2026 is minder solide. In meerjarig perspectief bezien ontstaat er een structureel tekort van € 801.000,-. Ons weerstandsvermogen (de algemene reserve) is overigens meer dan voldoende om de gekwantificeerde risico's op te vangen. Ons weerstandsratio ligt ver boven het vastgestelde minimum. Dat alles geeft rust. Er is voldoende ruimte om noodzakelijke opgaven op te pakken, onze ambities waar te maken en, als het tegen zit, tegenvallers op te vangen.

Tijdens de raadsvergadering van 6 november 2024 gaan we graag met u in gesprek over de gemaakte keuzes in deze begroting.

Burgemeester en wethouders,

de secretaris,
R.C.W.C. Lathouwers

de burgemeester,
M.A.G. van den Bosch

Begroting op hoofdlijnen

Begroting op hoofdlijnen: kosten

Waar gaat het geld naar toe?

De gemeente besteedt in 2025 € 74,325 miljoen aan de uitvoering van al haar taken. Dit is inclusief de nieuwe voorstellen en de dotaties aan de reserves. In het overzicht staat hoe de totale uitgaven zijn verdeeld over de elf programma's. Pro saldo resteert er een begrotingsoverschot van € 1,078 miljoen.

programma (bedragen x € 1.000,-)	kosten	% van totaal
0. Bestuur en ondersteuning	-2.380	3,20%
1. Veiligheid	-2.164	2,91%
2. Verkeer en vervoer	-4.066	5,47%
3. Economie	-821	1,10%
4. Onderwijs	-2.431	3,27%
5. Sport, cultuur en recreatie	-6.650	8,95%
6. Sociaal domein	-29.194	39,28%
7. Volksgezondheid en milieu	-7.816	10,52%
8. VHROSV	-5.848	7,87%
9. Overhead	-7.445	10,02%
10. Algemene dekkingsmiddelen	-996	1,34%
Geraamd saldo van baten en lasten	-69.811	93,93%
Reserves		
Beoogde stortingen in reserves	-3.436	4,62%
Beoogde onttrekkingen aan reserves		
Geraamd resultaat	-1.078	1,45%
Totaal programma's	-74.325	100,00%

Begroting op hoofdlijnen: opbrengsten

Waar komt het geld vandaan?

De gemeente ontvangt in 2025 € 74,325 miljoen. Dit is inclusief de nieuwe voorstellen en de onttrekkingen aan de reserves. De belangrijkste inkomstenbronnen zijn de algemene en de specifieke uitkeringen die de gemeente van het Rijk ontvangen. Daarnaast zijn de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing, de rioolheffing en de opbrengsten uit de grondexploitaties de grootste inkomstenbronnen.

programma (bedragen x € 1.000,-)	opbrengsten	% van totaal
0. Bestuur en ondersteuning	480	0,65%
1. Veiligheid	98	0,13%
2. Verkeer en vervoer	77	0,10%
3. Economie	1.698	2,28%
4. Onderwijs	24	0,03%
5. Sport, cultuur en recreatie	987	1,33%
6. Sociaal domein	5.652	7,60%
7. Volksgezondheid en milieu	5.743	7,73%
8. VHROSV	4.692	6,31%

9. Overhead	107	0,14%
10. Algemene dekkingsmiddelen	50.210	67,55%
Geraamd saldo van baten en lasten	69.768	93,87%
Reserves		
Beoogde stortingen in reserves		
Beoogde onttrekkingen aan reserves	4.557	6,13%
Geraamd resultaat		
Totaal programma's	74.325	100,00%

Wat betalen de inwoners?

De gemeente ontvangt ook geld uit lokale belastingen en heffingen. Hieronder ziet u wat een inwoner van Bladel jaarlijks betaalt.

	<i>in €</i>	2024	2025
OZB (gemiddeld tarief per woning)		290,00	300,00
Rioolheffing 4-persoonshuishouden		285,00	314,00
Rioolheffing 2-persoonshuishouden		182,00	200,00
Afvalstoffenheffing 4-persoonshuishouden		177,00	223,00
Afvalstoffenheffing 2-persoonshuishouden		166,00	206,00
Toeristenbelasting:			
- Vaste onderkomens: per overnachting voor toeristen		1,82	1,87
- Vaste onderkomens: per overnachting voor arbeidsmigranten (SNF-verblijf)		0,91	0,93
- Vaste onderkomens: per overnachting voor arbeidsmigranten (overig verblijf)		1,82	1,87
- Mobiele onderkomens: per overnachting voor toeristen		1,72	1,77

3. Uitkomsten begroting 2025

In dit hoofdstuk wordt het meerjarenperspectief 2024-2028 toegelicht en bijgesteld aan de hand van een aantal elementen. Deze elementen worden onderstaand afzonderlijk belicht. We presenteren eerst het meerjarenperspectief van het bestaande beleid. Daarna volgen de financiële consequenties van het meerjarenprogramma. Bij het meerjarenprogramma zijn tevens een aantal nieuwe beleidsvoornemens dan wel aanpassingen van budgetten opgenomen. Daarna zal vervolgens inzicht worden verschaft in het geactualiseerde meerjarenperspectief na verwerking van alle in deze begroting gepresenteerde mutaties.

Gedurende de periode van de meerjarenramingen is het loon- en prijspeil constant gehouden. Anders verwoordt wil dit zeggen dat met loon- en prijsstijgingen ná 2025 geen rekening is gehouden.

Vertrekpunt meerjarenperspectief in bestaand beleid

De raad is middels de unanieme besluitvorming van de perspectiefnota 2024 richtinggevend geweest voor het opstellen van de begroting 2025-2028. De financiële consequenties van de meicirculaire 2024 hebben we hier aanvullend aan toegevoegd. Alle baten en lasten van het bestaande beleid zijn verwerkt in de meerjarenraming.

Het meerjarenperspectief van het bestaande beleid heeft dan het navolgende verloop:

(bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027	2028
structurele ruimte aanvaard beleid	v 2.422	v 731	n -1.295	n -1.173	n -1.154
structurele mutaties reserves	v 614	v 920	v 1.173	v 1.192	v 1.247
totaal structureel aanvaard beleid	v 3.036	v 1.651	n -122	v 19	v 93
incidentele ruimte aanvaard beleid	n -1.659	n -314	v 1.015	n -260	v 238
incidentele mutaties reserves	v 2.227	v 200	n -963	v 296	n -138
totaal incidenteel aanvaard beleid	v 568	n -114	v 52	v 36	v 100
totale ruimte aanvaard beleid	v 3.604	v 1.537	n -70	v 55	v 193

(- = nadeel en + = voordeel)

Meerjarenprogramma 2024-2028

In onderstaand overzicht worden de baten en lasten van het meerjarenprogramma 2024-2028 weergegeven.

(bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027	2028
structurele lasten bestaand meerjarenprogramma	n -379	n -1.092	n -108	n -472	n -714
structurele lasten mutaties meerjarenprogramma	v 379	v 632	n -87	n -57	n -180
incidentele lasten bestaand meerjarenprogramma					
incidentele lasten mutaties meerjarenprogramma					
totale ruimte meerjarenprogramma		n -460	n -195	n -529	n -894

(- = nadeel en + = voordeel)

Mutaties meerjarenprogramma 2024-2028

De begroting 2024-2028 is opgesteld conform de uitgangspunten van de vastgestelde perspectiefnota 2024. Diverse ontwikkelingen zijn aanleiding om aanvullende voorstellen voor te leggen, die nog niet opgenomen waren in de perspectiefnota 2024. Voor de overige inhoudelijke toelichting en onderbouwing per onderwerp wordt verwezen naar de verschillende programma's. Voor een totaaloverzicht van het meerjarenprogramma wordt verwezen naar bijlage 2.

A B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	S i	aanvullende wensen/budgetten				
			2024	2025	2026	2027	2028
	structurele mutaties						
A	Actualisatie kapitaallasten MIP	s	v 29	v 84	v 116	v 145	n -11
A	Bijstelling algemene uitkering jeugdzorg 2028	s					v 32
A	Verbreden recreatieve fietspaden Cartierheide (act. Planjaren + A-rubricering)	s	v 26	v 25	n -1	n -1	n -1
B	Multifunctionele acc. met binnenzwembad: exploitatie subsidie (act. planjaren)	s		v 225			
B	Multifunctionele acc. met binnenzwembad & zwembad (act. planjaren)	s	v 324	v 433			
B	Multifunctionele acc. met binnenzwembad: installaties (act. planjaren)	s		v 18	v 17	n -1	n -1
B	Multifunctionele acc. met binnenzwembad: kostendekkende huur (actualisatie)	s			n -17	v 1	
A	Uitbreiding formatie: toezichthouder	s		n -76	n -76	n -76	n -76
A	Uitvoeringsprogramma nieuw e woonvisie	s		n -25	n -25	n -25	n -25
B	Fietspad Broekenseind	s		n -19	n -37	n -37	n -36
B	Fietspad Dominépad	s		n -33	n -64	n -63	n -63
	totaal structurele mutaties		v 379	v 632	n -87	n -57	n -181
	incidentele mutaties						
	totaal incidentele mutaties						
	totaal aanvullende mutaties		v 379	v 632	n -87	n -57	n -181

(- = nadeel en + = voordeel)

Het meerjarenperspectief totaal

Bij de samenstelling van de begroting is een onderscheid aangebracht in bestaand beleid en het nieuwe beleid, zoals opgenomen in het meerjarenprogramma 2024-2028. De bedoeling hiervan is om ruwweg een verdeling aan te geven tussen het bestaande en de onderdelen van het nieuwe beleid. Daarnaast worden de mutaties van de reserves afzonderlijk weergegeven.

De begroting maakt ook onderscheid tussen structurele en incidentele middelen. Structurele middelen zijn jaarlijks terugkerende middelen. Incidentele, en de naam zegt het al, zijn eenmalig of voor een beperkt aantal jaren. In de "BBV-notitie structurele en incidentele baten en lasten" worden hierover richtlijnen gegeven. Om het huishoudboekje van de gemeente gezond te maken en te houden is het van belang om de jaarlijks terugkerende lasten te kunnen betalen uit de jaarlijks terugkerende inkomsten.

Na de hiervoor genoemde (doorlopende) activiteiten wordt in onderstaand overzicht het geactualiseerde meerjarenperspectief gepresenteerd. Deze mutaties zijn bij de programma's van de begroting uitgewerkt en samengevat in de financiële begroting.

De begroting 2025 sluit dan met een structureel overschot van € 1.192.000,- en een incidenteel tekort van € 114.000,-. Het positief begrotingsresultaat 2025 bedraagt dan pro saldo € 1.078.000,-. Vanaf 2026 (het zogenoemde 'ravijnjaar') ontstaan echter structurele tekorten, in 2026 een structureel tekort van € 317.000,- oplopend naar een structureel tekort van € 801.000,- in 2028. De meerjarige begrotingsresultaten worden vooralsnog verrekend met de algemene reserve.

Hierbij maken wij de kanttekening dat de uitkering uit het gemeentefonds op basis van de september-circulaire 2024 dit perspectief mogelijk nog positief of negatief kan beïnvloeden. Wij verwachten dat de septembercirculaire op Prinsjesdag (17 september 2024) ontvangen wordt. Zodra de septembercirculaire door ons doorgerekend is, zullen wij de financiële resultaten hiervan ter kennis brengen van uw raad, zodat deze betrokken kunnen worden bij de besluitvorming over deze begroting.

Voor onze financiële positie zijn wij in grote mate afhankelijk van de inkomsten die we van het Rijk krijgen. Financieel gezien staan we er voor het jaar 2025 nog goed voor. Vanaf 2026 is er echter sprake van onzekere tijden en zien we dat de financiële positie van onze gemeente meer onder druk komt te staan. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een terugval van inkomsten vanuit de algemene uitkering.

Het geactualiseerde meerjarenperspectief wordt in onderstaand tabel weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)		2024	2025	2026	2027	2028
structureel:						
ruimte aanvaard beleid	v	2.422	v 731	n -1.295	n -1.173	n -1.154
ruimte reserves	v	614	v 920	v 1.173	v 1.192	v 1.247
structurele ruimte bestaand beleid	v	3.036	v 1.651	n -122	v 19	v 93
ruimte meerjarenprogramma 2023-2027			n -459	n -195	n -528	n -894
structurele begrotingsruimte	a	v 3.036	v 1.192	n -317	n -509	n -801
incidenteel:						
ruimte aanvaard beleid	n	-1.659	n -314	v 1.015	n -260	v 238
ruimte reserves	v	2.227	v 200	n -963	v 296	n -138
incidentele ruimte bestaand beleid	v	568	n -114	v 52	v 36	v 100
ruimte meerjarenprogramma 2023-2027						
incidentele begrotingsruimte	b	v 568	n -114	v 52	v 36	v 100
totaal begrotingsresultaat	a+b	v 3.604	v 1.078	n -265	n -473	n -701
mutaties ten laste/gunste van de algemene reserve		n -3.604	n -1.078	v 265	v 473	v 701
totaal na mutaties reserves						

(- = nadeel en + = voordeel)

4. Beleidsvelden / hoofdtakvelden

4.0 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Betrokkenheid en dienstverlening zijn vanuit de gemeente uitgangspunt voor deze relatie

Er wordt naar gestreefd om als gemeente dicht bij de inwoners, ondernemers, instellingen en verenigingen te staan. Er wordt meegedacht. De dienstverlening is klantgericht. Er wordt ingespeeld op de behoeften van de ander in plaats van te wijzen op regels en onmogelijkheden. Er wordt snel, toegankelijk en betrouwbaar gecommuniceerd. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk inwoners worden bereikt en actief worden betrokken. Er wordt gestreefd naar inzicht in wat er speelt. Er wordt gefaciliteerd en geregisseerd. Niet alles kan worden opgelost, maar samen kan wel het verschil worden gemaakt. Daarom wordt er zoveel mogelijk samengewerkt. Er wordt verbinding gemaakt met diverse partners, zowel lokaal als regionaal, maatschappelijk als professioneel.

Maatschappelijk en professioneel

Er worden duidelijke keuzes gemaakt. Wat wordt gedaan, wordt goed gedaan: efficiënt en effectief. Er wordt betrouwbaar en proactief gehandeld. Er wordt nadrukkelijk open gestaan voor vernieuwing en aansluiting gezocht bij (maatschappelijke) ontwikkelingen en veranderingen. Daarom is het bestuur voortdurend in beweging en op zoek naar (nieuwe) toegevoegde waarde.

Er wordt actief, open en op een begrijpelijke manier gecommuniceerd met iedereen die iets met de gemeente Bladel te maken heeft. Bij projecten worden belanghebbenden actief betrokken door participatie als middel in te zetten. In 2021 werd de Nota Participatiebeleid door de gemeenteraad van Bladel vastgesteld. In 2024 vond een Rekenkameronderzoek plaats. Participatie is geen doel op zich, maar een vanzelfsprekende werkwijze voor de gemeente Bladel. Grote waarde wordt gehecht aan de inbreng van inwoners omdat zij de dagelijkse praktijk ervaren en daarmee waardevolle kennis kunnen delen. Door samen te werken, kan de kwaliteit en uitvoerbaarheid van beleid en projecten worden vergroot. Daarnaast zorgt een goede samenwerking voor grotere betrokkenheid bij en draagvlak voor beleid en projecten.

Het gemeentebestuur moet veel belangen en wettelijke regels meenemen in haar besluiten. Het openbaar bestuur kan daarom niet altijd alles overnemen wat inwoners, ondernemers, verenigingen en andere belanghebbenden aandragen. Daarom wordt voorafgaand aan participatietrajecten duidelijk aangegeven wat de gemeente doet met de gedane suggesties.

Wat gaan we doen?

Financieel gezonde gemeente

Financieel gezien staat de gemeente Bladel er voor het jaar 2025 nog goed voor. Vanaf 2026 is er echter sprake van onzekere tijden en zien we dat de financiële positie van onze gemeente meer onder druk komt te staan. Door het binnenhalen van subsidies, slim werk met werk maken, goed aanbesteden en een continue focus op het beter organiseren van processen en verantwoordelijkheden kunnen we met de (beperkte) middelen veel voor elkaar krijgen. De beheersing van risico's en het op peil houden van ons weerstandsvermogen blijven vaste uitgangspunten.

We zorgen voor juiste, tijdige en relevante informatie naar onze inwoners, ondernemers en andere stakeholders

Wat er speelt in de gemeente en in het gemeentehuis, wordt vertaald naar krachtige communicatie, zowel online als offline. In 2025 wordt de communicatiestrategie, die in 2024 is vastgesteld, verder vormgegeven. Er wordt gewerkt vanuit een jaarplan met een prioriteitenkalender en contentplanning. Er wordt gewerkt vanuit de waarden dichtbij, in beweging en verantwoordelijk. De prioriteiten worden vastgesteld aan de hand van een vierstappenscan, die is vastgelegd in de strategie. In combinatie met de prioriteiten, brengen de waarden focus aan in hoe en waarover gecommuniceerd wordt. De rol van participatie groeit, ook in communicatie. Middelen die daarvoor worden ingezet, zijn bijvoorbeeld de Factor C-methode, het digitale inwonerspanel en informatieavonden. Dit helpt om als organisatie actief, open en begrijpelijk te communiceren met de doelgroepen.

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl gem. aan de Markt (Den Herd)								941		
A	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl gem. aan de Markt (praktijkschool)								670		
A	Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl investeringen locatie MFA Hapert							2.096			
A	Algemene reserve: dekking eenmalige kosten herinrichting De Smagtenbocht							455			
A	Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende locatie Den Tref							-663			
A	Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende locatie Het Palet							-286			
A	Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende opbrengst locatie Den Herd								-891		
A	Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst verkoop locatie Med.Centrum							-151			
A	Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende opbrengst locatie Praktijkschool								-370		
B	Algemene reserve: dekking regionale bereikbaarheid Brainport		172	382	346	346	107				
B	Algemene reserve: toevoeging dekkingsreserve tunnel Europalaan										2.295
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (Den Herd)								-941		
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Den Herd)								21	42	42
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Den Tref)							29	52	51	51
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Het Palet)							42	42	42	42
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Praktijkschool)								17	30	30
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis aan de Markt (praktijkschool)								-670		
A	Reserve kpl: gemeenschapshuis Den Tref							-1.000			
A	Reserve kpl: locatie MFA Hapert							-1.096			
B	Reserve kpl: tunnel Europalaan										-2.295
B	Reserve kpl: tunnel Europalaan										82
totaal lasten bestuur en ondersteuning							172	-192	-783	511	354

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Algemene reserve

Voor de investeringen Gemeenschapshuis aan de Markt, MFA Hapert en tunnel Europalaan worden bedragen via de algemene reserve toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen. In het jaar 2025 worden de eenmalige kosten voor de herinrichting De Smagtenbocht gedekt uit de algemene reserve. Daarnaast worden de geraamde opbrengsten van de latende locaties (zie VHROSV) in eerste instantie toegevoegd aan de algemene reserve. De bijdragen voor de regionale bereikbaarheid Brainport worden gedekt ten laste van de algemene reserve (zie Verkeer en Vervoer).

Reserve kapitaallasten investeringen

Voor de investeringen Gemeenschapshuis aan de Markt, MFA Hapert en tunnel Europalaan worden middelen via de algemene reserve toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen. Ten laste van deze reserve wordt (een deel) van de kapitaallasten gedekt.

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven

Wat mag het kosten?

Bestuur en ondersteuning

De loonkosten / salarissen van raad, college en griffie zijn meerjarig aangepast aan de geldende rechtspositionele regelingen. Daarnaast wordt de formatie van de griffie vanaf eind 2024 uitgebreid met 0,67 fte. Vanaf 2025 worden lasten geraamd voor het door uw raad vastgestelde uitwerkingsplan Raadscommunicatie (R24.044). De bijdrage aan Metropoolregio Eindhoven is afgestemd op de vastgestelde begroting 2025.

Beheer overige gebouwen en gronden

In 2025 dalen de begrote lasten ten opzichte van 2024 als gevolg van eenmalige kosten in 2024 voor de inventarisatie van oneigenlijk gebruik van gemeentelijke gronden. De geraamde baten dalen in 2025 t.o.v. 2024 als gevolg van eenmalige grondverkoop in 2024.

Beoogde mutaties reserves

Voor een totaaloverzicht van de beoogde mutaties van reserves wordt verwezen naar paragraaf 6.4 Reserves. Er worden gedurende de periode 2024 tot en met 2028 diverse posten verrekend met de algemene reserve. Voor een specificatie hiervan wordt verwezen naar bijlage 3.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de baten en lasten, de beoogde mutaties via de reserves en de begrotingsresultaten weergegeven. De begrotingsresultaten worden verrekend met de algemene reserve.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
Bestuur en ondersteuning	n -2.659	n -2.625	n -2.279	n -2.279	n -2.272	n -2.270
Beheer overige gebouwen en gronden	n -61	n -142	n -101	n -101	n -101	n -101
Totaal lasten	n -2.720	n -2.767	n -2.380	n -2.380	n -2.373	n -2.371
Baten						
Bestuur en ondersteuning	v 411	v 559	v 282	v 319	v 346	v 346
Beheer overige gebouwen en gronden	v 192	v 933	v 198	v 197	v 197	v 197
Totaal baten	v 603	v 1.492	v 480	v 516	v 543	v 543
Geraamd saldo van baten en lasten	n -2.117	n -1.275	n -1.900	n -1.864	n -1.830	n -1.828
beoogde storting in reserves	n -13.745	n -1.610	n -3.436	n -3.055	n -169	n -2.657
beoogde onttrekking aan reserves	v 13.334	v 4.451	v 4.557	v 3.264	v 1.656	v 3.767
Gerealiseerd/geraamd resultaat	n -2.528	v 1.566	n -779	n -1.655	n -343	n -718
rekening-begrotingsresultaat	v 6.415	v 3.603	v 1.077	n -265	n -475	n -701
beoogde storting in algemene reserve	n -6.415	n -3.603	n -1.077	v 265	v 475	v 701
Gerealiseerd/geraamd resultaat	0	0	0	0	0	0

(- = nadeel en + = voordeel)

4.1 Veiligheid

Preventie en vergunningverlening

Wat willen we bereiken?

Het doel is om het integraal veiligheidsbeleid, wat is vastgesteld door de raad op 23 maart 2023, zo optimaal mogelijk uit te voeren. Hierbij wordt samengewerkt tussen gemeenten, partners en inwoners daar waar dat meer veiligheid oplevert. Het integraal veiligheidsbeleid is gericht op:

1. Zorg en veiligheid
2. Jeugd
3. Gedigitaliseerde criminaliteit
4. Maatschappelijke onrust
5. Ondernijning
6. High Impact Crimes
7. Fysieke veiligheid

De prioriteiten voor 2025 worden nader toegelicht in het uitvoeringsplan veiligheid 2025-2026.

Wat gaan we doen?

Zorg en veiligheid

Veiligheidsthema's die raken aan zowel zorg als veiligheid, zijn onderwerpen zoals woonoverlast, problematiek rond personen met onbegrepen (en overlastgevend) gedrag, huiselijk geweld, kindermishandeling, radicalisering en nazorg ex-gedetineerden.

De samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein blijft ook in 2025 van belang. We willen nog verder investeren om deze verbinding sterker te maken en een integrale afstemming te realiseren, zowel binnen de gemeentelijke organisaties als tussen de partners zoals politie, OM, de GGZ-instellingen, verslavingszorg, Veilig Thuis en het Zorg- en Veiligheidshuis.

Jeugd

De ambitie is te kunnen werken van reactieve inzet naar proactief. Door borging van (zorg)processen en samenwerking met toezicht -en handhaving en veiligheidspartners kan worden ingespeeld op snel opvolgende trends en ontwikkelingen binnen het gehele jeugd domein, waarbij repressie aansluit op vroegsignalering, preventie en zorg.

Gedigitaliseerde criminaliteit

Cybercrime en cybersecurity

In samenwerking met partners wordt (blijvend) inzicht gecreëerd in de aard en omvang van cybercrime in de gemeenten. De aanpak van cybercrime is een landelijke en regionale prioriteit voor zowel politie als OM. Er wordt gestreefd naar het zijn van een betrouwbare partner voor inwoners, bedrijven en instellingen op het gebied van informatievoorziening en informatiebeveiliging. Verder wordt er bijgedragen aan een veilige, open en stabiele informatiesamenleving. Via voorlichting wordt geïnvesteerd in de vergroting van de digitale weerbaarheid van medewerkers, inwoners en ondernemers. Tenslotte wordt blijvend geïnvesteerd in kennis en expertise van medewerkers op het gebied van cybersecurity.

Maatschappelijke onrust

Het is van groot belang dat de gemeente samen met partners inzet op het voorkomen/reduceren van de kloof tussen verschillende bevolkingsgroepen. Weten wat er speelt en leeft in onze wijken en buurten is noodzakelijk. Vervolgens adequaat handelen is daarbij essentieel. Dit doen we onder andere door het inzetten van jongerenwerk, backbone en buurtpreventie. In 2025 volgen we hierin de regionale lijnen en ambities.

Ondermijning

Georganiseerde criminaliteit

Programma ondermijning		
1: Actie •Bedrijventerreinen (Programmatisch) •Voorkomen •Verstoren •Bestrafen •Wat niet wachten kan ('Korte klap') •Verstoren •Bestrafen	2: Weerbare samenleving •Bewustwording inwoners •Jeugd/ jonge aanwas •Voorkomen •Buitengebied •Voorkomen	3: Weerbare overheid •Brabantse Norm Weerbare Overheid •Voorkomen

Programma aanpak ondermijning omvatten:

1. Actie
2. Maatschappelijke weerbaarheid, verder: Weerbare samenleving
3. Bestuurlijke weerbaarheid, verder: Weerbare overheid

1. Actie

Voor de integrale aanpak onder het RIEC convenant zijn in 'Focus en structuur in de aanpak van ondermijning in 2022' benoemd:

- Aanpak synthetische drugs
- Aanpak onverklaarbaar vermogen
- 'Wat niet wachten kan'- Signalen waarbij adequaat samenwerking wordt georganiseerd om bestuursrechtelijk te verstoren en strafrechtelijk te bestraffen. De korte klap.

2. Weerbare samenleving

We blijven inzetten op het weerbaar maken van de samenleving door het verhogen van de bewustwording over de risico's en signalen van drugscriminaliteit en witwassen. De bewustwording wordt verhoogd om de samenleving tegendruk te laten bieden en een beroep te doen op de meldingsbereidheid. We focussen hierbij op:

De kwetsbare groep: jeugd/jonge aanwas

Met het project 'Jonge aanwas' wordt beoogd om zicht en inzicht te verkrijgen in de jonge aanwas. Het zicht en inzicht dient zich te vertalen in de kenmerken van deze kwetsbare groep en waar zij zich bevinden in tijd en ruimte. Dit moet leiden tot gerichte integrale interventies die een preventieve insteek kennen. In 2025 wordt de inzet van Backbone verlengd, ten behoeve van het voorkomen van

jonge aanwas en overlastgevende problematiek van jeugdigen. En vindt een evaluatie plaats voor een vervolg van deze inzet. Ook is er een start gemaakt met het operationeel jeugd overleg (OJO), waarbij vele partners aansluiten en we zullen dit ook voortzetten. Dit overleg is een signalerend overleg waarbij jeugdproblematiek wordt besproken, trends en ontwikkelingen worden hier actief gedeeld. Hierbij vind ook tijdige opschaling naar persoonsgerichte aanpak of inzet van groepsscans plaats.

Een kwetsbaar gebied: buitengebied

Het buitengebied is door het anonieme verhullend karakter, gecombineerd met de fysieke infrastructuur ((leegstaande) schuren en loodsen) kwetsbaar voor het vestigen van georganiseerde misdaad. Deze kenmerken bieden een geschikte gelegenheid voor onder andere drugsopslag en – productie. Daarom willen wij bewoners en ondernemers in het buitengebied weerbaarder maken door in te zetten op preventieve interventies.

3. Weerbare overheid

We blijven onverminderd inzetten op ‘het op orde brengen van het eigen huis’, de Brabantse Norm Weerbare Overheid is hiervoor de leidraad.

High Impact Crimes (HIC)

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. De impact van HIC-delicten is groot. Niet alleen voor het slachtoffer, maar ook voor de directe omgeving. Het veiligheidsgevoel in de maatschappij kan door High Impact Crimes worden aangetast. We zetten in op het voorkomen en terugdringen van het aantal HIC-feiten binnen het basisteam De Kempen, door in te spelen op trends en ontwikkelingen. Daarbij ligt de focus op het actief stimuleren en faciliteren van de zelfredzaamheid en bewonersinitiatieven op het gebied van buurtpreventie en WhatsApp-groepen. We hebben specifieke aandacht voor kwetsbare doelgroepen zoals ouderen en mensen met een verhoogde slachtofferkans en aanpak van veelplegers.

Fysieke veiligheid

- De zelfredzaamheid van inwoners en ondernemers versterken, door ze nog bewuster te maken van het feit dat ze hier zelf invloed op hebben.
- Parallel hieraan willen we de algemene weerbaarheid van onze inwoners verstreken, waardoor zij beter voorbereid zijn op rampen en crisis.

De gemeente Bladel heeft een professionele crisisbeheersingsorganisatie die adequaat de bevolkingszorgtaken uitvoert.

Buurtpreventie

De gemeente Bladel heeft al enkele jaren een volledig dekkend netwerk van buurtpreventieteams. Buurtpreventie levert een bijdrage aan het terugdringen van overlast, vernielingen en andere incidenten zoals woninginbraken. Maar belangrijk is ook dat buurtpreventie vooral bijdraagt aan een hoger veiligheidsgevoel in een wijk. Met verschillende acties, waaronder de inbraakpreventieactie proberen we bewustwording te creëren bij onze inwoners.

Handhaving

Wat willen we bereiken?

De primaire doelstelling van toezicht en handhaving is het bevorderen van naleving van wet- en regelgeving.

Door naleving van wet- en regelgeving worden onveilige en ongezonde situaties, aantasting van landschappelijke, cultuurhistorische, natuurwaarden, milieukwaliteit en aantastingen van de kwaliteit van woon- en leefomgevingen verstoringen van de openbare orde voorkomen of beëindigd. Hierbij ligt de nadruk op preventie.

We willen in 2025 meer inzetten op integrale controles en acties op het gebied van KIT, alcoholwet en recreatieterreinen. Overige prioriteiten worden benoemd in het uitvoeringsprogramma VTH 2025.

Wat gaan we doen?

Repressief handhaven

We zetten primair in op preventie en repressie. In voorkomende gevallen zal echter adequaat gehandhaafd worden indien daar aanleiding toe bestaat.

Beleidskaders

- Integraal Veiligheidsplan De Kempen 2023-2026

Beleidsindicatoren

Hieronder worden de beleidsindicatoren gepresenteerd:

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners	12	9	8	10	4	www.waarstaatjegemeente.nl
Winkeldiefstallen per 10.000 inwoners	0,5	1,0	0,2	0,7	1,0	www.waarstaatjegemeente.nl
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5	2,2	2,7	2,7	1,9	www.waarstaatjegemeente.nl
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners	2,0	1,2	1,4	1,0	0,7	www.waarstaatjegemeente.nl
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) per 1.000 inwoners	2,0	4,4	4,9	4,1	3,6	www.waarstaatjegemeente.nl

---

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Renovatie dak brandweerkazerne Bladel				-32					-1	-2
A	Uitbreiding formatie toezichthouder							-76	-76	-76	-76
	totaal lasten veiligheid				-32			-76	-76	-77	-78

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Renovatie dak brandweerkazerne Bladel

Geplande renovatie van het dak van de brandweerkazerne in Bladel.

Uitbreiding formatie toezichthouder

Er wordt meer ingezet gevraagd op het gebied van integrale controles en acties op het gebied van KIT (Kempen Interventie Team), alcoholwet, huisvesting arbeidsmigranten en recreatieterreinen. Dit past niet binnen de huidige formatie, het is wenselijk dat er één extra toezichthouder aan de formatie wordt toegevoegd.

Verbonden Partijen

- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

Wat mag het kosten?

Preventie en vergunningverlening

De geraamde lasten vanaf 2025 bestaan voornamelijk uit doorbelastingen van salariskosten ten behoeve van preventie en vergunningverlening.

Handhaving

Ook in 2025 wordt extra ingezet op de professionele aanpak om de overlast gevende jeugdgroep op het rechte pad te houden en te krijgen. Vijftig procent van de extra middelen rekenen we toe aan programma Veiligheid en vijftig procent aan programma Volksgezondheid en milieu.

Rampenbestrijding / crisisbeheersing

De gemeentelijke bijdrage van de Veiligheidsregio is gebaseerd op de begroting 2025 van de Veiligheidsregio. De kosten van de Veiligheidsregio zijn gebaseerd op de uitkering die de gemeenten ontvangen vanuit het gemeentefonds, cluster brandweer en rampenbestrijding.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van veiligheid weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
integrale veiligheid:						
- preventie en vergunningverlening	n -90	n -119	n -119	n -119	n -119	n -119
- handhaving	n -299	n -372	n -448	n -355	n -355	n -355
rampenbestrijding / crisisbeheersing	n -1.603	n -1.523	n -1.597	n -1.598	n -1.594	n -1.595
Totaal lasten	n -1.992	n -2.014	n -2.164	n -2.072	n -2.068	n -2.069
Baten						
integrale veiligheid:						
- preventie en vergunningverlening	v 12	v 13	v 13	v 13	v 13	v 13
- handhaving						
rampenbestrijding / crisisbeheersing	v 96	v 86	v 86	v 86	v 86	v 86
Totaal baten	v 108	v 99	v 99	v 99	v 99	v 99
Geraamd saldo van baten en lasten	n -1.884	n -1.915	n -2.065	n -1.973	n -1.969	n -1.970

(- = nadeel en + = voordeel)

4.2 Verkeer en vervoer

Maatschappelijk effect:

De openbare ruimte is ingericht volgens de kernbegrippen veilig, functioneel en schoon, waardoor een prettige woonomgeving in stand wordt gehouden. Mensen en goederen verplaatsen zich verantwoord en veilig.

Infrastructuur

Wat willen we bereiken?

Het verantwoord en veilig maken van het verplaatsen van mensen en goederen. Wij beheren de openbare ruimte volgens de kernbegrippen veilig, functioneel en schoon.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan de verkeersvisie 2035

Hier worden projecten genoemd uit de verkeersvisie waarvoor de uitvoering binnen het vastgestelde uitvoeringsprogramma is gedekt.

Schoolzones

In 2025 gaan we de schoolzones bij alle scholen in de gemeente Bladel verbeteren. Dit kan met fysieke maatregelen maar er zal ook aandacht zijn voor gedragsaspecten rond schoolzones.

Verkeerskundige Verbetering Netersel Noord

Het project Netersel-Noord (waarin de Fons van der Heijdenstraat e.o. verkeerskundig wordt aangepakt) wordt dit jaar voorbereid en zal in 2025 worden uitgevoerd.

Verkeerskundige aanpassingen Van Woenseldreef

Zowel de gehele Burgemeester van Woenseldreef alsmede de Lemel en de Dijkstraat worden verkeerskundig aangepast in 2025.

Reconstructie Casteren Zuid

In Casteren zal reconstructie 'Casteren-Zuid' plaatsvinden in de straten Wagenbroeken (ter verbetering van de fietsverbinding naar de sportvelden), Dorpsstraat (om die verkeersveiliger in te richten) en Kerkeneind. Dit wordt in de periode 2024-2025 voorbereid en vervolgens uitgevoerd.

Casterseweg

De bestuurlijke keuze is gemaakt om het project Casterseweg toe te voegen aan het huidige uitvoeringsprogramma, om de betreffende straat -onder andere- verkeerskundig te verbeteren. De voorbereiding is in 2024 gestart om vervolgens in 2025 uit te voeren. De fietssituatie nabij Casterseweg / Akkerstraat wordt inzichtelijk gemaakt en aangepakt als dit noodzakelijk blijkt.

Fietsverbinding richting Kleine Hoeve in Reusel

Verder pakken we de verkenning voor de Raambrug en Hallenstraat in relatie tot (fiets)verbinding Kleine Hoeve op.

Opstellen parkeerbeleid

In 2024 zijn we de voorbereiding gestart met het opstellen van een nieuwe parkeerbeleid waarbij we streven naar meer flexibiliteit en maatwerk. Dit zal in samenwerking met de maatschappelijke partners plaatsvinden en in het eerste kwartaal van 2025 aan de raad worden voorgelegd.

Vervanging openbare verlichting

Onderhoud van de openbare verlichting geschiedt op basis van het Beleidsplan en het bijbehorende beheerplan Openbare Verlichting. In de gemeente Bladel is het beheer en onderhoud aanbesteed middels een geïntegreerd contract.

Verbetering/gepland groot onderhoud wegen 2025-2029

Het wegenbeheerplan 2024-2028 is door ons college vastgesteld. Het wegenbeheerplan is opgesteld ter onderbouwing van de onderhoudsramingen binnen de exploitatie, de voorziening onderhoud wegen en de in het meerjarenprogramma opgenomen investeringen voor groot onderhoud in het kader van wegbeheer op basis van het kwaliteitsniveau sober (6-). In Q4 2024 wordt er een wegininspectie uitgevoerd. Vanuit deze wegininspectie wordt bepaald wat de huidige kwaliteit is en hoeveel budget benodigd is voor het groot gepland en het planmatig regulier onderhoud. De financiële consequenties worden meegenomen in de perspectiefnota 2025.

In Q4 2024 wordt het asfaltonderhoud opnieuw aanbesteed voor de jaren 2025-2028. Ten aanzien van de aanbesteding van 2020 (vorige aanbesteding) zijn de loonkosten, materieel en grondstoffen fors gestegen. De gevolgen van mogelijke prijsstijgingen die voortvloeien uit de nieuwe aanbesteding worden meegenomen in de perspectiefnota 2025.

Verbreden bestaande recreatieve fietspaden Cartierheide

Op basis van een toegekende Brainportsubsidie van € 300.000,- om de belevingswaarde van het fietstracé door de Cartierheide te versterken op het gebied van educatie en recreatie is in 2021 een bruto krediet van € 550.000,- beschikbaar gesteld. Daarnaast was in de begroting 2020 reeds een voorbereidingskrediet van € 50.000,- opgenomen. Ten laste van dit krediet wordt zowel bestemmingsplans- en vergunningstraject, als de technische uitwerking en het aanbestedingstraject nog gefinancierd. Daarnaast was in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) voor het jaar 2022 nog een investeringsraming van € 750.000,- opgenomen voor de verdere uitvoering van het project. Deze investering is in de huidige begroting als een A-krediet opgenomen.

Realiseren fietsverbindingen

Fietsverbinding Dominépad Hoogeloon - Duizel

Samen met de gemeente Eersel zal de gemeente Bladel onderzoeken op welke wijze de fietsverbinding tussen de kernen Hoogeloon en Duizel kan worden verbeterd. Vervolgens willen de gemeenten gezamenlijk deze aanpassingen de komende jaren gaan realiseren.

Fietsverbindingen Broekenseind Hoogeloon - Urnenweg Eersel/Knegsel

De gemeente Eersel treft voorbereidingen om een vrijliggend fietspad aan te leggen aan de Urnenweg. Deze route sluit aan op het Broekenseind in Hoogeloon. De gemeente Bladel zal zich inzetten om het fietspadtraject aan deze weg verder op te pakken en te laten aansluiten op het vrijliggend fietspadennetwerk bij de Heuvel. Hierdoor ontstaat er een nieuwe route van (vrijliggende) fietspaden tussen de kernen Hoogeloon en Knegsel. De uitvoering van deze werkzaamheden worden besproken en afgestemd met de gemeente Eersel.

Aangezien deze projecten een langere ruimtelijke voorbereiding zullen hebben, vanwege mogelijke bestemmingsplanwijzigingen en grondaankopen, is er voor gekozen om -separaat van het investeringsbudget voor de uitvoering van de verkeersvisie- t.z.t. bij de gemeenteraad financiële middelen te vragen.

Deze fietsverbindingen maken wel onderdeel uit van de Verkeersvisie maar niet van het uitvoeringsprogramma. Hierdoor is aparte dekking noodzakelijk en worden ze hier ook apart benoemd.

Herinrichting Koolbogt

In 2024 is de herinrichting van de Koolbogt gestart. De huidige inrichting voldeed niet meer aan de moderne woonwens. Met name de toegankelijkheid was slecht. De aanleg van een obstakelvrije loop-omgeving zal naar verwachting in 2025 worden afgerond.

Gedrag/Gebruik Infrastructuur

Wat willen we bereiken?

Het stimuleren van verantwoord, veilig en slim gebruik van de infrastructuur en openbare ruimte

Wat gaan we doen?

Het uitvoeringsprogramma bij de nieuwe verkeersvisie

In juli 2022 is de nieuwe verkeersvisie vastgesteld, waarna een uitvoeringsprogramma voor de komende vijf jaar is opgesteld. Omdat we risico gestuurd werken, zien we dat naast infrastructurele aanpassingen, gedrag en educatie steeds belangrijker wordt en dan met name een aantal doelgroepen. In 2025 vervolgen we de aanpak van de schoolomgevingen.

Wat willen we bereiken?

Het verbeteren van de bereikbaarheid en leefbaarheid in het verkeerssysteem waar de belangrijkste woon- werk- en recreatieve verkeersbewegingen plaatsvinden (het zgn. 'daily urban system' van de regio).

Wat gaan we doen?

F'kes meerijden (liftzuilen)

In 2024 is dat de eerste liftzuil gerealiseerd in Hoogeloon. De liftzuil maakt onderdeel uit van het concept "smart mobility" en biedt bewoners van de kleine kernen de kans te reizen zonder eigen auto. In 2025 wordt aan de hand van het gebruik bepaald of uitbreiding wenselijk is.

Regiobreed inzetten op maatregelen op het gebied van fiets, OV, auto, smart mobility en multimodaliteit/knooppunten

In de Bereikbaarheidsagenda Metropoolregio "Brainport Duurzaam Slim Verbonden, Mobiel door slimme keuzes" wordt een breed pakket aan plannen en maatregelen opgenomen om de bereikbaarheid van de regio te verbeteren, nu en in de toekomst. De agenda bevat een integraal pakket maatregelen voor de periode tot en met 2030. Regiobreed wordt ingezet op maatregelen op het gebied van fiets, OV, auto, Smart Mobility en multimodaliteit / knooppunten. Er worden infrastructurele verbeteringen uitgevoerd, maar tegelijkertijd wordt ook ingezet op slimme mobiliteitsoplossingen die de druk op de infrastructuur kunnen verminderen. Het kan hierbij bijvoorbeeld gaan om een "werkgeversaankpak" waarbij in overleg met werkgevers wordt bekeken wat nodig is om autogebruik te verminderen en alternatieven te stimuleren.

Snelfietsroute Reusel-Eersel-Veldhoven aanleggen tot aan stedelijk gebied

In 2024 is het tracé voor een snelle fietsroute tussen Reusel-Eersel-Veldhoven-Eindhoven vastgesteld. In Bladel loopt het tracé, en daarmee de uitvoering, parallel aan de N284.

Beleidskaders

- Verkeersvisie Bladel 2035
- Mobiliteitsstrategie de Kempen

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Herinrichting Varkensmarkt				-420					-11	-21
A	Voorbereiding herinrichting Sniederslaan		-25					-3	-6	-5	-5
A	Uitvoering verkeersvisie 2025-2028	-1.430	-1.430	-1.430	-1.430		-36	-106	-176	-245	
A	Verbetering / gepland groot onderhoud wegen 2025-2028	-1.656	-1.739	-1.826	-1.917		-41	-125	-212	-303	
A	Vervanging openbare verlichting 2025-2028: armaturen	-58	-58	-58	-58		-2	-7	-11	-16	
A	Vervanging openbare verlichting 2025-2028: masten	-63	-63	-63	-63		-2	-5	-8	-12	
A	Verbreden bestaande recreatieve fietspaden Cartierheide	-750					-26	-52	-51	-50	
B	Uitvoering herinrichting N284	-86	-150	-1.150	-1.150		-4	-15	-78	-186	
B	Aanleg tunnel nabij Europalaan: bijdrage aan provincie				-2.295						-111
B	Regionale bereikbaarheid Brainport						-172	-382	-346	-346	-107
B	Fietspad Broekenseind	-750						-19	-37	-37	-36
B	Fietspad Dominépad	-1.300						-33	-64	-63	-63
B	Infrastructurele projecten Egyptische Poort	-pm						-pm	-pm	-pm	-pm
	totaal lasten verkeer en vervoer	-6.118	-3.440	-4.947	-6.913		-172	-548	-763	-998	-1.155

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Herinrichting Varkensmarkt & voorbereiding herinrichting Sniederslaan

De totale kosten voor het nieuwe Marktgebied worden meegenomen in de subsidieaanvraag van de 4e (en laatste) tranche Impulsaanpak Winkelgebieden waarin, naast de herinrichting van de openbare ruimte rondom de beoogde Markthof (voormalige Posthof), ook deze kosten voor het Marktgebied mogen worden meegenomen in de Impulsaanvraag. Vergroting van het 'impulsgebied' Markthof met het Marktgebied is zelfs als voorwaarde voor de subsidieaanvraag gesteld door de toetsende organisatie (RVO). Aangezien de definitieve Impulssubsidie pas na realisatie van het Markthof zal worden vastgesteld is voor de start van de herinrichting van het Marktgebied, na oplevering van het Gemeenschapshuis aan de Markt, een krediet van uw raad wel noodzakelijk. Voorgesteld wordt om voor de herinrichting van de Varkensmarkt vooralsnog een kredietraming van € 420.000,- op te nemen in het meerjaren investeringsprogramma 2024-2028 (MIP) voor het planjaar 2027. De Impulssubsidie zal te zijner tijd worden toegevoegd aan de algemene middelen. Daarnaast wordt voorgesteld om voor het jaar 2025 een voorbereidingskrediet van € 25.000,- beschikbaar te stellen voor de herinrichting van de Sniederslaan.

Uitvoering Verkeersvisie 2035

De wereld verandert heel snel en de ontwikkelingen volgen elkaar mogelijk nog sneller op. Om binnen deze dynamiek een stabiele koers uit te zetten is een routekaart noodzakelijk. De Verkeersvisie 2035 vertaalt onze doelen en ambities en werkt uiteindelijk toe naar een uitvoeringsplan waarmee tot 2035, ingrijpend maar noodzakelijk, onze mobiliteitsvraagstukken worden aangepakt. De Verkeersvisie 2035

volgt de systematiek van de omgevingsvisie en sluit aan op de Kempische Mobiliteitsstrategie en de regionale mobiliteit agenda's. In uw vergadering van 7 juli 2022 heeft uw raad de Verkeersvisie 2035 (gewijzigd) vastgesteld. Voor de uitvoering van de verkeersvisie is in het meerjarenprogramma vanaf 2024 een jaarlijks investeringskrediet van gemiddeld € 1.430.000,- opgenomen.

Verbetering / gepland groot onderhoud wegen

Wanneer wegen "op" zijn en er met reparaties weinig eer meer valt te behalen, wordt de weg uit de (reparatie) planning gehaald en ingedeeld bij Gepland Groot Onderhoud planning (GGO/rehabilitatie). Bij deze planning wordt een voortschrijdende doorkijk gemaakt van 10 jaar. Er wordt in zo'n geval bekeken of de weg in zijn geheel kan worden aangepakt. De oorzaak dat de weg in een dergelijke situatie terecht is gekomen, ligt vaak in een slechte ondergrond waardoor er verzakkingen of diepe sleuven optreden. Door de weg er in zijn geheel uit te nemen en de onderliggende constructie te verbeteren (verzwaren) kan de weg er weer jaren (zonder reparaties) tegen. Ook biedt dit gelegenheid om bijvoorbeeld kleine inrichtingen en aanpassingen mogelijk te maken of verkeersmaatregelen in te passen. Ook wordt dan indien noodzakelijk het riool vernieuwd. Voor gepland groot onderhoud wordt het in het meerjarenprogramma 2025-2028 opgenomen investeringskrediet van € 1.656.000,- jaarlijks met 5% indexatie verhoogd. De 5% indexatie dekt de jaarlijks areaaluitbreiding (1,5-2%) en de jaarlijks kostenstijgingen (inflatiecorrectie) van de onderhoudswerkzaamheden. In 2025 zal vanuit het investeringskrediet financieel bijgedragen worden aan de reconstructiewerkzaamheden Fons van der Heijdenstraat/De Lei (binnen de bebouwde kom) in Netersel, Dorpsstraat in Casteren, Burgemeester van Woenseldreef/Lemel Hapert en Dijkstraat Hoogeloon.

Vervanging openbare verlichting

Onderhoud van de openbare verlichting geschiedt op basis van het Beleidsplan en het bijbehorende beheerplan Openbare Verlichting. In de gemeente Bladel is het beheer en onderhoud voor een periode van (maximaal) 10 jaar aanbesteed middels een geïntegreerd contract. De geactualiseerde budgetten zijn voldoende om het in stand houden, beheren en onderhouden naar behoren te kunnen uitvoeren. In het meerjarenprogramma zijn op basis van het beheerplan tevens jaarlijkse kredieten opgenomen voor vervanging van masten en armaturen. De jaarlijkse investeringen bedragen € 121.000,- per jaar.

Uitvoering herinrichting N284 & aanleg tunnel nabij Europalaan

De gemeenten Reusel-De Mierden en Bladel werken samen met de provincie aan een nieuwe robuuste N284. De voorbereidingen zijn reeds gestart in 2019, met als resultaat een gedragen voorkeursalternatief. Op 21 maart 2024 heeft de raad ingestemd met het Voorkeursalternatief N284 2024, met uitzondering van de realisatie van de fietstunnel bij de Lange Trekken. Met dit raadsbesluit zijn een aantal door de Raad aangenomen moties afgedaan.

Een deel van de te ramen investeringsbedragen voor de herinrichting N284 valt buiten de huidige planperiode. Voor de jaren 2029 en 2030 wordt ook een raming van € 1.150.000,- per jaar verwacht voor de uitvoering. Bij deze bedragen is rekening gehouden met opgenomen indexatiekosten ad € 832.000,- zoals aangegeven in raadsvoorstel R23.004 met betrekking tot het Herzien voorkeursalternatief N284. Daarnaast heeft de raad op 21 maart 2024 ingestemd met de extra bijdrage aan de fiets-tunnel Europalaan ad. € 2.295.000,-. Meer informatie is te vinden op <https://n284.nl/>.

Regionale bereikbaarheid Brainport

Een goede bereikbaarheid en leefbaarheid houdt niet op bij gemeente- of regionale grenzen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de majeure mobiliteitsopgave in de mainport Brainport aan te pakken en de mobiliteitstransitie te realiseren. Om deze reden moet ook elke gemeente van de

Brainportregio een bijdrage leveren om de bereikbaarheid en doorstroming van de Brainportregio te verbeteren en de mobiliteitstransitie in gang te zetten. Omdat onze financiële bijdrage wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van mobiliteitshubs en bijbehorende snelle fietsroutes past dit ook perfect in onze eigen visie op mobiliteit. De jaarlijkse bijdragen dekken we ten laste van de algemene reserve (zie Bestuur en ondersteuning).

Fietspad Dominépad

Samen met de gemeente Eersel zal de gemeente Bladel onderzoeken op welke wijze de fietsverbinding tussen de kernen Hoogeloon en Duizel kan worden verbeterd. Vervolgens willen de gemeenten gezamenlijk deze aanpassingen de komende jaren gaan realiseren. Gezien dit project een langere ruimtelijke voorbereiding zal hebben, vanwege mogelijke bestemmingsplanwijzigingen en grondaankopen, is er voor gekozen om -separaat van het investeringsbudget voor de uitvoering van de verkeersvisie- bij de gemeenteraad financiële middelen te vragen.

Fietspad Broekenseind

De gemeente Eersel treft voorbereidingen om een vrijliggend fietspad aan te leggen aan de Urnenweg. Deze route sluit aan op het Broekenseind in Hoogeloon. De gemeente Bladel zal zich inzetten om het fietspadtraject aan deze weg verder op te pakken en te laten aansluiten op het vrijliggend fietspadennetwerk bij de Heuvel. Hierdoor ontstaat er een nieuwe route van (vrijliggende) fietspaden tussen de kernen Hoogeloon en Knegsel. De uitvoering van deze werkzaamheden wordt besproken en afgestemd met de gemeente Eersel. Gezien dit project een langere ruimtelijke voorbereiding zal hebben, vanwege mogelijke bestemmingsplanwijzigingen en grondaankopen, is er voor gekozen om -separaat van het investeringsbudget voor de uitvoering van de verkeersvisie- bij de gemeenteraad financiële middelen te vragen.

Verbreiding fietspaden Cartierheide

In 2022 is het tracé van de fietspaden bepaald en heeft de afstemming plaatsgevonden met het bevoegd gezag. Het bestemmingplan is vastgesteld door de gemeenteraad, maar is nog niet onherroepelijk. De procedure en het vergunningentraject lopen nog. In Q3/Q4 2024 vindt de civieltechnische voorbereiding en aanbesteding plaats, waarna -mits de ruimtelijke procedure en het vergunningentraject zijn doorlopen- de uitvoering van het verbeteren van de fietspaden op de Cartierheide in 2025 van start kan gaan.

Infrastructurele projecten Egyptische Poort

Met de veranderingen in het gebied, zal ook het verkeer in het gebied veranderen. Daarom moeten de wegen in en rond het gebied zo ingericht worden dat het verkeer er op een veilige manier doorheen kan. De infrastructurele werkzaamheden dienen voor een verkeersveilige en adequate ontsluiting van het plangebied. Op 21 maart 2024 heeft de raad ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel Europalaan ad. € 2.295.000,-. Deze tunnel gaat het plangebied verbinden met de kern Bladel. De gemeente heeft in juni 2024 een brief gestuurd naar de stuurgroep N284 waarin de gemeente vraagt om snel te bepalen waar de tunnel precies gaat komen.

De andere infrastructurele werkzaamheden en bijbehorende kosten zijn op dit moment nog niet bekend, daarom ramen we deze vooralsnog op PM. In het voorjaar van 2024 is een klankbordgroep verkeer opgericht. In deze klankbordgroep zitten omwonenden van de Egyptische Poort. We werken samen met de klankbordgroep een voorstel uit hoe de wegen, parkeerplaatsen en paden het best ingericht kunnen worden. De klankbordgroep is voor de zomervakantie 2024 3x bij elkaar gekomen. In september 2024 is de volgende bijeenkomst gepland.

Ontwikkelingen

De raad heeft gekozen voor een grotere ambitie op het gebied van woningbouw (de schaa sprong). Dit heeft ook invloed op bestaande en nieuwe infrastructuur en verkeersstromen. Zo nodig zullen al dan niet in Kempenverband mobiliteitsscenario's worden opgesteld om te bezien of aanpassing van de Verkeersvisie wenselijk is.

Wat mag het kosten?

Beheer en uitbreiding infrastructuur

De interne kosten van de doorbelasting van loonkosten van openbare werken (binnen- en buiten-dienst) wordt op basis van geactualiseerde tijdbestedingen beperkt opwaarts bijgesteld. Het verloop ná 2025 wordt ook veroorzaakt door hogere lasten als gevolg van kapitaallasten die voortvloeien uit geplande investeringen. Voor de investeringen wordt verwezen naar het meerjarenprogramma.

Veiligheid

De geraamde lasten bij veiligheid dalen in 2025 t.o.v. 2024 als gevolg van ingehuurd personeel van derden in 2024.

Doorstroming

In 2025 en verder wordt rekening gehouden met de bijdrage regionale bereikbaarheid Brainport.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van verkeer en vervoer weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Meerjarenraming		
	2023	2024	Begroting 2025		2026	2027	2028
Lasten							
beheer en uitbreiding infrastructuur	n -1.949	n -3.056	n -3.147	n -3.380	n -3.550	n -3.718	
parkeren	n -14	n -9	n -9	n -9	n -9	n -9	
gedrag / gebruik infrastructuur:							
veiligheid	n -381	n -348	n -314	n -314	n -313	n -312	
doorstroming	n -108	n -548	n -545	n -520	n -582	n -563	
openbaar vervoer		n -51	n -51	n -51	n -51	n -51	
Totaal lasten	n -2.452	n -4.012	n -4.066	n -4.274	n -4.505	n -4.653	
Baten							
beheer en uitbreiding infrastructuur	v 200	v 250	v 67	v 67	v 67	v 67	
parkeren	v 5	v 4	v 4	v 4	v 4	v 4	
gedrag / gebruik infrastructuur:							
veiligheid	v 7	v 6	v 6	v 6	v 6	v 6	
doorstroming	v 23						
openbaar vervoer							
Totaal baten	v 235	v 260	v 77	v 77	v 77	v 77	
Geraamd saldo van baten en lasten	n -2.217	n -3.752	n -3.989	n -4.197	n -4.428	n -4.576	

(- = nadeel en + = voordeel)

4.3 Economie

Maatschappelijk effect:

Voldoende werkgelegenheid, een toekomstbestendig voorzieningenniveau, een goed vestigingsklimaat en zo min mogelijk leegstand. Onderwijs, ondernemers, organisaties en andere overheden in de regio worden betrokken bij veranderingen vanwege hun kennis en ervaring met hun omgeving.

Gemeente Bladel en de Kempen zijn een belangrijk onderdeel van Eindhoven Regio en we hebben ons in hoog tempo samen met het stedelijk gebied ontwikkeld als economische topregio. De groei van de Brainportregio heeft ons gemaakt tot de tweede economie van Nederland. Nieuwe technologieën, verdere digitalisering, maatschappelijk en duurzaam ondernemen, het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt en de bereikbaarheid van (economische) toplocaties, zijn allemaal uitdagingen die we enkel het hoofd kunnen bieden door intensief en structureel samen te werken met onderwijs, ondernemers, organisaties en overheden binnen onze regio. Ondernemers ervaren een slagvaardige overheid en snelle uitvoering van beleid om zo een economische sterke gemeente te zijn én blijven.

Economische ontwikkeling, Infrastructuur en Organisatie

Wat willen we bereiken?

Verduurzaming bedrijven

Door de verduurzaming van bedrijven zorgen we voor toekomstbestendige bedrijventerreinen. Verduurzaming vindt plaats door het treffen van maatregelen voor energiebesparing, vergroening en waterberging. Op deze manier blijven onze industriegebieden ook in de toekomst aantrekkelijk om te ondernemen.

Wat gaan we doen?

Ondersteuning verduurzaming bedrijventerreinen

We ondersteunen, faciliteren en stimuleren het verduurzamen van de bedrijventerreinen. Dit doen we, middels het project energielandschap de Kempen en de mogelijkheid om energyhubs (eigen energiesystemen binnen een bedrijventerrein) te realiseren. Het gaat hierbij ook om de collectieve aanpak van het verduurzamen van bedrijventerreinen en het creëren van bewustzijn bij de ondernemers. Hiermee helpen we hen te voldoen aan de wettelijke informatie- en energieplicht.

Wat willen we bereiken?

Vestigingsklimaat en Infrastructuur

We zijn en blijven een topregio met een uitstekend internationaal vestigingsklimaat (Bladel- Brabantse Kempen- Brainport). Dit doen we door in te zetten op een vitale en toekomstbestendige Kempische bedrijventerreinen en door het verder versterken van ons vestigingsklimaat en bijbehorende infrastructuur.

De bedrijvencontactfunctionaris hebben hierbij een belangrijke rol als aanspreekpunt voor ondernemers in de gemeente.

Wat gaan we doen?

Bereikbaarheid en Mobiliteit

In 2025 blijven we uitvoering geven aan het ambitedocument mobiliteit. Dat is in samenwerking met Brainport Bereikbaar opgesteld.

Talentontwikkeling en Arbeidsmarkt

In samenwerking met het Kempisch Ondernemers Platform (KOP) en onderwijsinstellingen verkleinen we het gat tussen onderwijs en arbeidsmarkt, wat vooral tot uiting komt door de intensieve samenwerking binnen het project Kempentech.

De Vakroute wordt in 2025 samen met de partners (zoals KOP, bedrijven, onderwijs) uitgebreid naar andere werkterreinen, zoals de zorg.

We zetten ons netwerk ook op het niveau van Eindhoven Regio in om de lokale mogelijkheden voor talentontwikkeling en de Bladelse positie op de arbeidsmarkt te versterken.

Ook in paragraaf 4.6 wordt ingegaan op onze rol op de arbeidsmarkt.

Triple helix samenwerking

We blijven investeren in een nauwe samenwerking met onze partners in de Kempen, met de Metropoolregio Eindhoven en de Stichting Brainport Development. Door dit duurzame overleg, inclusief de lobby, verder uit te bouwen zetten we ons in om de kwalitatieve groei van onze Kempen en de totale Brainportregio te realiseren.

Belangrijke opgave blijft het structureel in beeld brengen en ophalen van behoeftes en actuele stand van zaken met betrekking tot de economische ontwikkelingen in onze brede basiseconomie. Dit doen we doordat we in nauw contact staan met onze ondernemers via onder meer bedrijfsbezoeken, individuele gesprekken, ondernemersbijeenkomsten. In 2024 is een bedrijfscontactfunctionaris gestart die in 2025 de verbindende rol tussen gemeente en bedrijfsleven vorm gaat geven.

Wat willen we bereiken?

Vitale en toekomstbestendige Kempische bedrijventerreinen

Wat gaan we doen?

Energielandschap de Kempen

Wij willen voorloper zijn in het creëren van het energielandschap van de toekomst, waar netcapaciteit niet langer een beperkende factor hoeft te zijn voor ons vestigingsklimaat en klimaatdoelstellingen. (Eigen) oplossend vermogen is hierbij van belang. In 2024 hebben we onderzocht, samen met onze adviseur, bureau Firan, en bedrijven op het KBP, wat de mogelijkheid is om een energy hub te realiseren op het Kempisch Bedrijvenpark. Na dit onderzoek, werken we samen met Enexis, Firan, Provincie en de bedrijven naar de realisatie van de energy hub. Voor de energy hub richten we een nieuwe juridische entiteit op die de energievoorziening regelt. Na de testfase in 2024 gaan we de energy hub in 2025 steeds verder uitbouwen. Waar bedrijven eerst niet konden starten met bouwen, is dat nu wel mogelijk. In 2026 zullen alle bedrijven toegevoegd zijn aan de energy hub. De energy hub bestaat uit 18 bedrijven en maakt gebruik van een energiemanagementsysteem, zonnepanelen, batterijen en eventueel een noodaggregaat. Bovendien wordt er een koppeling gerealiseerd met een windturbine. Daarmee geven we invulling aan het energiesysteem van de toekomst en doen we ervaring op die vervolgens toegepast kan worden op de andere bedrijventerreinen binnen onze gemeente.

Inzet bedrijfscontactfunctionaris

Sinds de komst van de bedrijfscontactfunctionaris bij de gemeente is er een belangrijk aanspreekpunt voor ondernemers gecreëerd. De rol hiervan is in ontwikkeling en zal in 2025 verder worden uitgebouwd.

Ontwikkeling bedrijventerrein in gemeente Bladel

In 2023 is een locatieonderzoek bedrijventerreinen uitgevoerd met de Kempengemeenten. Hierin staan een aantal geschikte locaties voor de diverse Kempengemeenten, voor zowel lokale als boven-lokale behoefte. Voor gemeente Bladel gaat het om de uitbreiding van industrieterrein Hapert. In de nieuwe regionale programmering Werklocaties maken we in de regio en met de provincie afspraken waar in de toekomst nieuwe bedrijventerreinen zouden kunnen komen. Dit is in lijn met de provinciale prognose tot 2030. In 2024 zijn we de voorbereidingen gestart naar de uitbreiding van industrieterrein Hapert. We verwachten daar in 2025 mee verder te gaan.

Samenwerking OBGB en Parkmanagement

Op regelmatige basis vinden overleggen plaats met de Ondernemersvereniging Bedrijventerreinen Gemeente Bladel (OBGB) en Parkmanagement over actuele thema's, zoals de energietransitie en Keurmerk Veilig Ondernemen, maar ook over lange termijn perspectief en individuele zaken die bij ondernemers spelen. Er is een gezamenlijk belang voor hele, veilige en toekomstbestendige bedrijventerreinen.

Vestiging Maatschappelijke voorzieningen op KBP

In 2023 heeft de gemeente twee percelen aangekocht op het Kempisch Bedrijven Park (KBP). De gemeente wil daar een aantal maatschappelijke voorzieningen gaan vestigen. Het meest urgent is de ambulancepost voor de GGD. We verwachten dat deze medio 2025 operationeel kan zijn. In 2025 starten we ook met fase 2 voor de vestiging van mogelijk de brandweerkazerne, de gemeentewerf, extra parkeervoorziening, energyhub en opslag voor verenigingen.

Wat willen we bereiken?

Behoud voorzieningenniveau

Voor centrum Bladel wordt gewerkt met een robuust ruimtelijk kader waarin o.a. het haltermodel als uitgangspunt wordt beschreven. Hierbij zetten we in op 'next economy' bedrijven en de ondernemersgeest van Bladel.

Voor centrum Hapert werken we aan een leefomgeving waarin iedereen zich thuis kan voelen, met ruimte voor ondernemerschap ten behoeve van de vitaliteit van het dorp, met ruimtelijke voorstellen die passen bij het fijne dorpse karakter van Hapert en met het oog op goed rentmeesterschap. Oftewel, een dorpse huiskamer.

Wat gaan we doen?

Centrum Bladel: The Next Economy

In 2018 is de centrumvisie The Next Economy vastgesteld. Deze visie gaat uit van een robuust ruimtelijk kader waarin o.a. het haltermodel als uitgangspunt wordt beschreven. Maar ook de inzet op 'next economy' bedrijven en de ondernemersgeest van Bladel.

Voor de uitvoering van de centrumvisie werken we nauw samen met Centrummanagement Bladel op basis van een meerjarenplan 2023-2027; de Bedrijven Investeringszone (BIZ) maakt hiervan deel uit. In 2025 zetten we in op het versterken van de aantrekkelijkheid van het centrum. Het nieuwe gemeenschapshuis aan de Markt en het nieuwe Marktplaatsplein worden opgeleverd. Daarnaast wordt er een start gemaakt met de herinrichting van de Sniederslaan, dat in goed overleg met de ondernemers en

vastgoedeigenaren zal gaan plaatsvinden. In de herontwikkeling van het centrum staan de klantbeleving en het verblijfsklimaat van het Bladelse centrum centraal.

Centrum Hapert: Een dorpse huiskamer

Vanuit de visie van OD205 (vastgesteld in juli 2021) is er gekozen voor de huiskamer van Hapert, een dorpsplein dat het multifunctionele centrum, het oude lint Kerkweg en het parkeerplein De Markt verbindt. Daarnaast wordt gewerkt aan invulling van het gebied rond de Alexanderhof.

Planvorming is in volle gang. De eerste plannen zijn aan het dorp en uw raad gepresenteerd. Eind 2024 zullen de plannen aan de raad worden voorgelegd. In aansluiting hierop werken we in vanaf 2025 aan een omgevingsplan voor het gebied.

In 2025 evalueren de gemeente en MKB-Hapert hun nieuwe vorm van samenwerking.

Detailhandel De Kempen

De Kempen hebben uitgesproken dat er Kempisch beleid nodig is voor detailhandelsontwikkelingen met een gemeentegrens overstijgende impact (2015). Dit beleid is vertaald in een uitvoeringsplan en geëvalueerd in 2020. In 2025 willen we het Kempisch beleid wederom gaan evalueren en vragen we uw raad om hier € 5.000,- voor vrij te maken.

In de Kempen evalueren we jaarlijks de leegstand op basis van data. Ook in 2025 evalueren we deze cijfers. Daarnaast blijven we inzetten op het schrappen van detailhandelsbestemmingen buiten de kernwinkelgebieden. Zodra eigenaren van panden buiten de kernwinkelgebieden de bestemming 'detailhandel' willen wijzigen, denken we hier actief in mee.

Promotie / Vrijetijdseconomie

Wat willen we bereiken?

De Brabantse Kempen is in 2026 een toeristisch en recreatief onderscheidende regio met grote naamsbekendheid in Nederland, België en Duitsland. Door steeds vernieuwende producten voor haar belangrijkste doelgroepen aan te bieden, weet de regio steeds meer bezoekers aan zich te binden.

Wat gaan we doen?

Kempisch uitvoeringsprogramma vrijetijdseconomie 2023-2027

Samen met onze stakeholders zijn projecten omschreven die we de komende jaren willen oppakken om meer bezoekers te trekken, die langer verblijven/nog eens terug komen en meer besteden. Projecten die in 2024 zijn opgepakt, worden verder vormgegeven in 2025 zoals de regionale samenwerking Visit de Kempen, de samenwerking met diverse partijen waaronder ondernemers en Visit Brabant en het gezamenlijk opzetten van product-markt-combinaties. In 2025 gaan we verder met het Uitvoeringsprogramma. Het Uitvoeringsprogramma en de Kempenvisie Vrijetijds Economie (VTE) lopen in 2025 af.

In 2024 hebben we een begin met een nieuwe visie en uitvoeringsprogramma gemaakt en deze zal in de loop van 2025 aan de raad worden voorgelegd.

Lokale uitvoering vrijetijdseconomie

Visit stelt jaarlijks samen met de gemeente een programma op, waarbij ingezet wordt op sterke en vernieuwende productmarktcombinaties waarmee we de bezoeker kennis laten maken met al het mooie wat onze gemeente te bieden heeft. In deze ontwikkeling zetten we ondernemers centraal. Voor Bladel wordt er samen met de Visit invulling gegeven aan het beleefbaar maken van de Cartier-

heide op het gebied van educatie, recreatie en toerisme en de fietskronkel aldaar. Tevens zal het nieuwe inspiratie-punt en het concept 'De Vijf van Bladel' verder vorm worden gegeven.

Gemeentebreed: Positionering

Samen met ondernemers vanuit de centra en toeristische ondernemers is in 2024 het concept 'De Vijf van Bladel' gelanceerd. Onder dit concept willen we bezoekers het beste van de gemeente laten zien en ze verleiden de gemeente te gaan ontdekken en deel te nemen aan (meerdere) activiteiten. Na de lancering is door onder meer Visit Bladel, in samenwerking met ondernemers, direct een start gemaakt om dit concept verder vorm te geven. Deze vormgeving is mede afhankelijk van samenwerking met en medewerking van ondernemers. Verder zijn we als gemeente Bladel samen met Visit Bladel in gesprek over de invulling van de nieuwe Visitruimte in de MFA in Bladel. Samen zetten we in op een inspirerende waar Bladel op een mooie manier getoond wordt. In 2025 gaan we verder met het uitwerken van "De Vijf van Bladel", invulling geven aan de nieuwe Visitlocatie en het doelgericht samenwerken met Visit Bladel en ondernemers.

Een extra financiële impuls voor de inrichting van een inspiratiepunt op de nieuwe locatie van Visit Bladel is opgenomen in de najaarsnota 2024.

Beleidskaders

- Centrumvisie Bladel Onderneem de Next Economy, 2018
- Visie detailhandel de Kempen 2015
- Visie detailhandel MRE 2015
- Kempische Industrie Agenda 2017
- Bereikbaarheidsagenda Zuidoost Brabant
- De toekomstvisie leven in de gemeente Bladel 2030
- Kempervisie VTE
- Kempische bedrijventerreinafspraken en -ambities
- Visie Hapert OD205
- Samenwerkingsakkoord MRE 2023-2026
- Strategische Agenda Brainport

Beleidsindicatoren

Onderstaande kerngegevens geven een beeld van de bedrijvigheid in de gemeente Bladel.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Aantal vestigingen bedrijven per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	170,8	174,9	180,0	185,3	192,2	www.waarstaatjegemeente.nl
Winkelvoeropervlak m ² (excl leegstand) binnen kernwinkelgebied – Gemeente Bladel	nb	nb	51.699	51.041	nbn	Locatus
Winkelvoeropervlak m ² (excl leegstand) binnen kernwinkelgebied – De Kempen	nb	nb	156.377	157.449	nbn	Locatus
Winkelvoeropervlak m ² (excl leegstand) buiten kernwinkelgebied – Gemeente Bladel	nb	nb	1.789	720	nbn	Locatus
Winkelvoeropervlak m ² (excl leegstand) buiten kernwinkelgebied – De Kempen	nb	nb	14.092	9.094	nbn	Locatus
Funciemenging**	63,4%	62,8%	62,9%	62,7%	62,6%	www.waarstaatjegemeente.nl
Aantal overnachtingen (streefwaarde is een groei van 2% per jaar over vijf jaar in het aantal overnachtingen en/of bezoek van dagmensen)	735.981	462.723	589.565	741.367	nbn	Gemeentelijke belastingen

Aantal overnachtingen t.o.v. basisjaar (%)	100,0%	62,9%	80,1%	100,7%	nmb	Gemeentelijke belastingen
Aantal banen in de vrijetijdseconomie (absoluut) per 1.000 inwoners van 15-74 jaar	57,2	48,8	46,6	42,0	nmb	www.waarstaatjegemeente.nl

** de functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) tot 100 (alleen werken)

Meerjarenprogramma

Niet van toepassing

Verbonden partijen

- Metropoolregio Eindhoven
-

Wat mag het kosten?

Innovatie / stimulering

In 2025 wordt rekening gehouden met zowel de inkomsten als de doorbetaling van de Bedrijven Investeringszone (BIZ).

Regionale samenwerking

Ook vanaf 2025 worden lasten geraamd voor de bijdrage aan het Toeristisch Informatiepunt (TIP) en de bijdrage voor nieuwe initiatieven.

Bedrijventerreinen

Tot en met 2024 worden vergoedingen ontvangen van het Kempische Bedrijvenpark (KBP) voor het voeren van financiële en administratieve werkzaamheden. In 2023 hebben we een totale winstuitkering ontvangen van het KBP van € 4.375.000,-. In 2024 zal door het bestuur van het KBP de liquidatiebalans worden opgesteld om te komen tot de afronding.

Werkgelegenheid

De bijdrage aan de Metropoolregio Eindhoven is aangepast aan de vastgesteld begroting 2025.

Overleg / beheer / samenwerking

De geraamde lasten in 2025 dalen t.o.v. 2024 als gevolg van eenmalige kosten voor locatieonderzoek bedrijventerreinen.

Promotie

De toeristenbelasting wordt afgestemd op het landelijk gemiddelde (COELO)tarief, met differentiatie tussen vaste en mobiele onderkomens. Daarnaast wordt een gemiddeld stijgingspercentage gehanteerd dat in de voorgaande vier jaar gemiddeld werd gerealiseerd conform de cijfers van COELO. Dit percentage bedraagt 2,8% per jaar. Met ingang van 2023 wordt ook toeristenbelasting geheven van arbeidsmigranten. Het tarief voor arbeidsmigranten die niet op recreatieve locaties verblijven is vastgesteld op 50% van het reguliere tarief indien de huisvester gecertificeerd is door, en ingeschreven is in, het register van de Stichting Normering Flexwoningen. De opbrengst van de toeristenbelasting 2025 is geraamd op basis van een verwacht aantal bezoekers per jaar. Toeristenbelasting is van toepassing omdat bezoekers van de gemeente gebruik maken van de diverse voorzieningen in de gemeente zoals wegen, fietspaden, beheer natuur etc.

In 2024 zijn middels budgetoverhevelingen eenmalige projecten verantwoord en geraamd voor het Uitvoeringsprogramma Kempische vrijetijdseconomie.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van economie weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
economische ontwikkeling:						
innovatie / stimulering	n -93	n -99	n -99	n -99	n -99	n -99
regionale samenwerking	n -64	n -67	n -67	n -67	n -67	n -67
infrastructuur:						
bedrijventerreinen (incl. KBP)	n -5	n -199	n -61	n -68	n -68	n -67
overige infrastructuur		n -1	n -1	n -1	n -1	n -1
organisatie:						
werkgelegenheid	n -145	n -118	n -134	n -134	n -134	n -134
overleg / beheer / samenwerking	n -211	n -320	n -292	n -288	n -288	n -288
promotie	n -146	n -234	n -164	n -164	n -158	n -158
Totaal lasten	n -664	n -1.038	n -818	n -821	n -815	n -814
Baten						
economische ontwikkeling:						
- innovatie / stimulering	v 93	v 96	v 96	v 96	v 96	v 96
- regionale samenwerking						
infrastructuur:						
- bedrijventerreinen (incl. KBP)	v 4.394	v 107	v 12			
- overige infrastructuur						
organisatie:						
werkgelegenheid	v 5					
overleg / beheer / samenwerking	v 61	v 11	v 11	v 11	v 11	v 11
promotie	v 1.588	v 1.544	v 1.579	v 1.618	v 1.618	v 1.618
Totaal baten	v 6.141	v 1.758	v 1.698	v 1.725	v 1.725	v 1.725
Geraamd saldo van baten en lasten	v 5.477	v 720	v 880	v 904	v 910	v 911

(- = nadeel en + = voordeel)

4.4 Onderwijs

Maatschappelijk effect:

Goed onderwijs draagt bij aan de inclusie (het meedoen en erbij horen van mensen met een beperking) en participatie van onze jongeren in de samenleving. Hierbij streven we naar het bevorderen van integratie en het voorkomen van segregatie. Onderwijs draagt er mede aan bij dat jongeren kennis vergaren en weerbaar zijn. Onderwijs helpt op de weg naar zelfstandigheid. Wij streven daarom naar een gevarieerd aanbod van onderwijs op verschillende niveaus.

Onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Zorgen voor onderwijshuisvesting in gezonde, veilige en stimulerende gebouwen. We streven ernaar dit zo dicht mogelijk in de eigen leefomgeving van het kind te bieden.

Wat gaan we doen?

Integraal huisvestingsplan

Uit het onderzoek naar uitbreiding van basisschool de Vest in Hoogeloon en de leerlingenprognose blijkt dat de Vest recht heeft op een extra onderwijsruimte. In 2024 wordt gestart met de permanente uitbouw.

In de loop van schooljaar 2022/2023 bleek Basisschool het Palet te kampen met een huisvestingsstekort voor haar leerlingen. Dit komt voornamelijk door de NT2 klassen, die groter zijn geworden en dat de Oekraïense leerlingen de tijdelijke nieuwkomersvoorziening dienden te verlaten. Daarnaast zien we een toenemend aantal nieuwkomersleerlingen in de regio. O.a. (Oekraïense) vluchtelingen, kinderen van kenniswerkers en expats (ASML).

Vanaf schooljaar 24-25 is in Bergeijk ook nieuwkomersonderwijs voorzien. Zij gebruiken schooljaar 24-25 om expertise op te doen en starten met een NT2 kleutergroep. Nieuwkomersleerlingen uit gemeente Bergeijk kunnen bij onvoldoende capaciteit bij Het Palet gebruik maken van het onderwijs in Bergeijk.

Het Palet heeft in schooljaar 24-25 twee lokalen in de MFA Hart van Hapert + het oude sportcafé 'De Puf' tot haar beschikking voor nieuwkomersonderwijs. Vanaf schooljaar 25-26 zijn dat alleen nog de twee lokalen in de MFA Hart van Hapert.

In 2024 is gestart met de opstelling van een nieuw Integraal huisvestingsplan (IHP) waarin ook de schaalsprong en ontwikkelingen rondom basisschool de Vest en het Palet zullen worden meegenomen. Aan de hand van deze ontwikkelingen wordt door middel van het nieuwe IHP beoogd hier duurzaam mee om te gaan zodat de juiste huisvesting aan het onderwijs wordt geboden. Dit vernieuwde IHP zal naar verwachting in Q1 van 2025 worden gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Onderwijs- en leerlingzaken

Wat willen we bereiken?

Leerlingenvervoer

We streven passend onderwijs na, zo thuisnabij mogelijk, waarbij de ondersteuningsbehoefte van de leerling leidend is. Hiervoor zetten we leerlingenvervoer in.

Wat gaan we doen?

Tevredenheidsonderzoek leerlingenvervoer

Wat willen we bereiken?

Leerplicht

We waarborgen dat jongeren uit de gemeente Bladel onderwijs volgen en gebruik maken van hun recht op onderwijs en voldoen aan de leerplichteisen.

Wat willen we bereiken?

Participatie (o.a. Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB), volwasseneneducatie / laaggeletterdheid, en voorschoolse voorzieningen)

We bestrijden en voorkomen negatieve effecten op leer- en ontwikkelingsmogelijkheden van inwoners die het gevolg zijn van bijvoorbeeld sociale, economische en culturele omstandigheden.

Wat gaan we doen?

Laaggeletterdheid

We zorgen voor aanbod waar inwoners hun basisvaardigheden op het gebied van de Nederlandse taal, rekenen en digitale vaardigheden kunnen verbeteren en zorgen voor een goede verwijzing naar het DigiTaalhuis, bibliotheek en andere aangesloten partners.

Het versterken van het DigiTaalhuis doen we onder andere door aansluiting met het bedrijfsleven.

Daarnaast adviseert Stichting lezen en schrijven, de gemeente op het gebied van basiseducatie, wat weer meegenomen wordt naar het DigiTaalhuis.

Vanaf 2025 krijgen gemeenten een regierol t.a.v. 'gemeentelijke gezinsaanpak' basisvaardigheden.

Hoe deze rol eruit ziet en wat daarin verwacht wordt, wordt op dat moment uitgewerkt.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Het NPO is door het Rijk opgezet voor herstel en ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona.

Als gemeente hebben we budget gekregen om de vaardigheden van leerlingen op cognitief, executief, sociaal en emotioneel vlak te helpen stimuleren. Dit in aanvulling op, en ter ondersteuning van de middelen die scholen zelf krijgen. Dit loopt tot en met schooljaar 2024-2025. De scholen konden tot half juli 2024 een plan aanleveren bij de gemeente ter beoordeling voor deze middelen. De middelen kunnen vervolgens tot augustus '25 besteed worden door de scholen.

Voorschoolse voorziening educatie (vve)

Voorschoolse educatie wordt gesubsidieerd aan partijen die een aanvraag doen en voldoen aan de kwaliteitseisen.

Peuters met een geconstateerde onderwijsachterstand of met een (verhoogd) risico daarop, worden op effectieve wijze bereikt en ondersteund en zodoende beter voorbereid op de basisschool:

- Middels sturing vanuit de VVE stuurgroep op monitorgegevens, die twee keer per jaar door de GGD worden aangeleverd.
- Aanbod van voorschoolse educatie in de kernen Bladel en Hapert.
- Aanbod van aangepast VE programma voor geïndiceerde kinderen in de andere kernen.
- Opstellen van een onderwijsachterstandenbeleidsnota (OAB nota).

Beleidsindicatoren

Kerngegevens

Onderstaande kerngegevens geven aan dat we het als gemeente goed doen wat betreft verzuim en vroegtijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie ten opzichte van zowel onze RMC regio als Nederland.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Aantal leerplichtige leerlingen	2.887	2.824	2.768	2.742	nrb	www.waarstaatjegemeente.nl
Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen	0	0	0	3,6	3,6	www.waarstaatjegemeente.nl
Relatief (wettelijk) verzuim per 1.000 leerlingen	6	2	2	3	5	www.waarstaatjegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (maximaal 1,6% in 2023 en 2024)	1,00%	1,30%	1,10%	1,40%	2,00%	www.waarstaatjegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie RMC regio Zuidoost-Brabant (maximaal 1,6% in 2023 en 2024)	1,80%	1,70%	1,80%	2,40%	2,30%	www.waarstaatjegemeente.nl
Voortijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie landelijk	2,00%	1,70%	1,90%	2,40%	2,40%	www.waarstaatjegemeente.nl

---

Beleidskaders

- Verordening bekostiging leerlingenvervoer gemeente Bladel 2021
- Beleidsregels leerlingenvervoer gemeente Bladel 2016
- Nadere regels gemeentelijk gesubsidieerde plaatsen in het peuterprogramma gemeente Bladel

---

Meerjarenprogramma

Niet van toepassing

Verbonden partijen

- GGD
- Samenwerking Kempengemeenten

Wat mag het kosten?

Onderwijshuisvesting

In 2025 dalen de geraamde lasten als gevolg van in 2024 doorbetaalde Nationaal Programma Onderwijs (NPO) gelden aan diverse scholen (in 2025 is dit niet het geval). De lasten voor onderwijshuisvesting bestaan grotendeels uit de doorbetaling van rijksmiddelen aan het Pius-X-College. Op grond van

de geldende overeenkomst met het bestuur van het Pius-X-college betalen we de gedecentraliseerde rijksmiddelen voor onderwijshuisvesting één-op-één door aan die school. In 2026 daalt deze doorbetaling t.o.v. 2025, waarna deze in de jaren daarna constant blijft.

De baten dalen in 2025 t.o.v. 2024, omdat de gemeente in het jaar 2024 een specifieke uitkering van de rijksoverheid ten behoeve van het Nationaal Programma Onderwijs heeft ontvangen. Het budget wordt ingezet om onderwijsvertragingen in te halen die kinderen opliepen tijdens de coronapandemie. De maatregelen worden in samenwerking met onderwijspartners en andere lokale partijen genomen. De maatregelen sluiten aan bij de behoeften van de kinderen in de gemeente en bij de interventies die de scholen al nemen.

Leerlingenvervoer

De kosten van het leerlingenvervoer waren in 2023 hoger vanwege extra leerlingenvervoer.

Onderwijsachterstandenbeleid

In 2024 is er sprake van een ontvangen specifieke uitkering van het Rijk voor het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden in de Nederlandse taal, het voorkomen van segregatie en het bevorderen van integratie. Deze middelen zijn aangewend voor de realisatie van deze onderliggende doelstellingen. Vandaar de hogere geraamde lasten in de begroting 2024.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van onderwijs weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028	
Lasten							
onderwijshuisvesting	n -1.648	n -2.198	n -1.966	n -1.931	n -1.936	n -1.938	
onderwijs- en leerlingzaken:							
- leerlingenvervoer	n -375	n -316	n -316	n -316	n -316	n -316	
- leerplicht	n -152	n -190	n -135	n -135	n -135	n -135	
- participatie / onderwijs achterstandenbeleid e.d.	n -168	n -240	n -13	n -13	n -13	n -13	
Totaal lasten	n -2.343	n -2.944	n -2.430	n -2.395	n -2.400	n -2.402	
Baten							
onderwijshuisvesting	n -55	v 236	v 12	v 12	v 12	v 12	
onderwijs- en leerlingzaken:							
- leerlingenvervoer		v 4					
- leerplicht	v 9	v 12	v 12	v 12	v 12	v 12	
- participatie / onderwijs achterstandenbeleid e.d.	v 150	v 227					
Totaal baten	v 104	v 479	v 24	v 24	v 24	v 24	
Geraamd saldo van baten en lasten	n -2.239	n -2.465	n -2.406	n -2.371	n -2.376	n -2.378	

(- = nadeel en + = voordeel)

4.5 Sport, Cultuur en Recreatie

Maatschappelijk effect:

Binnen het programma sport, cultuur en recreatie worden activiteiten ontplooid die bijdragen aan het gewenste imago en aan de promotie van onze gemeente en activiteiten gericht op een recreatieve, gezonde en educatieve tijdbesteding van inwoners en bezoekers van onze gemeente. Hierbij gaan we uit van de eigen kracht van inwoners en participatie en betrokkenheid hierbij van maatschappelijke organisaties en netwerken. De gemeente heeft hierbij de regierol.

Sport en bewegen

Wat willen we bereiken?

We geven uitvoering aan onze ambities op het gebied van sport. Dit doen we door het mogelijk maken van een levenlang plezier aan sporten en bewegen in een inclusieve sport- en beweegomgeving. Dit kan in zowel individueel als in verenigingsverband.

Daarnaast zorgen voor een divers, uitdagend en toegankelijk speelaanbod voor alle kinderen en jongeren.

Wat gaan we doen?

Accommodatie korfbalvereniging KVC Hapert en Kunstgrasvelden sportpark Hapert

Accommodatie korfbalvereniging KVC Hapert

De voormalige korfbalverenigingen uit Hapert, Hoogeloon, Casteren en Netersel zijn opgegaan in één nieuwe vereniging: KVC Hapert. Het onderkomen van de korfbal te Hapert zal worden omgevormd tot een passend toekomstbestendig onderkomen voor deze nieuwe club.

Bij de Perspectiefnota 2024 werd aanvullend budget gevraagd. Medio 2024 heeft de aanbesteding van de bouwopdracht plaatsgevonden. Vervolgens wordt in bouwteamverband (samen met de aan- nemer) bezien welke onderdelen desgewenst via zelfwerkzaamheid kunnen worden uitgevoerd en/of op welke onderdelen een net iets andere uitvoering gewenst is. Het eindresultaat van het bouwteam- overleg wordt via een aanneemovereenkomst definitief opgedragen. Start uitvoering is verwacht in najaar 2024 en afronding 2e kwartaal 2025.

Aanleg kunstgrasveld KVC Hapert

De voormalige korfbalverenigingen uit Hapert, Hoogeloon, Casteren en Netersel zijn uiteindelijk allen opgegaan in één nieuwe vereniging: KVC Hapert. Het voormalig onderkomen van korfbalvereniging Hapert wordt omgevormd tot één passende toekomstbestendige accommodatie, zowel voor het ge- bouwde als voor veldvoorziening. Het veld is eind 2023 gerealiseerd en begin 2024 formeel opgele- verd. Start feitelijk gebruik wacht op realisatie bijbehorende gebouwde accommodatie. Deze is eind 2024 / begin 2025 voorzien.

Herontwikkeling sportpark Casteren

Om het sportpark voor (de leefbaarheid van) Casteren te behouden en de investeringen in het onder- komen en de veldaccommodatie aan zo veel mogelijk inwoners ten goede te laten komen willen we het sportpark transformeren tot een toekomstbestendige voorziening, niet alleen voor sport maar wel- licht ook andere activiteiten, evenementen, initiatieven die met deze accommodatie gefaciliteerd zou- den kunnen worden.

Medio 2024 heeft aanbesteding plaatsgevonden. Met de laagste inschrijver wordt in bouwteamverband de opgave definitief gemaakt. Op basis daarvan wordt tot uitvoering overgegaan. Streven is om de nieuwe accommodatie (medio) 2025 te kunnen afronden.

Het stimuleren van burgerinitiatieven gericht op speelvoorzieningen

Het stimuleren van burgerinitiatieven gericht op speelvoorzieningen door het beschikbaar stellen van budget.

Uitvoering van het sportakkoord (Kempenbreed)

In 2023 is het nieuwe Kempische Sport- en Beweegakkoord 2.0 van start gegaan. Stichting Kempen in Beweging en de op 1 januari 2024 gestarte coördinator Sport en Preventie geven voor ons uitvoering aan het akkoord. Voor de periode 2023 t/m 2026 is dit onderdeel van de nieuwe brede SPUK regeling. Deze regeling is voor alle gemeenten beschikbaar gesteld voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. Concrete afspraken hierover zijn vastgelegd in het hooflijnen Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Berekening Sportvelden

Bij de Perspectiefnota 2024 is een budget van € 75K toegevoegd om een begin te kunnen maken met het stapsgewijs vervangen van de beregeningsinstallaties op onze sportparken. Voorstelbaar is dat een vervangingsoperatie over meerdere jaren kan worden uitgevoerd, afhankelijk van de geconstateerde noodzaak per sportpark. In 2025 gaan we de eerste velden hiervan voorzien. De aanleg van de beregeningsinstallaties zal zich ook uitstrekken tot 2026 en 2027.

Herinrichting sportpark Hoogeloon

Toekomstbestendige sportparken is één van de speerpunten van beleid volgens het coalitieakkoord 2022-2026. Op sportpark Hoogeloon komt de accommodatie van de korfbal binnenkort beschikbaar voor een andere invulling / ander gebruik.

Korfbal verhuist in 2025 naar hun nieuwe onderkomen op het Hapertse sportpark. "Hoogeloon" is uitgenodigd wensen / ideeën / behoeften kenbaar te maken, die met de veldaccommodatie dan wel het gebouwelijk onderkomen van de korfbal, zouden kunnen worden ingevuld. Het streven is om hier meerdere zaken gecombineerd te laten gaan plaatsvinden. Er wordt gewerkt aan een integraal plan van alle voorstellen die zijn opgehaald.

Tweede helft 2024 zal worden gebruikt om de plannen verder uit te werken. In 2025, na vertrek korfbalvereniging, zou met de nieuwe invulling gestart kunnen worden.

Beleidskaders

- Nota speelruimte beleid 2018+
- Beleidsnota sport en bewegen 2017+
- Vrijwilligersbeleid 2019+ gemeente Bladel
- Algemeen beleidskader gemeenschapshuizen 2011
- Huurbeleid gemeenschapshuizen

Cultuur

Wat willen we bereiken?

Beschermen van het cultuurhistorische erfgoed van Bladel

We stimuleren verbinding en samenwerking tussen culturele organisaties en verenigingen onderling en met andere disciplines.

Wat gaan we doen?

Voorzieningengebouw bij de molen in Hapert

De uit 1896 daterende molen te Hapert is eigendom van de gemeente en een rijksmonument.

Enkele jaren terug is de molen grondig gerenoveerd. Er is volop reuring rondom dit landmark, wat toeristisch en educatief nog beter benut zou kunnen worden, door aanvullende faciliteiten te bieden. De molenaars vragen al geruime tijd om een toiletvoorziening voor eigen gebruik, maar ook voor de vele bezoekers. Die faciliteit zou gecombineerd kunnen worden met een bescheiden tentoonstellingsruimte, die onderdeel kan worden van het lesprogramma over ons cultureel erfgoed t.b.v. de lokale basisschoolleerlingen en/of andere belangstellenden. In 2024 zijn de plannen voor een gebouwtje wat deze voorzieningen kan bieden nader onderzocht. Het streven is om deze voorziening in 2025 te realiseren.

Wat willen we bereiken?

Verbinding en samenwerking stimuleren tussen culturele organisaties en verenigingen onderling en met andere disciplines. Het versterken van sociale cohesie, voorkomen of oplossen van maatschappelijke problemen, nieuwe samenwerkingen, meer bewustwording, versterken van de veerkracht en verankering van cultuur in de samenleving en efficiëntere inzet van middelen. Daarnaast het versterken van mogelijkheden voor een zinvolle en plezierige tijdsbesteding, ruimte voor creativiteit, uiting en ideevorming, versterking van talentontwikkeling en het versterken van mogelijkheden om in de gemeente te kunnen genieten van kunst en cultuur.

Wat gaan we doen?

Realiseren uitvoeringsprogramma cultuur

In de cultuurnota is een uitvoeringsprogramma opgenomen dat liep tot en met 2022. Een aantal activiteiten uit het programma lopen door naar 2025. We bewaken de voortgang en sturen waar nodig bij. Belangrijke activiteiten voor 2025 zijn:

Cultuur en Participatie

Ontwikkelen van een vernieuwde lokale visie op het bibliotheekwerk, afgestemd op regionale focuspunten en KPI's. De bibliotheek neemt hierbij de lead en de regionale visie wordt begin 2025 vastgesteld. Deze regionale visie zal als leidraad dienen voor de lokale uitvoering.

Cultuur en Educatie

In samenwerking met het regionale kernteam cultuureducatie onderzoeken hoe het naschoolse culturaanbod doelmatiger ingezet kan worden. Op het Rythoviuscollege in Eersel loopt een pilot om de overstap van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs te verzachten door middel van cultuureducatie. In 2025 onderzoeken we of de pilot in Eersel kan worden uitgebreid naar het Pius X-college in Bladel.

Cultuur en Vernieuwing

Het opzetten van een adviescommissie Kunst en Cultuur, waarmee de zichtbaarheid van kunst en cultuur in de gemeente vergroot wordt. Na vaststelling door het college zal de commissie in 2025 voor het eerst samenkomen.

Muziek in de klas

Art4U verzorgt sinds schooljaar 2023-2024 muziekonderwijs op alle basisscholen in Bladel. Dit wordt voortgezet in 2024-2025. In 2024 evalueren we het programma Muziek in de klas en beslissen we over de cofinanciering voor de volgende schooljaren.

Streekomroep De Kempen

Voorbereidingen treffen voor de verwachte stelselwijziging in 2027, inclusief centrale aansturing en subsidie toekenning.

Cultuur met Kwaliteit (CmK4)

We nemen deel aan de nieuwe regeling CmK4 (2025-2028) om cultuureducatie te verankeren in scholen, begeleid door een cultuurcoach.

Aanpassen/uitbreiden gemeenschapshuis Casteren

Het stichtingsbestuur van het gemeenschapshuis in Casteren heeft al enkele jaren de wens om enkele fysieke aanpassingen door te voeren, in combinatie met wat verduurzamingsmaatregelen.

De accommodatie is in eigendom van Woningstichting De Zaligheden, de gemeente huurt en geeft om niet in gebruik aan de stichting. Meest ingrijpende en meest kostbare maatregelen hebben betrekking op uitbreiding, bedoeld voor opslag. De wens is om aanpassingen te combineren met het aanpassen van de keuken (inrichting en vormgeving), het verduurzamen van installaties en het verbeteren van de ventilatie op de 1e etage.

Bij de perspectiefnota 2024 is een budget beschikbaar gesteld van € 200.000,- Voorbereiding heeft in 2024 plaatsgevonden. Uitvoering is voorzien in 2025.

Aanpassingen gemeenschapshuis Hoogeloon

De beherende instelling komt na een evaluatie van gebruikservaringen tot een aantal gewenste aanpassingen / praktische verbeteringen. Voor zaken die niet vallen onder het regulier onderhoud en/of de inventaris, maar waarvan nut, noodzaak en meerwaarde wordt onderkend, is bij Perspectiefnota 2024 een budget van € 30.000,- beschikbaar gesteld. Realisatie wordt begin 2025 afgerond.

Beleidskaders

- Cultuurnota 2019+
- Cultuurhistorie Bladel Beleidsvisie 2011-2015

Beleidsindicatoren

Kerngegevens

Onderstaande kerngegevens geven een beeld van de bedrijvigheid in de gemeente Bladel.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Niet sporters	nb	47,80%	nb	48,40%	nbn	www.waarstaatjegemeente.nl

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Sportpark De Lemelvelden: renovatie gebouw De Witpen			-91					-3	-6	-6
A	Sportpark De Lemelvelden: renovatie tennis/korfbal		-35					-1	-2	-2	-2
A	Sportpark De Lemelvelden: renovatie tennis/korfbal SPUK		5								
A	Sportpark De Smagtenbocht: renovatie tennispaviljoen		-42					-1	-3	-3	-3
A	Sportpark De Smagtenbocht: renovatie tennispaviljoen SPUK		6								
A	Uitvoering groenstructuurplan 2025-2028		-150	-150	-150	-150		-5	-16	-26	-36
A	Vervanging openbaar groen 2025-2028		-260	-260	-260	-260		-9	-27	-45	-62
A	Vervanging speeltoestellen 2025-2028		-113	-95	-150	-75		-7	-21	-36	-49
A	Vervanging veldafstering / hekwerken sportvelden		-15	-15	-15	-15		-1	-2	-4	-5
A	Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisingilde					-1.029					-28
A	Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisingilde: bijdrage SPUK					148					4
A	Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisingilde: inbreng grond					-301					-9
A	Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisingilde: parkeren					-pm					-pm
A	Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw MFA kantine: nadere afspraken							pm		pm	pm
A	Herinrichting Smagtenbocht: verlichting masten			-65	-35	-6		-2	-4	-6	-6
A	Herinrichting Smagtenbocht: verlichting bijdrage SPUK			36	18	5		1	3	4	4
A	Herinrichting Smagtenbocht: verlichting armaturen			-146	-46	-23		-6	-13	-16	-16
A	Herinrichting Smagtenbocht: verlichting grondkabels			-40	-41	-9		-1	-4	-6	-6
A	Herinrichting Smagtenbocht: Stelpost besparing onderhoud / energie e.d.							75	75	75	75
A	Herinrichting Smagtenbocht: eenmalige kosten		-529					-529			
A	Herinrichting Smagtenbocht: bijdrage SPUK (maximaal 17,5% en pro rato 80%)		76					74			
A	Herinrichting Smagtenbocht: overige kosten (staartkosten, onvoorziën, werkterrein)		-825		-242	-35		-35	-69	-74	-80
A	Herinrichting Smagtenbocht: sportvelden		-649		-394	-57		-33	-65	-74	-85
A	Herinrichting Smagtenbocht: Boven- en ondergrondse infrastructuur (3000 m2)		-399					-14	-27	-27	-27
A	Herinrichting Smagtenbocht: Groen (12000 m2)		-290					-10	-20	-20	-19
A	Herinrichting Smagtenbocht: Bijdrage SPUK (maximaal 17,5% en pro rato 80%)		313		92	13		13	26	28	31
A	Herinrichting Smagtenbocht: Zandpalen		-10						-1	-1	-1
A	Fusie korfbal Hapert en Hoogeloon: bijdrage korfbalvereniging							15	15	15	15
A	Herontwikkeling sportpark Casteren: bijdrage w Casteren							22	22	22	22
B	Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten bibliotheek							76	76	76	76
B	Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad, zwembad en loopparcours		-7.500	-10.000				-324	-757	-757	-757
B	Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: exploitatie subsidie							-225	-225	-225	-225
B	Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: installaties			-500					-18	-34	-34
B	Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: kostendeekkende huur							775	791	791	791
	totaal lasten sport, cultuur en recreatie		-10.417	-11.326	-1.223	-1.794		-769	-275	-345	-438

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Sportpark De Lemelvelden & De Smagtenbocht

Er worden investeringen geraamd voor de voorgenomen renovaties van de daken en tribune van de sportparken De Lemelvelden en De Smagtenbocht.

Uitvoering groenstructuurplan / vervanging openbaar groen

Op basis van het "Groenbeheerplan 2023-2032" zijn de jaarlijkse investeringsramingen opgenomen van € 150.000,-. Het beheerplan openbaar groen en de uitvoeringsmaatregelen in de komende jaren zijn o.a. vertaald in het meerjarenprogramma. Voor renovatie van versleten groenvakken wordt op basis van het groenstructuurplan een jaarlijkse investering opgenomen van € 260.000,-.

Vervanging speeltoestellen

In 2018 is het nieuwe speelruimtebeleid vastgesteld. In het daarvan onderdeel uitmakende uitvoeringsprogramma was een investeringsraming opgenomen voor de periode 2018 t/m 2026. In de per-

spectiefnota 2024 zijn deze investeringsramingen geactualiseerd. Deze ramingen zijn thans opgenomen in het MIP 2024-2028.

Vervanging veldafrastering / hekwerken sportvelden

Om wedstrijden te mogen spelen onder auspiciën van een landelijke sportbond, zijn een aantal criteria opgesteld waaraan de accommodatie in dat geval zou moeten voldoen. Eén van die criteria betreft de aanwezigheid van deugdelijk hekwerk / afrastering rondom het hoofdveld. Onze sportparken zijn vele tientallen jaren oud en opstellen zijn vaak overal sindsdien nooit vervangen, zeker het hekwerk / de afrastering rondom het hoofdveld niet. De kwaliteit laat op sommige plaatsen inmiddels te wensen over. Op grond van ons sportbeleid rekent de gemeente het tot zijn taak te zorgen voor de sportgerelateerde voorzieningen van een aantal als “basissport” betitelde sporten, waaronder voetbal en korfbal. De huidige toestand van alle sportveld- afrastering wordt momenteel in kaart gebracht. Om te waarborgen dat wedstrijden kunnen blijven plaatsvinden, zal de komende jaren gefaseerd moeten worden overgegaan tot vervanging van de bestaande hekwerken. Voorgesteld wordt om hiervoor de komende jaren jaarlijks € 15.000,- aan krediet beschikbaar te stellen.

Herinrichting Smagtenbocht

Op 7 juli 2022 heeft de gemeenteraad unaniem besloten om te komen tot een toekomstbestendige herinrichting van het sportpark De Smagtenbocht, waarbij voorrang wordt gegeven aan de accommodatie van KV Bladella en handbalvereniging HV Saturnus Bladel. Om tot een gedragen en realistisch uitvoeringsplan te komen is de gemeente opnieuw met de gebruikers van het sportpark in overleg gegaan. Uitgangspunten daarbij waren om zo min mogelijk met de velden te schuiven en de weerstanden tegen het uitwerkingsplan van april 2020 zoveel mogelijk weg te nemen. Het zo min mogelijk schuiven met velden maakt de uitvoering ervan realistischer en drukt de investeringskosten van de aanleg en herinrichting van de velden. De toekomstbestendige herinrichting van het sportpark is neergelegd in het uitvoeringsplan sportpark De Smagtenbocht, dat op 21 maart 2024 door de raad unaniem vastgesteld is. De meerjarige hieruit voortvloeiende kredieten zijn opgenomen in het meerjarenprogramma.

Fusie korfbal Hapert en Hoogeloon & Herontwikkeling sportpark Casteren: bijdragen

Beide projecten zijn vergelijkbaar en zullen tegelijkertijd worden aanbesteed. Om beide projecten te kunnen bekostigen zijn bij begroting 2024 & perspectiefnota 2024 de benodigde middelen gevraagd en beschikbaar gesteld. De uitvraag is door de architect samen met de verenigingen opgesteld. De verenigingen zijn ambitieus, ook ten aanzien van het door hen zelf te bekostigen “verenigingsdeel” (niet-sportgerelateerde gebouwdelen zoals kantine, keuken, bestuurskamer). Bij de kredietaanvraag is rekening gehouden met de totale investeringen (dus ook het “verenigingsdeel”). De in het meerjarenprogramma opgenomen bijdragen zijn de compensaties van de verenigingen, voor de gedeeltes die voor rekening van de verenigingen zelf komen.

Gemeenschapshuis aan de Markt (kern Bladel)

Met de toevoeging van de bibliotheekfunctie aan het gemeenschapshuis aan de Markt wordt een besparing aan huurlasten gerealiseerd vanaf 2025.

Multifunctioneel centrum met binnenzwembad & zwembijver

Op 7 juli 2022 heeft uw Raad unaniem een gewijzigd raadsvoorstel aangenomen waarin het college van B&W wordt opgedragen om het deelproject van de multifunctionele accommodatie met binnenzwembad verder uit te werken en voor de realisatie € 18 miljoen als B-rubricering op te nemen in de begroting. In het huidige meerjarenprogramma is er rekening mee gehouden dat de kapitaallasten die

voortvloeien uit deze investering worden opgevangen door kostendekkende huur. Daarnaast is een bijdrage exploitatie subsidie opgenomen vanaf 2026 van € 225.000,- per jaar.

In de raadsvergadering van 12 september 2024 is een raadsvoorstel aan uw raad voorgelegd waarin werd gevraagd een keuze te maken voor het soort binnenzwembad. Aan de hand van de gemaakte keuze zal het college een schetsontwerp met programma van eisen en exploitatiebegroting met risicoparagraaf uitwerken op basis waarvan uw raad een krediet vrij kan maken (in december) voor de realisatie ervan.

De zwemvijver is in het raadsbesluit van 7 juli 2022 als aparte bouwsteen opgenomen. Uw raad heeft gevraagd om ook voor de realisatie van de zwemvijver te komen met een apart uitwerkingsplan met aandacht voor (exploitatie)kosten, veiligheid en openbaarheid en borging waterkwaliteit, inclusief stromingen. Hier zal een separaat raadsvoorstel voor worden opgemaakt. Het haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van de zwemvijver is nog gaande. De haalbaarheid ervan is afhankelijk van positieve resultaten die nodig zijn om een ontgrondingsvergunning te krijgen; resultaten gebaseerd op het hydrogeologisch onderzoek en de garantie dat het water de kwalificatie zwemwater kan krijgen en kan behouden. Ook het beheer en de exploitatie van het zwemwater en de ruimtelijke inpassing zijn belangrijke aandachtspunten bij de beoordeling van de haalbaarheid.

Verbonden partijen

- KempenPlus
- Bosgroep Zuid-Nederland
- Stichting Kempen in beweging

Wat mag het kosten?

Accommodaties sport en bewegen

Vanaf 2025 is een stijging van de lasten te zien als gevolg van met name de verwachte kapitaallasten van de herinrichting van het sportpark De Smagtenbocht en de nieuwbouw van de multifunctionele accommodatie met binnenzwembad en zwemvijver bij de Egyptische Poort.

Bevorderen deelname en activiteiten

Vanaf 2023 ontvangen we een specifieke uitkering voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. De bijdrage voor onderdeel sport en bewegen is uit het gemeentefonds gehaald en overgeheveld naar deze specifieke uitkering, waarmee we de combinatiefunctie en sportcoaches financieren.

Cultuur en verbinding

De gemeente Bladel zet in op cultuur en verbinding door o.a. een cultuur functionaris en verstrekken van subsidies.

Cultuur en participatie

De gemeente Bladel zet in op cultuur en participatie door o.a. investeren in speelvoorzieningen en het verstrekken van subsidies.

Accommodaties cultuur

Vanaf 2025 is een daling van de verwachte lasten te zien als gevolg van de toevoeging van de bibliotheekfunctie aan het gemeenschapshuis aan de Markt. Hierdoor wordt een besparing aan huurlasten gerealiseerd vanaf 2025.

Natuur

Op gebied van natuur zet de gemeente Bladel in op o.a. openbaar groen, natuurbescherming, waterlossingen & sloten en projecten als de Koonvensche heide en de Groene Long.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van sport, cultuur en recreatie weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming					
	2023		2024		2025		2026		2027		2028	
Lasten												
sport en bewegen:												
- accommodaties	n	-1.515	n	-1.840	n	-2.680	n	-2.800	n	-2.813	n	-2.870
- bevorderen deelname en activiteiten	n	-346	n	-367	n	-337	n	-333	n	-322	n	-322
cultuur:												
- cultuur en verbinding	n	-194	n	-227	n	-240	n	-243	n	-242	n	-242
- cultuur en participatie	n	-306	n	-424	n	-397	n	-356	n	-364	n	-374
- accommodaties	n	-644	n	-679	n	-594	n	-591	n	-590	n	-590
- erfgoed en kunst	n	-67	n	-111	n	-70	n	-73	n	-69	n	-68
natuur	n	-2.111	n	-2.813	n	-2.331	n	-2.396	n	-2.513	n	-2.460
Totaal lasten	n	-5.183	n	-6.461	n	-6.649	n	-6.792	n	-6.913	n	-6.926
Baten												
sport en bewegen:												
- accommodaties	v	497	v	462	v	572	v	1.273	v	1.290	v	1.289
- bevorderen deelname en activiteiten	v	128	v	138	v	117	v	110	v	99	v	99
cultuur:												
- cultuur en verbinding	v	11	v	11	v	18	v	18	v	18	v	18
- cultuur en participatie	v	2	v	2	v	2	v	2	v	2	v	2
- accommodaties	v	139	v	139	v	118	v	118	v	118	v	118
- erfgoed en kunst	v	9	v	9	v	9	v	9	v	9	v	9
natuur	v	59	v	731	v	150	v	150	v	150	v	150
Totaal baten	v	845	v	1.492	v	986	v	1.680	v	1.686	v	1.685
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-4.338	n	-4.969	n	-5.663	n	-5.112	n	-5.227	n	-5.241

(- = nadeel en + = voordeel)

4.6 Sociaal Domein

Inleiding

Het Sociaal Domein is de laatste jaren flink in beweging. De toenemende vergrijzing, oplopende zorgkosten bij zowel de ouderenzorg als de jeugdzorg en personeelsgebrek bij zorgverleners leiden ertoe dat de zorg onder druk staat. Om de druk op de zorg te verlagen zijn er verschillende maatregelen genomen vanuit het rijk, zoals de Hervormingsagenda Jeugd, het Integraal Zorgakkoord en het Gezond en Actief Leven Akkoord. Deze maatregelen zijn allemaal gericht op meer zorgen voor elkaar als inwoners, preventieve zorg en langer thuis wonen voor ouderen.

Om uitvoering te geven aan deze plannen moet de gemeente het Sociaal Domein, het gezondheidsbeleid, sport en cultuur meer aan elkaar verbinden. Hiertoe is in 2024 de Brede Visie Welzijn opgesteld.

Om een visie op Welzijn op te stellen die past bij de inwoners van de gemeente Bladel, heeft de gemeente de inwoners gevraagd wat ze waarderen aan hun gemeente. De meest genoemde antwoorden zijn: de groene omgeving, gemeenschapszin, sociale cohesie, voorzieningen, rust en ruimte en de goede band tussen inwoners en gemeente.

Ook is inwoners gevraagd wat zij graag anders zouden willen zien in de toekomst. Het blijkt dat er een aanzienlijke bezorgdheid is als het gaat om geschikte woningen en het behoud van een gezellige, dorpse sfeer. Dit omvat zowel de behoefte aan woningen voor jongeren en ouderen en het belang van het behoud van een unieke identiteit van elk dorp. Veel inwoners benadrukken de noodzaak om een levendige gemeenschap voor jongeren te creëren.

De sociale samenhang in de kernen is groot. Dit is iets om te behouden en zo mogelijk te versterken. Om dit te bereiken krijgt het versterken van de eigen kracht (de persoonlijke sociale basis), het sociaal netwerk (de gemeenschappelijke sociale basis) en het voorzieningenniveau (de institutionele sociale basis) prioriteit. In het onderdeel “maatschappelijk effect” hierna is dit kernachtig samengevat.

Een belangrijke uitdaging voor de komende jaren is om zorg- en ondersteuningsvragen te normaliseren en preventief te werken. Preventie gaat over het voorkomen van problemen of de verergering daarvan. Al jaren is er volop aandacht voor preventief werken aan gezondheidsbevordering. Bij preventie gaat het om versterken van de sociale basis. Dit betreft ook de algemene basisvoorzieningen in de directe leefomgeving van mensen. Bijvoorbeeld deelname aan sportieve en culturele activiteiten zorgt voor verbinding tussen inwoners en bevordert hun gezondheid. Het versterken van deze sociale basis maakt de preventieve werking groter. Dit kan bijvoorbeeld door het faciliteren en ondersteunen van sport en cultuur en van bewonersinitiatieven en het mogelijk maken van onderlinge ontmoeting en hulpuitwisseling in buurt of wijk. Met de uitvoering van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en Integraal Zorgakkoord (IZA) groeit de aandacht voor preventief werken door welzijnsbevordering.

Ondanks preventieve inzet op het welzijnsvlak kan bij inwoners toch een hulpvraag ontstaan of blijven. Voordat een hulpvraag vraagt om een maatwerkvoorziening (Wmo, Jeugdwet of Participatiewet) kan deze in veel gevallen voorkomen dan wel opgelost worden door in te zetten op eigen kracht, het sociale netwerk en het voorliggend veld. Investeren in deze lagen is een belangrijke voorwaarde om de zorg ook in de toekomst beschikbaar te houden voor alle inwoners die dit nodig (zullen) hebben. Om dit te bereiken is het nodig om verder te kijken dan de drie wetten in het sociaal domein; het vraagt een welzijnsbrede benadering waarbij ook de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, naast de aandacht voor sport en cultuur van groot belang is. Wanneer geïnvesteerd wordt in de onderste lagen van de zelfredzaamheidspiramide, zal er minder beroep gedaan worden op professionele on-

dersteuning. Het draagt daarnaast bij aan een fijn woon- en leefklimaat in de gemeente.

In 2025 stellen we een uitvoeringsplan vast, dat volgt uit de Brede Visie Welzijn. Daarin verbinden we de diverse onderwerpen op een integrale manier en maken we concrete plannen en zetten we weer verdere stappen om de ambities tot realiteit te maken.

De verschillende onderwerpen en concrete activiteiten, die hieronder worden genoemd, hebben allemaal tot doel om het welzijn en de gezondheid van de Bladelse inwoners, nu en in de toekomst, te bevorderen.

Maatschappelijk effect

Iedereen, ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, fysieke of economische situatie, neemt als volwaardig lid deel aan de samenleving. Aan mensen voor wie zelfredzaamheid en meedoen niet vanzelfsprekend is, wordt ondersteuning geboden.

Als gemeente dragen we hier onder meer aan bij door uitvoering van de Participatiewet, Wmo en Jeugdwet. Daarbij werken we samen met onder andere (vrijwilligers-)organisaties in het sociaal domein, de jeugdcoach en ouderenconsulent.

Participatie

Maatschappelijk effect

In 2025 wordt het uitvoeringsplan van de Brede Visie Welzijn vastgesteld. Bij de ambities uit de Brede Visie Welzijn worden in 2025 uitvoeringsplannen gemaakt. Dit zijn deels plannen waar op dit moment al aan gewerkt wordt en deels nieuwe plannen.

Dit zijn een aantal ambities uit de Brede Visie Welzijn die aansluiten op het onderwerp

Participatie:

- 'Ons kent ons' is een groot goed in de gemeente Bladel. We koesteren dit. Onder 'ons' verstaan we alle inwoners van de gemeente Bladel.
- Inwoners met een beperking ervaren zo min mogelijk belemmeringen als het gaat om deelname aan de samenleving.
- Alle inwoners beschikken over een sociaal netwerk, ook de 'nieuwe inwoners' van de gemeente Bladel.
- Alle inwoners participeren naar vermogen op de arbeidsmarkt.
- We stimuleren het verenigingsleven om na te denken over de wijze waarop ze hun aanbod inclusiever kunnen maken.
- De gemeente Bladel stimuleert inwoners om actief deel te nemen aan de samenleving, bijvoorbeeld door deelname aan het verenigingsleven, vrijwilligerswerk of andere activiteiten. Op die manier stimuleren we inwoners om een eigen netwerk op te bouwen en te onderhouden.
- Er zijn voldoende plekken waar inwoners kunnen bewegen en ontspannen en waar ze buurtgenoten kunnen ontmoeten.
- Inwoners voelen zich thuis, veilig en medeverantwoordelijk voor hun leefomgeving.
- Het verenigingsleven en haar vrijwilligers stellen we in staat om inwoners te verwelkomen en te begeleiden die het nu nog moeilijk vinden om aansluiting te vinden bij het verenigingsleven.
- Burgerinitiatieven krijgen de middelen en ruimte om zich te ontwikkelen.

Wat willen we bereiken?

Arbeidsparticipatie

Iedereen werkt naar zijn of haar mogelijkheden, bij voorkeur bij een reguliere werkgever en wanneer dat (nog) niet mogelijk is, door maatschappelijk te participeren.

Wat gaan we doen?

Doorontwikkeling Wet Inburgering

In 2022 is de nieuwe Wet Inburgering van kracht gegaan. De implementatie van de wet is in 2024 op processen per taak uit de wet geëvalueerd. In 2025 gaan we aan de slag met de vervolgacties uit de evaluatie om de uitvoering van de Wet inburgering te optimaliseren en door te ontwikkelen. Ook bereiden we voor hoe we resultaten willen meten en hoe we de juiste gegevens kunnen monitoren om over 2-3 jaar de eerste evaluatie op resultaten te kunnen opleveren. Eind 2026 kunnen we starten met evalueren, omdat dan een voldoende grote groep inburgeraars onder de nieuwe Wet, de inburgerings-termijn van 3 jaar heeft bereikt. Ten slotte blijven we tijdig investeren in en ondersteuning bieden aan de doelgroep die reeds aan ons gekoppeld is, maar nog in regionale opvanglocaties zoals 'de Buiten-jan' in Veldhoven verblijft. Inburgeraars die we huisvesten in 2025 blijven ondersteund worden door Vluchtelingenhulp Bladel en Kempenplus, om succesvol in te burgeren.

Toekomstverkenning Kempenplus

Diverse ontwikkelingen (o.a. wetswijziging breed offensief, aankomende wetswijziging Participatiewet in balans en ontwikkelingen in de doelgroep (snellere afname SW-ers, meer bijstandsgerechtigden waarvan verwacht wordt dat maatschappelijke participatie het hoogst haalbaar is) vragen om een toekomstverkenning op de samenwerking zoals we die in de Kempen hebben en de opdracht die is belegd bij KempenPlus als uitvoeringsorganisatie. Deze toekomstverkenning is gestart in 2023, maar door verschillende factoren (waarover uw raad meermaals is geïnformeerd) heeft het proces vertraging opgelopen. Eind 2024, begin 2025 zal de toekomstverkenning door het onderzoeksbureau worden opgeleverd en in 2025 zal dit vervolgens leiden tot keuzes en mogelijke aanpassing van de samenwerkingsafspraken.

Voortzetten werkwijze Social Return

Voortzetten van de werkwijze van Social Return als arbeidsmarktinstrument, om sociaal ondernemen te stimuleren (meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt duurzaam aan de slag op de arbeidsmarkt).

Wat willen we bereiken?

Inburgering

De statushouders die worden gehuisvest in onze gemeente, kunnen snel starten met inburgeren en participeren in de Bladelse samenleving. Hiervoor wordt goed samengewerkt tussen Vluchtelingen-hulp Bladel en KempenPlus.

Wat willen we bereiken?

Inkomen

Als inwoners (nog) niet zelfstandig in hun inkomen kunnen voorzien, dan verzorgen we (via Kempen-plus) een financieel vangnet met behulp van de Participatiewet. Dit vangnet is in principe tijdelijk, omdat we streven naar betaald werk voor iedereen, waar nodig met ondersteuning.

Maatschappelijke participatie nieuwkomers in opvang

Door het tekort aan woningen in de gemeenten is er behoefte aan regionale overbruggingslocaties. Dit zijn voorzieningen waar statushouders en vluchtelingen tijdelijk kunnen verblijven. In de regio Zuid-oost-Brabant hebben we inmiddels ervaring met zo'n overbruggingslocatie (Buitenjan Veldhoven). Uit die ervaringen blijkt dat het cruciaal is om in te zetten op maatschappelijke participatie voor deze doelgroep. Hiermee kunnen allerlei gezondheidsproblemen (denk aan eenzaamheid en psychische klachten) worden voorkomen en kan het inburgeringstraject worden versneld.

Arbeidsmarkt

Het aantal openstaande vacatures is hoog en het aantal direct inzetbare werkzoekenden is laag. De werkgelegenheid in Zuidoost-Brabant ontwikkelde zich de afgelopen jaren behoorlijk positief, zo groeide het aantal werknemersbanen in Zuidoost-Brabant sinds 2020 met 20.600 banen en deze groei zal zich voortzetten.

Het groeitempo- en mogelijkheden van de werkgelegenheid zal vanaf 2024 beduidend afnemen terwijl de productie van veel bedrijven redelijk hetzelfde zal blijven. Een van de belangrijkste oorzaken hiervan zijn de personeelstekorten. De mensen die beschikbaar zijn voor werk zijn dan bijna allemaal volledig ingezet, dit zorgt voor een uitdaging om de arbeidsmarkt verder te laten groeien. Daarom gaan werkgevers op zoek naar alternatieve oplossingen zoals het inzetten op automatisering, robotisering en andere manieren om de productiviteit te laten toenemen.

Als overheid moeten we gezamenlijk meebewegen met deze groeispurt en de bijkomende dynamiek van de arbeidsmarkt en inspelen op hetgeen dat er nu en in de toekomst nodig is voor een gezonde balans op de arbeidsmarkt. De centrumgemeente Eindhoven heeft vanuit het wetgevende kader een belangrijke regisserende en agenderende rol. Een duidelijke gezamenlijke koers, inzet en afstemming draagt bij aan deze balans.

Gezien de urgentie van de uitdagingen op de arbeidsmarkt zullen er duidelijke keuzes gemaakt moeten worden. Niks doen is geen optie, we zullen alle zeilen bij moeten zetten om de groeiambities in een zeer krappe arbeidsmarkt te realiseren.

Het vraagstuk kan in potentie de brede welvaart in onze regio verder onder druk zetten, denk bijvoorbeeld aan de personele uitdagingen in de zorg. Een start met een breed gedragen arbeidsmarkt-offensief is gelet op de urgentie dan ook noodzakelijk. We zien dat deze arbeidsmarktvraagstukken een regionale impact hebben.

De gemeente Bladel werkt op het gebied van arbeidsmarktbeleid dan ook samen met andere overheden, bedrijfsleven en onderwijs in de regio Zuidoost Brabant. We geven gezamenlijk uitvoering aan een Strategische Agenda en voeren hierover bestuurlijk overleg met het Rijk. Aandachtspunten hierin zijn onder andere de schaa sprong ten aanzien van woningen en infrastructuur, talent op technologisch concurrentievermogen.

Beleidskaders

- Participatiewet

- Visienota Participatiewet van de vier Kempengemeenten 2015-2018
- Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning 2022-2025
- Verordening Participatiewet 2015 gemeente Bladel
- Beleidsnotitie Social Return Zuidoost-Brabant 2022
- Beleid Maatschappelijk Verantwoord Inkopen gemeente Bladel
- Beleidsregels Studietoelage gemeente Bladel 2022
- Nadere regels en beleidsregels Re-integratie Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015

Wmo

Maatschappelijk effect

Het mogelijk maken dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen en kunnen (blijven) deelnemen aan het dagelijkse leven.

In 2025 wordt het uitvoeringsplan van de Brede Visie Welzijn vastgesteld. Bij de ambities uit de Brede Visie Welzijn worden in 2025 uitvoeringsplannen gemaakt. Dit zijn deels plannen waar op dit moment al aan gewerkt wordt en deels nieuwe plannen.

Dit zijn een aantal ambities uit de Brede Visie Welzijn die raakvlakken hebben met de Wmo:

- Inwoners beseffen zich dat een steeds groter beroep wordt gedaan op eigen kracht, eigen netwerk en voorliggende voorzieningen als het gaat om zorgvragen.
- Inwoners zijn goed voorbereid op diverse levensfasen en gebeurtenissen. Hierdoor kunnen zij zo lang mogelijk thuis wonen in de eigen omgeving.
- Inwoners weten voor welke zorgvragen ze bij het voorliggende veld en het professionele aanbod terecht kunnen en hoe ze een beroep kunnen doen op dit aanbod.
- Inwoners en professionals kunnen het zorg- en welzijnsaanbod gemakkelijk vinden op een digitale sociale kaart.
- In alle vijf de dorpen van de gemeente Bladel is een punt waar inwoners terecht kunnen met (hulp)vragen over zorg en welzijn.
- Gemeente Bladel is een aantrekkelijke gemeente voor zorgprofessionals om zich te vestigen.
- Voorzieningen zijn passend, vindbaar en op verschillende manieren toegankelijk.
- We gaan uit van de eigen kracht van inwoners. Waar nodig zetten we in op het versterken van de eigen kracht. We doen dit vanuit het principe van 'positieve gezondheid'.
- Zorgprofessionals kennen het aanbod in het voorliggend veld en weten wanneer ze kunnen doorverwijzen naar partijen in het voorliggend veld.
- De gemeente Bladel biedt mantelzorgers adequate ondersteuning en laat de waardering blijken aan de mantelzorgers.

Wat willen we bereiken?

Maatwerkdienstverlening 18+

Het bieden van voorzieningen en hulpvormen die op de levenssituatie en gezondheid van de persoon zijn afgestemd, wanneer is gebleken dat deze persoon niet in staat is om de ervaren problemen zelf, met behulp van het sociaal netwerk of met voorliggende of algemene voorzieningen op te lossen.

Bij het opstellen van de Brede Visie Welzijn kwam de ambitie naar voren voor één loket voor hulpvragen, dat zowel fysiek als digitaal en in alle kerndorpen van de gemeente, goed toegankelijk is. Hier wordt al enige tijd over nagedacht. Een van de onderwerpen die daarom in het uitvoeringsplan zal worden opgenomen is de gemeentelijke toegang, beter bekend als het project 'Sociaal Huis'.

Wat gaan we doen?

Hulp bij het Huishouden

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in het bedenken van maatregelen die de wachttijden bij Hulp bij Huishouden in de Kempengemeenten, Best en Veldhoven moeten terugdringen. Momenteel wordt gezocht naar een applicatie om de wachttijden bij de verschillende aanbieders inzichtelijk te krijgen en met elkaar te delen. Zodra deze applicatie is geselecteerd kan gestart worden met de volledige pilot 'maatregelen terugdringen wachttijden hulp bij huishouden'. In 2025 blijft inzet geleverd worden om de wachttijden terug te dringen.

Complexe Casuïstiek

Het Casusoverleg Bladel (COB) krijgt vanaf 2025 een nieuwe coördinator. Samen met de nieuwe coördinator/procesregisseur van het COB wordt de werkwijze eind 2024 geëvalueerd. Vanaf 2025 zal daarnaast het oppakken van casussen vanuit Veilig Thuis naar nieuw inzicht ingericht worden.

Indicatievrije Inloop

Zorgboerderij De Hooiberg verzorgt in Netersel een indicatievrije inloop voor inwoners met psychische kwetsbaarheid. De Hooiberg is met behulp van de regionale subsidieregeling Innovatie Beschermd wonen in juli 2024 gestart met een pilot. Zij hebben het indicatievrije deel van hun zorgboerderij vergroot, door ook de groepsbegeleiding en dagbesteding aan te bieden zonder indicatie. Daarnaast creëren zij enkele op-adem-kom-bedden waar personen kortdurend kunnen verblijven, wanneer het beter is om even uit de thuissituatie weg te zijn. Deze pilot duurt anderhalf jaar (tot eind 2025) en kan eventueel door de subsidieverstrekker met een halfjaar verlengd worden. Zorgboerderij de Hooiberg heeft haar subsidierelatie met de gemeente Bladel opgezegd. Ook zijn de Wmo-indicaties opgezegd van inwoners die de dagbesteding of groepsbegeleiding zonder indicatie gaan bezoeken. Dit zorgt er voor dat de gemeente Bladel tijdelijk minder kosten heeft. Aan het einde van de pilot, in 2025 of 2026, zal gekeken worden hoe deze nieuwe manier van werken bij De Hooiberg bevalt en hoe dit financieel ingericht kan worden.

Mantelzorg

Jaarlijks wordt in november de mantelzorgwaardering uitgereikt. In november 2024 is de waardering verhoogd van € 25 naar € 35 en er wordt in november zowel een mantelzorgmiddag als mantelzorgavond georganiseerd. Gedurende het jaar kunnen mantelzorgers terecht bij Cordaad Welzijn voor ondersteuning vanuit het 'infopunt zorg en welzijn' en een mantelzorgcafé. Daarnaast wordt in samenwerking met Cordaad Welzijn doorlopend bekeken welke behoeftes spelen bij mantelzorgers en welke cursussen van waarde kunnen zijn voor mantelzorgers.

Dementie

Gemeente Bladel is een Dementievriendelijke gemeente. Het is belangrijk om geregeld te meten of de gemeente nog steeds dementievriendelijk is. In november 2024 wordt samen met Alzheimer Nederland een dementiescan, uitgevoerd. In 2025 gaan we actief aan de slag met de aanbevelingen uit de dementiescan om ervoor te zorgen dat gemeente Bladel ook in de toekomst dementievriendelijk blijft.

Senioren

In 2024 zijn de eerste stappen gezet in de ketenaanpak Valpreventie. Er zijn door de ouderenconsulent in Bladel en Hapert valpreventiedagen georganiseerd, waar valrisico's gemeten zijn door middel van een Smart-Floor. De Smart-Floor werd daarnaast ingezet op een vitaliteitsdag die werd georganiseerd in Hoogeloon. Na gesprekken met de GGD is in 2024 een plan gemaakt om vanuit de gemeente Bladel een meer gestructureerde invulling te geven aan de ketenaanpak Valpreventie. We gaan alle

ouderen boven de 65 in 2025 aanmoedigen hun valrisico te laten meten op de verschillende bijeenkomsten die we organiseren.

Toegankelijkheid voor mensen met een beperking

In de Brede Visie Welzijn staan diverse de ambities/doelen beschreven die zich richten op het betrekken van alle inwoners bij activiteiten in de samenleving en de toegankelijkheid van voorzieningen voor alle inwoners. Ook de toegang tot gemeentelijke ondersteuning willen we zo drempelloos mogelijk inrichten, zowel letterlijk als figuurlijk. Om te zorgen dat de gemeente Bladel een inclusieve en toegankelijke gemeente is, die voldoet aan het 'VN-verdrag rechten voor mensen met een handicap' hebben we in 2024 een Lokale Inclusie Agenda opgesteld. In 2025 zetten we ons in om uitvoering te geven aan de thema's uit deze Lokale Inclusie Agenda.

Ontwikkelingen

Eigen bijdrage Wmo

Om de houdbaarheid van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015) te verbeteren, heeft het kabinet besloten om voor alle Wmo-voorzieningen waar nu het abonnementstarief voor geldt, een inkomensafhankelijke eigen bijdrage in te voeren. Op dit moment betaalt elke cliënt die van één of meer van deze voorzieningen gebruik maakt, ongeacht het inkomen, hetzelfde abonnementstarief, dat in 2024 van € 19,- per maand is geïndexeerd naar €20,60 per maand. Met de invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage wordt de hoogte van de eigen bijdrage bij alle maatwerkvoorzieningen afhankelijk van het inkomen. Deze wijziging gaat naar verwachting per 1 januari 2026 in. Hoe de nieuwe, inkomensafhankelijke eigen bijdrage er precies uit komt te zien wordt in de komende periode nog verder door de Rijksoverheid uitgewerkt.

De middelen die het Rijk in verband met de invoering en aanzuigende werking van het abonnements-tarief, eerder aan het Gemeentefonds heeft toegevoegd en hiervoor nog toevoegt worden vanaf het jaar van inwerkingtreding van het wetsvoorstel weer (grotendeels) uitgenomen uit het Gemeentefonds. De invoering van de inkomensafhankelijke eigen bijdrage zal daarentegen ongetwijfeld ook tot lagere gemeentelijke kosten (moeten) leiden.

Beleidskaders

- Beleidskader Maatschappelijke ondersteuning 2022-2025
- Verordening maatschappelijke ondersteuning Gemeente Bladel 2024
- Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning Gemeente Bladel 2024
- Beleidsregels inzake actieve openbaarmaking van rapporten van bevindingen Wmo-toezicht
- Mantelzorgbeleid gemeente Bladel 2019-2020

Inkomensregelingen

Maatschappelijk effect

Het verbeteren van de inkomenspositie en financiële draagkracht, van mensen die dit nodig hebben, en het voorkomen dat het inkomen van inwoners en huishoudens onder het sociaal minimum terechtkomen. Daarmee neemt de kans op (langduriger en/of ernstiger) armoede, alsmede de kans op sociale uitsluiting als gevolg van de armoede, af.

Evenals bij de andere onderwerpen, zijn er ook op het gebied van Inkomensregelingen enkele ambities uit de Brede Visie Welzijn die raakvlakken hebben met dit onderwerp:

- We gaan uit van de eigen kracht van inwoners. Waar nodig zetten we in op het versterken van de eigen kracht. We doen dit vanuit het principe van 'positieve gezondheid'.
- Voorzieningen zijn passend, vindbaar en op verschillende manieren toegankelijk.

Wat willen we bereiken?

Armoedebestrijding

Inwoners die grip hebben op hun financiële situatie en waar nodig de weg naar ondersteuning weten te vinden, zodat we een vergoeding voor onverwachte bijzondere en/of dringende noodzakelijke kosten kunnen geven aan mensen die dit op grond van hun financiële situatie niet kunnen betalen en hulp en ondersteuning kunnen bieden aan mensen met problematische schulden, om hun schulden te kunnen aflossen. Dit met als hoger doel dat de schuldenaar de geldzaken weer onder controle krijgt, problemen in de toekomst worden voorkomen, zij weer kunnen participeren in het sociale en maatschappelijke leven en het voorkomen van uitsluiting van gezondheidsvoorzieningen.

Daarbij is het van belang om kinderen mee te laten doen met de activiteiten op school, bij sport en cultuur, zodat zij niet worden belemmerd in hun (sociale) ontwikkeling.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan de nieuwe kadernota en het uitvoeringsprogramma Geldzorgen

Eind 2024 zal de gemeenteraad een besluit nemen over de nieuwe kadernota 'Geldzorgen' 2025-2028. Na positieve besluitvorming in de raad zal begin 2025 door het College van B&W een besluit genomen worden over het uitvoeringsprogramma. We zullen dus vanaf 2025 hier verdere uitvoering aan geven. We stellen voor ons hierbij op een aantal speerpunten te focussen, namelijk preventie en vroegsignalering (vanuit de wettelijke taak), doelgroep, toegang, bekendheid/bereik van de inkomensondersteunende regelingen en het taboe op geldzorgen. Verder is de nieuwe kadernota Geldzorgen ook gebaseerd op een data-onderzoek, waarin onder andere (niet) gebruik van de gemeentelijke regelingen en de armoedeval inzichtelijk zijn gemaakt.

Voortzetten weesfietsenproject

We zijn al een tijdje bezig met het project weesfietsen, waarbij fietsen worden opgeknapt op de werkplaats van het Pius X-College en vervolgens aan cliënten van de Voedselbank Bladel worden verstrekt. Ook in 2025 zetten we dit project voort.

Voortzetten project Speaking Minds

We zijn actief met het project Speaking Minds, waarbij we leerlingen van het praktijkonderwijs Pius X-College betrekken bij gemeentelijke beleidsvraagstukken rondom (onder andere) armoede en geldzorgen. Ook in schooljaar 2024-2025 zetten we dit project voort.

Beleidskaders

- Beleidsregels bijzondere bijstand Bladel 2024
- Beleidsregels Besluit bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz) Bladel
- Verordening beslistermijn schuldhulpverlening gemeente Bladel 2021
- Beleidsregels tegemoetkoming kinderopvang SMI 2022
- Beleidsregels schuldhulpverlening 2021 (inclusief eerste wijziging)

- Beleidsregels participatieregeling 18+ 2024
- Beleidsregels tegemoetkoming Kinderopvang SMI 2022

Ontwikkelingen

Landelijk steeds meer aandacht voor (financiële) bestaanszekerheid

Het thema armoede en geldzorgen heeft zowel landelijk als lokaal de afgelopen jaren meer aandacht gekregen dan ooit door o.a. de coronacrisis en de energiecrisis. De overheid heeft, door middel van regelingen als de Energietoeslag en het Prijsplafond, geprobeerd om inwoners die werden geraakt door de energiecrisis te ondersteunen. Desondanks wordt landelijk gezien dat de financiële bestaanszekerheid van inwoners met een laag inkomen onder druk staat. De landelijke Commissie Sociaal Minimum heeft geconcludeerd dat het besteedbaar inkomen van veel huishoudens op het sociaal minimum te laag is waardoor zij niet rond kunnen komen. Ook zijn er landelijke maatregelen genomen middels de 'aankpak geldzorgen, armoede en schulden' zoals verhoging van het wettelijk minimumloon, verhoging toeslagen en het beschikbaar stellen van structurele middelen voor gemeenten voor voorkomen en bestrijden van armoede en schulden.

In de herziening van de Participatiewet staat de menselijke maat, vertrouwen en eenvoud voorop. De Participatiewet is een vangnet dat ervoor zorgt dat mensen financieel niet door het ijs zakken en naar vermogen mee kunnen doen in de samenleving. We hebben de afgelopen jaren gezien dat de Participatiewet niet voor iedereen werkt zoals dit zou moeten. Er is behoefte aan een voorspelbaar en begrijpelijk vangnet, met ruimte voor maatwerk.

Plan basisdienstverlening schuldhulpverlening

Ook op het gebied van schuldhulpverlening spelen landelijk ontwikkelingen. Er ligt een plan voor de basisdienstverlening voor schuldhulpverlening. Doel van dit plan is de gemeentelijke schuldhulp te verbeteren, door een hulpaanbod dat toegankelijker is en in elke gemeente bestaat uit minimaal dezelfde elementen. Het streven is dat alle gemeenten de richtlijnen en handvatten van 'Elementen van Basisdienstverlening' invoeren. Gemeenten krijgen hiervoor vanaf 2024 structureel middelen. Voor de zomer van 2024 is er landelijk een actieplan opgeleverd met handvatten voor gemeenten. De elementen die binnen een jaar gerealiseerd zouden moeten worden zijn, zijn al verwerkt in onze huidige dienstverlening. Nadat de Kempische kadernota Geldzorgen is vastgesteld (eind 2024) wordt er een uitvoeringsprogramma opgesteld. Hier worden de elementen uit het plan basisdienstverlening die we de komende 4 jaar nog moeten doorvoeren in opgenomen.

Jeugd

Maatschappelijk Effect

In 2025 wordt het uitvoeringsplan van de Brede Visie Welzijn vastgesteld. Bij de ambities/doelen uit de Brede Visie Welzijn worden in 2025 uitvoeringsplannen gemaakt. Dit zijn deels plannen waar op dit moment al aan gewerkt wordt en deels nieuwe plannen.

Dit zijn een aantal ambities van de Brede Visie Welzijn, die raakvlak hebben met Jeugd:

- We versterken de pedagogische kwaliteit van de opvoeder(s).
- Voor inwoners in onze gemeente is het normaal om met elkaar over mentaal welzijn en opvoeden/opgroeien te praten.
- Inwoners zijn bekend met het lokale aanbod en waar zij terecht kunnen voor ondersteuning.
- Antwoorden op opvoed- en opgroevragen worden eerder gezocht en gevonden in de (sociale)

omgeving, zonder tussenkomst van een professionele organisatie.

- In onze gemeente voelen alle kinderen en jongeren zich fysiek en mentaal gezond. We versterken het mentale welbevinden van de jeugd verder en zetten in op het terugdringen van eenzaamheid. Sport, cultuur en gemeenschapshuizen worden ingezet als middel om dit te bereiken.
- Er is inzicht en samenhang in het lokale voorliggende aanbod.
- In onze gemeente voelen alle kinderen en jongeren zich thuis. Er zijn voldoende plekken waar zij elkaar kunnen ontmoeten en talenten kunnen ontplooiën. Jongeren worden zelf nadrukkelijk betrokken in planvorming.
- In onze gemeente kunnen alle kinderen en jongeren meedoen, op gebied van onderwijs/dagbesteding. We zetten in op een doorgaande ontwikkellijn (vanuit VVE), verstevigen ouderbetrokkenheid en er is aandacht voor nieuwkomers.
- Er is een divers vrijetijdsaanbod beschikbaar in onze gemeente dat aansluit bij jeugdigen met diverse behoeften.
- In onze gemeente vormen we een lokaal netwerk rondom de jeugd, bestaande uit o.a. het jongerenwerk, sport, onderwijs, veiligheidspartners (bijv. politie), jeugdgezondheidszorg etc.

Wat willen we bereiken?

In de gemeente Bladel kan ieder kind kansrijk, gezond en veilig opgroeien door een sterke pedagogische basis, beginnend bij de ouders zelf en met ondersteuning van de omgeving of professionals waar nodig. Hierdoor kunnen zij uitgroeien tot zelfstandige inwoners die actief deelnemen aan de samenleving en zowel sociaal als economisch zelfredzaam zijn.

Als gemeente hebben we een aantal belangrijke taken binnen de Jeugdwet. Namelijk het aanbieden van jeugdhulpaanbieders van goede kwaliteit, een beleidsplan opstellen voor preventie, ondersteuning, hulp en zorg, voorzieningen op het gebied van jeugdhulp treffen, jeugdbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering aanbieden, maatregelen voor de aanpak van kindermishandeling nemen, de samenwerking met andere sectoren zoals zorg, onderwijs, politie en justitie zoeken en een vertrouwenspersoon aanwijzen voor jeugdigen en (pleeg)ouders die te maken hebben met jeugdhulpverlening. Bovendien willen we een vlotte overgang van de Jeugdwet naar de Wmo borgen, wanneer de leeftijd van 18 jaar bereikt wordt.

Wat gaan we doen?

Evaluatie Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp de Kempen 2020-2024 (inclusief twee verlengingsjaren)

Vanaf 2020 wordt in de vier Kempengemeenten gewerkt volgens het Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp in de Kempen 2020-2024 Samen van Transitie naar Transformatie (MJBK). Hierin zijn zes actielijnen opgenomen welke de basis vormen voor een duurzaam transformatieproces. De Kempengemeenten maken hiermee een beweging om inhoudelijke verandering en verbetering binnen de jeugdhulp in de Kempen tot stand te brengen.

In 2024 en 2025 evalueren we het huidige Meerjarenbeleidskader jeugdhulp de Kempen. In 2025 zullen we daartoe ook input ophalen bij raadsleden via het Kempencongres.

In 2025 gaan we ook aan de slag met het opstellen van een nieuw Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp de Kempen 2026-2029, dat eind 2025 ter vaststelling wordt aangeboden aan de gemeenteraad.

We geven in 2025 tegelijkertijd nog steeds uitvoering aan het Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp de Kempen, waarin per actielijn activiteiten zijn uitgewerkt om het doel te kunnen bereiken. Daarbij focussen we extra op een aantal zaken.

We zetten gedurende de verlengingsperiode (2024/2025) in op onder meer de volgende activiteiten uit het Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp de Kempen 2020-2024. De actielijnen waar we op in zetten zijn:

1. Een betere toegang voor jeugdhulp

We versterken en verbeteren de toegang. Dit doen we o.a. door het spreekuur, voorafgaand aan een eventuele intake, voort te zetten en te investeren in samenstelling van de teams. Met het verbeteren van de Toegang zetten we in op preventie en op het realiseren van effectieve jeugdhulp. Daarnaast wordt er, onder andere op basis van data gestuurd werken, geïnvesteerd in de samenstelling van de teams om tot een zo effectief mogelijke inzet van jeugdhulp te komen; welke (inhoudelijke) expertise, hoeveel fte en in welke positie, LOT, Toegang of CJG+. Het tekort aan personeel en wachtlijsten bij specialistische jeugdhulpaanbieders heeft hier ook effect op en vraag om nog meer inzet binnen de lokale teams.

2. Meer kinderen zo thuismogelijk laten opgroeien

We gaan verder met de in 2021 gestarte pilot 'Buurtgezinnen' waarbij gezinnen die steun kunnen gebruiken gekoppeld worden aan een gezin uit de buurt dat deze steun kan bieden. Ook in 2025 gaan we hiermee verder. Ook zal na evaluatie in 2024 de pilot kleinschalig verblijf die op niveau van Samen voor Jeugd wordt uitgevoerd hoogstwaarschijnlijk worden voortgezet in 2025. Ook bij de voorgenomen afbouw van jeugdzorgplus en gesloten jeugdzorg (een belangrijke ontwikkeling) worden kleinschalige woonvormen ingezet. Verschillende projecten zijn gestart om jeugdigen zo laagdrempelig mogelijk te ondersteunen, voorbeelden hiervan zijn programma's zonder beschikking zoals Jouw Ingebrachte Mentor (JIM), Kind en Scheiding, E-Health. Deze worden voortgezet in 2025.

3. Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

- Voortzetten en uitbreiding van 'Samen Doen'. Met 'Samen Doen' is de basis voor aansluiting op het onderwijs (en jeugdhulp) gerealiseerd.
- Samenwerking huisartsen. Sinds oktober 2023 bestaat er een subsidieregeling 'gedragen transformatiedoelen' vanuit de regio Samen voor Jeugd. Hiermee wil de regio transformatie binnen jeugdhulp (op diverse thema's, zoals thuis/dichtbij/integraal) stimuleren. Voortkomend uit twee veranderopgaven van de hervormingsagenda: 'de inperking van de jeugdwet' (m.i.v. 2026) en 'normaliseren', start het CJG+ de Kempen i.s.m. de vier Kempengemeenten met deze subsidie een pilot die wordt uitgevoerd in 2024 en 2025 waarbij de Toegang versterkt wordt door:
  - Verbinding te maken met de huisartsen.
  - Toevoegen van GGZ expertise aan de Gemeentelijke Toegang.Het achterliggende doel van de pilot is te komen tot een efficiënte en doelmatige besteding van de beschikbare middelen voor jeugdzorg.
- In 2025 zal de pilot 'zorg en onderwijs' van het Pius X-College verder uitgevoerd en geëvalueerd worden, waar de gemeente Bladel NPO middelen voor beschikbaar heeft gesteld. Het doel van deze pilot is om jongeren die een voorziening vanuit de Jeugdwet hebben in de Kempen onderwijs aan te blijven bieden, zodat onderwijsachterstanden verkleint worden en hun kansen vergroot worden.
- In 2024 is de projectleider Onderwijs/Jeugdhulp aan de slag gegaan met het in kaart brengen van alle initiatieven in de regio i.h.k.v. collectieve financiering (zorg in onderwijstijd), een kader op te stellen om kansrijke initiatieven af te wegen en een uitvoeringsplan op te stellen en deze te coördineren.

dineren. In 2025 worden de proeftuinen afgerond en komt er een voorstel voor implementatie van collectieve financiering zorg in onderwijstijd.

4. Kwetsbare jeugdigen beter op weg helpen zelfstandig te worden

Dat betekent het realiseren van een betere verbinding tussen de drie decentralisaties: de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet. Een voorbeeld daarvan is de overgang 18-, naar 18+. De afspraken hierover worden verfijnd waar nodig. Ook binnen de regio Samen voor Jeugd is vanuit het transformatieplan veel aandacht voor de 'betere doorgaande lijn 18-, 18+'. Binnen de transformatiedoelen is dan ook opgenomen 'Per 2025 is er een passend zorgaanbod voor jongeren tussen 16 en 25 jaar oud, die vanuit de Jeugdwet de overgang maken naar de Wmo.' Jeugdhulpaanbieders, gemeenten en gesubsidieerde partners kunnen voor de jaren 2023, 2024 en 2025 een aanvraag indienen om subsidiemiddelen te ontvangen om mede aan deze doelstelling bij te dragen. In 2025 zullen we een deel van deze regionale subsidiemiddelen 'loskoppelen' en voor eigen doeleinden inzetten binnen het programma Samen voor Jeugd.

5. Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

De bedoeling van het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming is om, vanuit de huidige organisaties van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de Gecertificeerde Instellingen (GI's) in samenwerking met lokale/regionale teams te komen tot Regionale Veiligheidsteams. Dit heeft gevolgen voor de werkwijze voor het vrijwillig kader (=uitvoering door CJG+ de Kempen) en de jeugdbeschermingsketen.

6. Investeren in vakmanschap van de jeugdprofessionals

Beroepsregistratie SKJ (Stichting Kwaliteitsregister Jeugd) en bijscholing.

Regiovisie Samen voor Jeugd

In 2023 heeft de gemeenteraad van gemeente Bladel, net als de overige negen gemeenten in onze inkoop-regio, de 'Regiovisie Samen voor Jeugd 2023-2026' vastgesteld. Uit deze Regiovisie wordt duidelijk hoe de gemeenten (onderling en met externe partners) samenwerken en wat de gewenste richting en ontwikkeling voor de jeugdhulp is.

De Ontwikkelopgaves binnen de Regiovisie 'Normaliseren, aansluiting onderwijs – jeugdhulp, versterking toegang en samen leren, ontwikkelen en implementeren' worden geïmplementeerd. Acties die voortvloeien uit deze regiovisie en uitgevoerd worden op schaal van Samen voor Jeugd staan hieronder beschreven, gekoppeld aan de lokale doelstellingen uit het MJBK.

Inkoop Spoed en Crisis

Het zorglandschap spoed en crisis bevat een aantal onderdelen. Beoogd wordt om het nieuwe inkooptraject voor de overeenkomsten Spoed en Crisis, die per 31-12-2025 aflopen, op het juiste niveau en in verbeterde samenhang in te richten en uit te voeren. De voorbereidingen voor een dergelijk inkooptraject worden in 2025 opgestart.

Kempenbranie

In 2022 heeft het college de beleidsnotitie Kempenbranie, inclusief het uitvoeringsplan, vastgesteld. Het doel hiervan is om de IJsslandse preventieaanpak vervolg te geven en middelengebruik bij jeugdigen terug te dringen. In 2024 zijn we (met de nieuw aangestelde coördinator Kempenbranie) aan de slag gegaan met een geactualiseerd uitvoeringsprogramma, waarin met name laagdrempelige opvoedondersteuning zoals Triple P en (sport)verenigingen een belangrijk aandachtspunt zullen zijn en waar we, in 2025 en verder, uitvoering aan gaan geven.

STORM

STORM is een wetenschappelijk onderbouwde, preventieve aanpak die tot doel heeft een depressie of suïcide bij jongeren vóór te zijn. Door zelfvertrouwen, weerbaarheid en veerkracht te stimuleren, leren zij hun negatieve gevoelens om te buigen. Het programma van STORM wordt uitgevoerd op school. Leerlingen krijgen lessen over mentale gezondheid, mentoren worden getraind in signaleren, en er worden 'op volle kracht' trainingen aangeboden voor leerlingen die niet lekker in hun vel zitten. De VO scholen in de Kempen (maar ook verder in de regio ZoB) hebben, in samenwerking met het samenwerkingsverband VO, GGZ en GGD het belang van dit programma benadrukt en gaan hier, in samenwerking met de gemeenten, mee starten vanaf schooljaar 2024-2025.

Volksgezondheid

Het programma 'Kansrijke start' en interventies gekoppeld aan het 'preventieakkoord', die bedoeld zijn voor de jeugd, staan verder toelicht onder het programma 'Volksgezondheid'.

Beleidskaders

- Meerjarenbeleidskader Jeugdhulp in de Kempen 2020-2024
- Verordening jeugdhulp 2022
- Beleidsnotitie Kempenbranie 2022-2026
- Nadere regels persoonsgebonden budget Jeugdhulp gemeente Bladel
- Regiovisie Samen voor Jeugd 2023-2026
- Transformatieplan Jeugdhulp Samen voor Jeugd 2022-2025
- Brede Visie Welzijn gemeente Bladel

Ontwikkelingen

Hervormingsagenda Jeugd

Door betrokken partijen, het Rijk, VNG, aanbieders en cliëntenorganisaties, is vorig jaar zomer de Hervormingsagenda Jeugd vastgesteld.

Reden hiervoor is o.a.:

- de stijging van het aantal jongeren in jeugdzorg;
- dat de uitgaven voor jeugdzorg ten opzichte van 2015 gestegen zijn met 1,9 miljard = 50%.

De Hervormingsagenda, samengevat aan de hand van de daarin opgenomen veranderopgaven. In de Hervormingsagenda wordt 'de beweging naar voren' benadrukt.

De beweging naar de voorkant van de zorg, naar het preventieve lokale veld, is te zien als een gezamenlijk thema van verschillende akkoorden en beleidsinitiatieven die voor de komende periode, door het Rijk in samenwerking met een breed scala aan partners, worden uitgevoerd. Naast de Hervormingsagenda zijn dat; het Integraal ZorgAkkoord, het Gezond en Actief Leven Akkoord, Mentale gezondheid van ons allemaal, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en Kansrijke start.

Voor wat betreft de Hervormingsagenda wordt in overleg vastgesteld wat de beste schaalgrootte is van waaruit de veranderopgaven het beste opgepakt en uitgevoerd kunnen worden. Ook in 2025 gaan we hiermee verder.

Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Betrokken bewindslieden hebben afgesproken dat de jeugdbescherming effectiever en slimmer moet worden georganiseerd. Het huidige stelsel is complex en knelt. Kinderen en gezinnen voelen zich on-

voldoende gehoord en gezien. In gezinnen waar een veelvoud van factoren aanleiding geeft tot zorgen over ontwikkeling of veiligheid van kinderen, is er niet één gezicht, één professional die blijft en die vanaf het begin een relatie opbouwt, de problematiek in samenhang beoordeelt én integraal aan een oplossing werkt.

Het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming ondersteunt deze cultuurverandering. Het scenario is opgesteld in opdracht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid Welzijn en Sport. De ontwikkeling van dit toekomstbeeld staat niet los van een bredere transformatie binnen het sociaal domein. Het sluit aan bij de praktijk van diverse al lopende landelijke (interdepartementale) programma's, zoals Zorg voor de Jeugd, Geweld hoort nergens thuis, de aanpak Maatwerk Multiprobleemhuishoudens, Scheiden zonder schade, of de Ontwikkelagenda Veiligheid Voorop!.

We zijn hierover in gesprek met de regionale kwartiermakers en verkennen welke stappen wij kunnen zetten inzake het toekomstscenario kind en gezin.

Meerjarenplan (Samen voor jeugd)

Binnen de regio Samen voor Jeugd wordt gewerkt aan een Meerjarenplan dat in 2025 door de Colleges vastgesteld zal worden. Dit is tevens een verplichting voor regio's voortkomend uit de Hervormingsagenda Jeugd. De onderdelen uit deze Hervormingsagenda, die op schaal van inkoopregio (en dus niet op sub-regionale of lokale schaal) opgepakt dienen te worden, zullen hierin dus ook terugkomen. Tevens wordt hierin de programmastructuur onder de loep genomen. De reeds vastgestelde Regiovisie Samen voor Jeugd en het transformatieplan bieden de grondslag voor het Meerjarenplan.

Het Meerjarenplan zal duidelijkheid bieden in de opgaves en doelstellingen waar we als regio voor staan en aan welke activiteiten we prioriteit geven. Hiervoor wordt ook in 2025 nog een regionale raadsbijeenkomst georganiseerd.

Ontwikkelingen binnen het huidige aanbod

- Voor diverse zorgaanbieders, die in onze regio vormen van jeugdzorg met verblijf en/of gezinsgerichte jeugdzorg uitvoeren, geldt dat ze in meer of mindere mate in een financieel zorgelijke situatie verkeren.
- Andere aanbieders hebben kenbaar gemaakt hun diensten niet langer voor Samen voor Jeugd te kunnen leveren dan wel die niet voor het overeengekomen tarief te kunnen blijven leveren.
- Door de krapte op de arbeidsmarkt is in toenemende mate sprake van het ontbreken van adequaat ingezet passend aanbod. Met als gevolg wachtlijsten en escalerende en zwaarder wordende casuïstiek.

Deze ontwikkelingen dragen bij aan de gaten in het dekkend zorglandschap. Voorzien in genoeg passend aanbod is een belangrijke opgave voor de komende periode. Dat zal moeten gebeuren tegen de achtergrond van de vraag hoe de gemeentelijke financiën er uitzien de komende periode.

Vrijwilligers

Wat willen we bereiken?

De gemeente wil een stimulerende, faciliterende en ondersteunende rol spelen richting vrijwilligersorganisaties en de individuele vrijwilliger, om het sociale karakter van Bladel in stand te houden. De gemeente Bladel vindt vrijwilligers van grote waarde voor de Bladelse gemeenschap. Met het werk dat vrijwilligers verzetten, leveren ze een grote bijdrage aan het totale aanbod van voorzieningen in onze gemeente. Dit betreft voorzieningen die geheel door vrijwilligers worden gedragen. Maar er zijn ook

professionele instellingen die voor de kwaliteit van hun aanbod voor een niet onbelangrijk deel afhankelijk zijn van de inzet van vrijwilligers. Daarmee drukken de vrijwilligers een belangrijke stempel op het sociale karakter binnen de gemeente Bladel. Dankzij inzet van deze vrijwilligers hebben inwoners van Bladel een volwaardige plaats in de gemeente. Ook voor de vrijwilliger zelf, kan het werk van grote betekenis zijn.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan het vrijwilligersbeleid 2019+

De gemeente wil een stimulerende, faciliterende en ondersteunende rol spelen richting vrijwilligersorganisaties en de individuele vrijwilliger om het sociale karakter van Bladel in stand te houden. Met het werk dat vrijwilligers verzetten, leveren ze een grote bijdrage aan het totale aanbod van voorzieningen in onze gemeente. Dit betreft voorzieningen die geheel door vrijwilligers worden gedragen. Maar er zijn ook professionele instellingen die voor de kwaliteit van hun aanbod voor een niet onbelangrijk deel afhankelijk zijn van de inzet van vrijwilligers. Daarmee drukken de vrijwilligers een belangrijke stempel op het sociale karakter binnen de gemeente Bladel. Dankzij inzet van deze vrijwilligers hebben inwoners van Bladel een volwaardige plaats in de gemeente. Ook voor de vrijwilliger zelf, kan het werk van grote betekenis zijn.

We geven daarom waarderingssubsidie voor vrijwilligers, aan organisaties die niet anders gesubsidieerd worden.

We vinden het belangrijk om het Vrijwilligers Bureau Bladel te onderhouden en aan te sturen, zodat het zo goed mogelijk de vrijwilligers kan ondersteunen en organisaties kan helpen bij het vinden van vrijwilligers.

Beleidskaders

- Vrijwilligersbeleid 2019+

Ontwikkelingen

Eerder in dit hoofdstuk van de begroting waren ambities uit de Brede Visie Welzijn te lezen die raakvlakken hebben met de directe onderwerpen binnen het sociaal domein. Daarnaast zijn er ambities beschreven in de Brede Visie Welzijn die raakvlakken hebben met veel verschillende thema's, ook uit andere hoofdstukken van de begroting. Daarom staan die ambities hieronder genoemd:

- De leefomgeving heeft een positieve invloed op het welzijn van inwoners.
- De leefomgeving draagt bij aan een sterke sociale cohesie en biedt ruimte voor verenigingen en gemeenschapsinitiatieven.
- Er zijn voldoende plekken waar inwoners kunnen bewegen en ontspannen en waar ze buurtgenoten kunnen ontmoeten.
- Inwoners voelen zich thuis, veilig en medeverantwoordelijk voor hun leefomgeving.
- Voorzieningen zijn toegankelijk en goed bereikbaar voor alle inwoners.
- We investeren in een goed voorzieningenniveau, waarbij de kleine kernen beschikken over basisvoorzieningen en waar Hapert en Bladel een uitgebreid voorzieningenaanbod hebben. Dit voorzieningenaanbod laten we meebewegen met het inwoneraantal.
- Bij ruimtelijke ontwikkelingen houden we rekening met de behoeften van diverse doelgroepen.
- Elke kern in de gemeente Bladel blijft beschikken over een multifunctionele accommodatie, sport-

park en basisschool.

- De gemeente Bladel heeft, net als de omliggende gemeenten, de ambitie om een aantrekkelijke omgeving te zijn voor recreanten.

Bij de uitwerking van deze ambities in het uitvoeringsplan, wordt de verbinding gelegd met andere domeinen, zodat deze ambities ook daar kunnen worden meegenomen in het opstellen van nieuw beleid en nieuwe plannen.

Beleidsindicatoren

Hieronder worden de beleidsindicatoren uit de BBV-basiset gepresenteerd.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 - 64 jaar	1.170,8	1.144,9	1.154,8	1.157,1	1.160,6	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met een delict voor de rechter % van 12 t/m 21 jaar	1%	1%	1%	1%	1%	www.waarstaatjegemeente.nl
Kinderen in uitkeringsgezin	2%	2%	2%	2%	nbn	www.waarstaatjegemeente.nl
Netto arbeidsparticipatie % werkzame beroepsbevolking	73,0%	73,4%	74,1%	74,5%	75,6%	www.waarstaatjegemeente.nl
Werkloze jongeren	1%	2%	1%	1%	nbn	www.waarstaatjegemeente.nl
Personen met een bijstandsuitkering per 10.000 inwoners	110,5	157,0	140,5	112,00	98,5	www.waarstaatjegemeente.nl
Lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	117,6	116,1	100,0	130,2	144,3	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdhulp % van alle jongeren tot 18 jaar	9,6%	9,8%	11,6%	9,7%	10,2%	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdbescherming % van alle jongeren tot 18 jaar	0,6%	0,7%	0,6%	0,5%	0,7%	www.waarstaatjegemeente.nl
Jongeren met jeugdreclassering % jongeren van 12 - 23 jaar	nb	nb	0,3%	0,4%	0,4%	www.waarstaatjegemeente.nl
Clënten met een maatwerkarrangement WMO per 10.000 inwoners	680	700	700	730	730	www.waarstaatjegemeente.nl

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	MFA De Poel Netersel: verduurzaming		-44					-2	-4	-4	-4
A	MFA D'n Anloop Hoogeloon: verduurzaming		-37					-2	-4	-3	-3
A	Stelpost besparing jeugdzorg								218	218	218
B	Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten CJG							45	45	45	45
B	Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten Kloostertuin							45	45	45	45
	totaal lasten sociaal domein		-81					86	300	301	301

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

De Poel Netersel / D'n Anloop Hoogeloon: verduurzaming

De gemeenteraad heeft in de raadsvergadering van 4 februari 2016 besloten om de gemeentelijke gebouwen energieneutraal te (gaan) maken. Dit proces is gefaseerd opgepakt, waarbij in de fasering eerst de keuze is gemaakt voor gebouwen waar de gemeente zelf verantwoordelijk is voor de energiefactuur.

Stelpost besparing jeugdzorg

Het Rijk, de VNG, betrokken partijen in de jeugdzorg en de GGZ hebben een principeakkoord bereikt over de lang uitgebleven Hervormingsagenda Jeugd. Er wordt ingezet op meer kwaliteit van zorg, betere afstemming en regionalisering. We mogen volledig rekening houden met de besparingen als ge-

volg van de (wettelijke) maatregelen die het Rijk zal uitwerken. Immers, het Rijk draagt het budgettaire risico als (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden. T.z.t. zal Maatschappelijke Dienstverlening deze besparingsmaatregelen budgettair onderbouwen.

Gemeenschapshuis aan de Markt kern Bladel

Besloten is om aan de Markt in Bladel een toekomstbestendig gemeenschapshuis te realiseren. In het dekkingsplan behorende bij de realisatie van het gemeenschapshuis aan de Markt werd rekening gehouden met vrijvallende lasten van dagbesteding De Goei Plak (aan de Kloostertuin in Bladel). Na oplevering van dit gemeenschapshuis wordt dit daadwerkelijk geëffectueerd. De oplevering van het project is gepland in het 4e kwartaal van 2024. Dat betekent dat de besparing van de huur- en servicekosten van de Goei Plak niet eerder dan vanaf 1 januari 2025 kunnen worden gerealiseerd.

Verbonden partijen

- KempenPlus
- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- Gemeentelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)

Wat mag het kosten?

Accommodaties

In de vergadering van 10 februari 2022 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de realisatie van het gemeenschapshuis aan de Markt, voor de kern Bladel. Oplevering is voorzien eind 2024. Deze investering leidt vanaf 2025 tot hogere kapitaallasten, welke vanaf 2025 terug te zien zijn in onderstaand overzicht.

Algemeen toegankelijk individuele ondersteuning

Hieronder valt de opvang van ontheemden uit Oekraïne. Op verschillende plekken in de gemeente Bladel worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Sinds begin maart 2024 is daar in de gemeente Bladel een opvanglocatie bijgekomen, namelijk het voormalig gemeenschapshuis Den Tref te Hapert. Hier kunnen 60 Oekraïense vluchtelingen worden opgevangen. De locatie is 2 jaar beschikbaar. Om gevluchte Oekraïners goed opvang te bieden, krijgen gemeenten in Nederland een vergoeding van het Rijk. De vergoeding is vanaf 1 januari 2024 € 61,- per dag per opvangplek.

Mantelzorg

De gemeente Bladel zet zich hiervoor in door het bieden van mantelzorgondersteuning en verstrekken van subsidie op m.b.t. mantelzorg.

Voorliggende voorzieningen

Als gevolg van de komst van het toekomstbestendig Gemeenschapshuis aan de Markt zullen lasten vrijvallen voor de dagbesteding De Goei Plak (aan de Kloostertuin in Bladel). Mede hierdoor is een verlaging van de lasten te zien in 2025.

Arbeidsparticipatie

In de begroting is rekening gehouden met 3,4 fte voor garantiebannen binnen de gemeentelijke organisatie. Een deel van de kosten krijgen we via loonkostensubsidie van KempenPlus gecompenseerd.

Overige lokale initiatieven

De gemeente ontvangt een specifieke uitkering van het Rijk in het kader van de Wet Inburgering 2021. De specifieke uitkering wordt ingezet ter bekostiging van inburgeringsvoorzieningen, onder andere door inzet van KempenPlus.

Wmo en jeugd

De bijdrage aan de GRSK voor de bedrijfsvoering van de afdeling Maatschappelijke Dienstverlening (MD) stijgt als gevolg van de begroting 2025. De afdeling MD voert diverse programma's uit op het gebied van het sociale domein, namelijk: Schuldhulpverlening, Wmo, Sociaal Raadsliedenwerk en de Jeugdwet. De begroting bevat diverse ontwikkelingen. Net zo als bij andere gemeenschappelijke regelingen stijgen de lasten als gevolg van loon- en prijsontwikkelingen. Daarnaast zijn de lasten gestegen als gevolg van de verlenging tijdelijke uitbreiding van de formatie t.b.v. het project 'Samen Doen' (voor 2024 en 2025) en extra formatie voor Kempen Team Jeugd. Vanaf 1 januari 2024 zit de taak bijzondere bijstand niet meer in de regeling van de GRSK. Deze regeling is overgegaan naar Kempenplus. Beide partijen zijn overeengekomen om medewerkers van de GRSK de bijzondere bijstand uit te laten voeren voor Kempenplus. Hiervoor is een dienstverleningsovereenkomst overeengekomen, waardoor de baten van de GRSK gestegen zijn vanaf 2024. Per saldo leiden deze mutaties tot een stijging van de bijdrage vanaf 2025.

Daarnaast stijgen de programmakosten van MD. Programmakosten zijn kosten van gemeenten die te herleiden zijn tot een cliënt c.q. een inwoner van de gemeente. Hierna volgen de belangrijkste ontwikkelingen. De lasten stijgen als gevolg van nieuwe vastgestelde tarieven voor gecontracteerde aanbieders in het kader van 'Huishoudelijke hulp', wat neer komt op een verhoging van 10%. Daarbij is ook rekening gehouden met een beperkte groei. Daarnaast stijgen de lasten door een indexatie op 'Jeugdhulp' en een toename van het aantal cliënten op 'Jeugdzorg Behandeling'. Een andere oorzaak van de lastenstijging zijn langdurige trajecten op het gebied van 'Jeugdhulp zonder verblijf'. Daarentegen dalen de lasten als gevolg van een nieuwe overeenkomst voor 'begeleiding Wmo', waarbij de bekostigingssystematiek is aangepast, en de indicering verandert omdat er afspraken gemaakt worden over het maximaal aantal uren dat er geleverd mag worden. Als laatste nemen de lasten voor MD af in verband met de overgang van de regeling bijzondere bijstand naar Kempenplus. Deze lasten komen voortaan via KempenPlus.

Inkomensregelingen

De bijdrage aan Kempenplus stijgt als gevolg van de begroting 2025. Het uitgangspunt in de begroting 2025 is 'ongewijzigd beleid', zoals is afgesproken in verband met de strategische toekomstverkenning. Ondanks het 'ongewijzigd beleid', nemen de bijdragen flink toe. Allereerst is dit het gevolg van loon- en prijsstijgingen. Met name doorgevoerde loonstijgingen hebben een flinke impact. Voor de lonen is rekening gehouden met een stijging van 5,3% in 2025. Gezien de exploitatielasten in 2025 voor 85% uit loonkosten bestaan, zorgt deze indexering voor een aanzienlijke deel van de stijging van de lasten. De nieuwe taken in het kader van de uitvoering van bijzondere bijstand en de Participatieregeling 18+ werken ook structureel door vanaf 2025.

Daarnaast stijgen de programmakosten. Programmakosten zijn kosten van gemeenten die te herleiden zijn tot een cliënt c.q. een inwoner van de gemeente, bijvoorbeeld een bijstandsuitkering. Elke gemeente draagt de eigen programmakosten.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van het sociaal domein weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
participatie:						
- accommodaties	n -2.718	n -2.857	n -3.490	n -3.489	n -3.457	n -3.442
- algemeen toegankelijke individuele ondersteuning	n -825	n -2.048	n -1.469	n -287	n -287	n -309
- mantelzorg	n -44	n -115	n -117	n -66	n -56	n -56
- voorliggende voorzieningen	n -547	n -621	n -528	n -556	n -555	n -555
- arbeidsparticipatie	n -236	n -364	n -371	n -371	n -371	n -371
- overige lokale initiatieven	n -464	n -892	n -603	n -553	n -552	n -552
- wijk GGZ	n -2	n -15	n -15	n -15	n -15	n -15
Wmo:						
- zorgloket	n -647	n -722	n -749	n -788	n -789	n -787
- maatwerkdienstverlening 18+	n -5.234	n -5.724	n -5.520	n -5.508	n -5.506	n -5.504
inkomensregelingen:						
- inkomensvoorzieningen	n -10.498	n -9.599	n -11.067	n -11.092	n -11.095	n -11.084
- minimabeleid	n -1.104	n -421	n -414	n -416	n -418	n -418
- schuldhelpverlening	n -10	n -10	n -10	n -10	n -10	n -10
jeugd:						
- preventie	n -1.035	n -1.022	n -1.050	n -1.066	n -1.068	n -1.066
- maatwerkdienstverlening 18-	n -3.280	n -3.278	n -3.344	n -3.138	n -3.129	n -3.127
- geëscaleerde zorg 18-	n -343	n -375	n -378	n -378	n -378	n -378
- vrijwilligers (waardering / ondersteuning)	n -116	n -68	n -68	n -68	n -76	n -68
Totaal lasten	n -27.103	n -28.131	n -29.193	n -27.801	n -27.762	n -27.742
Baten						
participatie:						
- accommodaties	v 532	v 311	v 309	v 309	v 309	v 309
- algemeen toegankelijke individuele ondersteuning	v 1.359	v 1.979	v 1.386	v 4	v 4	v 4
- mantelzorg	v 11	v 11	v 11	v 10		
- voorliggende voorzieningen		v 130				
- arbeidsparticipatie	v 27	v 108	v 109	v 109	v 109	v 109
- overige lokale initiatieven	v 159	v 432	v 432	v 432	v 432	v 432
Wmo:						
- zorgloket						
- maatwerkdienstverlening 18+	v 145	v 165	v 165	v 383	v 383	v 383
inkomensregelingen:						
- inkomensvoorzieningen	v 4.481	v 3.165	v 3.165	v 3.165	v 3.165	v 3.165
- minimabeleid	v 31	v 30	v 30	v 30	v 30	v 30
- schuldhelpverlening						
jeugd:						
- preventie	v 44	v 45	v 45	v 45	v 45	v 45
- maatwerkdienstverlening 18-						
- geëscaleerde zorg 18-						
- vrijwilligers (waardering / ondersteuning)						
Totaal baten	v 6.789	v 6.376	v 5.652	v 4.487	v 4.477	v 4.477
Geraamd saldo van baten en lasten	n -20.314	n -21.755	n -23.541	n -23.314	n -23.285	n -23.265

(- = nadeel en + = voordeel)

4.7 Volksgezondheid en Milieu

Maatschappelijk effect

Elke inwoner krijgt een gelijke kans op een gezond leven, ongeacht zijn sociaal economische status. Het leefmilieu in onze gemeente is gezond. Als gemeente willen we een gezond leefmilieu en in het bijzonder de zorg voor milieu, reiniging, afvalstoffenverwijdering en riolering bevorderen en in stand houden.

Uitgangspunt hierbij is dat de vervuiler betaalt.

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Bladel Gezond! is de ambitie van de gemeente Bladel

Naast uitvoering van diverse wettelijke taken vanuit de Wet Publieke Gezondheid draagt de gemeente zorg voor de gezondheid en vitaliteit van haar inwoners en voelt zich hiervoor mede verantwoordelijk. Een belangrijke manier om gezondheid bij de inwoners te bereiken is door het uitvoeren en sturen op preventie.

Wat gaan we doen?

Een Kansrijke Start in de Kempen

Ook in 2025 ontvangen we, middels de Brede SPUK, middelen voor Kansrijke Start om kinderen gedurende de eerste 1.000 dagen van hun leven een goede start te geven. We bouwen verder aan een sterk netwerk van betrokken partijen (coalitie) en gaan in gesprek met de mensen om wie het gaat, zodat deze partijen elkaar beter weten te vinden en gezinnen in kwetsbare situaties beter kunnen ondersteunen. In 2023 zijn we gestart met de interventie Nu Niet Zwanger en deze interventie zal voortgezet worden in 2025.

Uitvoeren van het project voor het tegengaan van normalisering (en bespreekbaar maken) van drugsgebruik samen met onze partners in de regio (SKIP)

In 2019 zijn de 32 gemeenten in de regio Oost-Brabant gestart met het bovenregionale project SKIP om de toenemende normalisering van drugsgebruik onder jongvolwassenen tegen te gaan. Dit project heeft als doel om binnen de deelnemende gemeenten een norm te stellen dat drugsgebruik niet normaal is. In 2025 zetten we SKIP voort om de normalisering van drugsgebruik onder jongvolwassenen tegen te gaan, in samenwerking met Novadic-Kentron, GGD's, politie en Veiligheidsregio's.

AED dekking

Naast het onderhoud van 24/7 beschikbare AED's in de gemeente, subsidiëren we in 2025 ook de vervanging van AED's met buitenkast die 24/7 toegankelijk zijn binnen de gemeente Bladel, geregistreerd zijn bij HartslagNu en aan vervanging toe zijn (minimaal 10 jaar oud zijn en/of niet meer actief zijn vanwege technische gebreken). Deze subsidieafspraken monitoren en evalueren we met de AED-werkgroep.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

In 2025 geven we uitvoering aan het plan van aanpak in samenwerking met de gemeenten Bergeijk, Eersel en Reusel-De Mierden en andere samenwerkingspartners. We verbinden en versterken bestaande programma's zoals Kansrijke Start en Kempenbranie.

Integraal Zorgakkoord (IZA) en ketenaanpakken

Naast het GALA implementeren we het Integraal Zorgakkoord (IZA) en de ketenaanpakken, gecoördineerd door de GGD Brabant-Zuidoost en in samenwerking met de regiogemeenten in regio Eindhoven-De Kempen. Het IZA richt zich op de versterking van samenwerking tussen zorg- en welzijnspartijen, met als doel de zorg dichterbij de inwoners te brengen en preventieve maatregelen te integreren in het gemeentelijk beleid. De basisstructuur hiervoor zal vanaf 1 januari 2025 operationeel zijn.

Verbonden Partijen

- GGD Brabant Zuid-Oost

Riolering

Wat willen we bereiken?

Volledig voorzien in de wettelijke taakstelling voor zorgplicht op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater, waardoor er geen water in gebouwen of woningen komt. Klimaatadaptatie en burgerparticipatie zijn expliciet onderdeel hiervan.

In 2050 moet de gemeente Bladel klimaatbestendig zijn ingericht. De openbare ruimte is heringericht met als resultaat een aantrekkelijke groene leefomgeving, die beter bestand is tegen te veel en te weinig water. Het oppervlaktewater is schoon, heeft een aantrekkende werking en versterkt de natuur. Op particulier terrein is er duidelijk wat veranderd. Tuinen zijn minder verhard, daken zijn vergroend en er zijn op veel plaatsen voorzieningen om overtollige neerslag zichtbaar te verwerken.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)

Zie Volksgezondheid en Milieu - Klimaat.

Beleidskaders

- Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025 Bladel

Duurzaam grondstoffengebruik/afval

Wat willen we bereiken?

Zoveel mogelijk afgedankte materialen van een zo goed mogelijke kwaliteit gescheiden inzamelen en daarmee tegelijkertijd de hoeveelheid restafval (nog) verder terugdringen en dat alles tegen zo laag mogelijke kosten.

Wat gaan we doen?

Evaluatie Kadernota Grondstoffen

De Kadernota Grondstoffen "Samen op weg naar een Circulaire Kempengemeenschap!" dateert uit 2019. In 2025 wordt dit beleid geëvalueerd en afgewogen of een actualisatie van dit beleid gewenst is.

Per 1 januari 2025 wordt de tijdelijke huur van de huidige inzamelingslocatie voor Grondstoffen verlengd. In 2025 beoordelen we hoe en waar we op termijn de inzameling organiseren.

Bewustwording vergroten en faciliteren

Door een combinatie van verbeterde inzamelsystemen, optimalisering van communicatiesystemen, coaching en handhaving, verhoogde service en de actieve betrokkenheid van inwoners, wordt gewerkt aan positieve gedragsverandering bij de inwoner. Het Mobiel Scheiding Station en ondersteuning van kringloopinitiatieven zijn hier onderdeel van.

Beleidskaders

- Kadernota Grondstoffen “Samen op weg naar een Circulaire Kempengemeenschap!”

Wat weten we nog meer?

De overheid heeft voor duurzaam grondstoffengebruik en afvalprestatie indicatoren opgesteld. De VANG (Van Afval Naar Grondstof) doelstellingen beschrijven streefwaarden voor gemeentes in Nederland voor de periode tot 2021. Voor de omvang van huishoudelijk restafval in 2020 is dit maximaal 100kg restafval per inwoner. Voor het scheidingspercentage in 2020 is dit 75% afvalscheiding. Voor de periode 2021- 2025 blijft het streven om door middel van goede afvalscheiding hoogwaardige recycling te faciliteren, maar het accent komt sterker te liggen op hoogwaardigere (kwalitatief betere) ingezamelde stromen.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Omvang van huishoudelijk restafval (max. 100 kg/inwoner)	43 kg	48 kg	43 kg	39 kg	nmb	www.waarstaategemeente.nl
Scheidingspercentage (min. 75%)	85,10%	85,21%	86,23%	85,45%	85,36%	Eigen data

Kwaliteit van de leefomgeving

Wat willen we bereiken?

Een goed woon- en leefklimaat en een aantrekkelijke, toekomstbestendige omgeving voor onze inwoners.

Wat gaan we doen?

Beweegvriendelijke omgeving

Zie bij Sport en bewegen in het programma Sport, Cultuur en Recreatie.

Transitie Milieubeleid richting het definitieve Omgevingsplan

Onder de Omgevingswet is ruimte gekomen voor gemeenten om lokaal invulling te geven aan de wetgeving op het gebied van bodem, geluid, geur en externe veiligheid. In 2025 zullen in Kempenverband en met ondersteuning van de ODZOB, de eerste stappen worden gezet naar een definitief omgevingsplan in 2032 voor de milieu thema's.

Daarnaast verloopt de bodemkwaliteitskaart eind 2025. In 2025 zal daarom, al dan niet in Kempenverband, de bodemkwaliteitskaart worden geactualiseerd.

Voor beide trajecten is nog niet duidelijk of dit door de Kempengemeenten samen of individueel belo-

pen wordt. Het benodigde budget is daarmee nog niet te ramen. Hier zal bij het opstellen van de na-jaarsnota 2024 / perspectiefnota 2025 meer duidelijkheid over zijn.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie 1.1
- Beleidsnota Gemeente Bladel Sport en Bewegen 2017+
- Lokaal Gezondheidsbeleid gemeente Bladel 2018-2021
- Nota speelruimtebeleid gemeente Bladel 2018+
- Nota bodembeheer

Klimaat

Wat willen we bereiken?

Klimaatadaptatie

Conform de doelstelling van de Kadernota Klimaatadaptatie is gemeente Bladel in 2050 klimaatbestendig ingericht.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan het programma Klimaatadaptatie

Het is in 2024 niet gelukt om te starten aan een regionaal hitteplan. Richting eind 2024 wordt besloten of gewacht wordt op het regionale traject of dat Bladel zelf in gesprek gaat met de betrokken partners. Eind 2024 ligt er een eerste aanzet voor klimaat adaptieve richtlijnen voor bestaande woonwijken, bedrijventerreinen en toekomstige bouwprojecten. Dit vertaalt zich in een ambitie of 'klimaat score' op wijkniveau. Op basis hiervan kan in 2025 een wijkgerichte aanpak worden uitgewerkt voor het treffen van klimaat adaptieve maatregelen.

In 2025 wordt gestart met de realisatie van 2 klimaatbuffers in Casteren, samen met waterschap De Dommel, in het projectgebied de Groote Beerze. Daarnaast wordt samen met de gemeente Reusel-De Mierden de omgevingsplan-procedure doorlopen en het definitieve ontwerp uitgewerkt voor plangebied De Hoeven 26 (incl. klimaatbuffer voor het regenwater vanuit bedrijventerrein de Sleutel). Er worden in 2025 samen met grondzaken actief gesprekken gevoerd met perceeleigenaren over de aankoop van percelen t.b.v. klimaatbuffers.

In december 2021 is in het Breed Bestuurlijk Grondwateroverleg (BBG) het grondwaterconvenant ondertekenend door de toenmalige partners in het BBG. Een eerste stap is het betrekken van gemeenten bij het grondwaterconvenant. In 2023 en 2024 is gewerkt aan een droogteagenda waarin de doelen uit het grondwaterconvenant en droogteadvies zijn opgenomen. Hierin is ook de opgave en rol van gemeenten voor met name de waterhuishouding binnen stedelijk gebied opgenomen. Richting eind 2024 en verder in 2025 wordt een aantal zaken verder uitgewerkt waaronder: het kwantificeren van de waterbesparingsopgave per gemeente om gezamenlijk 150 miljoen m3 water minder af te voeren naar de RWZI, vast te houden en terug te geven aan het grondwater en een manier om de voortgang te rapporteren voor de wateropgave.

Riolering

Eind 2024 liggen er watervisies voor de kernen Netersel en Casteren. Hiermee koppelen we het oppervlaktewater, vuilwater en regenwatersysteem volgens de Systeem-overzicht Stedelijk Water (SSW)

systematiek. Op basis van deze analyse wordt in 2025 bepaald waar de watersystemen geoptimaliseerd moeten worden. Dit wordt meegenomen in de evaluatie van het Gemeentelijk rioleringsplan 2021-2025.

De ingrepen in de openbare ruimte zullen in 2025 de focus hebben op het bestrijden van wateroverlast en droogte middels het voorbereiden en uitvoeren van maatregelen die de infiltratie- en bergingscapaciteit van het watersysteem in de dorpskernen bevordert. In Casteren wordt aan het Kerkeneind het gemengde riool vervangen door een gescheiden riool. In de Dorpsstraat in Casteren zal gewerkt worden aan het afkoppelen van panden op het al bestaande regenwaterriool. Daarnaast worden regenwaterverbindingen gelegd tussen de dorpskern van Casteren en de nog te ontwikkelen klimaatbuffers aan de westzijde van de Gagelvelden.

Beleidskaders

- Woonvisie gemeente Bladel 2016, actualisatie 2024
- Kempische Visie op Wonen
- Kadernota klimaatadaptatie 2022-2026
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2021-2025
- Groenvisie "Groen tot in de kern-(en)" 2009-2024
- Groenstructuurplan 2018-2027

Beleidsindicatoren

Hieronder worden de beleidsindicatoren uit de BBV-basisset gepresenteerd.

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Hernieuwbare elektriciteit	8,30%	15,70%	20,90%	29,30%	nmb	www.waarstaatjegemeente.nl
CO2-uitstoot in ton (In 2030 49% minder CO2 t.o.v. 1990, van 262.940 ton in 1990 naar 183.227 ton in 2030)	nb	185.893	168.900	167.700	nmb	Emissieregistratie

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Rioolrechten: uitvoering GRP 2025-2028							55	165	273	380
A	Uitvoering GRP 2025-2028: klimaatmaatregelen		-532	-532	-532	-532		-13	-40	-66	-91
A	Uitvoering GRP 2025-2028: vervanging gemalen		-80	-80	-80	-80		-3	-9	-16	-22
A	Uitvoering GRP 2025-2028: vervanging riolering		-1.559	-1.559	-1.559	-1.559		-39	-116	-192	-267
	totaal lasten volksgezondheid en milieu		-2.171	-2.171	-2.171	-2.171					

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Uitvoering GRP

Op 17 december 2020 heeft uw raad het Gemeentelijk Rioleringsplan Bladel 2021-2025 vastgesteld (R20.120). In het GRP zijn rioleringsmaatregelen geactualiseerd voor de planperiode 2021-2025. Het

betreft de concrete uitvoeringsmaatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de zorgplicht. De maatregelen voor de uitvoering van klimaat(adaptie) zijn hieraan toegevoegd. De lasten worden verdisconteerd in de rioolheffingen.

Verbonden partijen

- Gemeentelijke gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)

Wat mag het kosten?

Volksgezondheid

De gemeentelijke bijdrage aan de GGD is afgestemd op de begroting 2025 van de GGD. Tot en met 2025 zijn extra middelen geraamd om met behulp van professionele aanpak de overlastgevende jeugdgroep weer op het rechte pad te houden en te krijgen. Vijftig procent van de extra middelen rekenen we toe aan programma Veiligheid en vijftig procent aan programma Volksgezondheid en milieu.

Afval / riolering

Het saldo van de lasten en baten van afvalverwijdering en riolering worden meerjarig verrekend met de voorzieningen egalisatie afvalstoffenheffing en egalisatie rioolheffing. De compensabele btw wordt meegenomen in de kosten, omdat het BTW-compensatiefonds gevoed wordt vanuit het Gemeentefonds (uitname).

Kwaliteit leefomgeving

De gemeentelijke bijdrage aan de ODZOB is gebaseerd op de begroting 2025 van de ODZOB.

Klimaat

Voor de jaren 2022 tot en met 2025 zijn eenmalige kosten geraamd voor de uitvoering subsidieregeling duurzame energie particulieren. In de paragraaf Energietransitie wordt nader ingegaan op het uitvoeringsprogramma Energietransitie van de gemeente Bladel.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van volksgezondheid en milieu weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting		Meerjarenraming					
	2023		2024		2025		2026		2027		2028	
Lasten												
volksgezondheid:												
- preventie	n	-1.075	n	-1.241	n	-1.201	n	-1.116	n	-1.013	n	-1.033
- acute zorg	n	-2	n	-2	n	-2	n	-2	n	-2	n	-2
riolering	n	-2.040	n	-2.449	n	-2.629	n	-2.421	n	-2.516	n	-2.609
duurzaam grondstoffengebruik / afval	n	-2.106	n	-1.963	n	-1.871	n	-1.870	n	-1.870	n	-1.860
kwaliteit van de leefomgeving:												
- preventie	n	-718	n	-996	n	-960	n	-1.001	n	-1.001	n	-1.001
- handhaving	n	-130	n	-99	n	-67	n	-67	n	-67	n	-67
- natuur (aanleg)	n	-31	n	-37	n	-37	n	-37	n	-37	n	-37
klimaat	n	-1.379	n	-1.921	n	-1.049	n	-740	n	-740	n	-740
Totaal lasten	n	-7.481	n	-8.708	n	-7.816	n	-7.254	n	-7.246	n	-7.349

Baten								
volksgezondheid:								
- preventie	v	176	v	224	v	201	v	148
- acute zorg								
riolering	v	2.206	v	2.669	v	2.846	v	2.638
duurzaam grondstoffengebruik / afval	v	2.423	v	2.321	v	2.229	v	2.229
kwaliteit van de leefomgeving:							v	2.733
- preventie	v	13						
- handhaving								
- natuur (aanleg)								
klimaat	v	376	v	1.198	v	467	v	467
Totaal baten	v	5.194	v	6.412	v	5.743	v	5.482
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-2.287	n	-2.296	n	-2.073	n	-1.772
							n	-1.818
								-1.837

(- = nadeel en + = voordeel)

4.8 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Stedelijke vernieuwing

Maatschappelijk effect

Het is prettig wonen en verblijven in de gemeente Bladel. De bevolking laat zien dat zij wil komen tot een duurzame samenleving.

Met volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing richten we ons op het planmatig inrichten van de leefruimte, waarbij rekening wordt gehouden met individuele- en gemeenschappelijke belangen. Wij realiseren voldoende woningen, afgestemd op de groeiende behoefte. Er is een aantal flinke uitdagingen die de opgave vergroten, zoals de ontwikkelingen in de Metropool Regio Eindhoven, de schaarste aan woningen voor starters, woningvraag van nieuwkomers, huisvesting van arbeidsmigranten, verdroging maar ook opvang van klimaatbuien. De gemeente heeft in deze opgaven een regie- en/of toetsende functie. Wij werken aan een goed woon- en leefklimaat voor onze inwoners, waarbij het kernbegrip duurzaamheid leidend is. Verzoeken om nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen benaderen wij volgens het 'ja, tenzij principe'. Wij bewaken, behouden en verbeteren de kwaliteit van de bebouwde omgeving. De landschappelijke waarde van ons onderdeel van De Kempen verbeteren we waar mogelijk.

Wij beheren de openbare ruimte volgens de kernbegrippen veilig, heel en schoon met als doel een prettige woonomgeving in stand te houden. Betrokkenheid van bewoners is wezenlijk omdat zij in de betreffende wijk of het dorp wonen en omdat zij waardevolle kennis en ervaring hebben over de behoeften ter plaatse en mogelijke veranderingen daarin.

Bebouwd

Wat willen we bereiken?

Accommodatiecarrousel

Door de komst van het nieuwe gemeenschapshuis aan de Markt komen vanaf 2025 in de kern Bladel een aantal locaties vrij. De gemeente wil deze vrijkomende locaties herontwikkelen tot locaties voor zowel woningbouw als andere maatschappelijke opgaven.

Wat gaan we doen?

Regie voeren op de accommodatiecarrousel

In 2024 is de planvorming voor de vrijkomende locaties gestart. In 2025 krijgt dit het volgende vervolg:

- Doorlopen van de planologische procedures
- Effectueren van de samenwerking tussen gezamenlijke huisartsen (gezondheidscentrum), Locatievereniging Bladel (CPO-woningen) en Woningstichting de Zaligheden (huurwoningen).
- Verfijnen van het doorstroomsysteem
- Sloop Den Herd
- Voorbereidingen realisatie, zodat de nieuwbouw op de locatie Den Herd kan starten zodra er een bruikbare omgevingsvergunning is.

Wat willen we bereiken?

Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit en doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Wat gaan we doen?

Huisvesting nieuwkomers

De Rijksoverheid bepaalt elk half jaar hoeveel statushouders elke gemeente moet huisvesten. Deze taakstelling is afhankelijk van het totaal aantal personen, dat in een taakstellingsperiode in Nederland gehuisvest moet worden, en het aantal inwoners van de betreffende gemeente. De provincie houdt toezicht op de realisatie van deze taakstelling. Met de provincie is afgesproken dat er op 1 juli 2025 bij de gemeente Bladel géén sprake meer is van een achterstand in welke vorm dan ook. Extra maatregelen zijn nodig om hieraan te kunnen voldoen. De taakstelling in 2024 bedroeg 85. Het resterende aantal van 2024 wordt meegenomen naar 2025.

De afgelopen jaren hebben we Oekraïense ontheemden opgevangen in de gemeente Bladel. Voor 2025 is de verwachting dat we deze opvang moeten continueren en waar mogelijk uitbreiden. De inspanningsverplichting is 138 personen. Dit blijft (naar verwachting) hetzelfde aantal in 2025.

Voor de opvang van asielzoekers wordt ook van gemeenten verwacht dat er plekken worden gefaciliteerd. Extra maatregelen zijn nodig om hier uitvoering aan te geven. Van de provincie Noord-Brabant wordt verwacht dat er 14.689 plaatsen gevonden worden. Daarvoor is per gemeente berekend hoeveel plekken er moeten komen. Voor de gemeente Bladel gaat het om 134 plekken. Dat aantal is een richtgetal.

Stimuleren en ondersteunen ontwikkelingen

Ontwikkelprojecten

Waar nodig werken we mee aan nieuwe ontwikkelingen, zoals de herinvulling van agrarische bedrijfslocaties, herinvulling latende locaties Den Tref, Het Palet, voormalige praktijkschool en Den Herd, woningbouwontwikkelingen, Egyptische Poort, N284 en de energie- en klimaatdoelstellingen.

Centrum Hapert

In 2025 werken we verder aan de herontwikkeling van de achterblijvende locaties van de MFA Hapert, op basis van de door de raad vastgestelde stedenbouwkundige visie van OD205. Bij de herontwikkeling wordt rekening gehouden met de bestuurlijke wensen om o.a. voor senioren te bouwen, in een nieuw levendig plein te voorzien en de verkeerscirculatie in kaart te brengen.

Posthofontwikkeling

Eind 2023 is de planprocedure gestart voor herontwikkeling van de Posthof tot Markthof. Parallel hieraan wordt gewerkt aan een anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar en een subsidie in het kader van de Impulsaanpak Winkelgebieden. Naar verwachting wordt niet eerder dan vanaf medio 2025/begin 2026 gestart met realisatie van Markthof met een geschatte realisatietijd van 2 jaar inclusief herinrichting van de buitenruimte (Varkensmarkt)

Realisatie Gemeenschapshuis aan de Markt

In 2023 is aannemer Moeskops' Bouwbedrijf gestart met realisatie van een gemeenschapshuis(functie) aan de Markt (in de voormalige Rabobank). De oplevering zal plaatsvinden in het laatste kwartaal van 2024 met een ingebruikname vanaf 1 januari 2025.

In november 2024 wordt gestart met herinrichting van de omgeving van het gemeenschapshuis en het Marktgebied met een afronding hiervan in april 2025.

Uitvoering Kempische en Bladelse woonvisie

In 2024 is de actualisatie van de Kempische visie op wonen 2024-2029 vastgesteld. In de tweede helft van 2024 wordt het uitvoeringsprogramma en lokaal uitvoeringskader opgesteld. In 2025 geven we

uitvoering aan de geactualiseerde woonvisie. Voor de uitvoering van dit programma nemen we een structureel budget op van €30.000,-. Zo nodig wordt dit budget bijgesteld in de reguliere P&C cyclus.

Uitvoering Omgevingswet

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 het wettelijk kader voor het domein van de fysieke leefomgeving. De wet heeft een ingrijpende stelselverandering in het omgevingsrecht gebracht. De wet gaat uit van een integrale en gebiedsgerichte aanpak van de fysieke leefomgeving. Het doel is erop gericht om maatschappelijke opgaven in de fysieke leefomgeving beter te kunnen aanpakken. Daarnaast beoogt de wet een eenvoudiger en toegankelijker stelsel voor inwoners, ondernemers, belangenpartijen en initiatiefnemers.

De Omgevingswet legt de bevoegdheden en taakuitvoering zo veel mogelijk op het gemeentelijke niveau. Tevens gaat de wet uit van één overheid. Dit vraagt om goede samenwerking met andere overheden en in samenwerkingsverbanden. De (verdere) implementatie van deze omvangrijke stelselherziening zal nog een aantal jaren in beslag nemen.

Dit betekent dat ook in 2025 veel aandacht wordt besteed aan de aanpassing van de digitale systemen en de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. Gelet hierop worden de werkprocessen aangepast aan de kaders van de Omgevingswet (VTH taakuitvoering, ontwikkelingsinitiatieven en planvorming). Daarnaast zijn er gemeentelijke invoeringskosten (met name opleiding/educatie medewerkers/bestuur, aanschaf / abonnementen digitale systemen, inhuur deskundige ondersteuning en personeelskosten). We bieden de Omgevingsvisie voor vaststelling aan en voorbereidingen voor een omgevingsplan zijn opgestart. De eerste stappen naar een omgevingsplan worden gezet. 2025 zal in het teken staan van het ontwikkelen van de basis van een omgevingsplan. Tevens wordt de mogelijke inzet van het instrument -Programma- onderzocht.

Wat willen we bereiken?

Realiseren van 2900 woningen in de periode tot en met 2040

In de gemeente Bladel streven we naar de realisatie van 2.900 woningen voor 2040.

Wat gaan we doen?

Actualiseren van het woonbeleid

In 2024 is de actualisatie van de Kempische visie op wonen 2024-2029 vastgesteld. In de tweede helft van 2024 is/wordt het uitvoeringsprogramma en lokaal uitvoeringskader aan de Raad voorgelegd. In 2025 geven we uitvoering aan de geactualiseerde woonvisie. Voor de uitvoering van dit programma nemen we een structureel budget op van €30.000,-. Zo nodig wordt dit budget bijgesteld in de reguliere P&C cyclus. Daarnaast onderzoeken we welke locaties het meest geschikt zijn voor woninguitbreiding en we passen ons grondbeleid hierop zo nodig aan.

Schaalsprong

Er blijft de komende periode een grote behoefte aan woningen. In december 2022 heeft de gemeenteraad keuzes gemaakt over de woningbouw opgave tot aan 2040.

Ten opzichte van onze omgeving en in het bijzonder de groei van Brainport zien we in de gemeente Bladel voldoende ruimte voor groei met instroom van buitenaf. Het richtgetal voor het aantal woningen in 2040 is 2.900 woningen (ca. 1.800 woningen extra t.o.v. harde en zachte plancapaciteit in 2022).

We gaan daarbij uit van een ontwikkelscenario van inbreiden en uitbreiden en we vinden dat de verdeling van het woningbouwprogramma niet onevenredig plaats hoeft te vinden en bij geen van de kernen

op voorhand het overgrote deel van het programma moet landen. We laten de lokale behoefte per kern en concrete plannen bepalend zijn voor de verdeling.

Ten aanzien van inbreidingslocaties in de kernen Bladel en Hapert vinden we intensiteit van 30 woningen per hectare, al dan niet in de vorm van gestapelde bouw, voorstelbaar. Daarmee bouwen we dichter dan we gewend zijn. We sluiten op voorhand geen dorpskernen of locaties uit voor gestapelde woningbouw, maar laten maatwerk toe per project. Bijvoorbeeld bij de ontwikkellocaties die onderdeel zijn van de accommodatiecarroussel zullen we waar mogelijk in een hoge dichtheid bouwen.

Daarnaast wordt in 2025 en verder bekeken wat de impact van de woningbouwambitie is op de andere domeinen, zoals mobiliteit, voorzieningen etc.

Om de ambitie van 2.900 woningen te realiseren, richten we ons ook op uitbreidingslocaties waar de gemeente een actieve rol kan pakken. In 2023 is daarvoor een eerste start gemaakt met de Verkenning woningbouwlocaties en daaropvolgend een strategie (multicriteria analyse). Vanaf 2025 verwachten we aan de slag te kunnen met de uitwerking van verschillende locaties. Via de perspectiefnota zijn voor 2025 middelen gereserveerd. Afhankelijk van de ontwikkelingen zijn aanvullende inzet en/of middelen mogelijk nodig.

Beleidskaders

- Omgevingsvisie 1.1
- Groenstructuurplan 2018-2027
- Groenvisie "Groen tot in de Kern(en)" 2009-2024
- Integraal Beheerplan 2014-2023 Bos, Natuur en Landschap
- Nota grondbeleid 2019 gemeente Bladel
- Nota Landschapsbeleidsplan Natuurlijk van nature 2009-2024
- Structuurvisie Bladel Deel A: Ruimtelijk Casco
- Structuurvisie Bladel Deel B: Uitvoeringsplan
- Welstandsnota Bladel
- Woonvisie gemeente Bladel 2016, actualisatie 2018
- Kempische Visie op Wonen 2024-2029
- Kadernota energie en klimaat
- Beleidskader CPO gemeente Bladel
- Transitievisie warmte

Onbebouwd

Wat willen we bereiken?

We verhogen biodiversiteit door systeemherstel in het buitengebied.

We nemen een actieve rol in het realiseren van het Natuurnetwerk (NNB) en grijpen kansen aan om hierbij toekomstbestendige combinaties te maken met economische activiteiten.

Wat gaan we doen?

Kempenland West

We nemen deel aan de Groenblauwe Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Kempenland-West en de governance hiervoor is in ontwikkeling. GGA Kempenland-West zit momenteel in de visievormingsfase.

In 2024 is met de samenwerkende partners gewerkt aan een visie (koersdocument) voor het gebied. Deze visie wordt vervolgens uitgewerkt in een uitvoeringsplan. Uiteraard wordt de omgeving daarbij betrokken. Er zal dan ook een uitgebreid participatietraject gaan plaatsvinden. Uiteindelijk ligt er een gedragen integrale visie met concrete afspraken voor het gebied. Een basis voor de komende 10-40 jaar.

Vanwege de omvang is het gebied verdeeld in meerdere deelgebieden. Binnen deze deelgebieden wordt verkend welke projecten bottom-up kunnen plaatsvinden. De gebiedsontwikkeling van de Kroonvensche Heide heeft belangrijke raakvlakken met de opgaven in deelgebied Bovenlopen Beerze.

De opgaven in en om Kempenland-West

- Versnellen en intensiveren van het natuurherstel Natura 2000-gebied.
- Perspectief voor de blijvende boeren om te kunnen blijven boeren, in evenwicht met de omgeving.
- Creëren van ruimte voor de inliggende beken zodat deze op een natuurlijke manier stromen.
- 10% Groen-blauwe dooradering buitengebied.
- Opheffen van de verdroging.
- Verbeteren van de waterkwaliteit en behalen van de Kaderrichtlijn Water-doelen (KRW).
- Afronden Natuurnetwerk Brabant (NNB).
- In de schil verenigen van de verschillende functies zoals water, natuur, landbouw, energietransitie, wonen, werken, infrastructuur en recreëren.

LEADER: Daarnaast nemen we deel aan de Lokale Actiegroep die een succesvolle aanvraag heeft gedaan om het gebied Kempenland-West als LEADER gebied aan te wijzen. Sinds april 2024 kan LEADER-subsidie worden aangevraagd.

Realisatie Natuurnetwerk (NNB)

Dit doen we door enerzijds mee te werken met externe partijen die aan de slag gaan met realisatie van natuur. En anderzijds door zelf een actieve rol te pakken in de realisatie van ongeveer 60 ha toevoeging van natuur, de komende 2 tot 3 jaar (Kroonvensche heide).

Verbinding centrum Bladel met de Groene Long

In 2022 is de eerste fase van het dorpspark De Groene Long gerealiseerd. De gemeenteraad heeft, met het vaststellen van het gebiedsplan en ontwerp, aangegeven een groene verbinding te willen tussen centrum Bladel en het dorpspark. In 2024 zijn de initiatieven verzameld voor de tweede fase en worden de eerste stappen gezet richting de realisatie. In 2025 willen we ons richten op de daadwerkelijke uitvoering van fase 2.

Verhogen biodiversiteit

Dit hangt samen met de realisatie van het natuurnetwerk. Verder zetten we in op ecologisch beheer van al het gemeentelijk groen. Tot slot stimuleren we met de STILA regeling en Ervenplus dat grondeigenaren maatregelen nemen die bijdragen aan natuur- of landschapsbehoud.

Verhogen waterstanden in natuurgebieden

Hiervoor werken we mee met natuurorganisaties die maatregelen nemen om de waterstanden te verhogen in hun eigen gebieden. In onze eigen gebieden nemen we zelf maatregelen hiervoor in samenhang met klimaatadaptatie, onder gelijktijdige aandacht voor het kunnen opvangen van klimaatbuien. Dit omvat bekenherstelprojecten van het Waterschap en een bosbeheerplan waarbij de waterhuishouding een nadrukkelijk speerpunt is.

Verminderen stikstofdepositie

De gemeente zet zich in om de doelen van de Provincie en het Rijk te halen. De natuurrealisatie is een onderdeel hiervan. Daarnaast kijken we Kempenbreed welke maatregelen we kunnen treffen.

Beleidskaders

- Nota Landschapsbeleidsplan Natuurlijk van nature 2009-2024
- Groenstructuurplan 2018-2027
- Groenvisie "Groen tot in de Kern(en)" 2009-2024
- Nota grondbeleid 2019 gemeente Bladel
- Omgevingsvisie 1.1

Beleidsindicatoren

Hier onder worden de beleidsindicatoren uit de BBV-basisset gepresenteerd:

Naam Indicator	2019	2020	2021	2022	2023	Bron
Gemiddelde WOZ waarde	€ 293.000	€ 310.000	€ 331.000	€ 366.000	€ 409.000	www.waarstaatjegemeente.nl
Nieuw gebouwde woningen (per 1.000 woningen)	15,9	8,5	15,6	10,9	5,9	www.waarstaatjegemeente.nl
Demografische druk *	75,8%	75,1%	75,1%	75,5%	75,3%	www.waarstaatjegemeente.nl
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	€ 483	€ 492	€ 525	€ 558	€ 551	www.waarstaatjegemeente.nl
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 682	€ 688	€ 717	€ 756	€ 758	www.waarstaatjegemeente.nl

*De som van het aantal personen 0 tot 20 jaar en 65 jaar en ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Anticiperende verwerving: aankoop gronden		-2.000					-30	-60	-60	-60
A	Anticiperende verwerving: inbreng grond schietterrein					301					9
A	Aankoop woning Kempenstede Hapert		-409					-4	-9	-9	-9
A	Aankoop woning Kempenstede: huur							5	8	8	8
A	Startersleningen		-375					-6	-11	-11	-11
A	Uivoeringsprogramma nieuwe woonvisie							-25	-25	-25	-25
B	Ontwikkeling latende locatie Den Herd								891		
B	Ontwikkeling latende locatie Den Tref							663			
B	Ontwikkeling latende locatie Het Palet							286			

B	Ontwikkeling latende locatie Kloostertuin/medisch centrum						151			
B	Ontwikkeling latende locatie Praktijkschool							370		
totaal lasten VHROSV			-2.784			301	1.040	1.164	-97	-88

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Anticiperende grondverwervingen

Het volgende beleidsuitgangspunt is geformuleerd in de Grondnota 2019 met betrekking tot grondaankopen:

- Burgemeester en wethouders kunnen binnen beleidskaders zelfstandig tot grondaankopen overgaan zonder voorafgaande instemming van de raad.
- Er wordt jaarlijks een krediet beschikbaar gesteld voor grondaankopen die vallen onder de noemer anticiperende verwervingen. Voor 2025 wordt dit krediet wederom vastgesteld op € 2.000.000,-. Indien het zich voordoet kan dit krediet eventueel nog opwaarts bijgesteld worden in één van de tussentijdse rapportages.
- Voor “strategische verwervingen” wordt via een afzonderlijk raadsvoorstel een kredietaanvraag voorgelegd aan de raad.
- Aan de grondaankopen door burgemeester en wethouder onder de noemer “anticiperende verwervingen” worden de volgende voorwaarden gesteld: De grondaankopen moeten passen in de uitwerking van de structuurvisie; er moet sprake zijn van een financieel sluitende grondexploitatieberekening (haalbaarheidsberekening) en de grondaankoop moet onderbouwd zijn met een door een deskundige opgesteld taxatierapport.

Op grond van BBV-voorschriften moeten deze aankopen op de materiële vaste activa verantwoord worden. Over deze aankopen worden vooralsnog alleen rentelasten toegerekend. Bouwgronden in exploitatie (BIE) starten pas nadat uw raad een grondexploitatiecomplex met grondexploitatiebegroting vastgesteld heeft. Op dat moment kunnen de anticiperende verwervingen pas omgezet worden naar de bouwgronden in exploitatie.

In het verleden is een perceel landbouwgrond aan de Egyptischedijk strategisch aangekocht. Dit perceel wordt nu budgettair neutraal ingebracht in het plan herinrichting De Smagtenbocht.

Aankoop woning Kempenstede Hapert

Met de aankoop van deze woning wordt bijgedragen aan de oplossing van huisvestingsproblematiek van speciale doelgroepen in deze gemeente. Bij de berekening van de budgettaire lasten/baten wordt rekening gehouden met een restwaarde (50%) en huurinkomsten.

Startersleningen

De gemeente stimuleert jongeren om in de gemeente Bladel te wonen en te werken. De starterslening trekt, naast de natuurlijke aanwas, ook jonge gezinnen aan. Iets meer dan de helft van de leningen wordt verstrekt voor de aankoop van een bestaande woning. Veel aanvragers verlaten een huurwoning. Deze beide aspecten versterken dus de (belangrijke) doorstroming op de woningmarkt. Ieder jaar wordt in de jaarrekening een monitor en tussentijdse rapportage van het instrument “Startersleningen” gemaakt. De eerste drie jaren zijn de starters vrijgesteld van het betalen van rente en aflossing. Bij een te laag inkomen kan deze termijn worden verlengd. Daarna betaalt de starter een maandelijkse annuïteit. De lening valt onder de Nationale Hypotheekgarantie. Voor 2025 wordt, evenals als vorige jaren, een krediet opgenomen van € 375.000,-.

Uitvoeringsprogramma nieuwe woonvisie

In de raadsvergadering van 27 juni 2024 is de Kempische visie op wonen 2024-2028 vastgesteld. Aan deze visie is een ambitieus uitvoeringsprogramma gekoppeld. Dit in combinatie met de ambitie van het toevoegen van 2.900 woningen tot 2040 vraagt veel van ons volkshuisvestelijke beleid. Daarbij komt dat de Rijksoverheid steeds meer de regie neemt over volkshuisvesting. Onder andere met de introductie van de Wet goed Verhuurderschap, de Wet Betaalbare huur en de wet Versterking regie volkshuisvesting. We verwachten de komende jaren op verschillende volkshuisvestelijke thema's een nadere uitwerking te moeten maken. Voorbeelden hiervan zijn de huisvesting van arbeidsmigranten, beter benutten huidige woningvoorraad, huisvestingsverordening. Voor de uitwerking van deze thema's willen we ons laten ondersteunen door adviesbureaus. Hiervoor wordt vanaf 2025 een structureel budget van € 25.000,- voorgesteld.

Opbrengsten latende locaties Den Herd / Den Tref / Het Palet / Kloostertuin / Praktijkschool Bladel

Als gevolg van de oprichting van de MFA Hapert worden midden in het centrum van Hapert twee grote percelen (van basisschool Het Palet en gemeenschapshuis Den Tref) vrijgemaakt voor een andere invulling. Uiterlijk binnen 2 jaar na oplevering van MFA Hapert dienen uit de herontwikkeling van deze locaties opbrengsten gerealiseerd te worden. Er wordt vooralsnog rekening gehouden met een netto opbrengst van € 286.000,- voor de achterblijvende locatie van basisschool "Het Palet", € 151.000,- voor de verkoop van het medisch centrum en € 663.000,- voor de huidige locatie van gemeenschapshuis "Den Tref".

Ook uit de herontwikkeling van de vrijkomende locaties van Den Herd en van de Praktijkschool zullen opbrengsten gerealiseerd moeten worden. Voor locatie Den Herd is een netto opbrengst geraamd van € 891.000,- en voor locatie Praktijkschool € 370.000,-.

De netto opbrengsten van de latende locaties worden via de algemene reserve toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen (zie Bestuur en ondersteuning).

Verbonden partijen

- Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- KempenPlus
- GGD
- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost (VRBZO)
- Metropoolregio Eindhoven (MRE)

Wat mag het kosten?

Wonen

In 2024 heeft de gemeente Bladel te maken met extra lasten als gevolg van o.a. hogere dotatie aan de voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen. Vanaf 2025 zijn de geraamde lasten en baten van een vergelijkbaar niveau.

Grondexploitaties

De verschillen van de grondexploitatie worden door de jaren heen voornamelijk veroorzaakt door de

doorwerking van de geactualiseerde opzetten van de grondexploitaties, onderhanden werken en winst-uitnames. Voor nadere detaillering wordt verwezen naar de paragraaf grondbeleid. Daarnaast werken de financiële consequenties van het meerjarenprogramma meerjarig door in de ramingen. Voor de investeringen wordt verwezen naar het meerjarenprogramma.

Overig gebruik ruimte

Voor 2024 zijn er extra uitvoeringskosten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet. Hier wordt de gemeente voor gecompenseerd middels de algemene uitkering. De structurele lasten vanaf 2025 bedragen hiervoor ca. € 50.000,-.

Cultuurlandschap

Vanaf 2024 zijn baten en lasten geraamd voor de uitvoering van de maatregelen uit de verbetering kwaliteit buitengebied (onder andere uitvoering sloopsubsidie overtollige gebouwen buitengebied en realiseren natuur). Verrekening vindt plaats ten laste of ten gunste van de reserve verbetering kwaliteit buitengebied (zie bestuur en ondersteuning).

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de lasten en baten van VHROSV weergegeven.

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening		Begroting		Begroting	Meerjarenraming				
	2023		2024		2025	2026		2027	2028	
Lasten										
bebouwd:										
- wonen	n	-1.302	n	-1.333	n	-1.160	n	-1.167	n	-1.174
- grondexploitaties	n	-3.590	n	-6.553	n	-2.665	n	-1.674	n	-1.433
- overig gebruik ruimte	n	-1.745	n	-2.352	n	-1.790	n	-1.814	n	-1.822
onbebouwd:										
- cultuurlandschap			n	-1.007	n	-232	n	-32	n	-22
- natuur / water										
Totaal lasten	n	-6.637	n	-11.245	n	-5.847	n	-4.687	n	-4.451
Baten										
bebouwd:										
- wonen	v	541	v	957	v	920	v	923	v	923
- grondexploitaties	v	3.492	v	6.317	v	3.558	v	2.792	v	1.310
- overig gebruik ruimte	v	289	v	360	v	165	v	165	v	165
onbebouwd:										
- cultuurlandschap	n	-4	v	380	v	50	v	50	v	50
- natuur / water										
Totaal baten	v	4.318	v	8.014	v	4.693	v	3.930	v	2.448
Geraamd saldo van baten en lasten	n	-2.319	n	-3.231	n	-1.154	n	-757	n	-2.003
										</

(- = nadeel en + = voordeel)

4.9 Overhead en ondersteuning organisatie

Bedrijfsvoering is ondersteunend – niet ondergeschikt - en faciliterend aan ontwikkelingen (uitvoering van speerpunten) in de organisatie. Daarnaast is er een aantal speerpunten waarbij de bedrijfsvoering zelf een leidende rol heeft.

In Bladel staat de mens, onderneming of maatschappelijke instelling centraal. Service en contact vinden wij belangrijk. Onze dienstverlening bestaat uit een gastvrije benadering, heldere communicatie, meedenken en het aanbieden van maatwerkoplossingen.

Wat willen we bereiken?

De gemeentelijke bedrijfsvoering volgt en anticipeert op ontwikkelingen in de maatschappij, door de optimale ondersteuning van het primaire proces. De relatie van bedrijfsvoering met het primaire proces kenmerkt zich als een 'klant-leverancier'

Wat gaan we doen?

Administratieve organisatie / interne financiële beheersing

De administratieve organisatie / interne financiële beheersing verbeteren we continu en we streven ernaar om dit op een (nog) hoger niveau te brengen. Het gaat hierbij niet alleen om beheersing van onze processen, maar vooral ook om het versterken van cultuur (houding en gedrag) en bewustzijn binnen de organisatie.

We laten aanvullende verbijzonderde interne controles (VIC) uitvoeren ter aanvulling op reeds bestaande interne controlemaatregelen. De VIC is tevens gericht op een beoordeling of de afgesproken interne controles in de processen daadwerkelijk functioneren en effectief zijn. Voor 2025 wordt deze lijn voortgezet. We betrekken de accountant vanzelfsprekend bij dit proces, zodat deze wijziging goed ingevoerd kan worden.

Strategisch HR beleid

In de HR-visie zijn de volgende HR-speerpunten opgenomen waarmee we continu werken aan de invulling van de bestuurlijke en organisatiedoelstellingen:

- Passende formatie en bezetting
- Houding en gedrag
- Duurzame inzetbaarheid / de vitale medewerker
- Diversiteit van het personeelsbestand

Ook in 2025 wordt volop ingezet op deze speerpunten. Voor de verdere toelichting op dit speerpunt wordt verwezen naar de toelichting in de paragraaf bedrijfsvoering.

Beleidsindicatoren

Hier onder worden de beleidsindicatoren uit de BBV-basisset gepresenteerd:

Naam Indicator	B-2024	B-2025	Bron
Formatie per 1.000 inwoners	5,07 fte	5,59 fte	Eigen begroting/rekening
Bezetting per 1.000 inwoners	4,33 fte	5,12 fte	Eigen begroting/rekening
Apparaatskosten per inwoner	€ 599,-	€ 712,-	Eigen begroting/rekening

Externe inhuur (van de totale loonsom)	6,87%	4,45%	Eigen begroting/rekening
Overhead (van de totale lasten excl. toevingen aan reserves)	10,55%	10,66%	Eigen begroting/rekening

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investeringen					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Uitbreiding formatie toezichthouder							-76	-76	-76	-76
A	Uitbreiding formatie toezichthouder: doorbelasting							76	76	76	76
	totaal lasten overhead										

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Uitbreiding formatie toezichthouder

Er wordt meer inzet gevraagd op het gebied van integrale controles en acties op het gebied van Kempen Interventie Team (KIT), alcoholwet, huisvesting arbeidsmigranten en recreatierreinen. Dit past niet binnen de huidige formatie. Het is daarom wenselijk dat er één extra toezichthouder aan de formatie wordt toegevoegd. De lasten landen in eerste instantie in het programma Overhead en Ondersteuning organisatie en worden vervolgens doorbelast naar het programma Veiligheid.

Verbonden partijen

- Samenwerking Kempengemeenten (GRSK)
- Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob)

Wat mag het kosten?

Bedrijfsvoering algemeen

De loonkosten zijn gebaseerd op de begrote formatie, waarbij rekening gehouden wordt met een structurele loonstijging in 2024 conform de vastgestelde CAO gemeenten. De onderhandelingen over een nieuwe CAO vanaf 1 april 2025 met de vakbonden zijn begonnen, waarbij een passende loonontwikkeling gewenst is. Voor de loonstijging 2024 is vooralsnog rekening gehouden met een generieke loonmutatie van 4,3%. Het is te voorzien dat de ongekend hoge krapte op de arbeidsmarkt tot nog meer capaciteitsdilemma's bij de aanpak van maatschappelijke opgaven en dienstverlening van de gemeente zal leiden. Het blijft een uitdaging om vacatures goed in te kunnen vullen.

Er wordt ook rekening gehouden met het toekennen van eventuele periodieke verhogingen voor de medewerk(st)ers die daarvoor in aanmerking komen. Algemeen worden steeds vaker startende medewerk(st)ers eerst ingehuurd via een detacheringsbureau. Deze invulling van de proeftijd is voor de gemeente prettig omdat geen verplichtingen ontstaan. Het wordt ook steeds meer noodzaak, omdat de bureaus de mensen direct van de opleidingen binnenhalen om op deze wijze in te zetten. De kosten zijn als directe kosten toegerekend aan de verschillende programma's, omdat ze volledig gericht

waren op de externe klant. Voorts ontvangen we vergoedingen wegens detachingswerkzaamheden en facilitaire dienstverleningen (zoals o.a. KBP, Maatschappelijke Dienstverlening, Visit en Rabobank). De stijging van de kosten wordt daarnaast veroorzaakt door de uitbreidingen van de formatie (in perspectiefnota 2024 en begroting 2025).

Voor de overlast gevende jeugd is een professionele aanpak nodig. Met extra middelen kunnen we professionele hulp inhuren met expertise in deze problematiek. Voor de specifieke groep jeugd huren we tot en met 2025 professionele hulp in met ervaring met deze zwaardere problematiek. De kosten verrekenen we met de programma's "Veiligheid" en "Volksgezondheid en milieu".

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop en financiën. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in programma 'Overhead en ondersteuning organisatie'. Voor het berekenen van tarieven brengen we een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten. De grondslagen voor de toerekening van overhead zijn in de "Financiële verordening gemeente Bladel 2023" vastgelegd. De toerekening van overhead aan de heffingen geschiedt op basis van een opslag met een vast percentage. Het percentage wordt vastgesteld met de formule: $(\text{totale kosten overhead} / \text{omvang totale personeelslasten inclusief totale kosten overhead}) \times 100\%$. Het is een eenvoudige methode om de overhead toe te rekenen aan de doorbelaste directe loonkosten. De toerekening doen we op basis van gemiddelde uurtarieven. Op basis van de cijfers uit de begroting 2025 betekent dit percentage 61% (2024: 64%).

Het centraal moeten begroten en verantwoorden van alle overhead, pakt nadelig uit als normaliter een deel van de overheadkosten ten laste van grote projecten of investeringen gebracht zou kunnen worden. Daarom is het toegestaan de betreffende overheadkosten op indirecte wijze toch aan die investeringen en projecten (grondexploitaties) toe te rekenen. Daarbij is dezelfde verdeelsleutel als bij de heffingen en tarieven gehanteerd. De overige personeelskosten hebben voornamelijk betrekking op personeel gerelateerde kosten, zoals studiekosten, contributies, schrijf- en kantoorbenodigdheden, verzekeringen, bijdrage aan MRE archief, kosten van Bizob en dergelijke.

Niet alle ICT-kosten drukken op de begroting van de SSC-samenwerking. De SSC-kosten hebben slechts betrekking op ICT-kosten welke gerangschikt worden onder de noemer van 'basisdienstverlening'. Deze kosten worden voor alle samenwerkende gemeenten gemaakt. Wij hebben daarnaast behoefte aan een aantal voor Bladel specifieke ICT faciliteiten. Deze faciliteiten zijn dus afgestemd op onze eigen specifieke wensen/behoefte. Omdat dit niet voor iedere gemeente van toepassing is moeten wij hiervoor afzonderlijk betalen.

De kosten van receptie en callcenter hebben betrekking op ondersteuning in het primaire proces en maken daarom onderdeel uit van de overheadkosten. De kosten van het KCC worden voor 60% als directe kosten toegerekend aan de betreffende programma's.

Voor de incidentele lasten wordt verwezen naar de toelichting in het overzicht in de financiële begroting.

Kempensamenwerking

We werken met de overige Kempengemeenten samen op verschillende beleidsterreinen. De werkzaamheden van de afdelingen Maatschappelijke Dienstverlening (MD) hebben directe relatie met externe klanten. Dit samenwerkingsonderdeel is als directe kosten toegerekend aan de verschillende

programma's, omdat ze volledig gericht zijn op de externe klant. De werkzaamheden van het SSC hangen daarentegen meer samen met de ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Deze kosten verantwoorden we daarom onder de noemer "overhead". De kosten van deze samenwerkingsonderdelen zijn gebaseerd op de vastgestelde begroting 2025 van de Samenwerking Kempen gemeenten (SK). Met ingang van 2023 zijn op basis van de keuzes uit "Opnieuw Verbinden" de werkzaamheden van Personeel & Organisatie (P&O) en Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) weer ingevlochten in onze organisatie.

Facilitair en huisvesting

De interne dienstverlening aan de organisatie is gericht op het efficiënt en effectief laten functioneren van de gemeentelijke organisatie. Dit doen we door het aanbieden van huisvesting en andere facilitaire diensten, het informatiebeheer (post- en archiefzaken) en de bestuurs- en managementondersteuning e.d. Deze uitgaven hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het gemeentehuis, zoals energiekosten, schoonmaak, storting onderhoudsvoorziening en inventaris.

In onderstaand overzicht wordt het totaal van de baten en lasten de overhead weergegeven:

Bedragen (bedragen x € 1.000,-)	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
overhead	n -6.693	n -7.401	n -7.445	n -7.325	n -7.351	n -7.341
Totaal lasten	n -6.693	n -7.401	n -7.445	n -7.325	n -7.351	n -7.341
Baten						
overhead	v 263	v 237	v 107	v 107	v 107	v 107
Totaal baten	v 263	v 237	v 107	v 107	v 107	v 107
Geraamd saldo van baten en lasten	n -6.430	n -7.164	n -7.338	n -7.218	n -7.244	n -7.234

(- = nadeel en + = voordeel)

4.10 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Gemeente Bladel voert een solide financieel beleid. We doen geen uitgaven die we niet kunnen betalen en kiezen voor goede lange termijn investeringen. Door realistisch te begroten en regelmatig te rapporteren, houden we grip op onze financiën. We spannen ons in om de gemeentelijke lasten voor onze inwoners op een laag niveau te houden. Het is belangrijk om voldoende weerstandsvermogen te hebben, zodat financiële risico's kunnen worden opgevangen zonder effect op de lopende begroting.

Wat willen we bereiken?

Voorzieningenniveau in evenwicht met beschikbare middelen

De gemeente Bladel voert een solide financieel beleid. We streven ernaar dat over de verschillende begrotingsjaren sprake is van een evenwichtig financieel beleid en voldoende weerstandsvermogen in relatie tot risico's.

Doelstellingen

- Een reëel en structureel sluitende begroting.
- Belastingen en andere baten heffen om ambities waar te maken.
- Een goede risicobeheersing en een weerstandsvermogen van voldoende omvang, om de risico's op te kunnen vangen.

Wat gaan we doen?

Belastingen en andere baten heffen om ambities waar te maken.

Door de gemeente worden onroerende zaakbelastingen (OZB), toeristenbelasting, de heffing Bedrijveninvesteringszones (BIZ), afvalstoffenheffing, rioolheffing en diverse andere heffingen, zoals leges, opgelegd aan inwoners, bedrijven en recreanten. Het uitgangspunt hierbij is dat de OZB in beginsel inflatoire geïndexeerd wordt. Dit percentage is voor 2025 vastgesteld op 3,4%.

De tarieven voor de toeristenbelasting worden afgestemd op het landelijk gemiddelde (COELO)tarief, met differentiatie tussen vaste en mobiele onderkomens. Voor de heffingen en leges gaan we uit van 100% kostendekkendheid.

Een goede risicobeheersing en een weerstandsvermogen van voldoende omvang om de risico's op te kunnen vangen.

Ambities kunnen niet gerealiseerd worden zonder risico's te nemen. Het is belangrijk dat uw raad zich bewust is van de risico's die horen bij het beleid van de gemeente en dat zij hierop stuurt. Of de gemeente in staat is de gevolgen van de risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt, wordt uitgebreid weergegeven in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarin ook nog een aantal andere indicatoren zijn opgenomen die een beeld geven van de financiële positie van de gemeente Bladel.

Tussen de weerstandscapaciteit en de risico's, waarvoor een gemeente geen maatregelen heeft getroffen maar die wel van betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente, bestaat een relatie. Deze relatie wordt het weerstandsvermogen genoemd. In de op 25 maart 2021 vastgestelde 'Nota reserves en voorzieningen 2021' is het beleid, uit de Nota weerstandsvermogen en risicomanagement, nader geconcretiseerd. We sturen op de aanwezigheid van een ratio weerstandsvermogen binnen de grenzen van de waardering 3 'voldoende' (in de bandbreedte van >1,0 tot <1,4).

Een reëel en structureel sluitende begroting

De financiële situatie van onze gemeente is gezond te noemen en dat willen we graag zo houden. Om de gemeentefinanciën goed op orde te houden is het belangrijk dat de begroting reëel en structureel in evenwicht is. Het reële evenwicht houdt in dat de ramingen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Als structurele lasten gedekt zijn door structurele baten is er sprake van structureel evenwicht.

- Structurele baten en lasten

De begroting bevat zowel incidentele als structurele baten en lasten. De structurele baten en lasten zijn regel (ze omvatten het overgrote deel van de begroting) en de incidentele baten en lasten vormen de uitzondering op die algemene regel. Structurele baten en lasten zijn de baten en lasten die in beginsel jaarlijks in de begroting en meerjarenraming zijn opgenomen. De structurele baten en lasten kunnen uiteraard wel per jaar in omvang variëren.

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, of de baten en lasten worden voor een bepaalde duur in de begroting opgenomen. Het is daarbij van belang dat het gaat om 'eenmalige zaken'. Voor het bepalen van incidentele baten en lasten is het van belang dat ze van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2023" wordt daarom een ondergrens voor alle incidentele posten gehanteerd van € 10.000,-. In beginsel worden dus incidentele baten en lasten slechts opgenomen als ze de ondergrens overschrijden.

Rol gemeenteraad

De gemeenteraad heeft de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is (Gemeentewet artikel 189). Om de raad in staat te stellen deze taak te verrichten, is het essentieel dat de begroting een inzichtelijke presentatie van het structureel begrotingssaldo bevat.

Beleidskaders

- Nota activeren, waarderen en afschrijven van vaste activa 2021
- Nota reserves en voorzieningen gemeente Bladel 2021
- Treasurystatuut 2014
- Nota verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen 2019
- Financiële verordening gemeente Bladel 2023

Meerjarenprogramma

Onderstaand worden de (nieuwe) wensen voor de planperiode 2024-2028 opgesomd en toegelicht.

A/B	omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	investerings					budgettaire lasten / baten				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
A	Algemene uitkering jeugdzorg 2026 t/m 2028								236	175	207
	totaal lasten algemene dekkingsmiddelen								236	175	207

(- = nadeel en + = voordeel)

Toelichting meerjarenprogramma

Algemene uitkering jeugdzorg 2026 t/m 2028

Gemeenten en Rijk hebben in juni 2023 een definitief akkoord bereikt over het financiële kader voor

de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor jeugdzorg voor de jaren 2024 en 2025. De beschikbaarstelling van de middelen voor 2026 en verder vindt later plaats, maar we hebben hiervoor al een stelpost opgenomen.

Ontwikkelingen

Algemene uitkering

Met ingang van 2026 worden gemeenten gekort op het gemeentefonds. Dit leidt ertoe dat de taken, middelen en ambities vanaf 2026 uit balans zijn gebracht. In de Voorjaarsnota van het Rijk is de opschalingskorting vanaf 2026 structureel geschrapt, waardoor een deel van de korting is opgeheven. Het restant van de korting blijft staan. In het hoofdlijnen akkoord van het nieuwe kabinet zijn stappen in het herstellen van de verdere balans nog niet zichtbaar. Het nieuwe kabinet zal met de VNG in gesprek moeten voor de verdere uitwerking. Tot die tijd blijft de financiële toekomst voor gemeenten onzeker. Conclusie: er zijn stappen gezet, maar we zijn er nog niet. De voortdurende onzekerheid over de financiën vraagt veel van de gemeenten in een tijd waarin de gemeenschappelijke opgaven groot zijn.

Verbonden partijen

- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Brabant Water

Wat mag het kosten?

---

a. Lokale heffingen

Bladel kent de onroerende zaakbelastingen als heffing die aan de algemene middelen worden toegevoegd. Hoewel we de toeristenbelasting ook als algemeen dekkingsmiddel beschouwen is deze opbrengst (op grond van het BBV) echter verantwoord onder programma Economie.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf lokale heffingen.

Onroerende zaakbelastingen

Voor de OZB zijn de tarieven in eerste aanleg verlaagd om de waardeontwikkeling te compenseren. Stijgt de waarde van de onroerende zaak, dan daalt in de regel het tarief, daalt de waarde van de onroerende zaak, dan stijgt het tarief. Alleen op deze wijze is het mogelijk om gemeentebreed de baten gelijk te houden. Daarna worden de OZB-tarieven verhoogd met een trendmatige aanpassing van 3,40%. De hoogte van de OZB wordt afgeleid van de WOZ-waarde (een promillage). Dit percentage is, afhankelijk van eigenaar/gebruiker niet-woning en eigenaar woning, bepalend voor de hoogte van elke individuele aanslag OZB. Jaarlijks houden we ook rekening met de autonome groei van de opbrengsten als gevolg van ver- en nieuwbouw van woningen en bedrijfsruimten. De lasten voor heffing en invordering hebben betrekking op toerekening van ambtelijke kosten, alsmede taxatiekosten voor de uitvoering van de Wet waardering Onroerende Zaken (WOZ).

b. Uitkeringen gemeentefonds

Het gemeentefonds is specifiek opgedeeld in een algemene uitkering en enkele decentralisatie- en integratie-uitkeringen. Voor deze uitkeringen geldt dat de gemeente vrij is ze in te zetten.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De algemene uitkering wordt door het Rijk op grond van diverse verdeelsleutels (maatstaven) toegerekend aan de gemeente(n). De uit te keren bedragen worden in diverse circulaire bekendgemaakt. De algemene uitkering is doorgerekend op basis van de bijgestelde uitgangspunten met betrekking tot woningbouw, inwonersaantallen, uitkeringsgerechtigden enz. Hierbij zijn de financiële effecten tot en met de meicirculaire 2024 meegenomen.

De financiële effecten van de septembercirculaire 2024 zullen wij t.z.t. via een raadsvoorstel met een voorstel tot wijziging van de begroting ter kennis brengen van uw raad, zodat u de financiële effecten daarvan alsnog kunt betrekken bij de besluitvorming over deze begroting.

c. Dividend

De gemeente ontvangt dividend over haar kapitaalinbreng in de NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG) en Brabant Water NV. Aan de hand van de laatste jaarcijfers van deze instanties kan de navolgende raming voor 2025 worden opgemaakt.

	aantal aandelen	waarde	rendement	opbrengst
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	62.790	€ 156.975	81,0%	€ 169.000
Brabant Water NV	17.706	€ 1.771	0,0%	€ 0

d. Financiering

Het saldo van de financieringsfunctie is een correctie van de berekende rentelasten op de beleidsvelden ten opzichte van de omslagrente. De doorbelasting van rentelasten geschiedt, op basis van de gewijzigde BBV voorschriften, tegen het gemiddelde afgeronde rente-omslagpercentage van 1,15% (2024: 0,575%). Voor een specificatie wordt verwezen naar de paragraaf Financiering.

e. Overige algemene dekkingsmiddelen

We berekenen geen bespaarde rente over het eigen vermogen. Voor de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen maken we hiervoor een uitzondering, omdat naast de afschrijvingslast ook de rentelast van het betreffende activum verrekend wordt met de reserve. Het percentage van de rentetoerekening aan deze reserve (lasten) moet gebaseerd zijn op het gemiddelde rentepercentage van het vreemd vermogen. De bespaarde rente is hierop aangepast. In 2025 wordt € 124.000,- toegevoegd aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen.

f. Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 moeten overheidsondernemingen die economische activiteiten verrichten belasting betalen over hun (fiscale) winst. Uitgangspunt van de wet is dat ieder overheidslichaam vennootschapsbelastingplichtig (Vpb) is, indien er een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal is, die deelneemt aan het economische verkeer en winst beoogt, of waarbij winst redelijkerwijs te verwachten valt.

Jaarlijks beoordelen we of de gemeentelijke activiteiten voldoen aan de hiervoor genoemde uitgangspunten. Per activiteit beoordelen we of met de uitoefening van de betreffende activiteit een onderneming in fiscaalrechtelijke zin wordt gedreven. De meeste activiteiten komen niet door de zgn. "ondernemerspoort". Dit komt omdat deze activiteiten geen winst genereren of doordat in fiscale zin de ge-

meente niet deelneemt aan het economische verkeer. Voor een drietal geclusterde werkvelden wordt in principe door de ondernemerspoort gegaan, te weten: grondexploitaties, inzameling van huishoudelijke afvalstromen en woningexploitaties.

g. Onvoorziene uitgaven en stelposten

Voor de dekking van incidentele onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare uitgaven is in de begroting 2025 een bedrag van € 13.000,- opgenomen. Voor de dekkingsmaatregelen wordt verwezen naar de toelichting hiervoor.

Onvoorziene uitgaven en stelposten krijgt dan het navolgende verloop:

(bedragen x € 1.000,-)	s/i	2024	2025	2026	2027	2028
Onvoorzien en stelposten						
a. onvoorziene uitgaven	s	-6	-13	-13	-13	-13
b. door te belasten rente en afschrijvingen / overheer	s	420	-52	-50	-62	-74
Totaal onvoorzien en stelposten		414	-65	-63	-75	-87

(- = nadeel en + = voordeel)

In onderstaand overzicht wordt het totaal van lasten en baten van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

Bedragen	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming		
(bedragen x € 1.000,-)	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Lasten						
algemene dekkingsmiddelen	n -888	n -336	n -997	n -913	n -915	n -971
Totaal lasten	n -888	n -336	n -997	n -913	n -915	n -971
Baten						
algemene dekkingsmiddelen	v 46.381	v 49.208	v 50.210	v 48.114	v 48.221	v 48.348
Totaal baten	v 46.381	v 49.208	v 50.210	v 48.114	v 48.221	v 48.348
Geraamd saldo van baten en lasten	v 45.493	v 48.872	v 49.213	v 47.201	v 47.306	v 47.377

(- = nadeel en + = voordeel)

5. Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd in de begroting staan bij elkaar in beeld gebracht. Het gaat met name om de beleidslijnen voor beheersmatige aspecten, die grote financiële gevolgen kunnen hebben voor het realiseren van de programma's. Zij geven een horizontale dwarsdoorsnede van de begroting. De paragrafen zijn bedoeld om extra informatie te geven voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en lange(re) termijn.

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

We geven u in deze paragraaf inzicht in welke mate de gemeente Bladel in staat is risico's met financiële gevolgen op te vangen zonder direct het beleid te moeten aanpassen. In de 'nota reserves en voorzieningen 2021' is het risicomanagement vastgesteld. Deze nota en de paragraaf weerstandsvermogen hebben nauw verband met elkaar. De gemeente Bladel wil risico's niet elimineren, maar wil ze aanvaardbaar en beheersbaar houden. Gezond verstand laten we de boventoon voeren bij risicobeheersing, zodat we doen wat we moeten doen. Twee maal per jaar, bij de begroting en de jaarrekening, beoordelen we ons risicoprofiel. Op deze wijze krijgt uw raad periodiek goed inzicht in de omvang en de mogelijkheden om financiële risico's op te vangen.

De ratio weerstandsvermogen c.q. algemene reserve wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de algemene reserve en het gemiddelde van de geïnventariseerde risico's. We sturen op de aanwezigheid van een ratio weerstandsvermogen binnen de grenzen van de waardering 3 (voldoende) in de bandbreedte van $>1,0$ tot $<1,4$. In onderstaand overzicht worden de waarderingsschalen weergegeven:

Waarderingsschaal	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
1	$x > 2,0$	Uitstekend
2	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
3	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
4	$0,8 < x < 1,0$	Matig
5	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
6	$x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Risicoprofiel

In de op 25 maart 2021 vastgestelde 'nota reserves en voorzieningen 2021' is het eigenstandig risicoprofiel als normatief kader voor de omvang van de algemene reserve bepaald op de gemiddelde omvang van de geïnventariseerde risico's.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit zijn de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de gemeentelijke belastingen en heffingen (OZB, afvalstoffenheffing, rioolrechten en leges) te verhogen. Voor de heffingen zijn overigens regels gesteld: de tarieven mogen maximaal kostendekkend zijn in meerjarenperspectief. Hierin zit geen ruimte die de weerstandscapaciteit vergroot. Voor de OZB is de capaciteit te berekenen door de maximale belastingtarieven te vergelijken met de belastingtarieven in de gemeente Bladel. Voor de maximale belastingtarieven wordt gebruik gemaakt van de normen voor "een redelijk peil van de eigen heffingen" bij het zogenaamde artikel 12 beleid zoals genoemd in de circulaire Gemeentefonds. Deze bedragen zijn niet meegenomen bij het bepalen van de weerstandscapaciteit van de gemeente Bladel. Reden: wijziging van OZB-tarieven vraagt om een beleidswijziging van de raad.

Risico-inventarisatie

Indien een redelijke inschatting van het gewenste weerstandsvermogen kan worden gegeven, kan hieruit een indicatie voor de gezondheid en flexibiliteit van de gemeentelijke financiën op de korte én langere termijn worden gegeven. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, wordt de relatie gelegd tussen de gemiddelde omvang van de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste omvang van de algemene reserve enerzijds en de omvang van de algemene reserve anderzijds. Het beschikbare weerstandsvermogen is tenminste even groot als de omvang van het bepaalde risicoprofiel.

De financiële risico's worden per programma nader toegelicht. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans dat de aangegeven gebeurtenis zou kunnen optreden. Hierbij worden drie categorieën onderscheiden, namelijk 'laag', 'midden' en 'hoog'. Gesproken wordt van een 'laag' risicoprofiel indien de kans gemiddeld voor 25% zou kunnen optreden. Een 'midden' risicoprofiel beweegt zich op 50% en een 'hoog' risicoprofiel op gemiddeld 75%. Anders gezegd, een kwalificatie met 'hoog' impliceert dat het al bijna noodzakelijk is om voor dat risico een voorziening te treffen. Vervolgens is een financiële indicatie opgenomen van de omvang van het risico door de kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde effect en is aangegeven of het risico van incidentele dan wel structurele aard is.

Personeelsvoorzieningen (1)

In het geval van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid moet de gemeente als werkgever maximaal twee jaar het salaris aan de betrokken werknemer doorbetalen. Wanneer zich een geval van ziekte voordoet, waarvoor vervanging nodig is, kost dit de gemeente extra geld. Daarnaast geldt dat er binnen onze organisatie ook een behoorlijke mate van kwetsbaarheid is ten aanzien van specifieke kennis, omdat deze ingevuld worden door zgn. "éénmansfuncties". Door de gemeenteraad noodzakelijk en wenselijk geachte activiteiten (maar ook de reguliere werkzaamheden) moeten veelal (mede) worden gerealiseerd via inzet van de ambtelijke medewerkers. Om alles tijdig te realiseren moet er evenwicht zijn tussen de te leveren prestaties en de beschikbare menskracht. Het is de taak van ons college om samen met het management dit evenwicht te zoeken en te handhaven. Waar dat niet mogelijk is zullen keuzes onvermijdelijk zijn. Het financieel risico wordt ingeschat op een bandbreedte van € 50.000,- tot € 100.000,-.

Risico's op eigendommen (2)

De gemeente Bladel wordt ook steeds meer geconfronteerd met toenemende vernielingen aan de gemeentelijke eigendommen. Daar de dader(s) vaak niet meer te achterhalen zijn kunnen de kosten van herstel niet in alle gevallen verhaald worden. Op basis van uitgevoerde risicoanalyses uit het verleden wordt dit incidenteel risico ingeschat op een bandbreedte van € 15.000 tot € 25.000,-.

Gevolgen waardering activa (3)

De raad heeft in zijn vergadering van 25 maart 2021 het nieuwe afschrijvingsbeleid vastgesteld, waarin uitgangspunt is dat afgeschreven wordt tot een boekwaarde van € 0,-. Voor sommige vaste activa kan echter van tevoren vastgesteld worden dat sprake dient te zijn van een restwaarde, omdat een deel van het actief geacht wordt altijd zijn waarde te behouden (tot het moment van verkoop of buitengebruikstelling natuurlijk). Het hanteren van een restwaarde kan voor de langere termijn daarentegen onzekerheden bestaan met financiële consequenties tot gevolg. Om deze onzekerheid weg te nemen willen we hiervoor bij de bepaling van de omvang van het weerstandsvermogen een bedrag opnemen binnen een bandbreedte van € 100.000,- tot € 500.000,-. Het incidentele risicoprofiel schatten wij voorsnag als 'laag' in.

Informatiebeveiliging en privacy (4)

Als gemeente hebben we te maken met gegevens en gevoelige informatie van onze inwoners. Zij verwachten dat wij zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Gemeente Bladel moet daarom zowel bij intern gebruik als externe uitwisseling van informatie rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. Dat zorgt niet alleen voor betrouwbaarheid, maar ook voor een goede kwaliteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen.

Wij voeren diverse risico-beperkende maatregelen uit, zoals jaarlijkse toetsing op naleving van wet- en regelgeving middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit), het jaarlijks uitvoeren van een risico-inventarisatie en -evaluatie en het uitvoeren van Data Protection Impact Assessments (DPIA's) om informatiebeveiligings- en privacy risico's in kaart te brengen en waar mogelijk te verkleinen. Daarnaast stelt de Informatiebeveiligingsdienst ons op de hoogte van (acute) kwetsbaarheden, ontwikkelingen en grootschalige incidenten zodat wij passende maatregelen kunnen treffen. Ondanks deze maatregelen blijft het risico bestaan dat er een informatiebeveiligingsincident of datalek plaatsvindt. Met name de digitale dreiging is verder toegenomen door de oorlog in Oekraïne en de digitalisering en meegroeiende cybercriminaliteit. (Digitale) informatiebeveiligingsincidenten en datalekken hebben een grote impact op imago, bedrijfsvoering en kunnen behoorlijk wat tijd en geld kosten. Daarom hebben wij een bedrag van € 150.000,- als risico opgenomen in de begroting.

Gladheidbestrijding (5)

De gladheidbestrijding is middels een contract ondergebracht bij een aannemer voor de duur van vijf jaren. Gladheidbestrijding is een apart werkveld en het voorspellen van de duur en hevigheid van een winterperiode is erg moeilijk. Tijdens extreme situaties, bijvoorbeeld bij (hevige) sneeuwval in combinatie met strenge vorst, moet dan ook intensiever worden geschoven en gestrooid. Derhalve zijn naast een maandelijkse vergoeding ook eenheidsprijzen in het contract opgenomen met betrekking tot het schuiven en strooien van vooraf bepaalde routes. Bij de beschikbare gestelde middelen wordt uitgegaan van normale winterse omstandigheden, wat per winterseizoen neer komt op 27 maal de vooraf bepaalde routes schuiven en strooien. Zodra sprake is van extreme situaties kunnen de meerkosten oplopen doordat vaker dan gemiddeld wordt gestrooid. Rekening houdend met extremere situaties, waarbij een toename van 35% extra werkzaamheden met betrekking tot gladheidbestrijding aanmerkelijk wordt geacht, is er sprake van een risico van ca. € 25.000,- aan extra kosten.

Natuurplagen (6)

Door 'natuurplagen' (processierupsen, kevers, luizen, rattenplagen, iep- en kastanje ziektes e.d.) zullen er in voorkomende gevallen extra onderhoudswerkzaamheden verricht moeten worden aan het openbaar groen, sportvelden en de bossen. Op basis van eerdere onderhoudswerkzaamheden wordt dit incidenteel risico bepaald binnen een bandbreedte van € 100.000,- tot € 120.000,-.

Compenserende maatregelen (7)

Bij projecten en werkzaamheden loopt de gemeente het risico op het nemen van compenserende maatregelen. Bij compenserende maatregelen kan gedacht worden aan nadeelcompensatie, planschades, compensatie voor omzetting of afkoop van contracten/overeenkomsten. Voor dit risico wordt een bedrag van € 200.000,- opgenomen in de begroting.

Actualisatie beheerplannen (8)

Elk jaar wordt naast dagelijks / correctief onderhoud ook preventief (groot) onderhoud gepleegd aan de gemeentelijke gebouwen. Hierbij is het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen Bladel (MJOP) leidend. Het beheerplan geeft een doorkijk naar de geprognosticeerde onderhoudskosten voor een periode van 25 jaar. Momenteel wordt het beheerplan geactualiseerd, waarbij rekening ge-

houden wordt met beschikbare capaciteit en duurzaamheidskeuzes. Daarnaast zullen in 2025 nieuwe MJOP's worden opgesteld voor het MFA Hart van Hapert en het gemeenschapshuis aan de Markt te Bladel. De uit voornoemde actualisatie en nieuwe MJOP's voortvloeiende financiële consequenties zullen worden verwerkt in de perspectiefnota 2025.

Daarnaast wordt het beheerplan wegens geactualiseerd waarbij het plan beter wordt afgestemd op de beschikbare capaciteit en prioritering. In het najaar van 2024 zal een wegininspectie worden uitgevoerd. Na actualisatie zullen de financiële consequenties worden verwerkt in de begroting, naar verwachting in de perspectiefnota 2025.

In afwachting van de actualisatie en verwerking van de financiële consequenties nemen we een bedrag van € 750.000,- op in deze risico-inventarisatie.

Financiële indicatie risico-inventarisatie en -kwantificering

De omvang van de geïnventariseerde risico's beweegt zich tussen een bedrag van € 1.390.000,- en een bedrag van € 1.870.000,- (zie kolom c). Indien alle risico's zich tegelijk zouden voordoen, gaat het gemiddeld dus om een bedrag van € 1.630.000,-. Maar de kans hierop is niet erg groot. Uitgaande van de gemiddelde omvang en de geraamde 'kansen' bedraagt het totaal aan de nu geïnventariseerde risico's een aanzienlijk lager bedrag: gemiddeld € 913.000,-, incidenteel.

Overigens suggereren deze bedragen een nauwkeurigheid die zich absoluut niet voordoet; het is de toevallige uitkomst van een kansberekening en niet een met zekerheid te voorspellen uitkomst. In onderstaande tabel is een financiële indicatie opgenomen van de omvang van het risico door de kans te vermenigvuldigen met het gemiddelde effect en is aangegeven of het risico van incidentele dan wel structurele aard is.

nr. omschrijving (bedragen x € 1.000,-)	geraamde omvang *	kans			gemiddeld effect (c : 2)	kans x effect	kans x effect
		25%	50%	75%		incidenteel (d,e of f x g)	structureel (d,e of f x g)
(a) (b)	(c)	(d)	(e)	(f)	(g)	(h)	(i)
1 Personeelsvoorzieningen	50-100			x	75	56	
2 Risico's eigendommen	15-25			x	20	15	
3 Gevolgen waardering activa	100-500	x			300	75	
4 Informatiebeveiliging en privacy	150	x			150	38	
5 Gladheidbestrijding	25		x		25	13	
6 Natuurplagen	100-120		x		110	55	
7 Compenserende maatregelen	200		x		200	100	
8 Actualisatie beheerplannen	750			x	750	563	
Ondergrens risico's	1.390						
Bovengrens risico's	1.870						
Totaal gemiddelde risico's					1.630		
Totaal na kansberekening						915	

Weerstandsvermogen

Ten aanzien van de geraamde stand van de algemene reserve willen wij -met nadruk- vermelden dat het voorsnog geprognosticeerde resultaten betreffen. Daadwerkelijke bestedingsvoorstellen moeten steeds beoordeeld worden aan de hand van werkelijk gerealiseerde resultaten. In de vastgestelde 'nota reserves en voorzieningen 2021' is bepaald dat bestedingsvoorstellen ten laste van de algemene

reserve slechts zijn aan te bevelen, wanneer er middelen resteren boven de omvang van de risicoprofielen.

In onderstaand tabel wordt de prognose van de omvang van het weerstandsvermogen (algemene reserve) weergegeven:

(bedragen x € 1.000,-)	begroting 2024	begroting 2025	begroting 2026	begroting 2027	begroting 2028
a. noodzakelijke omvang (voldoende)	777	2.282	2.282	2.282	2.282
b. geïnventariseerde risico's (gemiddeld)	555	1.630	1.630	1.630	1.630
c. stand algemene reserve begin van het jaar	14.255	21.924	20.887	19.935	19.115
d. stand algemene reserve eind van het jaar	21.924	20.887	19.935	19.115	16.206
e. algemene reserve (vrije ruimte eind van het jaar): d - a	21.147	18.605	17.653	16.833	13.924
f. ratio algemene reserve eind van het jaar f / c	28,22	9,15	8,74	8,38	7,10
g. betekenis	uitstekend	uitstekend	uitstekend	uitstekend	uitstekend

Kengetallen en signaleringswaarde

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie en voor vergelijking met andere gemeenten worden zowel in de begroting als jaarrekening een set van financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Deze kengetallen beogen, in onderlinge samenhang, een bijdrage te leveren aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Juist de onderlinge samenhang en het verloop gedurende meerdere jaren biedt het verlangde inzicht. Daarom is niet zinvol om op basis van één enkel kengetal conclusies te trekken.

De kengetallen zijn primair bedoeld als instrument voor de raad en worden niet gebruikt als extra normeringsinstrument in het kader van het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. De gezamenlijke provinciale toezichthouders hebben echter geconstateerd dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt, voor de toezichthouder ook belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente.

Om de kengetallen te kunnen duiden is besloten om aan te sluiten bij de door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) gehanteerde signaleringswaarden. De VNG heeft een aantal signaleringswaarden ontwikkeld om een grofmazige waardering te geven aan de kengetallen. Het betreft dus nadrukkelijk geen normering maar het dient als hulpmiddel om de afzonderlijke uitkomsten in beter perspectief te plaatsen. Voor elk kengetal worden drie categorieën onderscheiden: 'A: Minst risicovol' (in groen), 'B: Neutraal' (in geel) en 'C: Meest risicovol' (in oranje). Zie onderstaande tabel:

Kengetallen: landelijke risico profielen	signaleringswaarden		
	minst risicovol	neutraal	meest risicovol
1 A. netto schuldquote	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
1 B. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	van 90% t/m 130%	> 130%
2. solvabiliteitsrisico	> 50%	van 20% t/m 50%	< 20%
3. grondexploitatie	< 20%	van 20% t/m 35%	> 35%
4. structurele exploitatieruimte	>= 0%	0%	< 0%
5. belastingcapaciteit	< 100%	van 100% t/m 105%	> 105%

Financiële kengetallen

Om de kengetallen te kunnen duiden is per kengetal een omschrijving opgenomen.

1A. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote geeft aan of de gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld is, hoe meer kapitaallasten (rente en aflossing) er zijn waardoor een begroting minder flexibel wordt. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

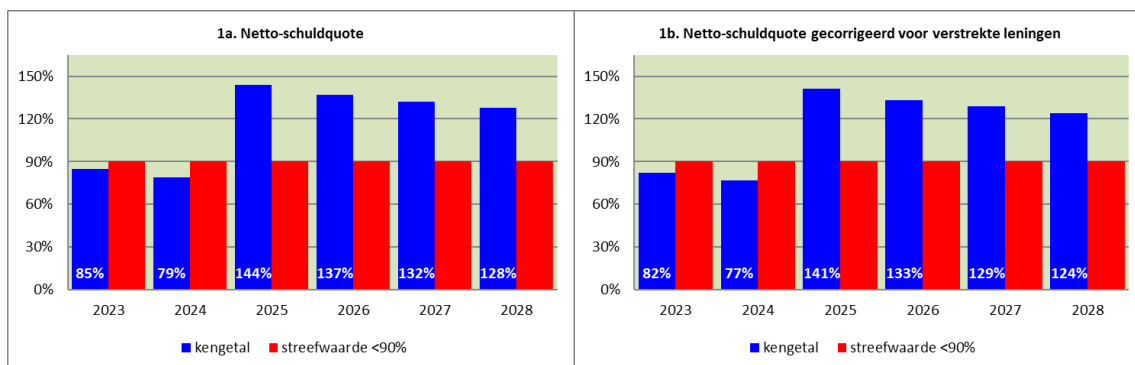
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal te berekenen, zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast.

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

De stijging van 2025 en volgende jaren wordt met name veroorzaakt door de cumulatieve doorwerking van de voorgenomen financieringen van de investeringen vanuit het meerjarenprogramma. We mogen op grond van het BBV tot maximaal de kasgeldlimiet met kort geld financieren. Anderzijds daalt het kengetal na 2025 ook weer als gevolg van de reguliere aflossingen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen laat eenzelfde ontwikkeling zien. Overigens hoeft een hoge schuld niet te leiden tot een nadelig effect op de financiële positie. De toelichting hierop is verwerkt in de 'conclusie houdbare financiële positie'.

In onderstaande grafieken worden de kengetallen van de netto-schuldquote weergegeven:

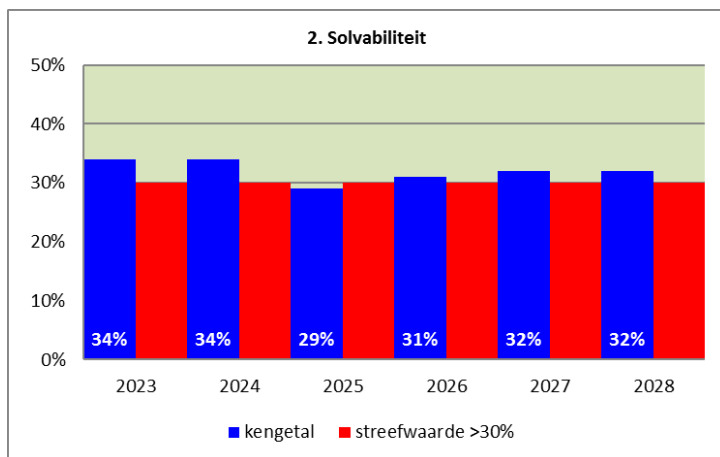

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het betreft het eigen vermogen uitgedrukt in een percentage van het balanstotaal. In feite wordt er naar gekeken in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Voor de solvabiliteitsratio geldt: hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Een solvabiliteit van 100% zou inhouden dat de gemeente geen schulden heeft. De solvabiliteitsratio bevindt zich normaal gesproken in categorie B (tussen 20% en 50%).

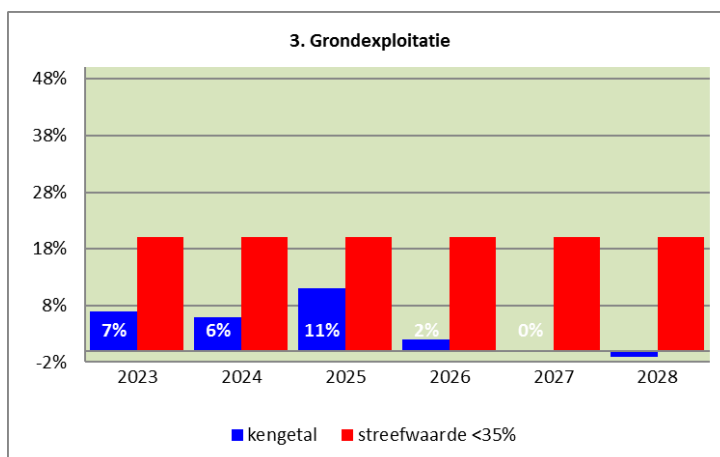
In onderstaande grafiek wordt het kengetal van de solvabiliteit weergegeven:

3. Kengetal grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de in exploitatie genomen gronden zich verhoudt tot de totale (geraamde) jaarlijkse baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Voor de berekening van het kengetal grondexploitatie worden bouwgronden in exploitatie gedeeld door de totale baten (exclusief de mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. De boekwaarden van verliesgevende plannen zijn gebaseerd op de actuele marktwaarde en voor verwachte verliezen zijn voorzieningen getroffen. Het risicoprofiel van de gemeente ten aanzien van grondexploitaties is vrij beperkt. Dit vertaalt zich in een laag kengetal grondexploitatie.

In onderstaande grafiek wordt het kengetal van de grondexploitatie weergegeven:

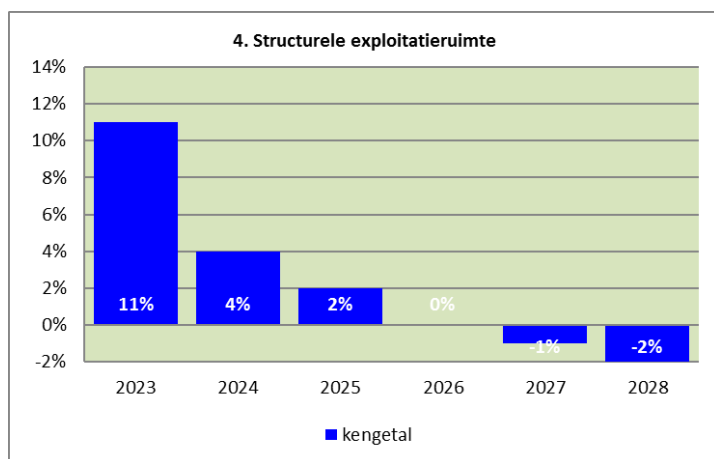
4. Structurele exploitatieruimte

Het financiële kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Daarnaast geeft dit kengetal ook aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting

waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten.

Voor de berekening van het kengetal structurele exploitatieruimte wordt het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves gedeeld door de totale baten (exclusief de mutaties reserves) en uitgedrukt in een percentage. Op basis van het kengetal blijkt dat er structurele ruimte is om tekorten of extra lasten binnen de huidige begroting op te vangen. Dit past binnen ons financieel beleid om strak te begroten.

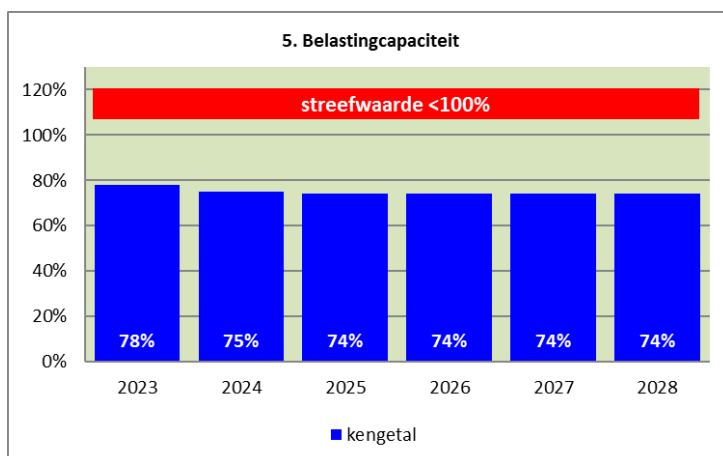
In onderstaande grafiek wordt het kengetal van de structurele exploitatieruimte weergegeven:

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde waarde in de gemeente. Deze cijfers worden in de jaarlijkse meicirculaire bekend gemaakt. Het kengetal belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in het begrotingsjaar te vergelijken met het landelijke gemiddelde in het jaar daarvoor. Het is de bevoegdheid van uw raad met welke omvang de belastingen worden aangepast.

In onderstaande grafiek wordt het kengetal van de belastingcapaciteit weergegeven:

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de (geprognosticeerde) balans als naar de exploitatie wordt gekeken. De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de (geprognosticeerde) balans. De kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit brengen tot uitdrukking of onze gemeente over voldoende structurele baten beschikt en welke mogelijkheid de gemeente heeft om de structurele baten op korte termijn te vergroten.

Hierna wordt in een stoplichtmodel de samenhang van de gepresenteerde kengetallen weergegeven.

Kengetallen:	streef-waarde	Verloop van de kengetallen					
		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
1A. netto schuldquote	< 90%	85%	79%	144%	137%	132%	128%
1B. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90%	82%	77%	141%	133%	129%	124%
2. solvabiliteitsrisico	> 50%	34%	34%	29%	31%	32%	32%
3. grondexploitatie	< 20%	7%	6%	11%	2%	0%	-1%
4. structurele exploitatieruimte	>= 0%	11%	4%	2%	0%	-1%	-2%
5. belastingcapaciteit	< 100%	78%	75%	74%	74%	74%	74%

Conclusie houdbare financiële positie

In onze optiek spreken we over houdbaar als de gemeente in het geval van 'slecht weer' nog voldoende vrij beschikbare middelen heeft om de klappen op te kunnen vangen. Dit betekent dat de gemeente voldoende flexibel moet zijn en dus niet teveel verplichtingen (financieel, juridisch en bestuurlijk) moet hebben die meerjarig (langer dan vijf jaar) vastliggen. Deze verplichtingen zijn bijvoorbeeld onze schuldverplichtingen (rente en aflossing van opgenomen geldleningen), kapitaallasten, apparaatslasten en beheer- en onderhoudslasten.

De gemeente moet wendbaar zijn om snel te kunnen reageren. Enerzijds organisatorisch wendbaar om goed in te kunnen spelen op uitbreiding of inkrimping van het takenpakket. Anderzijds financieel wendbaar door de begroting op orde te hebben en een financiële buffer aan te houden. Flexibiliteit en weerbaarheid zijn in dit verband belangrijke termen en vormen de pijlers voor het spelregelkader.

We sturen continu op een structureel sluitende begroting. Voor de jaren 2024 t/m 2025 zien we een positief begrotingssaldo. Echter als gevolg van de onzekerheid in de algemene uitkering vanaf 2026 zien we vanaf 2026 een negatief begrotingsbeeld, wat veroorzaakt wordt door rijksbeleid. Op basis van de uitkomsten van bovenstaande kengetallen is de financiële positie van de gemeente Bladel in 2024, weerbaar en voldoende robuust. Er zijn voldoende buffers (zowel structureel als incidenteel) voorhanden om de risico's, als deze zich voordoen, en andere onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. Daarnaast worden de incidentele lasten volledig gedekt door de incidentele baten, zodat de begroting 2025 in materieel opzicht meer dan sluitend is.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 90% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de "gevaarzone". Het zijn voornamelijk grove vuistregels. Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de voorraad bouwgronden, de uitgeleende gelden en de omvang van de beschikbare dekkingsreserves. De reserve kapitaallasten investeringen dient ook in relatie met de netto schuldquote gezien te worden, omdat deze reserve in beginsel budgettair in mindering gebracht wordt op de betreffende kapitaallasten.

De stijging van 2025 en volgende jaren wordt met name veroorzaakt door de cumulatieve doorwerking van de voorgenomen financieringen van de investeringen vanuit het meerjarenprogramma. De rentelasten van de schulden zijn volledig verdisconteerd in de meerjarenraming. We mogen op grond van het BBV tot maximaal het kasgeldlimiet met kort geld financieren. We houden er daarom rekening mee dat vanaf ultimo 2025 aanvullende financiering moet worden opgenomen. Anderzijds daalt het kengetal na 2025 ook weer als gevolg van de reguliere aflossingen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen laat eenzelfde ontwikkeling zien. Overigens hoeft een hoge schuld niet te leiden tot een nadelig effect op de financiële positie.

Het risicoprofiel van de gemeente ten aanzien van grondexploitaties is vrij beperkt. Dit vertaalt zich in een laag kengetal grondexploitatie. Het kengetal grondexploitatie neemt meerjarig verder af. Dit wordt veroorzaakt door de voortschrijdende realisatie van de grondexploitaties (met name door verwachte grondverkoop).

De solvabiliteitsratio van 29% in 2025 begeeft zich binnen de noodzakelijke omvang en is meer dan voldoende om onze risico's op te kunnen vangen. Onze eigen vastgestelde norm (de ratio weerstandsvermogen) zal gedurende de gehele planperiode meer dan voldoende zijn om onze risico's op te kunnen vangen. De structurele exploitatie ruimte van 2% in 2025 geeft aan dat onze structurele lasten allemaal vast liggen in structurele baten.

Overall kunnen we concluderen dat op basis van de kengetallen 2025 in relatie met een verwachte weerstandsratio van 7,10 in 2028 de financiële positie voldoende is. Ook de belastingcapaciteit ligt onder het landelijk gemiddelde.

Ten slotte merken wij op dat de stuurbaarheid op de kengetallen betrekkelijk is. De financiële kengetallen hebben voornamelijk een indicatieve waarde. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden beoordeeld, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van de gemeente.

5.2 Lokale heffingen

De gemeentelijke heffingen zijn, naast de doeluitkeringen van het Rijk en de algemene uitkering uit het gemeentefonds, voor ons een belangrijke bron van inkomsten. We maken onderscheid tussen *belastingen*, *rechten* en *heffingen*.

Bij *rechten* is sprake van specifieke lasten verband houdend met individuele diensten door de gemeente. Bij *heffingen* is sprake van specifieke lasten verband houdend met collectieve voorzieningen. De geraamde opbrengsten van rechten en heffingen mogen niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak. Dat wil zeggen: niet meer dan honderd procent kostendekkend. Bij *belastingen* is er geen directe relatie met een prestatie van de gemeente. De eis van maximale kostendekkendheid geldt niet voor belastingen. De opbrengsten van deze belastingen gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel.

Deze paragraaf bevat een overzicht van de voorgestelde wijzigingen van de gemeentelijke heffingen die van invloed zijn op de begroting 2025.

Algemene uitgangspunten

Bij het heffen en invorderen van belastingen zijn we onder meer gebonden aan de:

- Algemene Wet inzake Rijksbelastingen (AWR);

- Algemene wet bestuursrecht (Awb), (inclusief de algemene beginselen van behoorlijk bestuur);
- Invorderingswet 1990;
- Gemeentewet;
- Wet waardering onroerende zaken
- diverse Uitvoeringsbesluiten.

De wet geeft duidelijke kaders aan voor de heffing, invordering en kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Het maken van uitzonderingen op de regels uit de wetgeving is niet toegestaan, dit om rechtsongelijkheid voor de burger te voorkomen.

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen direct in hun portemonnee. Gemeentelijke heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling. De formele vaststelling van de tarieven voor 2025 vindt plaats door het vaststellen van de belasting- en tarievenverordeningen door uw raad.

Gemeentelijke heffingen kunnen worden onderscheiden in ongebonden heffingen en heffingen die gebonden zijn aan bepaalde leveringen en diensten van de gemeente. Ongebonden heffingen (belastingen) behoren tot de algemene dekkingsmiddelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. In Bladel zijn dit onroerende zaakbelastingen (OZB) en toeristenbelasting.

Voor de gebonden heffingen is er wel sprake van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. Onze dienstverlening dient kostendekkend te zijn. Dat vraagt om een scherpe en transparante kostentoerekening. Het profijtbeginsel, ofwel het principe waarbij de gebruiker betaalt, is hierbij richtinggevend. Het streven is 100% kostendekkendheid (bij gebonden heffingen mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefening van de taak). In onze gemeente gaat het om afvalstoffenheffing, rioolheffingen en leges. Ook de Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting beschouwen we als een gebonden heffing, omdat de opgelegde belastingen één-op-één doorbetaald worden aan de ondernemers (OVb) en de vertegenwoordiging van de eigenaren.

Het gemeentelijke beleid is gericht op de doelstelling dat de burgers/bedrijven in de gemeente Bladel niet zwaarder worden belast dan voor de gemeentelijke financiële huishouding noodzakelijk is. Conform dit uitgangspunt worden de tarieven 2025 verhoogd met de jaarlijkse trendmatige prijsstijging. Voor 2025 leidt dat, behoudens voor de OZB-tarieven, tot een inflatiepercentage van 3,4%.

Leges en tarieven worden in beginsel verhoogd met de inflatiecorrectie (3,40%). De tarieven voor de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de leges zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid waarbij rekening is gehouden met een zo reëel mogelijke inschatting van zowel de baten- als de lastenontwikkeling binnen het meerjarenperspectief 2024-2028. Het tarief voor de rioolheffing is gebaseerd op het verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2021-2025 (vGRP).

Ongebonden heffingen

De gemeente Bladel kent de onroerende zaakbelastingen en de toeristenbelasting als heffingen die aan de algemene middelen worden toegevoegd.

Onroerende zaakbelastingen

We heffen op grond van artikel 220 van de Gemeentewet twee directe belastingen op de onroerende zaken die binnen de gemeente liggen, de zogenaamde onroerende zaakbelastingen (OZB):

- Een gebruikersbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar een onroerende zaak (die niet in hoofdzaak tot woning dient, al dan niet krachtens eigendom) bezit, beperkt recht of persoonlijk recht gebruikt;
- Een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar van een onroerende zaak het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht.

De hoogte van de OZB wordt afgeleid van de WOZ-waarde (een promillage). Dit percentage is, afhankelijk van eigenaar/gebruiker niet-woning en eigenaar woning, bepalend voor de hoogte van elke individuele aanslag OZB. Voor de individuele huishoudens en bedrijven is het bij het opstellen van de begroting niet mogelijk exact aan te geven hoe de ontwikkeling van de onroerende zaakbelastingen er voor het volgende jaar uitziet. De maatstaf voor de aanslagen OZB voor het belastingjaar 2025 is de waarde in het economisch verkeer op peildatum 1 januari van één jaar eerder (2024). Jaarlijks worden nieuwe WOZ-waarden vastgesteld. Hiermee volgt de WOZ-waarde jaarlijks de marktontwikkelingen. Wij hebben, op basis van informatie die de Waarderingskamer (wettelijke toezichthouder op de uitvoering van de Wet WOZ) heeft verzameld, rekening gehouden met een gemiddelde waardeontwikkeling van 4,5% voor woningen. Voor de niet-woningen is de marktontwikkeling 1,25%.

Voor de OZB zijn de tarieven in eerste aanleg verlaagd om de waardeontwikkeling te compenseren. Stijgt de waarde van de onroerende zaak, dan daalt in de regel het tarief, daalt de waarde van de onroerende zaak, dan stijgt het tarief. Alleen op deze wijze is het mogelijk om gemeentebreed de baten gelijk te houden. Daarnaast worden de OZB-tarieven verhoogd met een nagecalculeerd inflatiepercentage van 3,40%, wat dan ook het percentage is waarmee de OZB-tarieven per saldo stijgen.

Eigenaar woning

In 2024 was het tarief voor woningen 0,0709% van de waarde. De eigenarenaanslag OZB voor een woning met een waarde van € 409.000,- bedroeg daarmee € 290,-. Met een waardeontwikkeling van 1,8% wordt de nieuwe waarde ca. € 416.000,-. Rekening houdend met de waardestijging en de voorgestelde verhoging van de OZB-opbrengsten van 3,4% komt het tarief voor 2025 uit op 0,0722%. Dit vermenigvuldigd met de nieuwe waarde van € 416.000,- leidt tot een OZB aanslag van € 300,- Dit is een stijging van 3,4%.

Eigenaar niet-woning

In 2024 was het tarief voor eigenaren van niet-woningen 0,1825% van de waarde. De eigenarenaanslag OZB voor een niet-woning met een waarde van € 319.000,- bedroeg daarmee € 582,-. Met een waardeontwikkeling van 0% blijft de gemiddelde waarde ca. € 319.000,-. Rekening houdend met de waardedaling en de voorgestelde verhoging van de OZB opbrengsten van 3,4% komt het tarief voor 2025 uit op 0,1887%. Dit vermenigvuldigd met de waarde van € 319.000,- leidt tot een OZB aanslag van € 602,- Dit is een stijging van 3,4%.

Gebruik niet-woning

In 2024 was het tarief voor gebruikers van niet-woningen 0,1646% van de waarde. De gebruikersaanslag OZB voor een niet-woning met een waarde van € 319.000,- bedroeg € 525,-. Met een waardeontwikkeling van 0% blijft de gemiddelde waarde ca. € 319.000,-. Rekening houdend met de waardedaling en de voorgestelde verhoging van de OZB opbrengsten 3,4% komt het tarief voor 2025 uit op 0,1702%. Dit vermenigvuldigd met de waarde van € 319.000,- leidt tot een OZB aanslag van € 543,-. Dit is een stijging van 3,4%.

Voor de onroerende zaakbelasting is voor 2025 een opbrengst geraamd van € 5.542.000,-. De te verwachten meeropbrengst uit ver- en nieuwbouw en de tariefsaanpassing zijn hierin begrepen.

Onroerende-zaakbelasting (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Eigenaar woningen	2.547.000	2.833.000	2.992.000
Eigenaar niet-woningen	1.203.000	1.467.000	1.517.000
Gebruiker niet-woningen	911.000	999.000	1.033.000
Totaal onroerende zaakbelastingen	4.661.000	5.299.000	5.542.000

Toeristenbelasting

Het tarief voor deze bestuursperiode (van vier jaar) is wederom afgestemd op het landelijk gemiddelde (COELO)tarief, met differentiatie tussen vaste en mobile onderkomens, zodat de ondernemers weten waar ze aan toe zijn. Daarnaast wordt een gemiddeld stijgingspercentage gehanteerd dat in de voorgaande vier jaar gemiddeld werd gerealiseerd conform de cijfers van COELO. Dit percentage bedraagt 2,8% per jaar. Voor de toeristenzaakbelasting is, op basis van een verwacht aantal bezoekers per jaar, voor 2025 een opbrengst geraamd van € 1.559.000,-.

Toeristenbelasting (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Toeristenbelasting	1.520.000	1.519.000	1.559.000
Toeristenbelasting afwikkeling vorige jaren	48.000	4.000	
Totaal toeristenbelasting	1.568.000	1.523.000	1.559.000

Gebonden heffingen

Onder de gebonden heffingen worden die vergoedingen begrepen waarvoor de gemeente een individuele dienst wordt geleverd. Zo worden leges geheven bij de afgifte van een paspoort, rijbewijs of een omgevingsvergunning. Daarnaast zijn personen / bedrijven een heffing verschuldigd voor diensten die de gemeente aan hen levert, zoals voor het gebruik van een aansluiting op de riolering, het verwerken van huisafval e.d.

Voor heffingen waarbij kosten worden verhaald, geldt dat de gemeente er geen winst op mag maken en alleen de daadwerkelijke kosten in rekening mag brengen. Dit betekent dat in een tabel wordt aangegeven wat de omvang van de lasten is, gespecificeerd per taakveld waar de kosten zijn opgenomen, met daartegenover welke baten uit de heffing worden verwacht. De kostendekkendheid is vervolgens het percentage van de geraamde lasten ten opzichte van de geraamde baten. Voor het berekenen van de kostendekkende tarieven houden we overigens wel rekening met de feitelijke rente, de overhead en de compensabele btw.

Toerekening overhead aan tarieven

Alle kosten, die direct toegerekend kunnen worden aan heffingen en leges, komen ten laste van deze producten. Voor indirecte kosten, ook wel overhead genoemd, is dit niet mogelijk. Deze indirecte kosten bestaan onder andere uit kosten voor ICT, huisvesting, inkoop, financiën e.d.. Deze kosten begroten we volgens de verslagleggingsvoorschriften (BBV) centraal in taakveld 0.4 'Overhead en ondersteuning organisatie'. Voor het berekenen van tarieven brengen we overigens wel een deel van de indirecte kosten ten laste van de tarieven. Dit doen we met een opslag van de overhead als percentage op de directe loonkosten.

De grondslagen voor de toerekening van overhead zijn in de Financiële verordening gemeente Bladel 2023 vastgelegd. De toerekening van overhead aan de heffingen geschiedt op basis van een opslag met een vast percentage. Het percentage wordt vastgesteld met de formule: *(totale kosten overhead /*

omvang totale personeelslasten inclusief totale kosten overhead) x 100%. Het is een eenvoudige methode om de overhead toe te rekenen aan de doorbelaste loonkosten.

Op basis van de cijfers uit de begroting 2025 betekent dit als volgt: (€ 7.338.000 / € 12.168.000) x 100% = 61% (afgerond). Met deze opslag benaderen we dan de integrale kostprijs.

Btw wordt meegerekend in tarieven

De btw speelt bij de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de leges een speciale rol omdat wij in de kosten, die we via die rechten en heffingen verhalen, ook de te betalen btw mogen meerekenen. Die betaalde btw is weliswaar verhaalbaar via het BTW-compensatiefonds, maar omdat dat fonds wordt gevoed vanuit het gemeentefonds (uitname), is dat feitelijk een 'sigaar uit eigen doos'. Ter compensatie daarvan loopt de btw dus mee in de kosten, die via de betreffende rechten en heffingen worden verhaald. Daardoor is in de begroting de raming van de baten ook hoger dan de raming van de corresponderende lasten.

Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting

Voor een toekomstbestendig koopcentrum in Bladel is behoefte aan een structurele samenwerking tussen publieke en private partijen, op basis van gelijkwaardigheid en met een gezamenlijke inzet van middelen. Zowel de ondernemers (OVb) als de vertegenwoordiging van de eigenaren hebben uitgesproken gebruik te willen maken van het instrument van de Bedrijven Investeringszone (BIZ) om te komen tot structurele financiering. Een BIZ belasting maakt het mogelijk voor ondernemers om gezamenlijk te investeren in een aantrekkelijke bedrijfsomgeving door het bevorderen van de leefbaarheid, veiligheid, ruimtelijke kwaliteit of een ander publiek belang in de openbare ruimte van het BIZ-gebied.

De navolgende opbrengsten en lasten worden geraamd:

Bedrijven InvesteringsZone (bedragen x € 1,-)	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting	93.000	96.000	96.000
Doorbetaling Bedrijven InvesteringsZone (BIZ) belasting	-93.000	-96.000	-96.000
Totaal BIZ	0	0	0

(- = nadeel en + = voordeel)

Rioolheffing

De aanleg en het beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis vindt in de Wet Milieubeheer (Wm). Op grond van artikel 4.22 van de Wm is de gemeente verplicht een Gemeentelijk RioleringsPlan GRP (een beleidsmatig en strategisch plan voor de aanleg en het beheer van de gemeentelijke riolering) op te stellen. In de raadsvergadering van 17 december 2020 is het Gemeentelijk Rioleringsplan voor 2021 - 2025 vastgesteld. De beleidskeuzes zijn uitgewerkt in het GRP met het bijbehorende maatregelprogramma en financiering.

Bij de rioolheffing is het beleid gericht op het in stand houden van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Uitsluitend die percelen worden in de heffing betrokken die zijn aangesloten op het gemeentelijk rioleringsstelsel. De doelstelling is een doelmatig beleid en beheer van een goed gebruik van de riolering om daarmee de volksgezondheid te beschermen, de kwaliteit van de leefomgeving op peil te houden en de bodem, het grond- en oppervlaktewater te beschermen.

Verwachte kosten

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. In totaal verwachten we het komende jaar € 2.284.000,- aan netto kosten te maken om deze

zorgplichten na te komen. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaand overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke netto kosten komen van het taakveld riolering (€ 2.184.000,-). De netto kosten zitten vooral in daadwerkelijk nakomen van onze gemeentelijke watertaken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater. Daarnaast houden we rekening met de kwijtschelding van een deel van deze heffing. Voor het taakveld inkomensregelingen begroten we hiervoor € 20.000,-. Daarnaast begroten wij € 67.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele btw verdisconteerd in de tarieven. Deze bedraagt € 197.000,-.

We mogen op grond van artikel 228a van de gemeentewet een rioolheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In onze gemeente is de rioolheffing volledig kostendekkend. De benodigde inkomsten worden omgeslagen naar inwoners en bedrijven via een rioolheffingstarief. Ten aanzien van de huishoudens is met ingang van 2018 gekozen de heffingsmethodiek te differentiëren, waarbij:

- woningen een vastrecht betalen op basis van de gezinssamenstelling, en gedifferentieerd wordt naar één, twee, drie, vier, vijf en meerpersoonshuishoudens;
- agrarische objecten, dan wel combinaties van woningen met agrarische gedeelten die in hoofdzaak als niet-woning dienen te worden aangemerkt, een vastrecht betalen;
- niet-woningen op basis van een staffeling van het verbruik betalen, waarbij de staffeling begint met een verbruik tussen 0 en 50 m³.

Voor de rioolheffing is voor 2025 een opbrengst geraamd van € 2.284.000,-. Het nadelig saldo ad € 184.000,- wordt verrekend met de egalisatievoorziening riolering.

Kostendekkendheid van de rioolheffing (bedragen x € 1,-)	taakveld	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Kosten taakveld riolering	7.2	-1.429.000	-2.382.000	-2.562.000
Kosten taakveld inkomensregelingen	6.3	-21.000	-20.000	-20.000
Inkomsten taakveld riolering (exclusief heffingen)	7.2	23.000	425.000	377.000
Netto kosten taakveld riolering		-1.427.000	-1.977.000	-2.205.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)		-121.000	-67.000	-67.000
BTW		-145.000	-200.000	-197.000
Egalisatie taakveld riolering		-490.000	33.000	184.000
Totale kosten taakveld riolering		-2.182.000	-2.212.000	-2.284.000
Opbrengst heffingen		2.182.000	2.212.000	2.284.000
Dekkingspercentage		100%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Afvalstoffenheffing

We mogen op grond van artikel 15.33 van de Wet milieubeheer voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. Deze mag maximaal kostendekkend zijn. In onze gemeente is de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend. Het beleid van de afvalstoffenheffing is gericht op het ophalen, verwerken en afvoeren van huishoudelijk afval, waarbij getracht wordt om door

middel van gescheiden inzameling en gerichte voorlichting de afvalstroom zoveel mogelijk te beperken.

Verwachte kosten

De gemeente heeft een wettelijk inzamelingplicht voor het afval van huishoudens. In totaal verwacht de gemeente het komende jaar € 1.488.000,- aan netto kosten te maken. Om deze kosten transparant te maken, splitsen wij eerst uit op welke taakvelden deze kosten gemaakt zullen worden. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaande overzicht blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakveld afval (€ 1.702.000,-). De kosten zitten vooral in het daadwerkelijk inzamelen en verwerken van het huishoudelijke afval. Ook het scheiden van afval en het recyclen ervan valt hieronder. Er wordt geen bedrijfsafval ingezameld. Daarnaast ontvangen we middelen voor tariefzakken (Netersel), poorttarieven milieustraat, bijdrage Reusel-De Mierden (milieustraat), inzameling oud papier, kleding en glas, alsmede vergoeding voor PMD en zwerfafval (ca. € 719.000,-). We houden ook rekening met de kwijtschelding van een deel van deze heffing. Voor het taakveld inkomensregelingen begroten we hiervoor € 15.000,-. Daarnaast begroten wij € 169.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele btw verdisconteerd in de tarieven. Deze bedraagt € 321.000,-.

De gemeente Bladel heeft gekozen voor een diftarsysteem op basis van volume/frequentie, met als uitgangspunt "de vervuiler betaalt". In het verlengde daarvan heeft uw gemeenteraad bepaald dat de afvalstoffenheffing 100% kostendekkend moet zijn. Die heffing bestaat uit een vastrecht en een variabel recht. Het vastrecht wordt bij elke huisaansluiting in rekening gebracht, terwijl het variabel recht afhankelijk is van het volume van de minicontainers voor rest- of gft afval en het aantal keren dat die containers ter lediging worden aangeboden.

Daarmee kan elk huishouden zelf invloed uitoefenen op de uiteindelijke hoogte van de afvalstoffenheffing. Voor de afvalstoffenheffing is voor 2025 een opbrengst geraamd van € 1.508.000,-. Het nadelig saldo ad € 20.000,- wordt verrekend met de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing (bedragen x € 1,-)	taakveld	Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Kosten taakveld afval	7.3	-1.793.000	-1.794.000	-1.702.000
Inkomsten taakveld afval (exclusief heffingen)	7.3	930.000	741.000	719.000
Kosten taakveld verkeer en vervoer	2.1	-52.000	0	0
Kosten taakveld inkomensregelingen	6.3	-20.000	-14.000	-15.000
Netto kosten taakveld		-935.000	-1.067.000	-998.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)		-261.000	-169.000	-169.000
BTW		-297.000	-344.000	-321.000
Egalisatie taakveld afval		35.000	94.000	-20.000
Totale kosten taakveld afval		-1.458.000	-1.485.000	-1.508.000
Opbrengst heffingen		1.458.000	1.485.000	1.508.000
Dekkingspercentage		100%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Leges

Onder de naam 'leges' worden verschillende rechten geheven van door het gemeentebestuur verstrekte diensten. Leges vallen onder de bestemmingsheffing (meerdere programma's). Bij de bepaling van de kostendekkendheid van de leges maken we een onderscheid in de 3 titels uit de legesverordening:

Titel I Algemene dienstverlening: denk hierbij met name aan paspoorten, rijbewijzen, burgerlijke stand e.d.

Titel II Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning: denk hierbij met name aan de omgevingsvergunning

Titel III Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn: De naamgeving van deze titel is wellicht wat verwarrend, maar hieronder vallen de evenementenvergunning, vergunning in kader Drank- en Horecawet en gebruiksvergunningen.

Algemene dienstverlening

Dit betreft vooral het verstrekken van rijbewijzen en reisdocumenten maar ook tal van in omvang kleinere producten die de gemeente verstrekt zoals uittreksels, afschriften. Ook vallen huwelijksvoltrekkingen vanuit de burgerlijke stand onder deze dienstverlening.

Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunningen

De opbrengsten uit de omgevingsvergunningen schommelen per jaar. Op de omvang van de opbrengsten hebben we maar beperkt invloed. Hier zijn we afhankelijk van de economische situatie. Wordt er veel gebouwd dan nemen de opbrengsten toe, en omgekeerd.

Europese dienstenrichtlijn

Hieronder vallen met name leges in verband met horeca activiteiten en evenementen.

In zeer kort bestek laat de onderstaand tabel zien dat op basis van de gehanteerde uitgangspunten de tarieven onder titel I een dekkingspercentage heeft van 56% (2024: 67%) en titel II een dekkingspercentage van 160% (2024: 157%). De tarieven welke zijn opgenomen onder titel III laat een dekkingspercentage zien van 28% (2024: 27%), welke ruimte biedt voor verhoging naar een meer kostendekkend niveau. Dit is uiteraard een politieke keuze. Met de 'overdekking' van titel II vindt dan kruissubsidiëring plaats ter dekking van de onderdekking van titel I en titel III. Het uiteindelijke resultaat is een 100% kostendekking over de gehele legestabel.

In onderstaand overzicht is vooralsnog rekening gehouden met ongewijzigde tarieven. De nieuwe tarieven worden in de raadsvergadering 19 december 2024 ter besluitvorming aan u voorgelegd. De berekening van de kostendekkendheid van de leges is (voorlopig) als volgt tot stand gekomen:

Samenvatting kostendekkendheid	directe kosten	loonkosten	overhead	compensabele btw	totale lasten	baten	kostendekking 2025
bedragen x € 1.000							
Titel I algemene dienstverlening	137	298	182		616	347	56%
Titel II Dienstverlening fysiek leefomgeving / omgevingsvergunning	126	224	137	21	508	811	160%
Titel III Dienstverlening Europese dienstenrichtlijn		29	18		47	13	28%
Kostendekking totale tarieventabel	263	551	337	21	1.171	1.171	100%

Leges onderbouwing

Verwachte kosten

De gemeente verricht diensten van uiteenlopende aard, zoals verstrekken van een exemplaar van de begroting of rekening, het voltrekken van een huwelijk, verstrekken van een paspoort of rijbewijs, in behandeling nemen van een aanvraag voor een vergunning voor bijvoorbeeld bouw, sloop of horeca en dergelijke. In totaal verwachten we in 2024 € 813.000,- aan kosten te maken om deze diensten te kunnen verrichten. Om deze kosten transparant te maken splitsen wij eerst uit op welke taakvelden wij deze kosten zullen maken. Vervolgens gaan wij in op de herkomst van de middelen voor het financieren van deze taken.

Verdeling kosten

Uit onderstaande tabel blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van het taakvelden burgerzaken en wonen en bouwen. Deze taakvelden vormen de kern van de directe lasten van de kostenonderbouwing. Hierin zijn ook de geactualiseerde kosten van VTH opgenomen. Daarnaast begroten wij vooralsnog € 336.000,- voor het taakveld overhead. Dit zijn kosten die wij maken door de sturing en ondersteuning van medewerkers in brede zin. Deze kosten zijn gebaseerd op de hiervoor genoemde systematiek. Tot slot wordt de compensabele BTW ad € 21.000,- verdisconteerd in de tarieven.

Kostendekkendheid van de leges (bedragen x € 1,-) taakveld		Werkelijk 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Kosten taakveld burgerzaken	0.2	-265.000	-320.000	-322.000
Kosten taakveld burgerzaken	1.2	-21.000	-29.000	-29.000
Kosten verkeer en vervoer	2.1	-26.000	-31.000	-35.000
Kosten taakveld samenkracht en participatie	6.1	-39.000	-76.000	-76.000
Kosten taakveld wonen en bouwen	8.3	-758.000	-427.000	-351.000
Netto kosten taakvelden		-1.109.000	-883.000	-813.000
Toe te rekenen kosten:				
Overhead (inclusief rente omslag)		-475.000	-397.000	-336.000
BTW		-48.000	-21.000	-21.000
Totale kosten taakvelden		-1.632.000	-1.301.000	-1.171.000
Opbrengst leges (titel I t/m III)		871.000	1.301.000	1.171.000
Dekkingspercentage		53%	100%	100%

(- = nadeel en + = voordeel)

Kruissubsidiëring

Binnen titel 1 is kruissubsidiëring (een verwacht overschot bij de ene activiteit wordt gebruikt voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit) toegestaan. Zo mag bijvoorbeeld het tarief voor huwelijksvoltrekkingen meer dan kostendekkend worden vastgesteld ter compensatie van een niet kostendekkend tarief voor paspoorten. Ook binnen titel 2 is kruissubsidiëring toegestaan. Bij de invoering van de omgevingsvergunning in 2010 was het weliswaar de wens van de wetgever dat alleen binnen de omgevingsvergunning kruissubsidiëring zou worden toegepast en niet met dienstverlening daarbuiten. Maar inmiddels heeft de rechter geoordeeld dat kruissubsidiëring tussen titel 1 en titel 2 niet verboden is. Niet kostendekkende tarieven voor de diensten die vallen onder titel 1 mogen dus gecompenseerd worden door meer dan kostendekkende tarieven voor de omgevingsvergunning. Op grond van de Europese Dienstenrichtlijn is binnen titel 3 kruissubsidiëring niet toegestaan. Voor elk van de tarieven van titel 3 geldt de norm van maximaal 100% kostendekking.

Gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid

Voor de meeste inwoners van onze gemeente levert het betalen van de gemeentelijke belastingen en heffingen geen probleem op. Er zijn echter ook personen voor wie de betaling van de gemeentelijke belastingen een buitengewone inspanning betekent. Voor hen is er de mogelijkheid om een beroep te doen op de kwijtscheldingsregeling die in de gemeente wordt toegepast. De gemeente heeft beperkte beleidsvrijheid, aangezien deze sterk is gekoppeld aan normen die door het Rijk worden opgelegd. Dit is een gevolg van de centraal geleide inkomenspolitiek. Niet voor alle belastingsoorten wordt kwijtschelding verleend. Kwijtschelding is mogelijk voor de afvalstoffenheffing, de rioolheffing voor gebruikers en in zeer beperkte mate en onder strenge voorwaarden voor de onroerende zaakbelasting.

Voor de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen is voor 2025 een budget van € 24.000,- opgenomen. De dekking van deze kosten geschiedt middels de tarieven van afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Aanslagoplegging gemeentelijke belastingen 2025

Net als voor belastingjaar 2024 wordt voor belastingjaar 2025 gekozen voor één gecombineerde aanslag gemeentelijke belasting die eind februari 2025 zal worden opgelegd met daarop:

- de WOZ-beschikking
- het vastrecht afvalstoffenheffing
- de aanslag onroerende zaakbelastingen
- het variabele tarief afvalstoffenheffing 2024 (diftar)
- het vastrecht rioolheffing
- BIZ-belasting voor eigenaren en gebruikers

Bij het betalen van de gecombineerde aanslag via automatisch incasso wordt uitgegaan van 10 termijnen. Voor diegene die geen gebruik maken van het automatisch incasso blijft het aantal betaaltermijnen 2. Het samenvoegen van alle aanslagen tot één gecombineerde aanslag zorgt er voor dat minder kosten voor drukwerk en verzending behoeven te worden gemaakt.

5.3 Bedrijfsvoering

In onze gemeente zijn de functies dienstverlening aan de burgers (individueel en collectief), voorbereiding van beleid voor het bestuur en de ondersteunende diensten ondergebracht in twee afdelingen. Individuele dienstverlening (KCC, VTH) en ondersteunende diensten bij de afdeling Dienstverlening en Bedrijfsvoering. Beleidsvoorbereiding en collectieve diensten (Openbare werken, scholen, sportparken, enz.) bij de afdeling Ontwikkeling. De GRSK voert een deel van de dienstverlening (MD) en de ondersteunende diensten (Automatisering in het SSC) uit. In deze paragraaf wordt ingegaan op de voornemens/verwachtingen op het gebied van de organisatie voor het jaar 2025. Aan de orde komen achtereenvolgens de organisatieontwikkeling, overige bedrijfsvoeringsinformatie en personeelsgegevens ambtelijke organisatie.

Organisatieontwikkeling

In de afgelopen maanden heeft de nieuwe gemeentesecretaris zich een beeld kunnen vormen over de wijze waarop de ambtelijke organisatie en onze processen zijn ingericht en hoe dit bijdraagt aan het realiseren van onze gezamenlijke ambities en doelstellingen. Doelstellingen die voortkomen uit de grote maatschappelijke opgaven waar we voor staan. Opgaven die zijn opgetekend in het coalitieakkoord 2022-2026: “Met vertrouwen uitdagingen aangaan” en het hieruit voortvloeiende collegeprogramma. Opgaven die in snel tempo vanuit het rijk en de regio op ons afkomen zoals de schaal-

sprong, de energietransitie, de mobiliteitsopgave en de opvang van nieuwkomers. Om al deze opgaven het hoofd te kunnen bieden is het nodig om kritisch te kijken naar de toekomstbestendigheid van de organisatie.

Koesteren wat goed gaat, verbeteren waar nodig

In onze organisatie zijn de lijnen kort en de betrokkenheid groot. Er is veel vrijheid en ruimte om zelf zaken in te vullen. Over het algemeen pakken we die voortvarend aan. Kennis en deskundigheid is volop aanwezig in onze organisatie. Zeker op tactisch en operationeel niveau. Op strategisch niveau en in relatie tot processen en de bewaking van planningen en processen, ligt er een behoefte aan doorontwikkeling.

Uw raad stelt zichzelf met regelmaat de vraag hoe u 'grip' heeft (of krijgt) of optimaal geïnformeerd bent over het verloop van de politiek-bestuurlijke afspraken en opdrachten. We werken aan vele complexe opgaven, maar de onderlinge samenhang is soms onvoldoende zichtbaar. Het college herkent deze vraag en gaat samen met u aan de slag met het optimaliseren van de Planning en Control cyclus.

De ambtelijke organisatie is in de afgelopen jaren redelijk gegroeid. De verwachting is dat deze groei zal doorzetten. Groei is immers nodig om alle opgaven te kunnen realiseren en de ambities waar te kunnen maken. De groei heeft vooral plaatsgevonden aan de kant van de primaire processen. De verdere inrichting van de organisatie blijft hierbij vooralsnog achter. Hierbij ligt nadrukkelijk een link met alle maatschappelijke opgaven en strategische uitdagingen waar we voor staan.

De wijze waarop de organisatie is ingericht moet bijdragen aan het realiseren van alle doelstellingen. De inrichting (structuur) zegt ook iets over hoe de organisatie wordt aangestuurd. Zo is het van belang dat onze stijl van leiderschap aansluit bij de onlangs gedefinieerde kernwaarden (dichtbij, in beweging, verantwoordelijk). Ook hier ligt een ontwikkelbehoefte.

Onze mensen zijn het 'goud' van de gemeente en maken onze gemeente tot wat deze is. We investeren daarom letterlijk en figuurlijk in onze mensen, houden oog en oor voor dat wat onder onze medewerkers speelt en blijven zoeken naar nieuwe en leuke randvoorwaarden die boeien en binden.

Opmaat voor doorontwikkeling organisatie in 2025

Idealiter had de begroting 2025 inzage moeten geven in de te zetten stappen, vertaald in een uitvraag qua formatie en middelen, die nodig zijn om de doorontwikkeling vorm te geven. Dat komt echter te vroeg. In de loop van 2024 zal ambtelijk een separaat voorstel worden voorbereid wat hier uiteindelijk wel toe moet leiden. De doorontwikkeling zal aan de hand onderstaande onderwerpen vorm moeten krijgen:

- Ontwikkelen van medewerkers
- Leiderschap en aansturing
- Besturings- en besluitvormingsprocessen
- Bestuurlijk-ambtelijk samenspel
- Integraal werken aan maatschappelijke opgaven
- Samenwerken in de regio

Overige bedrijfsvoeringsinformatie

Rechtmatigheidsverklaring

Het college van burgemeester en wethouders is binnen de gemeente verantwoordelijk voor de naleving van de regelgeving. In de huidige situatie legt het college aan de hand van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening rechtstreeks verantwoording af over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording

op getrouwheid. De accountant kijkt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording juist en volledig is.

In de paragraaf Bedrijfsvoering van het jaarverslag worden de eventuele rechtmatigheidsfouten nader onderbouwd en wordt aangegeven welke beheermaatregelen worden getroffen om toekomstige tekortkomingen in de rechtmatigheid (fouten of onduidelijkheden) te voorkomen.

Inkoop- en aanbestedingsbeleid

Het huidige inkoopbeleid dateert uit 2016 en is toe aan een update. In samenwerking met VNG en juristen vanuit verschillende gemeenten heeft het Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (Bizob) een nieuw model inkoopbeleid opgesteld. Hierin zijn alle actuele ontwikkelingen op het gebied van inkoop, wetgeving en jurisprudentie opgenomen. Daarnaast is het inkoopbeleid moderner van taalgebruik en is er ruimte voor lokaal beleid en doelstellingen op het gebied van Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI). Voor de implementatie van het nieuwe inkoopbeleid worden trainingen verzorgd voor de medewerkers in de organisatie die betrokken zijn met inkopen van leveringen, diensten en werken. Daarnaast worden in samenwerking met Bizob ook de inkoopdocumenten aangepast die nodig zijn voor de verschillende inkoopprocedures. De verwachting is dat het nieuwe inkoopbeleid in werking zal treden per januari 2025.

Informatiebeveiliging en privacy

Als gemeente hebben we te maken met gegevens en gevoelige informatie van onze inwoners. Zij verwachten dat wij zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Gemeente Bladel moet daarom zowel bij intern gebruik als externe uitwisseling van informatie rekening houden met beveiligings- en privacyaspecten. Dat zorgt niet alleen voor betrouwbaarheid, maar ook voor een goede kwaliteit van de bedrijfsvoerings- en dienstverleningsprocessen. Basis voor het borgen van informatieveiligheid en privacy zijn de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Jaarlijks vindt er controle plaats op het gebied van informatiebeveiliging middels ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit). Hiermee leggen we interne verantwoording af aan de raad en externe verantwoording aan de toezichthouders van het Rijk.

Om richting te geven aan informatiebeveiliging binnen gemeente Bladel is in 2021 op basis van de BIO het Informatiebeveiligingsbeleid Kempengemeenten opgesteld en vastgesteld. De normen uit de BIO zijn in het informatiebeveiligingsplan vertaald naar maatregelen. Eind 2024 wordt er Kempengebreed een nieuw informatiebeveiligingsbeleid en -plan opgesteld. Deze worden gebaseerd op de NIS 2 en de BIO 2.0, die eind 2024 van kracht zullen zijn. Bijbehorend wordt er ook weer een GAP-analyse gemaakt, waar nieuwe, of dezelfde aanbevelingen uit zullen komen. Deze zullen worden vertaald naar concrete actiepunten en maatregelen in 2025.

Digitaal archief

Het e-depot blijft zich ontwikkelen als belangrijke archiefbewaarplaats voor de gemeente. De bouwvergunningen tot en met het jaar 2010 en de milieuvergunningen zijn er reeds aan toegevoegd. Ook zijn er grote stappen gemaakt in het toevoegen van de videotulen van de raadsvergaderingen. Daarnaast ligt er de wens om het vergunningensysteem te koppelen aan het e-depot, waardoor alle te bewaren zaken van het team VTH gearchiveerd worden in het e-depot.

Informatiebeheer

Het team IPB blijft zich inzetten om medewerkers die digitaal werken te faciliteren om ook digitaal te kunnen archiveren. De inrichting hiervan is verschillend per proces. Via het project informatiebeheerplan is voor ieder proces in kaart gebracht welke systemen, rollen, data, archiefbescheiden en andere informatieobjecten onderdeel zijn van dat proces. Het informatiebeheerplan is als ware een informa-

tieplaattegrond van de gehele organisatie. In 2024 is het informatiebeheerplan verder uitgebreid en bruikbaar gemaakt voor de gehele organisatie. Het bijhouden van het informatiebeheerplan blijft een continue proces.

In 2024 is het project MS365 opgestart. Hierin zit ook de implementatie van SharePoint als vervanger van de netwerkschijven. Team IPB initieert de opschoning van de huidige netwerkschijven zodat de nieuwe omgeving schoner en overzichtelijk kan opstarten. Daarnaast adviseert team IPB over het opslaan en bewaren van alle informatieobjecten binnen de gemeente en zal het zorgen voor het functionele beheer van de MS365 omgeving.

Automatisering

In 2024 wordt Microsoft's Office365 technisch geïmplementeerd in Bladel. De praktische implementatiewerkzaamheden die hieruit voortvloeien, zoals eventuele aanpassingen in processen of organisatie en het volledig opleiden van het personeel in het (optimale) gebruik daarvan, vinden in 2025 plaats. Daarnaast willen we in 2025 automatisering meer gaan koppelen aan verduurzaming. In dat kader wordt gezocht naar een energiemonitoringssysteem dat ervoor zorgt dat bijgestuurd kan worden op energieverbruik en -opwekking. Tevens wordt overgegaan op een gebouwbeheersysteem, waarmee onder andere de duurzame status van gemeentelijke gebouwen kan worden bijgehouden. Dit is belangrijk om te kunnen sturen op het voldoen aan wettelijke en morele verplichtingen rondom de duurzaamheid van gemeentelijk vastgoed. Heel praktisch worden in 2025 in de organisatie nieuwe multifunctionals (printers, scanner en kopieerapparaat in één) geplaatst. De huidige multifunctionals zijn technisch en economisch verouderd. Ook is vanuit het duurzaamheidsperspectief gezien energiebesparing ook een van de doelstellingen bij de aanbestedingsprocedure.

Communicatie

We zorgen voor juiste, tijdige en relevante informatie naar onze inwoners, ondernemers en andere stakeholders. We vertalen wat er speelt in de gemeente en in het gemeentehuis, naar krachtige communicatie. Dat doen we zowel online als offline. In 2025 geven we verder vorm aan de communicatiestrategie die in 2024 is vastgesteld. We werken vanuit een jaarplan met een prioriteitenkalender en contentplanning. We werken vanuit de waarden dichtbij, in beweging en verantwoordelijk. De prioriteiten stellen we vast aan de hand van een vierstappenscan, die is vastgelegd in de strategie. In combinatie met onze prioriteiten brengen de waarden focus aan in hoe en waarover we communiceren. De rol van participatie blijft groeien, ook in communicatie. Middelen die we daarvoor inzetten zijn bijvoorbeeld de Factor C-methode, het digitale inwonerspanel en informatieavonden. Dit helpt ons om als organisatie actief, open en begrijpelijk te communiceren met onze doelgroepen.

Personeelsgegevens ambtelijke organisatie

Op 1 januari 2025 is de formatie omvang van de ambtelijke organisatie (excl. raad, college van burgemeester & wethouders, griffie en BABS-en) 117,89 FTE. Deze formatie wordt naar verwachting bezet door 108 FTE. We streven ernaar om te komen tot volledige bezetting van de formatie. Voor sommige functies blijkt het echter lastig om vast personeel aan te trekken. Voor deze functies maken we gebruik van externe inhuur via onze Multi Service Provider. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt steeds onderzocht of er voldoende formatie beschikbaar is om de taken naar behoren uit te voeren. Periodiek wordt de toekomstbestendigheid van de organisatie als geheel onderzocht wat ook aanleiding kan zijn voor het toevoegen van formatie.

Medewerkers zijn het belangrijkste kapitaal van de gemeentelijke organisatie. Om beleidsambities te realiseren en aan wettelijke taken te voldoen, is het essentieel om aantrekkelijk werkgeverschap te versterken en talent te behouden. Dit vraagt om voortdurende aandacht en aanpassing.

De werving van talent vraagt tegenwoordig meer inspanning. Het aantal sollicitanten per vacature is afgenomen en kandidaten met gemeentelijke ervaring zijn schaars. Dit benadrukt het belang van een sterk onboarding- en mentorschapsprogramma. We passen een aantal strategieën toe om aantrekkelijk te blijven als werkgever:

Jobcrafting

Vacatures worden ingevuld op basis van organisatorische behoeften, maar sollicitatiegesprekken kunnen leiden tot een aangepaste taakverdeling die beter past bij de kandidaat. Dit kan leiden tot taakverschuivingen onder huidige medewerkers, wat zorgt voor een dynamisch takenpakket en meer arbeidsvreugde.

Mentorschap

Ervaren medewerkers delen hun kennis en ervaring met nieuwe collega's, wat bijdraagt aan hun persoonlijke groei en de samenwerking binnen het team versterkt.

Regionale Samenwerking en Opleiden

Gemeente Bladel neemt actief deel aan een provinciaal zij-instroomprogramma in Noord-Brabant. Dit programma richt zich op het opleiden van nieuwe medewerkers voor specifieke beleidsterreinen. Gedegen begeleiding van medewerkers uit de eigen organisatie is hierbij essentieel.

Werving & Selectie

Voor specialistische functies, waar reguliere wervingsmethoden niet voldoende kandidaten opleveren, wordt gebruik gemaakt van werving- en selectiebureaus. Deze bureaus vergroten de kans op een succesvolle invulling van de functie.

Nieuwe Communicatiestijl

De grafische huisstijl en sfeerimpressies van de gemeente zijn vernieuwd om de organisatiecultuur beter te presenteren. Voor sommige vacatures wordt ook gebruik gemaakt van vacaturevideo's.

Talentbehoud en Ontwikkeling

Het behoud van talent is cruciaal. De gemeente Bladel biedt medewerkers volop mogelijkheden om zich te ontwikkelen en intern door te groeien. Dit wordt ondersteund door een aantrekkelijke werkomgeving en goede arbeidsvoorwaarden.

Werksfeer en Betrokkenheid

Een goede werksfeer, waarin verantwoordelijkheid, samenwerking en creativiteit centraal staan, is essentieel. Medewerkers worden actief betrokken bij beslissingen, wat leidt tot een prettige en productieve werkplek waar iedereen zich gewaardeerd voelt.

Verbonden partijen

De navolgende verbonden partijen worden betrokken bij het realiseren van de geformuleerde doelstellingen:

- BIZOB
- Samenwerking Kempengemeenten

5.4 Financiering

Financiering gaat over de manier waarop de gemeente geld aantrekt dat zij nodig heeft om haar activiteiten uit te voeren. De kaders hiervoor zijn te vinden in de Wet Fido (Wet financiering decentrale overheden). In deze wet staan ook kaders voor het (tijdelijk) beleggen van geld. De gemeente Bladel

hanteert in beginsel totaalfinanciering (voor de realisatie van MFA Hapert hebben we in juli 2019 als uitzondering op de regel projectfinanciering afgesloten). Kaders voor financiering zijn vastgelegd in de 'Financiële verordening gemeente Bladel 2023' en in het 'Treasurystatuut 2014'.

Ons financieringsbeleid heeft de volgende doelstellingen:

- beschikbaar hebben van voldoende liquiditeiten om de door de raad vastgestelde plannen te kunnen uitvoeren;
- beheersen van de risico's die zijn verbonden aan de financieringsfunctie, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm;
- minimaliseren van de kosten van geldleningen en het bereiken van een voldoende rendement op de uitzettingen;
- zo lang mogelijk de uitgaven met 'kort (goedkoper) geld' te financieren en pas vaste leningen aan te trekken (consolideren) wanneer dat noodzakelijk is;
- verkrijgen en handhaven van toegang tot de financiële markten.

Verwachtingen voor de korte rente

De korte termijnrente ramen wij voor 2025 op 3,00%. (2024: 4,00%).

Verwachtingen voor de lange rente

De lange termijnrente ramen wij voor 2025 op 3,00%. (2024: 3,00%). Hoewel de voorspelbaarheid (door ons) van de rente op langere termijn gering is, gaan wij voor het aangaan van financiële transacties in principe steeds uit van de navolgende vuistregels:

- de rente van vaste leningen is door de langere looptijd financieel van groter belang dan de rente van leningen met een kortere looptijd;
- bij een verwachte daling van de lange rente verdient het de voorkeur om het aantrekken van vaste langlopende leningen zoveel mogelijk uit te stellen tot de rentedaling is ingetreden;
- bij een verwachte stijging van de lange rente verdient consolidatie van korte schuld de voorkeur; indien de korte schuld beperkt is, kan overwogen worden langlopende leningen met een uitgestelde storting te sluiten ter dekking van de toekomstige financieringsbehoefte;
- bij een te verwachten stabiele renteontwikkeling moet in de actuele financieringsbehoefte worden voorzien met de financieringsvormen die absoluut gezien de laagste rente dragen: kasgeld of vaste leningen;
- de bepaling van de financieringsbehoefte gebeurt in beginsel integraal (totaalfinanciering) waarbij alle kasstromen worden betrokken.

Risicobeheer

Het onderdeel risicobeheer is een weergave van het verwachte risicoprofiel van de gemeente Bladel.

De risico's vallen in vijf soorten uiteen:

- renterisico's op vlottende schuld;
- renterisico's op vaste schuld;
- liquiditeitsrisico's;
- risico's op verstrekte gemeentegaranties en
- debiteurenrisico's.

Kasgeldlimiet

Het renterisico op korte termijn financiering (leningen met een looptijd korter dan één jaar) wordt in beeld gebracht via de kasgeldlimiet. Deze stelt beperkingen aan financiering van uitgaven met korte termijn leningen. Op basis van de Wet Fido bedraagt de kasgeldlimiet 8,5% over de omvang van de begroting. De kasgeldlimiet mag maximaal twee achtereenvolgende kwartalen overschrijden. De toezichthouder toetst hierop. Het voornemen is om de ruimte binnen de kasgeldlimiet maximaal te benut-

ten, omdat kort geld momenteel aanzienlijk goedkoper is dan lang geld. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)	2025	2026	2027	2028
begrotingstotaal	74.324	69.507	66.490	68.377
toegestane kasgeldlimiet	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
kasgeldlimiet in bedrag	6.318	5.908	5.652	5.812

Renterisiconorm

Het doel van deze norm uit hoofde van de Wet Fido is te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rentestand grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. De norm beperkt de budgettaire risico's. De jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van de totale lasten van de begroting. Deze norm is door het Rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen.

De ruimte onder de renterisiconorm is het bedrag wat de gemeente nog uit zou mogen geven aan aflossingen op nieuw af te sluiten geldleningen. In de volgende tabel zijn de cijfers meerjarig opgenomen.

(bedragen x € 1.000,-)	2025	2026	2027	2028
1. begrotingstotaal	74.324	69.507	66.490	68.377
2. wettelijk vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%
3. renterisiconorm (1 x 2)	14.865	13.901	13.298	13.675
4. renteherziening				
5. reguliere aflossingen	-4.664	-4.666	-4.669	-4.338
6. renterisico (4 + 5)	-4.664	-4.666	-4.669	-4.338
ruimte onder renterisiconorm (3 > 6)	10.201	9.235	8.629	9.337
overschrijding renterisiconorm (6 > 3)				

Liquiditeitsrisico's

De liquiditeitsrisico's betreffen voornamelijk interne liquiditeitsrisico's. Dit zijn risico's ten aanzien van mogelijke afwijkingen van de liquiditeitsplanning met reguliere exploitatie, de investeringen, de grondexploitatie en de leningen als gevolg waarvan financieringskosten hoger uit kunnen vallen. Het liquiditeitsgebruik wordt beperkt door de fysieke geldstromen op gemeenteniveau op elkaar af te stemmen. Door een meerjarige liquiditeitsplanning op te stellen ontstaat inzicht in de behoefte aan liquide middelen dan wel in het overschot aan liquide middelen. Daarnaast wordt periodiek de liquiditeitenstroom beoordeeld op tekorten en/of overschotten. We blijven de financieringsbehoefte nauwlettend volgen op basis van onze liquiditeitsprognoses. Deze is uiteindelijk bepalend voor de strategische afweging voor het aantrekken van kort of lang geld.

Risico's op verstrekte gemeentegaranties

Uw raad heeft vooral in het verleden garanties verstrekt voor leningen die onder meer door lokale woningbouwverenigingen, verzorgingstehuizen en dergelijke zijn aangegaan. Tegenwoordig opereren er waarborgfondsen voor woningbouw, zorg en dergelijke. Hiermee wordt een rechtstreeks beroep op de gemeente om garant te staan voor leningen, aangegaan door deze instanties, steeds kleiner. Bij de woningbouw is de gemeente nog steeds verplicht om als 'achtervang' garant te staan. De eerste garantstelling vindt plaats door het waarborgfonds sociale woningbouw.

Onze gemeente staat voor het Bladelse deel indirect garant. Voor nieuw afgesloten hypotheekleningen ná 31

december 2010 staat de gemeente niet meer garant, maar het Rijk alleen. Het risico dat we bij de bestaande garantstelling lopen is nog steeds erg gering. Mochten er tussentijds signalen komen dat de risico's voor Bladel significant toenemen dan zullen wij uw raad bijtijds informeren.

In de raadsvergadering van 21 maart 2019 is de beleidsnota 'verlenen van garanties en verstrekken van geldleningen' vastgesteld. Op basis van deze nota gaan we voortaan uit van het eigen kunnen en eigen kracht van onze inwoners. Het is niet aan ons om te sturen en te regelen, maar als dat nodig en mogelijk is willen we wel kunnen ondersteunen. Het verstrekken van een garantie of lening past hierbij. Anderzijds moeten we de financiële houdbaarheid van onze garantie- en leningportefeuille niet uit het oog verliezen. Daarom hanteren we hiervoor het *Nee, tenzij-beleid*.

Debiteurenrisico's

Dit betreft het risico dat vorderingen op debiteuren niet kunnen worden geïnd en afgeboekt. Ter afdekking van mogelijke oninbare vorderingen (belasting)debiteuren is de voorziening dubieuze debiteuren gevormd. Deze voorziening bedraagt per 1 januari 2024 € 172.000,-. Verder is er nog een voorziening gevormd ter afdekking van de risico's met betrekking tot debiteuren sociale zaken/KempenPlus voor een bedrag van € 134.000,-.

Renteresultaat

Het renteresultaat bestaat uit het verschil tussen de daadwerkelijk te betalen en te ontvangen rente en aan de exploitatie toegerekende rente. Voor de realisatie van MFA Hapert in 2019 een specifieke lening aangetrokken met een rentepercentage van 0,497%.

De gemeente Bladel berekent in beginsel geen rente over het eigen vermogen en voorzieningen. De reserve kapitaallasten investeringen is hierop een uitzondering, omdat naast de afschrijvingslasten ook de rentelasten verrekend worden met deze reserve.

Het totaal aan taakvelden toe te rekenen rente bedraagt in 2025 € 1.626.000,-. De omslagrente berekenen we door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa. Bij de toerekening is gerekend met een afgerond percentage van 1,15%. Dit leidt naar verwachting tot € 1.585.000,- aan doorbelaste rente. Dit levert een begroot renteresultaat op van -/- € 41.000,-. Jaarlijks beoordelen we of het renteomslagpercentage aangepast moet worden. Dit heeft geen gevolgen voor het saldo van de meerjarenraming. De totale rentelasten zijn namelijk verwerkt in dat saldo.

Overzicht renteresultaat (bedragen x € 1.000,-)	2025	2026	2027	2028
Externe rentelasten over bestaande korte en lange financiering	1.790	1.614	1.569	1.582
Externe rentebaten	205	205	205	205
Saldo rentelasten en rentebaten	1.585	1.409	1.364	1.377
Doorbelaaste rente aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal)	0	0	0	0
Doorbelaaste rente naar projectfinanciering	83	79	76	72
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1.502	1.330	1.288	1.305
Rente over eigen vermogen	124	123	119	118
Rente over voorzieningen	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	1.626	1.453	1.407	1.423
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	1.585	1.471	1.411	1.359
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-41	18	4	-64

Overige informatie

Relatiebeheer/kasbeheer

De gemeente Bladel heeft een rekeningcourantverhouding met de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Rabobank. BNG is de huisbankier van de gemeente, waarmee een financiële dienstverleningsovereenkomst gesloten is. Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken, zullen wij het liquiditeitsgebruik beperken door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitsplanning af te stemmen. Het betalingsverkeer wordt zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door de BNG. Wat het chartale geldverkeer betreft, houdt de gemeente de contante middelen in de kassen zo laag mogelijk: het streven is er op gericht dat betalingen zoveel mogelijk giraal geschieden en daarnaast wordt in voorkomende gevallen het pinnen aanbevolen.

Liquiditeitenbeheer / liquiditeitsprognose

Voor het bepalen van de financieringsbehoefte wordt uitgegaan van een meerjaren financierings- en investeringsprognose. De financieringsbehoefte zal op grond van deze prognose de komende jaren toenemen. Hoe snel dit zal gebeuren, hangt af van de voortgang van investeringen en de bouwgrond-exploitatie.

Een belangrijk hulpmiddel voor een effectief liquiditeitenbeheer is het opstellen van een betrouwbare prognose van de te verwachten inkomsten en uitgaven. Op basis hiervan kan het aanvullen van liquiditeitstekorten en het uitzetten van overtoollige liquiditeiten meer gericht plaatsvinden en wordt zoveel mogelijk voorkomen dat ad hoc maatregelen moeten worden genomen. In de financiële begroting hebben we de geprognosticeerde meerjarenbalans opgenomen. Hierin wordt globaal de omvang van de liquiditeitsbehoefte bepaald voor het begrotingsjaar met een meerjarige doorkijk, waarbij er vanzelfsprekend wel vanuit gegaan wordt dat bijvoorbeeld de investeringen ook conform de planning uitgevoerd worden.

Deze geprognosticeerde meerjarenbalans heeft hierdoor een "signaalfunctie", waarmee vroegtijdig grotere afwijkingen van de liquiditeitsprognoses van de afdelingen kunnen worden onderkend. Deze functie kan bijdragen aan het verkrijgen van een beter inzicht in afwijkingen tussen werkelijke en begrote rentelasten als gevolg van "volumeverschillen".

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse Schatkist. Hierdoor hoeft het Rijk minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld dalen. Een beperkte hoeveelheid geld mag de gemeente op haar eigen bankrekeningen aanhouden. Voor 2025 is dat 2,0% van het begrotingstotaal ad € 66.269.000,- en bedraagt € 1.325.000,-.

5.5 Onderhoud kapitaalgoederen

De openbare ruimte is één van de pijlers van onze samenleving met een groot maatschappelijk rendement. Een goed functionerende openbare ruimte draagt bij aan actuele thema's zoals sociale samenhang, veiligheid, gezondheid, mobiliteit en bereikbaarheid, leefbaarheid en vastgoedwaarde. Hiervoor is het wel van belang dat de openbare ruimte goed wordt beheerd.

De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, riolering, water, groen en gebouwen. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en moeten in de exploitatie worden opgenomen. Deze paragraaf biedt inzicht in de beleidskaders voor de instandhouding van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan. Er is bij de hierna genoemde onderdelen geen sprake van achterstallig onderhoud. Het onderhoud van de kapitaalgoederen wordt, mits mogelijk, ook zoveel mogelijk in samenhang met de diverse projecten uitgevoerd in integrale projecten.

Wegen, straten en pleinen

De gemeente is als wegbeheerder op grond van de Wegenwet verantwoordelijk voor onderhoud en beheer van gemeentelijke wegen, die op de wegenlegger als openbare weg zijn aangegeven. Onder de weg worden in dit kader ook verstaan de aanliggende bermen, sloten, zandwegen en kunstwerken zoals bruggen, tunnels en duikers. Zo verplicht de Wegenwet de gemeente tot het uitvoeren van regelmatig en duurzaam onderhoud van de openbare verharding. Tevens is de gemeente, conform het Burgerlijk Wetboek, aansprakelijk bij schade van de burger, als de gemeente heeft verzuimd zorg te dragen voor het in goede staat verkeren van de openbare weg.

Het onderhoud van wegen, straten en pleinen wordt uitgevoerd conform het geactualiseerde wegenbeheerprogramma 2025-2029 gemeente Bladel.

Omdat het wegbeheer erg afhankelijk is van fysieke invloeden van buitenaf (herinrichtingen, omleidingen, vorstschade, verkeersbelasting etc.) wordt de benodigde storting voor het meerjarig onderhoud telkens berekend voor een periode van vijf jaar. Na elke begrotingscyclus wordt de volgende geactualiseerde jaarschijf uit het beheerprogramma wegen toegevoegd en de nieuwe gemiddelde storting voor de komende vijf jaren (her)-berekend. Op deze wijze wordt het wegbeheer jaarlijks geactualiseerd. Ook kan beter worden ingesprongen op tussentijdse invloeden van buitenaf en combinaties met andere werkzaamheden (riolering, herinrichtingen e.d.). In de werkplannen voor de komende jaren wordt telkens kritisch gezien welke groot onderhoud maatregelen noodzakelijk/gewenst zijn. In de meerjarenraming 2025-2029 is binnen de voorziening onderhoud wegen een structureel budget beschikbaar van € 671.000,- (o.b.v. het geactualiseerd wegbeheerprogramma 2025-2029 gemeente Bladel) voor het groot onderhoud van wegen, straten en pleinen. In Q4 2024 wordt er een weginsectie uitgevoerd. Ook zal er een nieuwe aanbesteding plaatsvinden Q1 2025 voor het asfaltonderhoudsprogramma. De financiële consequenties vanuit de weginsectie en de aanbesteding worden meegenomen in de perspectiefnota 2025.

Met gepland groot onderhoud (GGO) wordt een stap verder gegaan. Wanneer wegen “op” zijn en er met reparaties weinig eer meer valt te behalen, wordt de weg uit de (reparatie) planning gehaald en

ingedeeld bij Gepland Groot Onderhoud planning (GGO/rehabilitatie). Bij deze planning wordt een voortschrijdende doorkijk gemaakt van 10 jaar. Er wordt in zo'n geval bekeken of de weg in zijn geheel kan worden aangepakt. De oorzaak dat de weg in een dergelijke situatie terecht is gekomen, ligt vaak in een slechte ondergrond waardoor er verzakkingen of diepe sleuven optreden. Door de weg er in zijn geheel uit te nemen en de onderliggende constructie te verbeteren (verzwaren) kan de weg er weer jaren (zonder reparaties) tegen. Ook biedt dit gelegenheid om bijvoorbeeld kleine inrichtingen en aanpassingen mogelijk te maken of verkeersmaatregelen in te passen. Ook wordt dan indien noodzakelijk het riool vernieuwd. Voor gepland groot onderhoud wordt het in het meerjarenprogramma 2025-2028 opgenomen investeringskrediet van € 1.656.000,- jaarlijks met 5% indexatie verhoogd. De 5% indexatie dekt de jaarlijks areaaluitbreiding (1,5-2%) en de jaarlijks kostenstijgingen (inflatiecorrectie) van de onderhoudswerkzaamheden. In 2025 zal vanuit het investeringskrediet financieel bijgedragen worden aan de reconstructiewerkzaamheden Fons van der Heijdenstraat/De Lei (binnen de bebouwde kom) in Netersel, Dorpsstraat in Casteren, Burgemeester van Woenseldreef/Lemel Hapert en Dijkstraat Hoogeloon.

De wereld verandert heel snel en de ontwikkelingen volgen elkaar mogelijk nog sneller op. Om binnen deze dynamiek een stabiele koers uit te zetten is een routekaart noodzakelijk. De Verkeersvisie 2035 vertaalt onze doelen en ambities en werkt uiteindelijk toe naar een uitvoeringsplan waarmee tot 2035, ingrijpend maar noodzakelijk, onze mobiliteitsvraagstukken worden aangepakt. De Verkeersvisie 2035 volgt de systematiek van de omgevingsvisie en sluit aan op de Kempische Mobiliteitsstrategie en de regionale mobiliteit agenda's. In uw vergadering van 7 juli 2022 heeft uw raad de Verkeersvisie 2035 (gewijzigd) vastgesteld. Voor de uitvoering van de verkeersvisie is in het meerjarenprogramma vanaf 2024 een jaarlijks investeringskrediet van gemiddeld € 1.430.000,- beschikbaar.

Openbare verlichting

Onderhoud van de openbare verlichting geschiedt op basis van het Beleidsplan en het bijbehorende beheerplan Openbare Verlichting. In de gemeente Bladel is het beheer en onderhoud per 1 februari 2017 voor een periode van (maximaal) 10 jaar aanbesteed middels een geïntegreerd contract. De geactualiseerde budgetten zijn voldoende om het in stand houden, beheren en onderhouden naar behoren te kunnen uitvoeren. Voor het regulier onderhoud openbare verlichting is er een structureel budget beschikbaar van € 250.000,- (exclusief ambtelijke kosten en kapitaallasten). In de meerjarenraming zijn op basis van het beheerplan tevens jaarlijkse kredieten voor vervangingen opgenomen van gemiddeld € 121.000,- per jaar.

Waterlossingen

Voor het onderhoud aan waterlossingen en sloten is een berm- en slootbeheerplan vastgesteld. In 2022 is een nieuw bestek opgesteld en heeft voor het onderhoud van bermen, sloten, retentievijvers en wadi's een nieuwe aanbesteding plaatsgevonden voor een periode van 2 jaar met een mogelijk voor verlengingen met telkens 2 jaar tot maximaal 6 jaar. In de meerjarenraming is voor dit onderhoud een jaarlijks budget van € 80.000,- opgenomen.

Openbaar groen

In 2022/2023 is een Groenbeheerplan vastgesteld voor de periode 2023-2032, gebaseerd op de hierin opgenomen kaders voor de instandhouding van het groenbeheer, geactualiseerde areaal-cijfers en prijsontwikkelingen. Op basis hiervan wordt onderscheid gemaakt in:

- Kosten van regulier (jaarlijks) onderhoud van openbaar groen: hiervoor zijn in de meerjarenraming exploitatiebudgetten opgenomen tot een bedrag van circa € 635.000,-, jaarlijks oplopend met € 35.000,- voor onderhoud bomen (exclusief ambtelijke kosten en kapitaallasten).

- Kosten voor de vervanging van openbaar groen (incl. bomen): hiervoor wordt in het meerjarenprogramma (MIP) een jaarlijks krediet van € 260.000,- opgenomen.
- Kosten voor de uitvoering van het groenstructuurplan: hiervoor wordt in het meerjarenprogramma (MIP) een jaarlijks krediet van € 150.000,- opgenomen.

In het bestuurlijke overleg met gemeente Eersel, Bladel en Reusel-De Mierden is afgesproken om het contract met KempenPlus met 2 jaar te verlengen t/m 31 december 2024 voor een aanneemsom van € 1.485.000,- op basis van een nieuwe inschrijfstaat en marktconforme prijzen. Binnen deze aanneemsom is in 2024 een bedrag van € 1.045.000,- opgenomen voor onderhoud van het openbaar groen op basis van een beeldkwaliteitsbestek.

Riolering

De aanleg en het beheer van riolering is een gemeentelijke taak die zijn wettelijke basis tot ingang van de Omgevingswet vond in de Wet Milieubeheer (Wm). Op grond van artikel 4.22 van de Wm was een gemeente verplicht een Gemeentelijk RioleringsPlan GRP (een beleidsmatig en strategisch plan voor de aanleg en het beheer van de gemeentelijke riolering) op te stellen. Onder het overgangsrecht (artikel 4.93 Invoeringswet Omgevingswet) blijft het GRP van kracht tot eind van de vaststellingsperiode of het moment dat de gemeenteraad besluit dat het plan vervalt. In 2020 is het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan voor 2021 - 2025 vastgesteld. Het GRP is een beleidsplan dat op hoofdlijnen de invulling van de gemeentelijke watertaken weergeeft. Door middel van het GRP legt de gemeente vast wat zij willen bereiken en wat de rol van burgers en bedrijven is ten aanzien van afvalhemel en grondwater. Het GRP vervult hiermee vier hoofdfuncties:

1. Kader gemeentelijke zorgplicht: overzicht beleidskeuzes ten aanzien van stedelijke afvalwater, hemelwater en grondwater voor inwoners, bedrijven en waterpartners;
2. Interne afstemming: met andere vakdisciplines binnen de gemeentelijke organisatie en als onderbouwing voor de rioolheffing;
3. Externe afstemming: met Waterschap De Dommel, Provincie Noord-Brabant en de gemeenten in het samenwerkingsverband Waterportaal Zuid-Oost Brabant, zodat het beleid van betrokken overheden is afgestemd;
4. Continuïteit en voortgangsbewaking: vanwege de relatief lange levensduur van stedelijke watervoorzieningen is een lange termijn aanpak essentieel (begroting en evaluatie). Om tussentijds te kunnen (bij)sturen wordt het beleid halverwege de planperiode geëvalueerd en worden jaarlijkse operationele uitvoeringsprogramma's bijgesteld.

Daarnaast heeft de gemeente via het GRP en de Kadernota klimaatadaptatie ambities gesteld voor een klimaatbestendig Bladel in 2050. Rekening houdend met het klimaatscenario 2050 zijn voor de grondwater- en hemelwaterzorgplicht preventief een aantal acties in gang gezet. Met een gebiedsgerichte aanpak bij herinrichtingsplannen willen we hitte, wateroverlast, verdroging en biodiversiteitsverlies tegen gaan in de bebouwde omgeving en in het buitengebied.

Vanuit de zorgplicht voor grondwater is inzicht nodig in het grondwaterbeheer binnen de gemeente. Daarbij is de nadruk komen te liggen op onderzoek en verbreden van kennis. Samen met het Waterschap De Dommel en Brabant Water is er een grondwatermeetnet ingericht om op potentiële locaties waar (grond) wateroverlast of droogte kan optreden beter inzichtelijk te maken.

Om inzicht te verkrijgen op functioneren van het stedelijk watersysteem zal er in 2025 een Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW) opgesteld gaan worden. Het SSW beschrijft de deelsystemen van het stedelijk water (riolering, oppervlakte- en grondwater), het samenhangend functioneren, de beoordeling van het functioneren en de eventueel te nemen maatregelen.

In 2025 zal vanuit het investeringskrediet financieel bijgedragen worden aan de reconstructiewerkzaamheden Fons van der Heijdenstraat/De Lei (binnen de bebouwde kom) in Netersel, Afkoppelen hemelwater woningen Dorpstraat, aanleg klimaatbuffer Gagelvelden, verbeteren regenwaterstructuren en aanpassen riool-overstort Kerkeneind Casteren.

In combinatie met de reguliere onderhouds- en vervangingsmaatregelen streven we ernaar om het rioleringsstelsel en bijbehorende openbare ruimte zoveel mogelijk klimaatbestendig in te richten. Gelijktijdig met het vervangen van het oude gemengde rioleringsstelsel wordt een gescheiden rioleringsstelsel aangelegd. Het regenwater zal indien mogelijk via een infiltratieriool worden afgevoerd om zodoende het grondwater aan te vullen. Middels het aanbrengen van extra stuwen in ons rioleringsstelsel geven we het regenwater vertraagd af aan sloten en beken. Hierdoor kan meer regenwater infiltreren en wordt overbelasting van sloten en beken beperkt. Ook zal het regenwaterriool dienen als blauwe ader om het overtollige hemelwater af te voeren naar klimaatbuffers, wadi's en/of oppervlaktewater. We streven naar het verkrijgen van medewerking van particulieren, zodat ook private verhardingen (voorzijde woningen) aangesloten worden op het regenwater of infiltratieriool.

Voor het realiseren van de aanvullende klimaat adaptieve maatregelen, zoals het aanbrengen van complete infiltratiepakketten (bodembewerking + infiltratieriool), het aanbrengen van stuwen in het riool, het vervangen van verharding door groen, het terugbrengen van slootstructuren en het aanleggen van waterberging- en infiltratievoorzieningen zoals klimaatbuffers en wadi's worden aanvullende financiële middelen aangesproken. Hiermee wordt ook meegewerkt aan doelen van organisaties als Waterschap de Dommel, provincie Noord-Brabant en Brabant Water. Er wordt minder regenwater naar de rioolwaterzuivering afgevoerd, bij hergebruik van regen- en proceswater wordt minder drinkwater verbruikt én er wordt minder vuilwater in het milieu gestort bij piekbuien, zodat de kwaliteitsdoelen uit de Kader Richtlijn water worden nagestreefd.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de aangevraagde en/of reeds beschikte subsidiegelingen.

Subsidieregeling	Deadline	Bedrag	Projecten	Toegevoegde maatregel
Impulsgelden DPRA (aangevraagd)	1-1-2028	€330.000.- (incl. BTW)	1) Klimaatmaatregelen Netersel-Noord (Fons van der Heijdenstraat) 2) Klimaatmaatregelen fase 3: Hoogeloon	1) en 2) infiltratiepakketten, terugbrengen sloten, aanbrengen stuwen, afkoppelen voorzijde daken 3) Versteven EVZ en verbinding met EVZ noordzijde N284, klimaatbuffer/ blusvijvers, infiltratieriool, afkoppelen private terreinen en daken
Stimuleringsregeling uitvoeringsagenda klimaatadaptatie Waterschap de Dommel	31-12-2027	€754.000,-	3) Klimaatbuffer de Sleutel 4) Klimaatbuffer A Casteren	4) Aanleggen retentievoorziening met wandelpaden, inheemse beplanting

(in overleg)				ting vooruitlopend op het afkoppelen de kern van Casteren
				5) Aanbrengen natte EVZ, inrichting NNB met klimaatbuffer, afkoppelen vuilwater van EVZ middels extra bergbezinkvoorziening en overloop richting klimaatbuffer
Bijdrageregeling klimaatadaptatieprojecten provincie Noord-Brabant (Gegund)	1-1-2028	€181.000,-	3) Klimaatbuffer de Sleutel	

De gemeente heeft de ambitie uitgesproken om een actieve rol te gaan innemen met betrekking tot communicatie en burgerparticipatie. Samen met bewoners en bedrijven, maar ook o.a. ontwikkelaars en bouwondernemingen kunnen en moeten we de leefomgeving verbeteren door bijvoorbeeld hemelwater op eigen terrein te bergen, daken te vergroenen, tegels uit de tuin te wippen en water in de straat/wijk vast te houden. De komst van de Omgevingswet stimuleert en faciliteert dit proces van samenwerking. We streven naar een open aanpak, gaan in dialoog met inwoners en ondernemers en verstrekken informatie om het bewustzijn te vergroten.

In 2021 is hiervoor de website Blauwgroen Bladel live gegaan. De website Blauwgroen Bladel is opgezet om samen met inwoners te werken aan een klimaatbestendig Bladel. Het doel van de website is drieledig. Op de website worden inwoners geïnformeerd over klimaatadaptatie. Daarnaast worden inwoners gestimuleerd om klimaat-adaptieve maatregelen te nemen. We willen inwoners bewust maken dat het klimaat verandert. Hevige regenbuien of extreme droogte hebben veel effect op ons woon- en leefklimaat. De gemeente Bladel zorgt ervoor dat de gemeente klaar is om hier ook in de toekomst fijn te wonen en leven. Maar de gemeente kan dit niet alleen. Van de grond is 75% in handen van inwoners.

Het ultieme doel is om een werkgroep van burgers op te richten dat actief betrokken wordt bij het stimuleren van bewoners en gevraagd wordt input te leveren voor gemeentelijke projecten. In 2025 wordt daarom naast communicatie en projectmatige participatie ingezet op samenwerkingen met buurtverenigingen en bewoners voor het samen groener inrichten van de openbare ruimte en het vormen van een 'groencafé' waar bedrijven en bewoners ervaringen kunnen delen op het gebied van klimaatadaptatie.

De acties die worden gedaan via de website Blauwgroen Bladel zullen gaan over het tegengaan van droogte, wateroverlast, hittestress en bevorderen van biodiversiteit en hergebruik van grondstoffen. In het GRP is de wateropgave geborgd. De restopgave is opgenomen in de kadernota en uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie en het afvalbeleid.

De dekking van de rioleringszorg verloopt via de rioolheffing, waarbij het beleidsuitgangspunt geldt van volledige kostendekkendheid (hiervoor wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen).

Gemeentelijke gebouwen

Elk jaar wordt naast dagelijks / correctief onderhoud ook preventief (groot) onderhoud gepleegd aan

de gemeentelijke gebouwen. Hierbij is het meerjarenonderhoudsplan gemeentelijke gebouwen Bladel (MJOP) leidend. Uitgangspunt van het beheer van de gebouwen en de daarbij behorende buitenruimten zijn/blijven soberheid maar doelmatigheid. Het beheerplan geeft een doorkijk naar de geprognosticeerde onderhoudskosten voor een periode van 25 jaar. Vanuit deze doorkijk zijn onder andere strategische beslispunten te genereren (renovatie – verkoop – sloop e.d.).

Noodzakelijke preventieve (groot) onderhoudswerken worden in werkprogramma's vastgelegd. In het 2e halfjaar 2023 is een inhaalslag uitgevoerd door middel van o.a. Quickscans om de actuele condities van de gemeentelijke gebouwen in beeld te krijgen. Als gevolg van het vertrek van de gebouwenbeheerder en de invulling van de nieuwe vacatures voor gebouwenbeheer zullen de uitkomsten van deze inhaalslag eerst in het 2e halfjaar 2024 worden meegenomen bij de uit te voeren actualisatie, prioritering en fasering van het MJOP, inclusief de inhaalslag met betrekking tot de werkprogramma's 2022/2023 en de restantkredieten voor de verduurzaming, renovaties en de vervanging van technische installaties van de gemeentelijke gebouwen. Daarnaast zullen in 2025 nieuwe MJOP's worden opgesteld voor het MFA Hart van Hapert en het gemeenschapshuis aan de Markt te Bladel. De uit voornoemde actualisatie en nieuwe MJOP's voortvloeiende financiële consequenties zullen worden verwerkt in de Perspectiefnota 2025.

5.6 Grondbeleid

Het grondbeleid van de gemeente bevat uitgangspunten voor de wijze waarop en met welke middelen het grondgebied wordt ingevuld; het instrument om ruimtelijke doelstellingen te bereiken. Die doelstellingen liggen op het terrein van de volkshuisvesting, ruimtelijke ordening, economische en maatschappelijke ontwikkeling, openbare ruimte, infrastructuur, recreatie en natuur. We geven in deze paragraaf een overzicht van de lopende, af te ronden en toekomstige projecten, de prioritering en het instrumentarium van control en beheersing alsmede de kaders van het grondbeleid.

Het grondbeleid van de gemeente Bladel is vastgelegd in de nota Grondbeleid 2019. Grondexploitaties zijn gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd. Hierbij is er sprake van een actief grondbeleid. Naast een actief grondbeleid voert de gemeente ook een faciliterend grondbeleid. Onderstaand wordt onderscheid in actief en faciliterend grondbeleid beschreven.

Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond: van de eerste aankoop van gronden, onderzoeken, sloop en/of bouwrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van bouwgrond. De gemeente heeft de grond in eigendom, of koopt deze aan, en is actief betrokken bij de ontwikkeling van de grond. De uitvoering van de grondexploitatie en de daaraan verbonden risico's komen voor rekening van de gemeente. De gemeente is in deze gevallen verantwoordelijk voor het aanleggen van de openbare voorzieningen zoals riolering, bouwwegen, etc. Nadat de grond bouwrijp is gemaakt, worden de bouw kavels uitgegeven aan kopers die binnen de grenzen van het bestemmingsplan tot ontwikkeling kunnen overgaan. Na realisatie van de bebouwing verzorgt de gemeente het woonrijp maken, waarbij de definitieve inrichting van het openbaar gebied plaatsvindt.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente het voor particulieren mogelijk maakt grond te exploiteren. Gemeentelijke kosten verbonden aan de desbetreffende grondexploitatie moet zij volgens de kostensoortenlijst Wet ruimtelijke ordening Omgevingswet en de regeling "Financiële bijdragen" op de particuliere exploitant verhalen (vanaf 1 januari 2024 via de Omgevingswet). Om deze kosten (wettelijk) te kunnen verhalen heeft de gemeenteraad in september 2024 de nota "Kostenverhaalsre-

geling en regeling Financiële bijdragen Omgevingswet gemeente Bladel 2024 vastgesteld". Deze kosten worden via een anterieure overeenkomst verhaald bij de initiatiefnemer. Hierdoor zijn de kosten anderszins verzekerd. De gemeente koopt dus zelf geen grond aan. De gemeente beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Deze taak bestaat vooral uit inspraakprocedures, het vaststellen van het bestemmingsplan omgevingsplan.

Actualisatie nota Grondbeleid 2019

Aan de hand van de invoering Omgevingswet met ingang van 1 januari 2024 en het ambitieuze woningbouwprogramma, vastgesteld door de gemeenteraad in december 2023, is het noodzakelijk om de huidige nota Grondbeleid 2019 te actualiseren. Naar verwachting zal de geactualiseerde nota aan de gemeenteraad in december 2024 ter vaststelling worden aangeboden.

Visie op grondbeleid

In onze nota Grondbeleid 2019 zijn de volgende punten opgenomen als te voeren gemeentelijke grondstrategie:

- De gemeente Bladel voert bij locatieontwikkeling altijd een regierol en zal (strategisch zo niet anticiperend) proactief zijn bij de keuze van het voor haar beschikbare instrumentarium. De instrumenten die ingezet worden moeten leiden tot het gewenste ruimtelijke resultaat.
- Mocht de gemeente Bladel vanuit ruimtelijk perspectief aangewezen zijn op actieve grondpolitiek, voert zij deze uit, tenzij uit een haalbaarheidsstudie en risicoanalyse blijkt dat:

- het grondexploitatie risico het beoogde positieve eindresultaat overschrijd;

- de verwervingskosten en overige productiekosten van de locatieontwikkeling dermate hoog zijn dat een sluitende grondexploitatie niet mogelijk is waarbij wordt uitgegaan van een fasering afgestemd op de volkshuisvestelijke behoefte voortvloeiend uit het woningbouwprogramma;

- faciliterend grondbeleid betere resultaten genereert.

Deze politiek geldt voor de ontwikkeling van woonlocaties ten behoeve van de in de (nieuwe) Woonvisie te benoemen doelgroepen van beleid en verwerving van de in de Omgevingsvisie als belangrijke ontwikkelingslocaties aangegeven gebieden/locaties.

- De gemeente Bladel kiest op strategische en anticiperende wijze voor een samenwerkingsvorm die past bij het beoogde project dat aan de orde is.
- De keuze van contractpartijen geschiedt met inachtneming van de nationale en Europese regelgeving, algemene beginselen van behoorlijk bestuur en voorts transparant, openbaar en non-discriminatoire.
- Het uitgangspunt bij faciliterende grondpolitiek is dat de gemeente kostenverhaal moet kunnen toepassen voor de door haar gemaakte kosten in verband met de voorbereiding van het omgevingsplan, de aanleg van openbare voorzieningen, nadeelcompensatie, bovenwijkse voorzieningen, financiële bijdragen en het houden van toezicht via projectbegeleiding. Het basis uitgangspunt in Bladel is dat de gemeente de aanleg van infrastructurele voorzieningen in eigen hand houdt met het oog op de te realiseren kwaliteit, vanwege het feit dat deze voorzieningen door de gemeente moeten worden onderhouden en vanwege het feit dat de aanleg van infrastructurele voorzieningen aanbestedingsplichtig is. Mocht een private eigenaar een beroep doen op zelfrealisatie dan zal de gemeente, voordat de private eigenaar over gaat tot

de aanleg van openbare voorzieningen, eisen stellen aan de inrichting van de openbare ruimte welke terug te zien zijn in bestekken die door de private eigenaar aan de gemeente aangeboden worden ter goedkeuring. Daarnaast worden er in een anterieure of posterieure overeenkomst afspraken vastgelegd ten aanzien van locatie-eisen (bouwplan), programma van eisen openbare voorzieningen, plankosten toetsing bestemmingsplan, planschade nadeelcompensatie (nadeelcompensatie) afhandeling, natuurcompensatie en overige financiële bijdragen, gemeentelijk toezicht, oplevering, garantietermijn (evt. met borgstelling) en fasering bouw- en woonrijp maken.

Bevoegdheden B&W

Het college is, volgens de Gemeentewet, bevoegd tot het besluiten en verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Wel moet het college vooraf inlichtingen verstrekken over de uitoefening van deze bevoegdheden, indien de raad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. Ter bevordering van een efficiënte en vlotte afdoening van zaken heeft het college respectievelijk de burgemeester, de bevoegdheid tot afdoening van een aantal zaken opgedragen aan ambtenaren (mandaatregeling/register).

Woningbouwprognoses

De provincie heeft de gemeente een woningbouwcontingent toegewezen dat meer losgelaten wordt dan voorheen. Dit is het maximaal aantal woningen dat in een bepaalde periode in de gemeente door de gemeente, de woningbouwcorporaties en de projectontwikkelaars samen mag worden gerealiseerd. Het contingent is daarmee een heel belangrijke parameter voor de woningbouwprojecten. In de door de gemeente Bladel opgestelde woonvisie zijn de woningaantallen gebaseerd op dit contingent. De woningaantallen en de fasering hiervan zoals opgenomen in de grondexploitaties zijn afgeleid van de woningaantallen opgenomen in de woonvisie en raadsbesluit.

Gevoeligheidsanalyse

De toepassing van grondpolitiek is afhankelijk van vastgestelde ambities in beleidsvisies en de marktomstandigheden en is locatie gebonden. In het (verre en korte) verleden heeft de gemeente via actieve grondpolitiek enkele grondaankopen gedaan om strategische en anticiperende grondposities te kunnen bezitten. Inmiddels is de wet gewijzigd (gemeente kan faciliterend kwantiteit mee bepalen) en zijn de marktomstandigheden drastisch gewijzigd en zijn bij ruimtelijke projecten aanpassingen aan bouwprogramma's, afzettempo, herinrichtingen en uitstel van planontwikkeling aan de orde geweest.

Wel kan geconstateerd worden dat de markt nog steeds in de lift zit, ondanks de zo goed als afgelopen coronacrisis en de huidige stikstofproblematiek. De economische uitwerkingen hiervan zijn voorsnog niet te voorspellen, zodoende blijven we voorzichtig begroten. De financiële effecten van deze ontwikkelingen zijn zoveel mogelijk verwerkt in de grondexploitatie.

De grondexploitatie (bouwgrond in exploitatie, kortweg BIE) is gevoelig voor wijzigingen in economische ontwikkelingen en haar onderliggende parameters, zoals rente, inflatie, kostprijsstijgingen en uitgiftepreizen alsmede de looptijd van een project. De gemeente acht het van belang de ontwikkelingen en de impact daarvan op de verwachte resultaten nauwlettend te volgen. Om inzicht te krijgen in de actuele financiële positie van de grondexploitatie herijkt de gemeente de grondexploitaties, daar waar noodzakelijk, daarom, indien dit zich voordoet, driemaal per jaar. Voor de bepaling van de verwachte winst gaat de gemeente uit van de zogenaamde voorzichtige variant (het opstellen van een risicoanalyse bij een positief resultaat in de grondexploitatie, hierbij moet het positief resultaat het opgestelde risico kunnen dragen).

Gezien de complexiteit van ruimtelijke vastgoedontwikkelingen en de aannames en uitgangspunten in grondexploitaties kunnen grondexploitatieresultaten volatiel zijn. In financiële markten wordt de term volatilititeit gehanteerd in de zin van beweeglijkheid van aandelenkoersen. In het kader van grondexploitaties kan het variëren van parameters, uitgangspunten en aannames de volatilititeit van het grondexploitatieresultaat zichtbaar worden gemaakt in een netto contante waarde (kasstroom). Een manier om een indicatie van deze volatilititeit te krijgen is een worstcase scenario-analyse of gevoeligheidsanalyse (risicoanalyse) uit te voeren. Het verschil tussen het verwachte vast te stellen grondexploitatieresultaat en de uitkomst van de berekening van het worstcase scenario geeft een indicatie van de aan te houden risicobuffer in de algemene reserve grondexploitaties.

De worstcase scenario wordt uitgevoerd door enkele parameters en uitgangspunten in de grondexploitatie te wijzigen. Deze analyse is op drie punten uitgevoerd: aanpassing parameters, aanpassing in bepaalde kosten (kostenstijgingen) en opbrengsten (marktconjunctuur), en fasering (vertraging). Hier is wel “meegespeeld” voor de doorkijk, maar uiteindelijk zijn de parameters gehanteerd zoals deze in de paragraaf vermeldt staan.

Voor de grondexploitaties 2025 zijn de volgende parameters gehanteerd en toegepast in de MPG:

Parameter	Gehanteerd
Inflatiecorrectie	Geen correctie toegepast (raming constante prijzen).
Rente	Voor toekomstige boekwaarden als gevolg van nog te maken kosten en te verwachten opbrengsten wordt een gemiddelde rente vreemd vermogen gehanteerd van 1,15% voor de jaren 2025 en verder.
Fasering	Er is rekening gehouden met een reële fasering in tijd op basis van de woningbouwbehoefte per kern gebaseerd op migratiesaldo 0.
Resultaat	Gebaseerd op eindwaarde.
Kosten	Alle kosten zijn gebaseerd op geactualiseerde kostenramingen per januari 2025 van een deskundig bureau.
Opbrengsten	Voor de opbrengsten wordt rekening gehouden met grondprijzen gebaseerd op een residuele benadering dat berekend wordt aan de hand van een vrij op naamprijs, behorend bij een soort woningbouwtypologie dat gerealiseerd wordt op een bepaalde oppervlakte kavel, onder aftrek van btw en de stichtingskosten.
Disconteringsvoet	De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarige streefpercentage van het Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone en bedraagt vooralsnog 2,0%.

Risicobeheer

Ten aanzien van de grondexploitatie worden er twee soorten risico's onderscheiden, namelijk:

- Onvoorzienbare risico's;
- Voorzienbare risico's.

Onvoorzienbare risico's

Marktontwikkelingen, zoals stagnatie van de gronduitgifte, kan leiden tot hogere voorraden van de “in exploitatie genomen gronden”. De hogere voorraden leiden tot hogere kosten als gevolg van rentetoe-rekening. Naast dit kostenstijgende effect is het ook mogelijk dat de opbrengsten van grondverkopen dalen. Indien één of beide situaties zich voordoen kan kostendekkendheid van complexen onder druk komen te staan. Voor deze onvoorzienbare risico's is een “algemene reserve grondexploitatie” aanwezig, waarmee ook de financiële verwevenheid van de diverse grondexploitaties versterkt wordt.

Voorzienbare risico's

We kennen twee soorten waarderingsvoorschriften conform het BBV voor grondexploitaties. Op het moment dat voor een grondexploitatie het bestemmingsplan nog niet is vastgesteld moet deze opgenomen worden onder de post (im)materiële vaste activa. Op het moment dat voor een grondexploitatie het bestemmingsplan is vastgesteld is er sprake van een voorziening die gevormd moet worden op het moment dat er sprake is van het tekort aan het einde van de looptijd en mits er een reëel en stellig

voornemen is dat deze locatie ontwikkeld gaat worden, blijken uit een raadsbesluit. Als het reëel en stellig voornemen ontbreekt moet de boekwaarde aan het einde van het jaar afgeboekt worden ten laste van het resultaat. De voorzienbare risico's blijken uit de jaarlijks geactualiseerde kostenbegrotingen van de grondexploitaties. Een tekort aan het einde van de looptijd betekent dat er een afwaardering moet plaats vinden of dat er een voorziening gevormd moet worden waarbij de hoogte van het bedrag van deze afwaardering/voorziening de contante waarde van het verwachte verlies is, zoals dit naar voren komt in de kostenbegrotingen. De voorzienbare risico's zijn opgenomen in de MPG.

Maatregelen i.v.m. risico's en risicomanagement

Bij het in ontwikkeling/uitvoering nemen van nieuwe exploitatiegebieden wordt aan de hand van risicoanalyses gestreefd naar sluitende grondexploitaties. Toetsing van de uitkomst van deze analyse op een rendementsuitkomst van de "cashflow" zal een beslissing tot het in exploitatie nemen van een gebied ondersteunen.

In het verleden zijn (forse) maatregelen getroffen om de risico's van de grondexploitatie te dekken. Deze maatregelen betroffen:

- het vormen van een voorziening afwaardering boekwaarden voor het dekken van het verschil tussen de boekwaarde en actuele marktwaarde en
- het vormen van een voorziening voor te verwachten verliezen.

Om de risico's zoveel mogelijk beheersbaar te houden worden, daar waar noodzakelijk, driemaal per jaar de grondexploitatieberekeningen van de diverse exploitaties bijgesteld. Eventuele verliezen worden hiermee tijdig inzichtelijk gemaakt waardoor passende maatregelen kunnen worden getroffen.

Tussentijdse winsten

Indien er sprake is van (tussentijdse) winsten in de grondexploitatie, dan komen deze over het algemeen tot uitdrukking in het begrotings- of jaarrekeningresultaat. Veelal worden de batige saldi uit grondexploitatie tussentijds reeds toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitaties. Indien het zich voordoen zijn de tussentijdse winsten opgenomen in de MPG.

In het BBV (notitie grondexploitatie) zijn ook regels vastgelegd over de wijze van winstnemingen. In deze notitie is aangegeven dat bij tussentijdse winstnemingen de percentage of completion methode (POC) dient te worden gevolgd: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Er bestaat voldoende zekerheid om winst te nemen als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én
- de grond (of deelperceel) moet zijn verkocht; én
- de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

De meerjarige prognose van de winstuitnames is dan op basis van de POC-methode als volgt:

geraamde winstuitnames (bedragen x € 1.000,-)	2024	2025	2026	2027	2028	totaal
Plan Dennenoord fase 2		67				67
Plan Beemd/paardensportterrein			8			8
Plan Kerkeneind Casteren					195	195
Totaal geraamde (tussentijdse) winstuitnames		67	8		195	270

BBV-verslaggeving regels rondom grondexploitaties

Voor een goede uitvoering van de eventuele Vpb belastingplicht heeft de commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) in maart 2016 een Notitie Grondexploitaties opgesteld dat jaarlijks geactua-

liseerd wordt. In deze Notitie Grondexploitaties worden richtlijnen gegeven over de afbakening van grondexploitaties en aan de grondexploitaties toe te rekenen kosten. Hieronder een samenvatting die gelden en daarmee van invloed zijn op gemeente.

Bouwgronden in Exploitatie (BIE)

Definitie Bouwgrond in exploitatie (BIE) is als volgt opgenomen in BBV: Gronden die zich in het transformatieproces bevinden waarbij in bezit zijnde grond en (eventueel) aanwezige opstallen worden omgevormd naar bouwrijpe grond, met als oogmerk (opnieuw) te worden bebouwd.

1. Het startpunt van Bouwgrond in exploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het grondexploitatie-complex. Vanaf dat moment kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie op de balans.
2. Richttermijn van duur grondexploitatie is 10 jaar en hier kan alleen goed gemotiveerd van worden afgeweken.
3. Bij kostentoerekening wordt het verplicht aan te sluiten op de kostenverhaalsmogelijkheden benoemd in de Omgevingswet.
4. De toegestane rente die wordt toegerekend aan grondexploitaties moet worden gebaseerd op daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen en wordt bepaald als het gewogen gemiddelde van de totale leningenportefeuille van de gemeente naar verhouding vreemd vermogen / totaal vermogen indien niet is gekozen voor projectfinanciering.
5. De disconteringsvoet die moet worden gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van een verliesvoorziening van negatieve grondexploitaties is gelijk aan het maximale streefpercentage van de Europese Centrale Bank (2%).
6. De presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen de eindwaarde.
7. Het treffen van een afboeking of een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van het volledige verlies, zoals opgenomen in de MPG.

Materiële vaste activa, strategische gronden

Onder de Materiële Vaste Activa worden de categorieën strategische gronden en Overige gronden en terreinen opgenomen. Strategische gronden worden gedefinieerd als gronden “zonder” vaste bestemming die (nog) geen onderdeel zijn van een transformatieproces. Overige gronden en terreinen worden gedefinieerd als gronden met een vaste bestemming die geen onderdeel zijn van een transformatieproces.

1. Afschaffing van de categorie NIEGG (niet in exploitatie genomen gronden) in het BBV. Zolang de gronden niet gekwalificeerd worden als BIE staan ze op de balans onder de Materiële Vaste Activa (MVA) als strategische gronden.
2. Toerekenen van rente en andere kosten is niet langer toegestaan voor gronden die (nog) niet in exploitatie zijn genomen.
3. Strategische gronden worden gewaardeerd op basis van verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde (onder huidige bestemming). Dit is conform de bestaande waarderingsgrondslagen voor gronden en terreinen onder de Materiële Vaste Activa (MVA).
4. Het activeren van voorbereidingskosten voor grondexploitaties als kosten van onderzoek en ontwikkeling onder de immateriële vaste activa is toegestaan onder de volgende voorwaarden: De kosten moeten passen binnen de kostensoortenlijst van op basis van artikel 8.15 Omgevingsbesluit bijlage IV en mogen maximaal 5 jaar geactiveerd blijven en de plannen waarvoor de voorbereidingskosten worden gemaakt moeten bestuurlijke instemming hebben, blijkend uit een raadsbesluit.

Faciliterend grondbeleid

Bij gronden die in bezit zijn van een private partij waarbij deze grond wordt ontwikkeld door deze private partij is er sprake van faciliterend grondbeleid. De gemeente treedt in deze gevallen op als overheid die de plannen van private partijen faciliteert als daarvoor een bestemmingswijziging noodzakelijk is.

Bouwgrond in exploitaties (BIE)

Jaarlijks geven wij, in het kader van de begroting en de jaarrekening, een toelichting op de financiële positie van de “grondexploitatie-activiteiten” per 31 december van het begrotingsjaar. Dit gebeurt op basis van de meest actuele grondexploitatieberekeningen van de complexen en de tot deze datum geraamde inkomsten en uitgaven.

In de MPG worden de in grondexploitatie lopende en af te sluiten woningbouwplannen in 2025 weer-gegeven voorzien van een tekstuele toelichting over de stand van zaken per project en cijfermatig over het verloop, boekwaarde, tussentijdse winstneming, resultaten, risicoanalyse en weerstandvermogen (algemene reserve grondexploitaties) van de grondexploitatie.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de in exploitatie genomen plannen weergegeven:

plan (bedragen x € 1.000,-)	verwachte boekwaarde begin 2025	vermeerderingen			verminderingen		verwachte boekwaarde eind 2025
		overheveling van (I)MVA	bestedingen	winstneming	opbrengsten	voorziening	
De Beemd	87		41				46
De Beemd paardensportterrein	110		4				106
Kerkeneind fase 2	74		247		622		449
Kerkstraat	-156		27				-183
De Hoeve 11-13	-1		8			11	2
Akkerstraat	-129		93		83		-139
Lange Trekken	-4.052		101		5.995		1.842
Egyptische Poort	-1.247		836		687		-1.396
Dennenoord	94		21	67			6
Hoofdstraat	-2.659		482		1.252		-1.889
Totaal	-7.879		1.860	67	8.639	11	-1.156

Algemene reserve grondexploitaties

Op basis van artikel 16 van het BBV moeten de beleidsuitgangspunten omtrent de algemene reserve grondexploitatie in relatie tot de risico's van de grondzaken toegelicht worden. Voor het berekenen van de benodigde hoogte van het weerstandsvermogen middels het kwantificeren van de risico's gebruiken we op grond van de vastgestelde Grondnota 2019 de veelgebruikte IFLO-methode. Volgens deze methode wordt het weerstandsvermogen berekend aan de hand van een % van het geïnvesteerd vermogen en een % van de nog te realiseren opbrengsten. Met het hanteren van een percentage van 5% van het geïnvesteerd vermogen en 5% van de nog te realiseren opbrengsten is onzes inziens een toereikende omvang opgenomen, gelet op het relatief laag geïnvesteerd vermogen. Het risicobedrag dat wordt bepaald middels de zogenaamde IFLO-methode wordt gezien als de (onder)grens van het benodigde weerstandsvermogen.

De financiële positie (op langere termijn) van grondexploitaties moet worden beoordeeld vanuit de som van de gerealiseerde en nog te realiseren opbrengsten in relatie tot de aanwezige risico's bij de grondexploitatie. Deze norm toegepast op de Bladelse situatie resulteert in het volgende bedrag voor 2025:

5% van de netto boekwaarde ad € 7,879 miljoen (exclusief voorziening)	€ 394.000,-
5% van de nog te realiseren opbrengsten ad € 10,965 miljoen	€ 980.000,-
Totaal benodigd weerstandsvermogen grondexploitaties	€ 1.374.000,-

Dit betekent dat de benodigde omvang van de "algemene reserve grondexploitatie" zich in beginsel minimaal rond deze omvang moet begeven.

Als het weerstandsvermogen in de "algemene reserve grondexploitaties" hoger is dan benodigd op basis van de IFLO norm dan wordt het meerdere uit deze reserve afgeroomd naar de algemene dienst (c.q. ten gunste van de algemene reserve).

De geprognosticeerde omvang bedraagt € 1.304.000,-. In de jaarstukken 2024 wordt de omvang hierop aangepast.

Onttrekkingen en toevoegingen aan de "algemene reserve grondexploitaties" vinden plaats bij het treffen van een voorziening voor een grondexploitatie met een begroot verlies of indien een grondexploitatie met positief resultaat wordt afgesloten. Indien het niveau van de "algemene reserve grondexploitaties" wordt bereikt kan worden besloten een overheveling naar de algemene reserve te laten plaatsvinden. Indien het niveau van de "algemene reserve grondexploitaties" onderschreden wordt, dan dient in dat geval voeding uit de algemene reserve plaats te vinden of door andere dekkingsbronnen. Anderzijds kan dit aanleiding zijn de gemeentelijke grondexploitaties te herprioriteren, zodat een gezond niveau van de "algemene reserve grondexploitaties" blijft gewaarborgd.

De grondexploitatie is binnen de gemeentelijke begroting een gesloten circuit en de "algemene reserve grondexploitatie" heeft feitelijk dezelfde functie als de algemene reserve die heeft binnen de algemene dienst. Via de "algemene reserve grondexploitaties" worden de financiële resultaten en risico's van de grondexploitaties expliciet gescheiden van de financiële huishouding voor de overige gemeentelijke taken. De "algemene reserve grondexploitaties" vormt ook een buffer voor de financiële risico's die samenhangen met de grondexploitaties.

5.7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarmee de gemeente Bladel zowel een bestuurlijke als een financiële (risicodragende) band heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard blijft de gemeente beleidsmatig verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de thema's/beleidsvelden.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan dat de gemeente zeggenschap heeft, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat ter beschikking is gesteld en dat niet verhaalbaar is of waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.

Visie op verbonden partijen

Bladel heeft een positieve grondhouding ten opzichte van samenwerking: regionaal of nog breder. Indien zich de gelegenheid voordoet om middels samenwerkingsverband of andere verbondenheid, op doelmatiger en doeltreffender wijze doelstellingen te realiseren, dan zullen de deelname mogelijkheden altijd onderzocht worden. Samenwerking kan (soms) de kwaliteit en continuïteit beter waarborgen. Er zijn drie redenen waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

1. Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek.
2. Om efficiency voordelen te behalen.
3. Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking.

De samenwerking kan vormgegeven worden door een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke aanpak. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een stichting, een NV of een BV. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek zijn op deze samenwerking van toepassing. Als wordt gekozen voor samenwerking op grond van het publiekrecht geldt het regime van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Op basis van het BBV moet jaarlijks inzicht worden geboden in:

1. het doel (het openbaar belang);
2. het bestuurlijk en het financieel belang en
3. de ontwikkelingen (beëindiging, wijzigingen of problemen bij bestaande verbonden partijen)

Kaderstellende en controlerende rol raad

De verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Beleidsmatig blijft de gemeente uiteraard verantwoordelijk voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's. De verbonden partijen zijn onderverdeeld in publiekrechtelijke en privaatrechtelijke partijen. Monitoren en toezicht houden doen we enerzijds door bestuurlijke vertegenwoordiging in diverse overlegstructuren, anderzijds door de raad jaarstukken aan te bieden waarop zij haar zienswijze kan baseren. Partijen met een publiekrechtelijk karakter hebben hun eigen P&C cyclus. Bij de behandeling van de begrotingen en jaarrekeningen van de verbonden partijen neemt de gemeenteraad haar kaderstellende en controlerende taak.

Gemeenschappelijke regelingen / Stichtingen

In onderstaand overzicht worden de verbonden partijen nader toegelicht. Bij het onderdeel "financieel belang" wordt, daar waar bekend, de omvang van het geraamde eigen en vreemd vermogen per eind 2025 weergegeven. Van een aantal verbonden partijen zijn deze nog niet bekend (nnb).

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost: Zorg voor veiligheid (VRBZO)						
Vestigingsplaats: Eindhoven						
Relatie taakveld: Veiligheid						
Openbaar belang						
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) is een organisatie waarin de brandweer en de geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) samenwerken om incidenten en rampen te voorkomen, te beperken en te bestrijden. VRBZO is een samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.						
Bestuurlijk belang						
Gezien de wettelijke taken van burgemeesters op deze terreinen is ervoor gekozen alleen vertegenwoordiging van burgemeesters in het bestuur toe te staan.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 1.011.000	€ 3.300.000	€ 3.300.000	€ 38.549.000	€ 38.173.000	€ 1.406.000	€ 1.476.000

Ontwikkelingen & risico's

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) ontwikkelde zich de afgelopen jaren verder op basis van de visie 2025. In een wereld die voortdurend verandert en waarin nieuwe crises en uitdagingen zich aandienen, is het cruciaal dat wij als veiligheidsregio voorbereid zijn om adequaat te reageren op noodsituaties en de behoeften van onze samenleving. Om ook klaar te staan voor onverwachte, langdurige crisis op geheel nieuwe terreinen. Dit lieten we zien tijdens de coronaepidemie en de vluchtelingencrisis. Hier toonden we onze meerwaarde. Echter, we ervoeren ook dat het een grote druk op de organisatie legde om dit soort crises langdurig te kunnen volhouden. Dat is ten koste gegaan van de ontwikkeling van de hele organisatie. Het zijn van een crisisorganisatie vergt versterking voor alle onderdelen van de organisatie, inclusief de ondersteunende taken van bedrijfsvoering.

In 2024 bespreken we met het bestuur de hoofdlijnen van ons meerjarenbeleidsplan voor de periode tot 2030. We verwachten inhoudelijk geen grootse veranderingen, wel extra accenten. In de uitvoering van onze huidige visie 2025 zien we waar extra investeringen nodig zijn. Daarbij horen vooral (nieuwe) ontwikkelingen op gebied van brandweerzorg, duurzaamheid, huisvesting, informatieveiligheid. Bijkomend knelpunt dat we in toenemende mate ervaren is een gebrek aan capaciteit, deels veroorzaakt door krapte op de arbeidsmarkt. Dat betekent dat we slim om moeten gaan met de beschikbare capaciteit. En keuzes moeten maken. Dit is dan ook een belangrijk proces waarvan de uiteindelijke keuzes meenemen in de bespreking van de koers tot 2030 en vertalen we in de kadernota 2026. In het algemeen bestuur zal een vervolgesprek plaatsvinden over de toekomstbestendigheid van onze veiligheidsregio.

Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)

Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD)

Vestigingsplaats: Eindhoven (samenwerking 21 regiogemeenten)

Relatie taakveld: Volksgezondheid en milieu

Openbaar belang

De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg en de ambulancezorg.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur.

Financieel belang

Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 1.263.000	€ 3.935.000	€ 3.915.000	€ 27.932.000	€ 27.411.000	€ 864.000	€ 888.000

Ontwikkelingen & risico's

Het algemeen bestuur van de GGD heeft in 2018 aan de directeur van de GGD een bestuursopdracht gegeven om te komen tot een stabiele en wendbare organisatie. Eind 2023 is deze bestuursopdracht afgerond en geëvalueerd en middels een separate verantwoording met onze gemeenten gedeeld. Deze opdracht heeft mooie resultaten opgeleverd. De eenmalige middelen die gemeenten hiervoor beschikbaar hebben gesteld zullen eind 2024 besteed zijn. Derhalve heeft de bestuursopdracht in deze ontwerpbegroting geen plek meer gekregen. De Coronacrisis ligt inmiddels achter ons. Covid-19 blijft weliswaar als ziekte onder ons maar is op het niveau van een gewone infectieziekte gekomen. Mogelijk dat de GGD in 2025 nog een taak krijgt bij het vaccineren van de bevolking tegen Covid-19. De kaders hiervoor zijn momenteel onbekend en te onzeker om reeds in deze ontwerpbegroting te verwerken. Wel zijn extra rijksmiddelen (SPUK) en kosten opgenomen in deze ontwerpbegroting voor versterking van infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid die vanaf 2023 aan de GGD beschikbaar worden gesteld. We veronderstellen hierbij dat deze Rijksmiddelen ook na 2024 beschikbaar zullen zijn. Verder zijn we in deze ontwerpbegroting uitgegaan van een vergelijkbare groei van de inwonersaantallen als in voorgaande jaren (een groei van ca. 0,5% per jaar) en hebben we vooralsnog geen rekening gehouden met eventuele schaa sprongeffecten.

Metropoolregio Eindhoven

Metropoolregio Eindhoven (MRE)						
Vestigingsplaats: Eindhoven (samenwerking 21 regiogemeenten)						
Relatie taakveld: Bestuur en ondersteuning, Verkeer en vervoer, Economie en Sociaal domein						
Openbaar belang						
De regio moet voorzien in de behoefte aan werken, wonen, recreëren, maatschappelijke participatie en een veilige leefomgeving zonder dat daarmee kansen voor toekomstige generaties verloren gaan. Het MRE wil een organisatie zijn die op een flexibele wijze kan inspelen op de behoeften van de gemeenten en op doelmatige wijze mede inhoud geven aan de regionale vraagstukken.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 834.000	€ 12.334.000	€ 11.984.000	€ 14.737.000	€ 14.503.000	€ 305.000	€ 343.000
Ontwikkelingen & risico's						
De belangrijkste risico's die op dit moment op concernniveau worden onderkend zijn: - Doelvermogen eeuwigdurende nazorg is ontoereikend. - Bezuinigingen bij gemeenten met als gevolg lagere gemeentelijke bijdragen. - Op de uitbreiding van taken in het samenwerkingsakkoord 2023-2026 is de organisatie MRE wat personeel en middelen niet ingericht. Het risico bestaat dat beoogde externe financiering niet wordt gerealiseerd. - Niet kunnen invullen van vacatures waardoor externe inhuur noodzakelijk is.						

KempenPlus

KempenPlus						
Vestigingsplaats: Bladel						
Relatie taakveld: Verkeer en vervoer, Sport, cultuur en recreatie en Sociaal domein						
Openbaar belang						
KempenPlus is het participatiebedrijf van de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel en Reusel-De Mierden. Ook wordt bepaalde dienstverlening uitgevoerd voor de inwoners van de gemeente Oirschot. KempenPlus is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet, (delen van) de Inburgeringswet en de Wet sociale werkvoorziening in de aangesloten gemeenten.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in het bestuur.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 1.841.000	€ 6.294.000	€ 6.294.000	€ 8.890.000	€ 8.890.000	€ 7.691.000	€ 8.203.000

Ontwikkelingen & risico's

Participatiewet. Op landelijk niveau speelt de discussie of de Participatiewet heeft gebracht wat bij de introductie in 2015 beoogd werd. Vraag is nog of de ervaringen opgedaan in de laatste jaren gaan leiden tot veranderingen in de wet. Ondertussen gaat de uitvoering voort, op basis van het uitgangspunt: Ongewijzigd beleid.

Leefgeldregeling Oekraïne. De Europese bescherming van ontheemden uit Oekraïne loopt tot maart 2025.

Strategische verkenning. De strategische verkenning, die in 2023 is gestart krijgt in 2024 een vervolg. De samenwerkende gemeenten maken afspraken over de vraag: hoe verder? In 2024 komen naar verwachting uitkomsten en voornemens beschikbaar die richting gaan geven aan de verdere ontwikkeling van KempenPlus. Ondertussen geldt het uitgangspunt: ongewijzigd beleid.

Oirschot. Oirschot vertrekt uit de gemeentelijke samenwerking in de Kempen. Op dit moment moet worden gerekend met een vertrek per 1 januari 2025. Het is echter niet uit te sluiten dat het daadwerkelijke vertrek uitgesteld wordt, omdat in de overstap naar een ander samenwerkingsverband veel afhankelijkheden zitten. In de loop van 2024 gaat de nodige duidelijkheid ontstaan.

Doelgroep Wsw. De doelgroep Wsw bouwt tot 2061 af. Dan zal naar verwachting de laatste Wsw-medewerker de pensioengerechtigde leeftijd bereiken. Sinds 2015 is er geen nieuwe instroom in de Wsw mogelijk. In de organisatie werken nog veel Wsw-medewerkers, ook in een aansturende rol.

Samenwerking Kempengemeenten

Samenwerking Kempengemeenten (SK)

Vestigingsplaats: Reusel

Relatie taakveld: Overhead, Sociaal domein en VHROSV

Openbaar belang

De Gemeenschappelijk Regeling Samenwerking Kempengemeenten (GRSK) werkt voor de gemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden en Oirschot en voert voor de gemeente Bladel taken uit op de vakgebieden maatschappelijke dienstverleningen en ICT.

Bestuurlijk belang

De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen en dagelijks bestuur.

Financieel belang

Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 20.000	€ 0	€ 0	nmb	nmb	€ 4.726.000	€ 5.062.000

Ontwikkelingen & risico's

Wmo-frontoffice. Gemeente Oirschot heeft in een voorlopig besluit aangegeven dat het de uitvoering van front-office taken Wmo , uitgevoerd door MD, te willen beëindigen. Voornemen is dit om per 01-07-2024 te realiseren. In de begroting is rekening gehouden met een uittreding vanaf 01-01-2025. Mogelijke frictiekosten die veroorzaakt worden door het beëindigen van de front-office taken worden bij de gemeente Oirschot in rekening gebracht.

Bijzondere bijstand. Vanaf 01-01-2024 zit de taak bijzondere bijstand niet meer in de regeling van de GRSK. Deze regeling is ondergebracht bij Kempenplus. Beide partijen zijn overeengekomen om medewerkers van de GRSK de bijzondere bijstand uit te laten voeren voor Kempenplus. De medewerkers van de GRSK worden naar Kempenplus gedetacheerd. Er is een dienstverleningsovereenkomst overeengekomen welke is verwerkt in de begroting 2025 met begrotingswijziging 2024.

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)						
Vestigingsplaats: Eindhoven (samenwerking 21 regiogemeenten en provincie)						
Relatie taakveld: Veiligheid en VHROSV						
Openbaar belang						
De ODZOB voert werkzaamheden uit op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Daarnaast worden er specialistische (advies)taken uitgevoerd. De ODZOB werkt samen met de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling en met andere organisaties op het gebied van de fysieke leefomgeving. Gezamenlijk verbeteren we de kwaliteit van de fysieke leefomgeving: veiliger, gezonder en minder overlast.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 532.000	€ 2.217.000	€ 2.466.000	€ 232.000	€ 232.000	€ 683.000	€ 698.000
Ontwikkelingen & risico's						
Tweemaal per jaar wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd. De ODZOB houdt in de paragraaf van de risicobeheersing op dit moment rekening met de volgende risico's:						
1. Ransomware 2. Publiciteit en negatieve berichtgeving leidt tot negatief imago 3. Niet actuele beheer en investeringsplannen voor apparatuur / faciliteiten en PBM's 4. Toename regeldruk vanuit de rijksoverheid 5. Ziekteverzuim en doorbetaling loonkosten 6. Niet kunnen beschikken over voldoende en gekwalificeerd personeel 7. Kennisverlies als gevolg van uitstroom van medewerkers / inhuur via flexibele schil						

Stichting Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant (BIZOB)

Bizob						
Vestigingsplaats: Oirschot						
Relatie taakveld: Overhead						
Openbaar belang						
Het uitvoeren van, het begeleiden van en adviseren in een gezamenlijk professioneel inkoop- en aanbestedingsbeleid. Daarnaast zorgt BIZOB voor voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de deelnemers.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene leden vergadering.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 944.000	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 168.000	€ 175.000
Ontwikkelingen & risico's						
De komende jaren staat we in Nederland voor een grote maatschappelijk opgave. Deze kunnen de coalitieakkoorden raken en uitwerken in de operationele opgaven voor de publieke organisaties. Met inkoop kunnen we kosten besparen, leveringszekerheid borgen en efficiency realiseren zodat financiële ruimte blijft bestaan om de beoogde kwalitatieve doelen te realiseren. Concreet zijn er drie actiepunten geformuleerd waar in 2025 extra aandacht naartoe gaat:						
1. Ombuigen met inkoop 2. Programmatisch inkopen Verduurzaming van uw maatschappelijk vastgoed 3. Robotisering en kunstmatige intelligentie						

Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)						
Vestigingsplaats: Helmond						
Relatie taakveld: Veiligheid						
Openbaar belang						
De veiligheid en leefbaarheid in Zuidoost-Brabant te verbeteren door integrale aanpak van complexere problemen waar de reguliere zorg- en veiligheidsprocessen geen -afdoende- oplossing bereiken.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene leden vergadering.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 7.000	€ 7.000
Ontwikkelingen & risico's						
Ook in 2023 signaleerde het ZVH verschillende trends en ontwikkelingen in de casuïstiek. Het jaarverslag gaat in op de drie belangrijkste punten:						
1. Stijging aanmeldingen ZVHBZO 2. Tekort plekken beveiligd wonen 3. Toename aanmeldingen levensloop en belang monitoring door het ZVHBZO						

Privaatrechtelijke verbondenheden

Voor een algemene toelichting van de risico's betreffende verbonden partijen wordt verwezen naar paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)						
Vestigingsplaats: 's-Gravenhage						
Relatie taakveld: Algemene dekkingsmiddelen						
Openbaar belang						
BNG is de bank van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Ze verstrekt kredieten tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. De klanten zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. Onze gemeente neemt deel in het aandelenkapitaal van de BNG vanwege dit maatschappelijke belang en dus niet primair uit een oogpunt van geldbelegging. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is aandeelhouder (62.790 aandelen á € 2,50)						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Dividend 2024	Dividend 2025
€ 254.000.000	nmb	nmb	nmb	nmb	€ 136.000	€ 169.000
Ontwikkelingen & risico's						
Wij verwachten dat gedurende het begrotingsjaar zich geen veranderingen voordoen in de belangen van aandeelhouders in BNG Bank. De BNG wordt door beleggers onverminderd als één van de veiligste banken ter wereld beschouwd. Het uit te keren dividend blijft een prognose, omdat de bank geen voorspelling kan doen over de ontwikkeling van de ongerealiseerde marktwaardeontwikkelingen.						

NV Brabant Water

NV Brabant Water						
Vestigingsplaats: 's-Hertogenbosch						
Relatie taakveld: Economische zaken						
Openbaar belang						
De uitoefening van een bedrijf op het gebied van de watervoorziening en het verrichten van alle werkzaamheden die verband houden met de waterketen in de ruimste zin van het woord.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is aandeelhouder (17.706 aandelen á € 0,10)						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Dividend 2024	Dividend 2025
€ 9.200.000	€ 699.000	€ 699.000	€ 619.000	€ 619.000	€ 0	€ 0
Ontwikkelingen & risico's						
De wereld is in relatief korte tijd beduidend complexer geworden en een stuk minder zorgeloos. Dat voelen we ook bij Brabant Water. De continuïteit van de drinkwaterlevering zoals we die kenden, is kwetsbaar. Niet alleen door klimaatverandering, verdroging en de stijgende watervraag, maar evengoed omdat we als organisatie te maken hebben met toenemende uitdagingen. Met een groeiend aantal stakeholders dat steeds meer van ons verwacht, complexere wetgeving en een lastige technische arbeidsmarkt. Zelfs met juridische procedures die de drinkwatervoorziening verder bemoeilijken. Al die zaken hebben effect op Brabant Water. En tegelijkertijd sterken ze ons in onze koers.						

Coöperatieve Bosgroep Zuid Nederland U.A.

Coöperatie Bosgroep Zuid Nederland U.A.						
Vestigingsplaats: Heeze						
Relatie taakveld: Sport, cultuur en recreatie						
Openbaar belang						
De Bosgroep ondersteunt de leden op diverse manieren bij de doelmatige ontwikkeling, inrichting en beheer van hun bos- en natuurterreinen.						
Bestuurlijk belang						
De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene leden vergadering.						
Financieel belang						
Resultaat 2023	Eigen vermogen begin 2025	Eigen vermogen eind 2025	Vreemd vermogen begin 2025	Vreemd vermogen eind 2025	Gemeentelijke bijdrage 2024	Gemeentelijke bijdrage 2025
€ 30.000	€ 400.000	€ 400.000	nmb	nmb	-	-

5.8 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De (Woo) regelt het recht op informatie over alles wat de overheid doet. Ingevolge artikel 3.5 Woo besteedt een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting aandacht aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en doet in de jaarlijkse verantwoording verslag van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens. In deze paragraaf doen wij verslag van onze beleidsvoornemens. Daarbij richten wij ons op 3 pijlers van de Woo:

1. Actieve openbaarmaking
2. Passieve openbaarmaking
3. Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt 11 categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze 11 categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin is bekend gemaakt dat de 11 categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt behoeven te worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht. Om de actieve openbaarmaking volgens de Woo te ondersteunen is er een verwijzindex: de 'Woo-index' gekomen, en een zoekfunctie op overheid.nl. We zijn al gestart met actieve openbaarmaking. Denk aan de raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens, jaarverslagen en dergelijke. Het staat ons vrij om al meer documenten actief openbaar te maken. Het resultaat van de actieve openbaarmakingsplicht brengt een verandering teweeg binnen de gemeente Bladel. In plaats van een reactie op een Wob-verzoek, moet de gemeente Bladel nu meer informatie uit zichzelf gaan openbaren. Het is daarom van belang dat bij het opstellen van documenten al rekening wordt gehouden met die verplichting. Dat betekent dat deze processen moeten worden aangepast. In 2025 zullen we doorgaan met het aanpassen en de doorontwikkeling van de processen om efficiënt uitvoering te geven aan de Woo.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Voorheen kon dit ook, maar dan op basis van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is. Voor het vervolg van de implementatie van de Woo zullen we u via de reguliere P&C cyclus verder blijven informeren.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is een onderwerp dat voortdurend onze aandacht heeft. Documenten worden op verschillende afdelingen geproduceerd en daarmee raakt de Woo vrijwel alle afdelingen en veel verschillende werkprocessen binnen de gemeente Bladel. Sinds de invoering van de Woo heeft de gemeente Bladel de nodige stappen gezet qua uitleg gebruik documentmanagementsysteem voor het registreren van zaken, registreren e-mailberichten in zaakgericht archiveren, het regelen van een beveiligde toegang tot specifieke mappen op de centrale schijf en het opschonen van bestanden, getiteld op informatieveiligheid en privacy. Ook in 2025 zullen we blijven inzetten op de verbetering van de informatiehuishouding.

5.9 Energietransitie

Wat gaan we doen?

In 2025 werken we verder aan de projecten/activiteiten in het uitvoeringsprogramma Energietransitie 2023-2025 waarmee we bijdragen aan het realiseren van de beleidsdoelstelling. Dit programma is onderverdeeld in 3 thema's: Warmte, Elektriciteit en Regionale Energiestrategie (RES). Daarnaast

gaan we extra inzetten op het communiceren over de (projecten/activiteiten in het programma) Energietransitie richting onze inwoners en bedrijven.

Wat willen we bereiken?

In de gemeente Bladel hebben we in 2030 de CO₂-uitstoot met 49% gereduceerd ten opzichte van 1990.

Wat gaan we doen?

Thema RES

- Medio 2024 is de uitvoering gestart van het project De Groene Zone Isoleren. Hier gaan we in 2025 mee verder.
- In 2024 is er door de betrokken gemeenten voor gekozen om middels een projectbesluit door de provincie Noord-Brabant te gaan werken aan vergroting van de capaciteit van het elektriciteitsnet tussen de midden/hoogspanningsstation Eindhoven-Zuid en Hapert middels het aanleggen van een ondergrondse kabel. In 2025 gaat initiatiefnemer Tennet verder met de tracering en gaan de Provincie Noord-Brabant en de betrokken gemeenten verder met de ruimtelijke procedure.
- Op regionaal niveau werken we daarnaast in 2025 binnen de RES MRE verder aan de energietransitie. We zijn vertegenwoordigd in de diverse werkgroepen en coalities als we daar als Bladel belang bij hebben en haken aan bij de binnen de RES opgestarte projecten als deze bijdragen aan onze Bladelse beleidsdoelstellingen.
- We gaan waar passend in 2025 verder met het ondersteunen, faciliteren en stimuleren van initiatieven van onze partners in de energietransitie zoals Enexis en Tennet die onze beleidsdoelstellingen dichterbij brengen.
- In 2025 wordt een Soorten Management Plan opgesteld dat van belang is voor de woningisolatie. Hierbij wordt gebiedsgewijs de aanwezigheid van beschermde diersoorten onderzocht.

Thema Elektriciteit

- We nemen als gemeente Bladel deel aan de concessie die is uitgeschreven door de provincies Noord-Brabant en Limburg. In juni 2024 is bekend geworden welke partij de komende jaren de voorkeur krijgt als het gaat om het plaatsen van laadpalen in onze gemeente. In 2025 gaan we verder met het plaatsen van laadpalen samen met deze partner.
- In 2024 vond de verdere verkenning plaats naar de mogelijkheid om de gronden van Rijkswaterstaat te gebruiken voor energie opwek in de geplande Ecozone langs de A67. Ook zijn we bezig de Ecozone laten landen in de grotere Gebiedsgerichte Aanpak Kempenland West om zo ook de transitie van het landelijk gebied op gang te brengen. Samen met de gemeenten langs de A67 werken we samen in de klimaatcorridor A67 om de Ecozone onder de aandacht te brengen in de regio en te stimuleren dat andere gemeenten binnen deze gezamenlijke aanpak aan de slag gaan met soortgelijke projecten om zo een grote klimaatcorridor langs de A67 te creëren. We verwachten dat er in 2025 meer duidelijkheid is over of het mogelijk is in het huidige zoekgebied een Ecozone te creëren.
- Netcongestie is ook in de gemeente Bladel een belangrijke uitdaging. In 2025 werken we verder door aan het uitbreiden van de Energyhub op het KBP en we verwachten dat in 2026 alle nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen op het KBP en voldoende stroom hebben waardoor hun bedrijfsvoering niet ondermijnd wordt. We ondersteunen, faciliteren en stimuleren daarnaast onze ondernemers op de andere bedrijventerreinen bij het verduurzamen van hun bedrijven. In 2024 hebben we al een project gedaan op de Sleutel waarbij we ondernemers ondersteunden met energie-

scans voor hun bedrijf om inzicht te krijgen in de verduurzamingsopties. In 2025 gaan we middels een aanjager bedrijven nog meer activeren om daadwerkelijk te gaan verduurzamen en verkennen we de opties om nog meer verduurzamingsacties op te zetten.

- In 2025 willen we voor een groot deel de uitvoeringsvoorbereiding voor het Windpark afgerond te hebben.

Thema warmte

In december 2021 heeft uw raad de Transitievisie Warmte Gemeente Bladel (TVW) vastgesteld. We hebben er vervolgens voor gekozen om een warmteprogramma op te gaan zetten waarin we de drie pijlers uit de TVW tegelijk gaan uitvoeren:

- Ontwikkeling van een pilot Wijkuitvoeringsplan (WUP)
- Technische onderzoeken uitvoeren naar de potentie van warmtebronnen
- Het opzetten van een gemeentebreed isolatieprogramma

De TVW is vertaald in het “Uitvoeringsprogramma Gebouwde Omgeving gemeente Bladel” wat in oktober 2023 door het college is vastgesteld. In 2025 werken we verder aan de uitvoering van dit programma. In het programma beschrijven we welke wettelijke taken erbij komen voor ons, hoe we concreet invulling gaan geven aan energiebesparing in onze gemeente en hoe we de vanuit het Rijk begrote middelen voor onze gemeente gaan inzetten. Op hoofdlijnen is het programma gebouwd rondom de drie taken die onderdeel uitmaken van onze nieuwe regierol:

- Programma-aansturing
- Facilitering van randvoorwaarden: goede communicatie, beleid, vergunningverlening en het stimuleren van marktaanbod en innovatie.
- Gebieds- en doelgroepgerichte actieprogramma's: dit zijn actieprogramma's om bewoners, gebouw-eigenaren, bedrijven en andere stakeholders te betrekken in de warmtetransitie en te stimuleren om hun woning/gebouw te verduurzamen.

Specifiek voor het pilot WUP hebben we in de pilotbuurten in Hapert met moderne woningen (label A en B) wijk-acties opgezet om inwoners te ontzorgen bij de overstap naar all electric warmtepompen. Parallel daaraan zijn we het traject gestart om te komen tot een wijkuitvoeringsplan voor deze wijken. In 2025 gaan we door met beide trajecten.

Kadernota Energie en Klimaat

Tot slot gaan we in 2025 de Kadernota Energie en Klimaat herijken en aan de hand daarvan een ook een nieuw uitvoeringsprogramma opstellen voor het jaar 2026 en verder.

5.10 Majeure projecten

Egyptische Poort

Projectwebsite: <https://www.bladel.nl/egyptischepoort>

Basisinformatie

De Egyptische Poort is het gebied dat grofweg gelegen is tussen N284, Bossingel, Egyptischedijk en Leemskuilen in Bladel. Hier vindt een gebiedsontwikkeling plaats waarin ruimte gecreëerd wordt voor bestaande en nieuwe functies zoals recreatie, sport en wonen. Het plan bestaat uit vijf onderdelen, die noemen we bouwstenen:

1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum (MFSC)

2. Realisatie zwembijver
3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht
4. Realisatie woongebied
5. Reconstructie infrastructuur

Recente besluitvorming

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in recentelijk door de raad genomen/te nemen besluiten m.b.t. dit project.

Stand van zaken

Per bouwsteen wordt een korte update gegeven van de stand van zaken.

1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum (MFSC)

In de buurt van het huidige binnenzwembad komt een nieuw zwembad met sportschool, fysiotherapie, kinderopvang, buitenschoolse opvang en sportcentrum gerelateerde horeca. Dat noemen we het 'Sportcentrum Egyptische Poort' (voorheen MFSC Bladel). Met de potentiële partners van het sportcentrum voeren we gesprekken om tot een ruimtestaat van het sportcentrum te komen (eigen ruimten en gedeelde ruimten). Hiervoor moet wel bekend zijn hoe het binnenzwembad eruit komt te zien. Er is gewerkt aan een variantenonderzoek voor het binnenzwembad. In september 2024 wordt de raad drie varianten voorgelegd zodat zij kan bepalen hoe groot het nieuwe zwembad moet worden. De variant die dan de voorkeur geniet zal dan verder worden uitgewerkt in een schetsontwerp met programma van eisen als onderdeel van het totale sportcentrum.

We hebben nog een doorlopende overeenkomst met de exploitant van het huidige zwembad. We zijn met deze exploitant in gesprek over het voortijdig beëindigen van deze overeenkomst.

2. Realisatie zwembijver

Naast het sportcentrum is ook een zwembijver gepland. Het is de bedoeling dat deze zwembijver in directe verbinding staat met het grondwater. Er wordt nu onderzocht welke gevolgen dit heeft op de

grondwaterstand. Dit onderzoek hebben provincie en waterschap nodig om te bepalen of ze de benodigde vergunning af kunnen geven.

3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht

Op 21 maart 2024 heeft de gemeenteraad unaniem besloten om het uitvoeringsplan Sportpark de Smagtenbocht vast te stellen. Het sportparkplan bestaat onder andere uit de volgende onderdelen:

Verenigingsgebouw: centraal op het sportpark komt een nieuw verenigingsgebouw. Op de begane grond komt de kleedaccommodatie van de korfbal-, handbal en volleybalvereniging. Op de eerste verdieping komt het gezamenlijke sportcafé van deze verenigingen en de voetbalvereniging. Een architect gaat aan de slag met het ontwerp, natuurlijk in overleg met de verenigingen. Samen met de voetbalvereniging hebben we de huidige voetbalkantine laten taxeren. We zijn nu met elkaar in gesprek over de financiële gevolgen als de kantine zijn functie verliest.

Schutterslocatie: op het landbouwperceel aan de andere kant van de Egyptischedijk komt de schutterslocatie. Het gilde wordt naar deze locatie verplaatst om op de huidige plek ruimte te maken voor woningbouw. Ook komt op de schutterslocatie het buitenschieterrein van de handboogsportvereniging. We hebben met het gilde afgesproken dat ze de huidige gildelocatie laten taxeren om tot financiële afspraken voor de verplaatsing te komen. Ook hebben we met het gilde en de handboogsportvereniging afgesproken dat we een architect de opdracht gaan geven voor het ontwerp van de nieuwe locatie.

Velden: op een gedeelte van het huidige korfbalveld komt een beachveld. Hier komt een aantal beachvolleybalvelden. Maar het kan ook gebruikt worden voor beachkorfbal, -handbal en -voetbal. Naast dit veld komen korfbalvelden van kunstgras. Centraal op het sportpark komen de padelbanen. We verplaatsen een aantal voetbalvelden van natuurgras om aan de noordkant van de Egyptische Poort ruimte te maken voor andere functies.

4. Realisatie woongebied

In september 2023 besloot de gemeenteraad om in het noordwestelijk deel van de Egyptische Poort 50 woningen te gaan bouwen. Om ruimte te maken voor deze woningen wordt het gilde en de radiovereniging verplaatst naar een andere plek op de Egyptische Poort. Het college van B&W zal binnenkort besluiten met welke partners zij deze woningen gaat ontwikkelen. Hiertoe is een publicatie verschenen op de site van de overheid en in diverse (sociale) media voor het aantrekken van een CPO-vereniging (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap). Nadat een CPO-vereniging is geselecteerd zullen wij samen met deze vereniging en de woningstichting de plannen verder uitwerken. Vooruitlopend op de definitieve woningplannen, willen de woningstichting en de gemeente volgend jaar al een aantal tijdelijke units in het woongebied plaatsen. In deze units komen Oekraïense vluchtelingen te wonen.

5. Reconstructie infrastructuur

Met de veranderingen in het gebied, zal ook de intensiteit van het verkeer in het gebied veranderen. Daarom moeten de wegen in en rondom het gebied zo ingericht worden dat het verkeer er op een veilige manier doorheen kan. De infrastructurele werkzaamheden dienen voor een verkeersveilige en adequate ontsluiting van het plangebied. Op 21 maart 2024 heeft de raad ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel Europalaan ad. € 2.295.000,-. Deze tunnel is formeel onderdeel van het project N284, maar doordat hij het plangebied gaat verbinden met de kern Bladel is er een zeer grote relatie met het gebied en vraagt de tunnel ruimtebeslag in het plangebied. De gemeente heeft in juni 2024 daarom een brief gestuurd naar de stuurgroep N284 waarin zij vraagt om snel als mogelijk te bepalen waar de tunnel precies gaat komen.

In het voorjaar van 2024 is een klankbordgroep verkeer opgericht. In deze klankbordgroep zitten omwonenden van de Egyptische Poort. We werken samen met de klankbordgroep een voorstel uit hoe de wegen, parkeerplaatsen en paden het best ingericht kunnen worden. De klankbordgroep is voor de zomervakantie 2024 3x bij elkaar gekomen. In september 2024 is de volgende bijeenkomst gepland.

Financiën

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de financiën m.b.t. dit project.

Bouwsteen	Financiën	Toelichting
1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum	😐	Investering geraamd in MIP
2. Realisatie zwembijver	😐	Investering geraamd in MIP
3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht	😊	Deel beschikbaar gesteld / deel geraamd in MIP
4. Realisatie woongebied	😊	Grondexploitatie vastgesteld
5. Reconstructie infrastructuur	😐	Investeringen geraamd in MIP (gedeelte op pm)

1. Realisatie multifunctioneel sportcentrum (MFSC) + 2. realisatie zwembijver

In het meerjarenprogramma van deze begroting is voor de bouw van een multifunctionele accommodatie met binnenzwembad en zwembijver een geraamde investering opgenomen van in totaal € 18.000.000,-. De investering is opgenomen met een B-rubricering, dat wil zeggen dat nog steeds afzonderlijke besluitvorming door uw raad plaats zal moeten vinden en het krediet niet beschikbaar wordt gesteld middels het vaststellen van de begroting. Naast de investering van € 18.000.000,- is rekening gehouden met een exploitatie subsidie van € 225.000,- per jaar en als baat een kostendekkende huur (berekend o.b.v. de kapitaallasten voortvloeiend uit de investering). Zie ook bijlage 2 van deze begroting (programma sport, cultuur en recreatie). De voorbereidingskosten voor het binnenzwembad worden integraal verwerkt in het voor te leggen kredietvoorstel in de raadsvergadering van 19 december.

3. Reconstructie Sportpark de Smagtenbocht

Op 21 maart 2024 heeft de gemeenteraad een krediet van € 3,019 miljoen beschikbaar gesteld voor de realisatie van het sportcomplex de Smagtenbocht voor voetbal/korfbal/handbal/volleybal met gezamenlijke kantine, waarvan € 1,307 miljoen ter voorfinanciering van de gezamenlijke kantine. Daarnaast heeft de gemeenteraad op 21 maart 2024 besloten om een bedrag van € 5,172 miljoen op te nemen in de perspectiefnota 2024 voor de herinrichting van de overige onderdelen van het sportpark de Smagtenbocht. Het bedrag wat in de perspectiefnota 2024 is opgenomen is ook in de begroting 2025 opgenomen. Zie ook bijlage 2 van deze begroting (programma sport, cultuur en recreatie).

4. Realisatie woongebied

De gemeenteraad heeft op 21 september 2023 de grondexploitatie vastgesteld die hoort bij de bouw van 50 woningen.

5. Reconstructie infrastructuur

Op 21 maart 2024 heeft de raad ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel Europalaan ad. € 2.295.000,-. Deze tunnel gaat het plangebied verbinden met de kern Bladel. De bijdrage is opgenomen in het meerjarenprogramma. Zie ook bijlage 2 van deze begroting (verkeer en vervoer).

De andere infrastructurele werkzaamheden en bijbehorende kosten zijn op dit moment nog niet bekend, daarom ramen we deze vooralsnog op pm.

Uitputting reeds beschikbaar gestelde kredieten

Onderstaand een overzicht van de reeds beschikbaar gestelde kredieten.

Krediet (bedragen x € 1.000,-)	Beschikbaar gesteld	Beschikbaar per 1-1-2024	Uitgaven tot 1-9-2024	Restant per 1-9-2024	Indicator
Nieuwbouw kleedlokalen sportpark De Smagtenbocht	1.712	1.712	0	1.712	😊
Nieuwbouw kantine sportpark De Smagtenbocht	1.307	1.307	0	1.307	😊

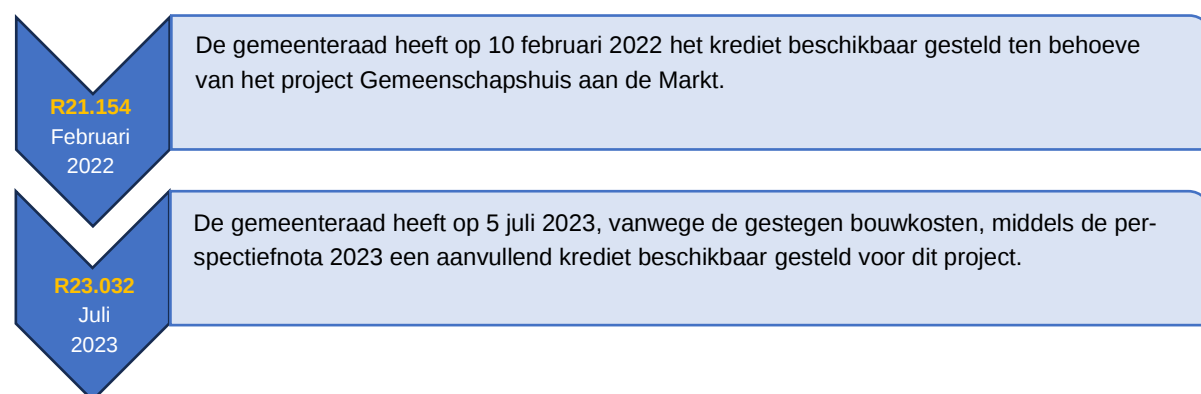
Gemeenschapshuis aan de Markt

Basisinformatie

In opdracht van Gemeente Bladel realiseert Moeskops' Bouwbedrijf de renovatie, transformatie en uitbreiding van een nieuwe gemeenschapsaccommodatie voor de kern van Bladel. De renovatie van de voormalige Rabobank en de uitbreiding biedt straks ruimte aan onder andere de bibliotheek, Visit Bladel, een theaterzaal, vergaderzalen en multifunctionele ruimtes voor lokale verenigingen en allerlei activiteiten voor jong en oud zoals muziek maken en schilderen. De werkzaamheden bestaan overwegend uit sloop, bouwkundige, constructieve en installatietechnische werkzaamheden.

Recente besluitvorming

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in recentelijk door de raad genomen/te nemen besluiten m.b.t. dit project.

Stand van zaken

In 2023 is aannemer Moeskops' Bouwbedrijf gestart met realisatie van een gemeenschapshuis(functie) aan de Markt (in de voormalige Rabobank). De oplevering zal plaatsvinden in het laatste kwartaal van 2024 met een ingebruikname vanaf 1 januari 2025. In november 2024 wordt gestart met de herinrichting van de omgeving van het gemeenschapshuis en het Marktgebied met een afronding hiervan in april 2025.

Financiën

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de financiën m.b.t. dit project.

Investering	Financiën	Toelichting
Gemeenschapshuis aan de Markt	😊	Krediet beschikbaar gesteld

Gemeenschapshuis aan de Markt

Op 10 februari 2022 heeft de gemeenteraad een krediet van € 18.759.000,- beschikbaar gesteld. Dit bedrag is exclusief de voorbereidingskredieten van € 800.000,- die al voor 10 februari 2022 beschikbaar zijn gesteld. Het totaal beschikbaar gesteld krediet tot en met de besluitvorming op 10 februari 2022 is € 19.559.000,-. Op 5 juli 2023 is, vanwege de gestegen bouwkosten, een aanvullend krediet beschikbaar gesteld van € 2.543.000,-. Het totaal beschikbaar gestelde krediet komt daarmee op € 22.102.000,-.

Uitputting reeds beschikbaar gestelde kredieten

Onderstaand een overzicht van de reeds beschikbaar gestelde kredieten.

Krediet (bedragen x € 1.000,-)	Beschikbaar gesteld	Beschikbaar per 1-1-2024	Uitgaven tot 1-9-2024	Restant per 1-9-2024	Indicator
Gemeenschapshuis aan de Markt	22.102	11.471	8.028	3.443	😊

Herinrichting N284

Projectwebsite: <https://n284.nl/>

Basisinformatie

De aanpak van de provinciale weg N284 tussen Reusel en de A67 bij Hapert is een gezamenlijk project van de provincie Noord-Brabant, gemeente Bladel en gemeente Reusel- De Mierden. De drie partners streven samen met de omgeving naar een ontwerp dat voor iedereen leefbaar en veilig is, en bijdraagt aan zowel een goede bereikbaarheid van dorpen als aan een betere verkeersdoorstroming.

Recente besluitvorming

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in recentelijk door de raad genomen/te nemen besluiten m.b.t. dit project.

R24.007
Maart
2024

Op 21 maart 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met het Voorkeursalternatief N284, met uitzondering van de fietstunnel bij de Lange Trekken. De gemeenteraad heeft ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel Europaan.

Stand van zaken

De gemeenteraad van Bladel is op 21 maart 2024 akkoord gegaan met het voorkeursalternatief voor de reconstructie van de N284, met uitzondering van de realisatie van de fietstunnel bij de Lange Trekken. De raad heeft ingestemd met de extra bijdrage aan de fietstunnel nabij Europaan ad € 2.295.000,-.

Planning reconstructie

De komende periode gaan provincie, gemeenten en ingenieursbureau Royal HaskoningDHV het ontwerp definitief maken. Hierbij worden ook omwonenden en andere belanghebbenden betrokken. Daarna starten de ruimtelijke procedures. Deze processen vragen tijd en aandacht. Zeker omdat het voorkeursalternatief alleen kan worden uitgevoerd als het binnen de stikstofnormen past. De uitvoering van de reconstructie kan daarom nog een paar jaar op zich laten wachten.

Planning groot onderhoud

De provincie kan echter geen jaren wachten met het groot onderhoud aan de weg. De technische staat van de weg verslechtert en de verkeersveiligheid komt in het geding. Ook neemt de geluidsoverlast steeds verder toe. Daarom start de provincie het groot onderhoud alvast op. De firma BAM Infra zal het onderhoudswerk in de periode van 23 september tot 20 oktober 2024 gaan uitvoeren. Om overlast te beperken worden de werkzaamheden zoveel mogelijk in de nacht uitgevoerd.

Financiën

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de financiën m.b.t. dit project.

	Financiën	Toelichting
Bijdrage voorbereiding/ uitvoering herinrichting N284	😊	Deel beschikbaar gesteld / deel geraamd in MIP
Extra financiële bijdrage fiets-tunnel Europalaan	😊	Investering geraamd in MIP

Bijdrage uitvoering herinrichting N284

Tot op heden is er een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 450.000,-. Daarnaast zijn in het meerjarenprogramma van de voorliggende begroting investeringen opgenomen vanaf 2025. In de jaren 2025 en 2026 zijn ramingen opgenomen voor de voorbereiding van respectievelijk € 86.000,- en € 150.000,-. Voor de jaren 2027 tot en met 2030 is een jaarlijkse investering opgenomen van € 1.150.000,- voor de uitvoering (2029 en 2030 vallen buiten de planperiode). Zie ook bijlage 2 van deze begroting (verkeer en vervoer).

In deze ramingen is reeds rekening gehouden met opgenomen indexatiekosten ad € 832.000,- zoals aangegeven in raadsvoorstel R23.004 met betrekking tot het Herzien VKA 2022.

Extra financiële bijdrage fietstunnel Europalaan

Op 21 maart 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met een extra bijdrage ad € 2.295.000,- voor de fietstunnel nabij Europalaan. In de voorliggende begroting is deze bijdrage opgenomen in planjaar 2028 van het meerjarenprogramma. Zie ook bijlage 2 van deze begroting (verkeer en vervoer). Voor deze investering wordt ten laste van de algemene reserve een dekkingsreserve kapitaallasten gevormd. Ten laste van deze dekkingsreserve worden dan de kapitaallasten budgettair opgevangen.

Uitputting reeds beschikbaar gestelde kredieten

Onderstaand een overzicht van de reeds beschikbaar gestelde kredieten.

Krediet (bedragen x € 1.000,-)	Beschikbaar gesteld	Beschikbaar per 1-1-2024	Uitgaven tot 1-9-2024	Restant per 1-9-2024	Indicator
Vorbereiding herinrichting N284	450	326	3	323	😊

6. Financiële begroting

6.1 Toelichting begroting (baten en lasten)

Toelichting op overzicht baten en lasten

Het algemene uitgangspunt is een sluitende begroting. Wettelijk gezien hoeft alleen het 1e begrotingsjaar sluitend te zijn. Als dit niet het geval is moet de begroting meerjarig (laatste jaarschijf) sluitend zijn. De begroting is voor het begrotingsjaar 2025 structureel en reëel sluitend. Vanaf 2026 ontstaan er echter structurele tekorten. Dit wordt met name veroorzaakt door de kortingen op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

De raad is middels de unanieme besluitvorming van de perspectiefnota 2024 richtinggevend geweest voor het opstellen van de begroting 2025-2028. De financiële consequenties van de meicirculaire 2024 hebben we hier aanvullend aan toegevoegd. Alle baten en lasten van het bestaande beleid zijn verwerkt in de meerjarenraming.

Welke uitgangspunten gelden er bij de incidentele baten en lasten?

De "BBV-notitie structurele en incidentele baten en lasten" heeft als doel het onderscheid tussen structureel en incidenteel te verduidelijken. In de praktijk is gebleken dat de notitie tot verschillende interpretaties leidt tussen gemeenten onderling en tussen de gemeenten en de toezichthouder. Door de gezamenlijke provincies als toezichthouder is daarom een handreiking uitgebracht, met als doel scherper te definiëren wanneer baten en lasten als incidenteel beschouwd worden.

Algemene uitgangspunten zijn:

- Baten en lasten die zich vier jaar of langer voordoen zijn in beginsel structureel van aard;
- Baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen zijn in beginsel incidenteel;
- Baten en lasten komen in aanmerking om als incidenteel aangemerkt te worden als deze voor bepaalde tijd geraamd worden, er is een onvoorwaardelijke einddatum bekend;
- De incidentele baten en/of lasten moeten van materiële omvang zijn;
- Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves zijn in beginsel incidenteel;
- De aard van de raming (soort of de eigenschap van een begrotingspost) gaat echter altijd boven de eerdergenoemde uitgangspunten.

Voor het begrip 'aard van de baten en lasten' geeft de handreiking de volgende uitleg: 'De aard van de baten en lasten betekent in het kader van deze notitie dat de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld in eerste instantie bepalend is of een post als incidenteel of structureel aangemerkt wordt'.

De provincie geeft in de "Gemeentelijk financieel toezichtkader 2020" de nodige aandachtspunten. Ook de BBV voorschriften schrijven voor dat, naast de gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd, ook de motivering daarvan moet worden opgenomen. De gronden en motivering treft u onderstaand aan:

1. Teneinde de gemeentelijke koopkracht op peil te houden zijn de gemeentelijke belastingen, behoudens de onroerende zaakbelastingen, op basis van de financiële kaderstelling verhoogd met een inflatiepercentage van 3,40%. De verhoging van belastingen en rechten, waarbij sprake is van volledige kostendekking, is afhankelijk van de opgetreden kostenstijging.

2. De berekening van de uitkering uit het gemeentefonds is geraamd op basis van de meicirculaire 2024. Mede op basis van de afspraken tussen Rijk, IPO en VNG van juli 2023 hebben wij in onze meerjarenraming voor de jaren 2026 tot en met 2028 rekening gehouden met 100% van de bedragen van wat de arbitragecommissie jeugdzorg berekent. De financiële effecten van de septembercirculaire 2024 zullen wij t.z.t. via een voorstel ter kennis brengen aan uw raad, zodat u de financiële effecten daarvan alsnog kunt betrekken bij de besluitvorming over deze begroting. Eventuele significante wijzigingen als gevolg van de septembercirculaire 2024 worden ook via een aparte begrotingswijziging aan u voorgelegd. De uitkering is opgenomen tegen een constant loon- en prijsniveau.
3. De ramingen die onderhevig zijn aan nominale ontwikkelingen (aantal inwoners, aantal woningen, aantal bijstandontvangers e.d.) zijn in meerjarenramingen aangepast.
4. Voor de jaren 2025 tot en met 2028 is uitgegaan van een constant loon- en prijsniveau met als basis het niveau zoals opgenomen in de begroting 2025.
5. De uitgaven aan onderhoud van kapitaalgoederen zijn gebaseerd op beleidskaders en beheerplannen per kapitaalgoed. De onderhoudsbudgetten zijn reëel verwerkt in de meerjarenraming. Er wordt geen achterstallig onderhoud voorzien.
6. Lasten voor nieuw beleid/investeringen worden reëel geraamd. We gaan er vanuit dat in het jaar van investeren de betreffende investeringen halverwege het jaar gereedkomen. We nemen daarom 50% van de kapitaallasten in het eerste jaar als structurele last op in de begroting.
7. In het meerjarig investeringsprogramma 2024–2028 is rekening gehouden met een jaarlijks rentepercentage van 3,00%.
8. De verwerking van reserves en voorzieningen geschiedt op basis van het vastgestelde beleidskader.
9. We rekenen geen rente meer over het eigen vermogen. Voor de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen maken we een uitzondering, omdat naast de afschrijvingslast ook de rentelast van het betreffende activum verrekend wordt met de dekkingsreserve.
10. De interne rekenrente van 1,10% wordt gebruikt om de werkelijk begrote rentekosten te verdelen over de boekwaarden van de activa. Het verschil tussen de werkelijk begrote rente en de doorbelaste rente op basis van de boekwaarden wordt verwerkt in het taakveld algemene dekkingsmiddelen.
11. De loonkosten worden geraamd op basis van de toegestane formatie 2025. Voor 2025 houden we rekening met een generieke loonontwikkeling van 4,30%. Naast deze loonontwikkeling houden we rekening met de periodieke verhogingen van personen die daarvoor in aanmerking komen.
12. Zowel in de begroting als in de meerjarenraming zijn de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen geraamd, zoals ziektekosten- en pensioenpremies en vakantie- en overige IKB gelden. Dat is in overeenstemming met de vereisten volgens de BBV-voorschriften.
13. De lasten van het sociaal domein zijn afgestemd op de realisatiecijfers van vorige jaren in combinatie met afgesloten contracten.
14. Er is middels een stelpost rekening gehouden met een verlaging van de uitgaven voor jeugdzorg voor de jaren 2026-2028 waarvan het Rijk heeft aangegeven de verantwoordelijkheid te nemen.
15. De deelnemende gemeenten in een gemeenschappelijke regeling (GR) zijn verantwoordelijk voor de financiële positie van de GR.
16. Het beschikbare weerstandsvermogen dient gekoppeld te worden aan de risico's.

17. De overhead is centraal in de begroting opgenomen. De toerekening van overhead geschiedt op basis van een opslag met een vast percentage van 61%.
18. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van de statushouders, asielzoekers die een verblijfsvergunning hebben gekregen.
19. De incidentele lasten en / of baten moeten van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2023" hanteren we daarom in beginsel een ondergrens voor alle incidentele posten vanaf € 10.000,-.

6.2 Overzicht geraamde baten en lasten op hoofdtakniveau

Overzicht geraamde baten en lasten

De aansluiting op de financiële gegevens per programma en een onderbouwing daarvan zijn ondergebracht in de financiële begroting. Dit hoofdstuk bevat een totaaloverzicht van de lasten en baten van alle programma's. Overhead en de algemene dekkingsmiddelen worden afzonderlijk weergegeven. Daarnaast zijn voor extra inzicht in de financiële positie de baten en lasten per programma geschoond van de beoogde verrekeningen met reserves. De verrekeningen met reserves maken formeel geen onderdeel uit van de begroting van lasten en baten. Voor reserves geldt dat onttrekkingen evenals de stortingen via de resultaatbestemming lopen.

In het overzicht van baten en lasten wordt aangegeven wat per jaar de lasten, baten en mutaties reserves zijn. Die baten en lasten zijn ingedeeld naar programma's, overhead en algemene dekkingsmiddelen. Dit leidt tot een nadelig resultaat van € 47.000,- in 2025. Dit is het saldo van de mutaties tussen de begroting van baten en lasten. In de begroting hebben daarnaast reeds tot een bedrag van per saldo in 2025 € 1.121.000,- mutaties uit reserves plaatsgevonden. Het geraamd positief resultaat bedraagt dan € 1.078.000,- (waarvan incidenteel nadeel € 114.000,- en € 1.192.000,- structureel voordeel). De begrotingsresultaten worden verrekend met de algemene reserve. De jaren 2023 – 2028 geven dan het navolgende beeld:

Programma's (bedragen x € 1.000,-)	Jaarrekening 2023			Gewijzigde begroting 2024			Begroting 2025			Meerjarenraming		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	saldo 2026	saldo 2027	saldo 2028
0. Bestuur en ondersteuning	-2.720	614	-2.106	-2.767	1.503	-1.264	-2.380	491	-1.889	-1.852	-1.818	-1.818
1. Veiligheid	-1.992	108	-1.884	-2.015	98	-1.917	-2.164	98	-2.066	-1.975	-1.970	-1.971
2. Verkeer en vervoer	-2.452	236	-2.216	-4.011	260	-3.751	-4.066	77	-3.989	-4.196	-4.429	-4.576
3. Economie	-683	6.132	5.449	-1.057	1.746	689	-839	1.687	848	873	879	880
4. Onderwijs	-2.343	104	-2.239	-2.944	478	-2.466	-2.431	24	-2.407	-2.372	-2.377	-2.379
5. Sport, cultuur en recreatie	-5.163	844	-4.319	-6.443	1.491	-4.952	-6.631	987	-5.644	-5.091	-5.206	-5.221
6. Sociaal domein	-27.103	6.789	-20.314	-28.133	6.376	-21.757	-29.194	5.652	-23.542	-23.313	-23.283	-23.264
7. Volksgezondheid en milieu	-7.480	5.194	-2.286	-8.707	6.411	-2.296	-7.816	5.743	-2.073	-1.773	-1.817	-1.837
8. VHROSV	-6.637	4.317	-2.320	-11.246	8.015	-3.231	-5.849	4.692	-1.157	-757	-2.003	-1.766
Subtotaal (excl. overhead, algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien)	-56.573	24.338	-32.235	-67.323	26.378	-40.945	-61.370	19.451	-41.919	-40.456	-42.024	-41.952
<u>Algemene dekkingsmiddelen</u>												
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is:												
- Uitvoering w et WOZ w oningen	-306		-306	-201		-201	-195		-195	-195	-195	-195
- Uitvoering w et WOZ niet w oningen	-11		-11	-20		-20	-20		-20	-20	-20	-20
- OZB w oningen	-12	12		-12	8	-4	-12	8	-4	-4	-4	-4
- OZB niet-w oningen	-5	5		-7	3	-4	-7	3	-4	-3	-3	-3
- Baten heffing en invordering OZB w oningen		2.547	2.547		2.833	2.833		2.992	2.992	3.063	3.097	3.175
- Baten heffing en invordering OZB niet-w oningen		2.115	2.115		2.466	2.466		2.550	2.550	2.550	2.550	2.550
- Algemene uitkeringen	-6	40.895	40.889	-6	43.241	43.235	-6	43.727	43.721	41.577	41.680	41.753

Dividend		157	157	-2	136	134	-2	169	167	167	167	166
Saldo van de financieringsfunctie	-563	567	4	-490	460	-30	-679	637	-42	18	4	-64
Overige algemene dekkingsmiddelen		83	83		62	62		124	124	123	119	118
Vennootschapsbelasting	26		26	-14		-14	-14		-14	-14	-14	-14
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-877	46.381	45.504	-752	49.209	48.457	-935	50.210	49.275	47.262	47.381	47.462
Overhead en ondersteuning	-6.688	258	-6.430	-7.401	237	-7.164	-7.445	107	-7.338	-7.218	-7.244	-7.234
Onvoorzien en stelposten	-11		-11	414		414	-65		-65	-62	-74	-87
Saldo van baten en lasten	-64.149	70.977	6.828	-75.062	75.824	762	-69.815	69.768	-47	-474	-1.961	-1.811
Reserves												
Bestuur en ondersteuning	-13.745	13.334	-411	-1.610	4.451	2.841	-3.436	4.557	1.121	210	1.487	1.109
Geraamd resultaat	-77.894	84.311	6.417	-76.672	80.275	3.603	-73.251	74.325	1.074	-264	-474	-702
waarvan incidentele baten en lasten						575			-114	52	35	100
waarvan structurele baten en lasten						3.028			1.192	-317	-509	-801

(- = nadeel en + = voordeel)

6.3 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

Om inzicht te krijgen in de financiële positie van de gemeente is het onderscheid tussen structureel en incidenteel vooral van belang. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten zijn dus de regel, incidentele lasten zijn de uitzondering. De incidentele lasten en / of baten moeten van materiële omvang zijn. In de "Financiële verordening gemeente Bladel 2023" hanteren we daarom in beginsel een ondergrens voor alle incidentele posten vanaf € 10.000,-. Incidentele baten en lasten betreffen die posten die het begrotingssaldo incidenteel beïnvloeden. Het gaat om eenmalige zaken en om (meerjarige) projecten of subsidies als deze eveneens het karakter van tijdelijkheid c.q. eindig doel hebben.

De incidentele baten en lasten worden onderstaand op hoofdlijnen nader toegelicht.

Bestuur en ondersteuning

Jaarlijks worden opbrengsten geraamd van verkoop gronden, die niet via de grondexploitatie lopen. Op grond van provinciale voorschriften mogen deze opbrengsten niet als structureel aangemerkt worden.

Veiligheid

We zien een toename in overlast van een specifieke groep jeugd. Dit heeft inmiddels vormen aangenomen, dat er een meer professionele aanpak nodig is, om deze jeugd op het rechte pad te houden en te krijgen. We huren hiervoor voor de periode tot en met 2025 professionele hulp in met ervaring met deze zwaardere problematiek. De helft van deze kosten reken we toe aan "Veiligheid" en de andere helft aan "Volksgezondheid en milieu".

Verkeer en vervoer

Een goede bereikbaarheid en leefbaarheid houdt niet op bij gemeente- of regionale grenzen. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid om de majeure mobiliteitsopgave in de mainport Brainport aan te pakken en de mobiliteitstransitie te realiseren. Om deze reden moet ook elke gemeente van de Brainportregio een bijdrage leveren om de bereikbaarheid en doorstroming van de Brainportregio te verbeteren en de mobiliteitstransitie in gang te zetten. Omdat onze financiële bijdrage wordt gekoppeld aan de ontwikkeling van mobiliteitshubs en bijbehorende snelle fietsroutes past dit ook perfect in onze eigen visie op mobiliteit. De jaarlijkse bijdragen dekken we ten laste van de algemene reserve.

Sport, recreatie en cultuur

De gemeente heeft een erfpachtovereenkomst gesloten met opstalrecht ten behoeve van het be-

staande binnenzwembad. Wij vinden het niet wenselijk dat de huidige exploitant geplande investeringen doet totdat het nieuwe zwembad is opgeleverd, behoudens die investeringen die de veiligheid en operationele continuïteit van de exploitatie dienen te waarborgen. Voor 2025 compenseren we hiervoor de exploitant. Tot en met 2027 zijn lasten geraamd voor de projectkosten/subsidie GOB. In 2025 zullen eenmalige kosten worden gemaakt voor de herinrichting van Sportpark De Smagtenbocht. In 2025 worden eenmalige kosten geraamd voor het project muziek in de klas.

Sociaal domein

Op verschillende plekken in de gemeente Bladel worden Oekraïense vluchtelingen opgevangen. Ook voor 2025 zijn weer baten en lasten geraamd voor de tijdelijke opvang van ontheemden uit Oekraïne.

Volksgezondheid en milieu

We zien een toename in overlast van een specifieke groep jeugd. Dit heeft inmiddels vormen aangenomen, dat er een meer professionele aanpak nodig is, om deze jeugd op het rechte pad te houden en te krijgen. We huren hiervoor voor de periode tot en met 2025 professionele hulp in met ervaring met deze zwaardere problematiek. De helft van deze kosten reken we toe aan "Veiligheid" en de andere helft aan "Volksgezondheid en milieu". Voor de periode tot en met 2025 houden we rekening met eenmalige implementatiekosten ten behoeve van de energietransitie. Ook voor 2025 zijn lasten geraamd voor de subsidieregeling duurzame energie particulieren.

VHROSV

Om de ruimtelijke kwaliteit van het landschap te verbeteren is door uw raad besloten om de bestaande reserve 'ruimtelijke kwaliteit buitengebied' te verbreden. Verrekening vindt plaats ten laste of ten gunste van de betreffende reserve (zie hierna). In de meerjarenraming zijn tussentijdse winstuitnames geraamd op basis van de zgn. voorzichtige variant. Daarnaast houden we rekening met de verkoop-opbrengsten ad € 1.100.000,- in 2025 en € 1.262.000,- in 2026 vanwege de inspanningsverplichting om de herontwikkeling van de achterblijvende locaties van MFA Hapert enerzijds en Den Herd Bladel en Praktijkschool Bladel anderzijds te realiseren.

Overhead

Via de algemene uitkering ontvangen we eenmalige middelen voor de implementatie van de Wet open overheid (Woo). De wet is bedoeld om overheden transparanter te maken en moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren is. De eenmalige middelen zijn bestemd voor het verbeteren van systemen, het opleiden van medewerkers en het aanpassen van processen en de organisatie. Daarnaast worden de incidentele lasten bij SK verrekend met de deelnemende gemeenten.

Reserves

De lasten van de regionale bereikbaarheid Brainport, de verlenging van de subsidieregeling duurzame energie particulieren en de uitvoering van de kwaliteit buitengebied verrekenen we met de algemene reserve. Ten laste van de algemene reserve wordt de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen gevormd voor het gemeenschapshuis aan de Markt. Daarnaast houden we rekening met de verkoop-opbrengst ad € 1.100.000,- in 2025 en € 1.262.000,- in 2026 (zie VHROSV) vanwege de inspanningsverplichting om de herontwikkeling van de achterblijvende locaties van MFA Hapert, Den Herd en Praktijkschool te realiseren. Deze opbrengsten voegen we via de algemene reserve toe aan de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen. De tussentijdse winstuitnames uit grondexploitaties worden toegevoegd aan de algemene reserve. De eenmalige kosten voor de herinrichting van sportpark De Smagtenbocht worden gedekt uit de algemene reserve.

De kosten en opbrengsten voor de verbetering kwaliteit buitengebied worden verrekend met de reserve verbetering kwaliteit buitengebied. De kosten voor de uitvoering van het generatiepact dekken we ten laste van de reserve generatiepact.

Programma bedragen x € 1.000,-	2025 lasten	2025 baten	2026 lasten	2026 baten	2027 lasten	2027 baten	2028 lasten	2028 baten
Bestuur en ondersteuning								
grondverkoop algemene dienst		v 100		v 100		v 100		v 100
totaal bestuur en ondersteuning		v 100		v 100		v 100		v 100
Veiligheid								
inhuur jeugdcoach/ overlast jeugd	n -93							
totaal veiligheid	n -93							
Verkeer en vervoer								
regionale bereikbaarheid Brainport	n -382		n -346		n -346		v 132	
totaal verkeer en vervoer	n -382		n -346		n -346		v 132	
Sport, cultuur en recreatie								
(netto) compensatievergoeding Optisport	n -43							
natuurbescherming: projectkosten/ subsidie GOB	n -22		n -24		n -80			
herinrichting de Smagtenbocht: eenmalige kosten	n -455							
projectkosten muziek in de klas	n -37							
totaal sport, cultuur en recreatie	n -557		n -24		n -80			
Sociaal domein								
opvang Oekrainers	n -1.182	v 1.382						
totaal sociaal domein	n -1.182	v 1.382						
Volksgezondheid en milieu								
inhuur jeugdcoach / overlast jeugd	n -93							
klimaatbeleid: uitvoeringskosten	n -14							
subsidierегeling energie particulieren	n -350							
totaal volksgezondheid en milieu	n -457							
VHROSV								
kwaliteit buitengebied: diverse projecten	n -210	v 50	n -10	v 50		v 50		v 50
anticiperende verwervingen: plankosten uitbreidingslocatie	n -125							
grondexploitaties: winstuitname		v 67		v 8				v 195
opbrengst locaties MFA / Den Herd en Praktijkschool		v 1.100		v 1.262				
totaal ruimtelijke ontwikkeling en beheer	n -335	v 1.217	n -10	v 1.320		v 50		v 245
Overhead								
Voorbereiding Wet open overheid	n -54		n -54					
SSC: bijdrage ssc eenmalige lasten	v 18		v 30		v 15			
correctie inhuur jeugdcoach	v 28							
totaal overhead en ondersteuning organisatie	n -8		n -24		v 15			
Reserves								
AR: dekkingsres.locatie MFA/Den Herd en Praktijkschool	n -1.100	v 2.096	n -1.262	v 1.611				
AR: dekking regionale bereikbaarheid Brainport		v 382		v 346		v 346		v 2.163
AR: subsidie duurzame energie particulieren		v 350						
AR: dekking eenmalige kosten Smagtenbocht		v 455						
algemene reserve grondexploitatie: winstuitnames	n -67		n -8				n -195	
reserve kapitaallasten investeringen	n -2.096		n -1.611				n -2.295	
reserve kwaliteit buitengebied: diverse projecten	n -50	v 210	n -50	v 10	n -50		n -50	
reserve generatiepact: beschikking		v 21						
totaal reserves	n -3.313	v 3.514	n -2.931	v 1.967	n -50	v 346	n -2.540	v 2.163
totaal incidentele lasten en baten	n -6.327	v 6.213	n -3.335	v 3.387	n -461	v 496	n -2.408	v 2.508
saldo incidentele baten en lasten	-114		52		35		100	

(- = nadeel en + = voordeel)

6.4 Overzicht reserves

Overzicht reserves

Aan deze mutaties liggen raadsbesluiten en een bestendige gedragslijn ten grondslag, hetzij bij vaststelling van de oorspronkelijke begroting, hetzij bij vaststelling van de bestuursrapportages. Deze hebben voornamelijk betrekking op mutaties met dekkingsreserves. Voorts gaat het om toevoegingen als gevolg van tussentijdse winstnemingen grondexploitaties en rentebijgeschrijvingen. De meerjarige begrotingsresultaten worden vooralsnog verrekend met de algemene reserve. Uw raad geeft expliciet instemming aan de weergegeven toevoegingen en onttrekkingen via de begrotingsvaststelling.

Bij de berekening van de stand van de reserves en voorzieningen per 1 januari 2024 is uitgegaan van de rekeningcijfers 2023 vermeerderd c.q. verminderd met geraamde mutaties in 2024 op grond van de door uw raad genomen besluiten c.q. beleidsvoornemens. Naast de begrotingsramingen en de lastenontwikkeling zijn ook de reserves van belang voor de beoordeling van de financiële situatie waarin de gemeente zich bevindt. Met name de reserves geven immers een indicatie van het weerstandsvermogen van de gemeente, dat wil zeggen de mate waarin de gemeente in staat is financiële tegenvallers op te vangen teneinde haar taken te kunnen voortzetten. Daarnaast laten de reserves zien welke bestedingsmogelijkheden aanwezig zijn voor (nog) niet in de begroting opgenomen activiteiten. Het beleid ten aanzien van reserves en voorzieningen is vastgelegd in de "nota reserves en voorzieningen 2021".

In onderstaand overzicht worden de meerjarige mutaties van de reserves gespecificeerd. De geraamde mutaties zoals opgenomen in het meerjarenprogramma zijn hier aanvullend in opgenomen:

Bedragen x € 1.000,-		Begroting		Meerjarenraming		
		2024	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve	inc. v	2.178	v 350			
Algemene reserve grondexploitatie	inc. n	-743	n -67	n -8		n -195
Reserve ruimtelijke kwaliteit buitengebied	inc. v	605	v 160	n -40	n -50	n -50
Reserve duurzaamheid	inc. v	100				
Reserve generatiepact	inc. v	41	v 21			
Reserve kapitaallasten investeringen	inc. n	-126				
Reserve kapitaallasten investeringen	struct. v	614	v 849	v 1.042	v 1.026	v 1.000
Totaal beoogde mutaties reserves via bestaand beleid	v	2.669	v 1.313	v 994	v 976	v 755
Bestemming begrotingsresultaat	inc./struct. n	-3.601	n -1.079	v 265	v 475	v 701
Totaal mutaties reserves	n	-932	v 234	v 1.259	v 1.451	v 1.456
Mutaties via meerjarenprogramma:						
Algemene reserve	inc. v	172	v 1.832	v 695	v 346	v 2.402
Reserve kapitaallasten investeringen	inc. n		n -2.096	n -1.610		n -2.295
Reserve kapitaallasten investeringen	struct. v		v 71	v 131	v 166	v 247
Totaal mutaties reserves	n	-760	v 41	v 475	v 1.963	v 1.810

(+ = voordeel/aanwending en -= nadeel/storting)

Algemene reserve

De algemene reserve maakt deel uit van het weerstandsvermogen van de gemeente en heeft als doel de gemeente de mogelijkheid te bieden om niet-structurele financiële risico's op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. De omvang van de algemene reserve is gebaseerd op het risicoprofiel van de gemeente. In de "nota reserves en voorzieningen 2021" wordt de algemene reserve als normatief kader beschouwd en wordt uitgedrukt als de verhouding tussen de algemene reserve en het gemiddelde van de geïnterpreteerde risico's. De omvang van de algemene reserve wordt bepaald op klasse 3 (voldoende). We rekenen geen rente meer over het eigen vermogen. Voor de dekkingsreserve kapitaallasten investeringen maken we een uitzondering, omdat naast de afschrijvingslast ook de rentelast van het betreffende activum verrekend wordt met de dekkingsreserve.

Voor een totaaloverzicht van de prognose van de omvang van de algemene reserve wordt verwezen naar bijlage 3.

Wij willen hier echter – met nadruk – niet onvermeld laten dat het vooralsnog geprognosticeerde resultaten zijn. Daadwerkelijke bestedingsvoorstellen moeten steeds beoordeeld worden aan de hand van de werkelijke gerealiseerde resultaten. Voorts verwijzen wij u naar de paragraaf weerstandsvermogen.

De algemene reserve is onderverdeeld in:	stand per 1 januari 2025	stand 31 december 2025
1. noodzakelijke omvang (weerstandsvermogen)	€ 777.000	€ 777.000
2. vrij aanwendbaar deel	€ 17.544.000	€ 19.032.000
3. saldo baten en lasten	€ 3.603.000	€ 1.078.000

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves worden onderverdeeld in dekkingsreserves en overige bestemmingsreserves. De omvang van de dekkingsreserve neemt jaarlijks af door de geraamde aanwendungen ten gunste van de exploitatie ter dekking van kapitaallasten.

Reserve kapitaallasten investeringen

Afdekken van de kapitaallasten van diverse investeringen (met economisch en maatschappelijk nut). Aanwending is afgestemd op de afschrijvingstermijnen van de betreffende investeringen.

stand 1 januari 2025	€ 19.732.000
stand 31 december 2025	€ 20.908.000

Algemene reserve grondexploitaties

De reserve grondexploitatie is een reserve om algemene risico's op het gebied van grondexploitatie op te vangen. Alle resultaten lopen via de algemene reserve grondexploitatie. Als een gemeentelijke grondexploitatie positief wordt afgesloten, wordt de winst toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie. Als op een gemeentelijke grondexploitatie een tekort wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening ingesteld die wordt gedekt uit de algemene reserve grondexploitatie. Om deze reden vervult de algemene reserve grondexploitatie evenals de algemene reserve een bufferfunctie (zie ook § grondbeleid).

stand 1 januari 2025	€ 1.303.000
stand 31 december 2025	€ 1.303.000

Reserve duurzaamheid

Bevorderen van het opwekken en ontwikkelen van duurzame energie.

stand 1 januari 2025	€ 33.000
stand 31 december 2025	€ 33.000

Reserve ruimtelijke kwaliteit buitengebied

Verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het landschap, gekoppeld aan gemeentelijke projecten.

stand 1 januari 2025	€ 1.872.000
stand 31 december 2025	€ 1.712.000

Reserve generatiepact

Door het inzetten van strategische personeelsplanning wordt instroom, doorstroom en uitstroom in de organisatie bevorderd. Als ouderen minder willen werken, waarvoor zij deels gecompenseerd worden, ontstaat ruimte in de formatie en financiën om nieuwe, jongere medewerkers te werven.

stand 1 januari 2025	€ 21.000
stand 31 december 2025	€ 0

Recapitulatie reserves

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de reserves weergegeven:

verloop reserves bedragen x € 1.000,-	boekwaarde 31-12-2023	boekwaarde 31-12-2024	boekwaarde 31-12-2025	boekwaarde 31-12-2026	boekwaarde 31-12-2027	boekwaarde 31-12-2028
• algemene reserve:						
- noodzakelijke omvang	777	777	777	777	777	777
- vrij besteedbaar deel	13.478	17.544	19.032	19.424	18.813	16.130
- saldo baten en lasten	6.415	3.603	1.078	-265	-475	-701
	20.670	21.924	20.887	19.936	19.115	16.206
• bestemmingsreserves						
- dekkingsreserves	20.221	19.732	20.908	21.345	20.153	21.201
- overige best.reserves	3.233	3.230	3.049	3.089	3.139	3.189
totaal	44.124	44.886	44.844	44.370	42.407	40.596
saldo mutaties reserves		762	-42	-474	-1.963	-1.811

6.5 Overzicht voorzieningen

Voorzieningen

Het onderscheid tussen reserves en voorzieningen is vooral van belang omdat voorzieningen te beschouwen zijn als vreemd vermogen en reserves als eigen vermogen. Aan voorzieningen kleven verplichtingen. De gemeente heeft daarom weinig keus als het gaat om de vraag welke voorzieningen aanwezig moeten zijn en welke omvang deze moeten hebben. Dit betekent dat alle voorzienbare en kwantificeerbare risico's en verplichtingen zijn afgedekt. De voorschriften uit het BBV zijn hiervoor bepalend.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs in te schatten is;
- bestaande risico's op de balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten is;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalisatie;
- de bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven en
- tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Voorzieningen voor risico's ter zake van verplichtingen en verliezen

Dit betreft voorzieningen wegens op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of risico's. Het gaat om risico's in verband met verplichtingen of verliezen die worden verwacht bij het vaststellen van de balans: de omvang moet redelijk te schatten zijn. Voorbeeld: Schadeclaims van derden, lopende beroepschriften en rechtsgedingen. Deze voorzieningen zijn (vooralsnog) niet van toepassing voor de gemeente Bladel.

Voorzieningen voor verplichtingen en verliezen die redelijkerwijs te schatten zijn

Het gaat om verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wél redelijkerwijs te schatten is. Het betreft dus verplichtingen die schulden kunnen worden.

Voorziening dubieuze debiteuren (incl. KempenPlus)

Ingesteld ter dekking van kosten die voortvloeien uit vermoedelijk oninbare privaot- en publiekrechtelijke vorderingen.

stand 1 januari 2025	€ 306.000
stand 31 december 2025	€ 306.000

Voorziening wethouderspensioenen

Bekostigen van de pensioenuitkeringen van wethouders die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, alsmede opvangen verplichtingen voortvloeiende uit het overgedragen elders opgebouwd pensioenkapitaal wethouders.

stand 1 januari 2025	€ 2.327.000
stand 31 december 2025	€ 2.198.000

Voorziening verlofsparen

Medewerker(st)ers kunnen vanaf 1 januari 2022 'verlofsparen'. Aangezien er bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen, dient hier op grond van het BBV een voorziening voor gevormd te worden.

stand 1 januari 2025	€ 79.000
stand 31 december 2025	€ 79.000

Voorzieningen voor vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven

Betreft een voorziening die gevormd wordt door via het tarief gepland te "sparen" voor vervangingsinvesteringen (riolering en afvalstoffenheffing). Dit sparen voor vervangingsinvesteringen wordt in de gemeente Bladel vooralsnog niet toegepast.

Verliezen voor gelijkmatige verdeling van lasten

In tegenstelling tot het voorgaande gaat het hier niet om de vraag of een verplichting of verlies zich al dan niet voordoet. Deze voorzieningen worden ingesteld met als doel de kosten gelijkmatig over de jaren te spreiden. Als expliciete voorwaarde voor het instellen van deze voorzieningen geldt dat er sprake moet zijn van een één op één onderbouwing van het betreffende beheerplan. Deze voorziening heeft een verplichtend karakter: de gelden moeten aan het vooraf bepaalde doel worden besteed.

Voorziening onderhoud wegen

Het meerjarig opvangen van de kosten van het uitvoeren van adequaat onderhoud aan de wegen.

stand 1 januari 2025	€ 459.000
stand 31 december 2025	€ 459.000

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het meerjarig opvangen van de kosten van het uitvoeren van het systematisch adequaat onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

stand 1 januari 2025	€ 2.698.000
stand 31 december 2025	€ 2.371.000

Voorzieningen wegens van derden verkregen middelen

Het betreft van derden verkregen middelen onder strikte condities voor de richting van de aanwending (met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen).

Egalisatie voorziening afvalstoffenheffing

Het egaliseren van het saldo lasten/baten dat in een bepaald jaar ontstaat in de afvalinzameling, alsmede het meerjarig opvangen van schommelingen in de tarieven voor de afvalstoffenheffing.

stand 1 januari 2025	€ 82.000
stand 31 december 2025	€ 103.000

Egalisatie voorziening riolering

Het egaliseren van het saldo lasten/baten dat in een bepaald jaar ontstaat in de riolering, alsmede het meerjarig opvangen van schommelingen in de tarieven voor de rioolheffingen.

stand 1 januari 2025	€ 2.505.000
stand 31 december 2025	€ 2.321.000

Recapitulatie voorzieningen

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de voorzieningen weergegeven:

verloop voorzieningen bedragen x € 1.000,-	boekwaarde 31-12-2023	boekwaarde 31-12-2024	boekwaarde 31-12-2025	boekwaarde 31-12-2026	boekwaarde 31-12-2027	boekwaarde 31-12-2028
voorzieningen voor:						
- te verwachten verplichtingen en verliezen	3.175	3.066	2.890	2.527	2.398	2.270
- gelijkmatige verdeling van lasten	2.664	3.157	2.830	2.928	3.056	3.184
- wegens van derden verkregen middelen	2.714	2.588	2.424	2.204	1.940	1.700
totaal	8.553	8.811	8.144	7.659	7.394	7.154

6.6 Investerings

Afschrijving vindt plaats op basis van de nota 'activeren, waarderen en afschrijven van vaste activa 2021'. Bij de vaststelling van de begroting 2023 is het afschrijvingsbeleid aangepast in die zin dat in het jaar van investeren 50% van de kapitaallasten als structurele last geraamd wordt.

- Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa, waaronder de kosten van onderzoek en ontwikkeling, worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt

plaats volgens een percentage van de geactiveerde kosten, gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, met een maximum van vijf jaar.

- Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd op basis van aanschaffingswaarde of vervaardigingsprijs, verminderd met afschrijvingen. Afschrijving vindt plaats volgens een percentage van de aanschaffingswaarde, gebaseerd op de verwachte gemiddelde economische levensduur van de activa. Op gronden wordt niet afgeschreven. In beginsel wordt geen rekening gehouden met een restwaarde. De uitzondering hierop is alleen voor vaste activa waarbij van tevoren wordt vastgesteld dat een deel van het actief altijd zijn waarde zal behouden. In dit geval wordt een actief niet volledig afgeschreven, maar wordt zo afgeschreven dat aan het eind van de afschrijvingstermijn de afgesproken restwaarde resteert. Daarom wordt hiervoor het "*Nee, tenzij-beleid*" gevoerd.

- Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

In de 'Financiële verordening gemeente Bladel 2023' is geregeld dat nieuwe investeringen, waarvoor reeds politieke kaderstelling aanwezig is op basis van door uw raad vastgestelde beheerplannen, beleidsnotities en/of besluiten en (uitbreidings)investeringen gericht op interne bedrijfsvoering en ramingen van geringe omvang, bij de vaststelling van de begroting geautoriseerd worden.

Op basis van deze criteria hebben wij de noodzakelijke en gewenste investeringen voorzien van een A- of B-rubricering. De zgn. A-investeringen voldoen aan de hiervoor geformuleerde criteria. Reden waarom wij uw raad voorstellen om de uitvoering van deze investeringen in planjaar 2025 (en budgetten), na vaststelling van de begroting 2025 door uw raad, op te dragen aan ons college. In dit verband wordt bedoeld, dat uw raad bij de vaststelling tevens daarvoor formeel de noodzakelijke kredieten / budgetten beschikbaar stelt. Tevens wordt hiermee een doelmatigere en slagvaardigere werkwijze voor de organisatie bewerkstelligd. Voor de uitvoering van de zgn. B-investeringen zal daarentegen nog steeds afzonderlijke besluitvorming door uw raad plaatsvinden. Voor een totaalbeeld verwijzen wij u naar bijlage 2.

6.7 Geprognosticeerde balans

Voor een goed inzicht in de financiële positie van onze gemeente hebben we - naast het inzicht in de meerjarenraming van baten en lasten - ook inzicht nodig in de ontwikkeling van de vermogensposities. Het meerjarenprogramma (investeringen) beïnvloedt in hoge mate de schuldpositie en daarmee de rente en afschrijvingslasten die ten laste van de begrotingsruimte komen. Deze lasten beïnvloeden direct de wendbaarheid van de begroting. Hoe groter het beslag dat de kapitaallasten leggen op de begrotingsruimte hoe minder ruimte over blijft voor het bekostigen van overige zaken. Het is daarom belangrijk dat onze schulden en inkomsten in balans blijven.

Met het opnemen van een geprognosticeerde balans krijgt u meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen, en in de financieringsbehoefte. De presentatie van de geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen. Dit laatste zou schijnnaauwkeurigheid suggereren en daar is hier geen sprake van.

Activa: bedragen x € 1.000,-	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2023 eind	2024 begin	2025 begin	2026 begin	2027 begin	2028 begin	2028 eind
Vaste activa:							
immateriële vaste activa	7.346	7.346	9.432	9.676	9.598	9.506	9.401
materiële vaste activa economisch nut	49.589	49.589	74.209	71.641	69.087	66.539	63.991
materiële vaste activa maatschappelijk nut	24.013	24.013	31.513	30.589	29.673	28.763	27.857
materiële vaste activa tbv heffingen	24.207	24.207	28.810	27.962	27.120	26.284	25.462
in erfpacht	152	152	152	152	152	152	152
financiële vaste activa (art. 36 lid b)	159	159	159	159	159	159	159
financiële vaste activa (art. 36 lid c)	1.779	1.779	2.154	2.154	2.154	2.154	2.154
financiële vaste activa (art. 36 lid f)							
Totaal vaste activa	107.245	107.245	146.429	142.333	137.943	133.557	129.176
Vlottende activa:							
bouwgronden in exploitatie	4.905	4.905	8.005	1.455	-61	-890	-1.922
uitzettingen in 's Rijks schatkist	556	556					
uitzettingen korter dan 1 jaar	10.339	10.339					
liquide middelen	148	148					
overlopende activa	5.134	5.134	432	408	385	361	337
Totaal vlottende activa	21.082	21.082	8.437	1.863	324	-529	-1.585
Totaal activa	128.327	128.327	154.866	144.196	138.267	133.028	127.591

Passiva: bedragen x € 1.000,-	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenraming			
	2023 eind	2024 begin	2025 begin	2026 begin	2027 begin	2028 begin	2028 eind
Vaste passiva:							
eigen vermogen	37.709	40.520	43.808	45.109	44.842	43.108	41.600
saldo van baten en lasten	6.415	3.604	1.078	-265	-473	-701	-701
voorzieningen	7.975	7.975	8.811	8.143	7.659	7.395	7.153
vaste schulden bestaand	61.349	61.349	71.187	66.523	61.857	57.188	52.850
vaste schulden nieuw			23.916	18.699	18.709	20.313	21.214
Totaal vaste passiva	113.448	113.448	148.800	138.209	132.594	127.303	122.116
Vlottende passiva:							
schulden korter dan 1 jaar	6.979	6.979	5.633	5.502	5.137	5.137	5.137
liquide middelen							
overlopende passiva	7.900	7.900	432	408	385	361	337
Totaal vlottende pasiva	14.879	14.879	6.065	5.910	5.522	5.498	5.474
Totaal passiva	128.327	128.327	154.866	144.121	138.116	132.801	127.591

6.8 Emu-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van Nederland is een deel voor de rijksoverheid en een deel voor de decentrale overheden. Het EMU-saldo is een saldo op kasbasis (inkomsten en uitgaven). Een gemeente hanteert echter een stelsel van baten en lasten. Zo tellen bijvoorbeeld investeringen niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

Met het hieronder opgenomen EMU-overzicht wordt inzage gegeven in de geldstromen op kasbasis binnen de begroting (bedragen x € 1.000).

Omschrijving	2024	2025	2026
	x € 1000,- Volgens begroting 2024	x € 1000,- Volgens begroting 2025	x € 1000,- Volgens meerjaren raming in
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	762	-42	-475
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	38.808	-4.096	-4.389
3. Mutatie voorzieningen	836	-667	-485
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.100	-6.550	-1.516
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend saldo	-40.310	9.937	4.946

6.9 Stille reserves

Er is sprake van een stille reserve indien activa op de balans staan die te laag gewaardeerd zijn. Met name activa die in de loop der jaren meer waard zijn geworden dan de boekwaarde op de balans. Bij de stille reserves gaat het om alle niet-bedrijfsgebonden activa (activa niet voor de openbare dienst bestemd) die een hogere waarde hebben dan de boekwaarde die is gebaseerd op de historische kostprijs.

Het in beeld brengen en (eventueel) vervolgens waarden van een stille reserve met een beoordeling in het licht van de weerstandscapaciteit is geen eenvoudige zaak. Vaak zijn stille reserves niet voor niets voorlopig of langdurig 'stil' gebleven.

Stille reserves spelen ook een rol bij de bepaling van de weerstandscapaciteit. Echter pas bij daadwerkelijke verkoop blijkt of de hogere waarde daadwerkelijk wordt gerealiseerd ten opzichte van de boekwaarde. Tot die tijd is het slechts een potentiële bijdrage aan de weerstandscapaciteit. Op basis van het voorzichtigheidsbeginsel is in de 'nota reserves en voorzieningen 2021' ingekaderd om eerst bij het realisatiemoment van een stille reserve (verkoop van het eigendom) deze middelen toe te voegen aan de weerstandscapaciteit.

De navolgende niet-bedrijfsgebonden activa kan worden genoemd:

Overhoeken in afgesloten bestemmingsplannen / bos- en pachtgronden

In de afgesloten bestemmingsplannen zijn diverse verhuurde perceeltjes opgenomen met een boekwaarde van € 0,-. Hoewel de totale oppervlakte van deze gronden administratief niet vast ligt, kunnen aan deze gronden bij verkoop vanzelfsprekend wel waarden toegekend worden. Hierbij moet wel aangetekend worden dat, indien bosgrond overgedragen wordt aan Staatsbosbeheer, DLG of Brabants Landschap, dit vaak tegen een symbolische prijs geschiedt. In dat geval moet het potentieel neerwaarts aangepast worden.

6.10 Langlopende financiële rechten en verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijken, financiële rechten en verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze rechten en verplichtingen:

- Uitvoering decentralisaties

Voor de uitvoering van de drie decentralisaties zijn met name voor Jeugdhulp en Begeleiding Awbz

naar Wmo diverse (meerjarige) contracten afgesloten. Daarnaast worden taken ondergebracht bij de Lokale Ondersteuningsteams (LOT's). Het LOT vormt feitelijk de toegangspoort naar ondersteuning. De uitvoering van de Participatiewet blijft ondergebracht bij KempenPlus.

De financiële consequenties van al deze verplichtingen zijn gedekt in de meerjarenraming.

- Borgstellingen

De gemeente heeft zich garant gesteld voor geldleningen. Het totaalbedrag waarvoor garantie is verstrekt bedraagt per 1 januari 2024 € 48,377 miljoen.

Bijlagen

1. Overzicht geraamde baten en lasten per (hoofd-)taakveld

Onderstaand worden de baten en lasten verdeeld over de voorgeschreven taakvelden.

(hoofd)taakvelden bedragen x € 1.000,-	Rekening 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026		Begroting 2027		Begroting 2028	
	l-2023	b-2023	l-2024	b-2024	l-2025	b-2025	l-2026	b-2026	l-2027	b-2027	l-2028	b-2028
0.1 Bestuur	-2.148	145	-1.933	196	-1.663		-1.663		-1.656		-1.656	
0.10 Mutaties reserves	-13.745	13.334	-1.610	4.451	-3.436	4.557	-3.055	3.264	-169	1.656	-2.657	3.767
0.2 Burgerzaken	-511	266	-692	363	-616	282	-616	319	-616	346	-616	346
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-61	192	-142	933	-101	197	-101	197	-101	197	-101	197
Totaal bestuur en ondersteuning	-16.465	13.938	-4.377	5.942	-5.816	5.036	-5.434	3.781	-2.541	2.199	-5.030	4.310
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.494	89	-1.466	86	-1.540	86	-1.542	86	-1.538	86	-1.539	86
1.2 Openbare orde en veiligheid	-498	19	-548	13	-623	13	-531	13	-531	13	-531	13
Totaal veiligheid	-1.992	108	-2.015	98	-2.164	98	-2.073	98	-2.069	98	-2.070	98
2.1 Verkeer en vervoer	-2.438	231	-3.952	255	-4.007	72	-4.214	72	-4.445	72	-4.593	72
2.2 Parkeren	-14	5	-9	4	-9	4	-9	4	-9	4	-9	4
2.5 Openbaar vervoer			-51		-51		-51		-51		-51	
Totaal verkeer en vervoer	-2.452	236	-4.011	260	-4.066	77	-4.274	77	-4.505	77	-4.653	77
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		10		11		11		11		11		11
3.1 Economische ontwikkeling	-356	57	-438		-426		-422		-422		-422	
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-5	4.394	-200	107	-63	12	-69		-69		-68	
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-93	93	-99	96	-99	96	-99	96	-99	96	-99	96
3.4 Economische promotie	-210	1.588	-301	1.544	-231	1.579	-231	1.618	-225	1.618	-225	1.618
Totaal economie	-664	6.142	-1.038	1.757	-820	1.698	-822	1.725	-816	1.725	-815	1.725
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.648	-55	-2.198	236	-1.966	12	-1.931	12	-1.936	12	-1.938	12
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-695	160	-746	242	-465	12	-465	12	-465	12	-465	12
Totaal onderwijs	-2.343	104	-2.944	478	-2.431	24	-2.396	24	-2.400	24	-2.403	24
3.4 Economische promotie	-20		-19		-19		-19		-19		-19	
5.1 Sportbeleid en activering	-346	128	-367	138	-337	117	-333	110	-322	99	-322	99
5.2 Sportaccommodaties	-1.515	497	-1.840	462	-2.680	572	-2.800	1.273	-2.813	1.290	-2.870	1.289
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-258	11	-408	11	-398	18	-355	18	-354	18	-354	18
5.4 Musea	-9		-10		-10		-10		-10		-10	
5.5 Cultureel erfgoed	-58	9	-101	9	-60	9	-63	9	-59	9	-58	9
5.6 Media	-644	139	-679	139	-594	118	-591	118	-590	118	-590	118

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.332	61	-3.037	733	-2.551	153	-2.621	153	-2.746	153	-2.702	153
Totaal sport, cultuur en recreatie	-5.183	844	-6.462	1.491	-6.650	987	-6.791	1.681	-6.912	1.686	-6.925	1.686
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-5.237	2.061	-7.171	2.864	-6.874	2.139	-5.635	756	-5.598	745	-5.596	745
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-1.357	44	-1.392	45	-1.427	45	-1.441	45	-1.444	45	-1.441	45
6.3 Inkomensregelingen	-5.503	4.524	-4.202	3.291	-5.237	3.292	-5.247	3.292	-5.250	3.292	-5.244	3.292
6.4 WSW en beschut werk	-6.493	15	-6.346	12	-6.791	12	-6.830	12	-6.833	12	-6.827	12
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-797	145	-988	165	-782	165	-777	383	-778	383	-777	383
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+												
6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)	-1.920		-2.075		-2.095		-2.087		-2.088		-2.087	
6.71b Begeleiding (WMO)	-1.682		-1.747		-1.721		-1.722		-1.719		-1.719	
6.71c Dagbesteding (WMO)	-608		-636		-639		-638		-638		-638	
6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)	-251		-283		-291		-289		-290		-289	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-												
6.72a Jeugdhulp begeleiding	-424		-465		-467		-466		-466		-466	
6.72b Jeugdhulp behandeling	-1.232		-1.280		-1.292		-1.093		-1.082		-1.082	
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	-29		-32		-32		-32		-32		-32	
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	-317		-314		-320		-319		-319		-319	
6.73a Pleegzorg	-123		-115		-116		-116		-116		-116	
6.73b Gezinsgericht	-41		-60		-61		-61		-61		-61	
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	-436		-497		-504		-503		-503		-503	
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-434		-279		-294		-291		-291		-291	
6.74c Gesloten plaatsing	-47		-25		-25		-25		-25		-25	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-												
6.82a Jeugdbescherming	-101		-127		-127		-127		-127		-127	
6.82b Jeugdreclassering	-70		-99		-101		-100		-100		-100	
Totaal sociaal domein	-27.103	6.789	-28.133	6.376	-29.194	5.652	-27.800	4.487	-27.760	4.477	-27.741	4.477
7.1 Volksgezondheid	-1.077	176	-1.243	224	-1.203	201	-1.119	148	-1.015		-1.035	
7.2 Riolering	-2.040	2.206	-2.449	2.669	-2.629	2.846	-2.421	2.638	-2.516	2.733	-2.609	2.827
7.3 Afval	-2.106	2.423	-1.963	2.321	-1.871	2.229	-1.870	2.229	-1.870	2.228	-1.860	2.218
7.4 Milieubeheer	-2.258	389	-3.052	1.198	-2.113	467	-1.845	467	-1.845	467	-1.845	467
Totaal volksgezondheid en milieu	-7.480	5.194	-8.707	6.411	-7.816	5.743	-7.255	5.482	-7.246	5.429	-7.350	5.512
8.1 Ruimte en leefomgeving	-1.769	299	-2.172	220	-1.739	190	-1.741	190	-1.749	190	-1.749	190
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-3.590	3.492	-6.553	6.317	-2.665	3.558	-1.674	2.792	-1.433	1.310	-763	876
8.3 Wonen en bouwen	-1.278	527	-2.520	1.477	-1.444	945	-1.273	949	-1.269	949	-1.269	949
Totaal VHROSV	-6.637	4.317	-11.246	8.014	-5.848	4.692	-4.687	3.931	-4.451	2.448	-3.781	2.015
Totaal overhead	-6.693	263	-7.401	237	-7.445	107	-7.325	107	-7.351	107	-7.341	107

Totaal overhead	-6.693	263	-7.401	237	-7.445	107	-7.325	107	-7.351	107	-7.341	107
0.5 Treasury	-564	808	-491	657	-680	930	-598	906	-588	877	-631	852
0.61 OZB woningen	-317	2.559	-213	2.841	-207	3.000	-207	3.071	-207	3.104	-207	3.183
0.62 OZB niet-woningen	-16	2.120	-26	2.470	-26	2.554	-26	2.554	-26	2.554	-26	2.554
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-6	40.895	-6	43.241	-6	43.727	-6	41.584	-6	41.686	-6	41.759
0.8 Overige baten en lasten	-11		414		-65		-62		-74		-87	
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	26		-14		-14		-14		-14		-14	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	-888	46.381	-336	49.208	-997	50.210	-913	48.114	-915	48.221	-971	48.348
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-6.415		-3.603		-1.078		265		475		701	
Totaal resultaat	-6.415		-3.603		-1.078		265		475		701	
Totaal generaal	-84.315	84.318	-80.272	80.275	-74.325	74.325	-69.506	69.508	-66.492	66.492	-68.378	68.379

2. Meerjarenprogramma 2024-2028

		Investerings					Budgettaire lasten				
Omschrijving	i/s	2024-i	2025-i	2026-i	2027-i	2028-i	2024	2025	2026	2027	2028
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien											
A Algemene uitkering jeugdzorg 2026 t/m 2028	s								236.000	175.000	207.000
Som Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien									236.000	175.000	207.000
Bestuur en ondersteuning											
A Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (Den Herd)	i								940.800		
A Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (praktijkschool)	i								670.307		
A Algemene reserve: dekking dotatie reserve kpl investeringen locatie MFA Hapert	i						2.095.620				
A Algemene reserve: dekking eenmalige kosten herinrichting De Smagtenbocht	i						454.685				
A Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende locatie Den Tref	i						-662.701				
A Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende locatie Het Palet	i						-285.664				
A Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst latende opbrengst locatie Den Herd	i							-891.475			
A Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst verkoop Med.Centrum	i						-151.300				
A Algemene reserve: dotatie (netto) opbrengst verkoop oude Kloostertuin	i										
A Algemene reserve: dotatie opbrengst latende opbrengst locatie Praktijkschool	i							-370.307			
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (Den Herd)	i							-940.800			
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (praktijkschool)	i							-670.307			
A Reserve kpl gemeenschapshuis Den Tref	i						-1.000.000				
A Reserve kpl investeringen locatie MFA Hapert	i						-1.095.620				
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Den Herd)	s								21.168	42.242	42.054
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Praktijkschool)	s								16.758	30.097	29.963
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Het Palet)	s						42.494	42.306	42.117	41.928	
A Reserve kpl gemeenschapshuis aan de Markt (opbrengst locatie Den Tref)	s						28.783	51.693	51.463	51.233	
B Algemene reserve: dekking regionale bereikbaarheid Brainport	i						171.570	381.570	345.655	345.655	106.924
B Algemene reserve: toevoeging dekkingsreserve tunnel Europalaan	i										2.295.000
B Reserve kapitaallasten investeringen: tunnel Europalaan	i										-2.295.000
B Reserve kapitaallasten investeringen: tunnel Europalaan	s										82.238
Som Bestuur en ondersteuning							171.570	-192.133	-784.202	511.574	354.340
Overhead en ondersteuning org.											
A Uitbreiding formatie toezichthouder	s							-75.536	-75.536	-75.536	-75.536
A Uitbreiding formatie toezichthouder: doorbelasting	s							75.536	75.536	75.536	75.536
Som Overhead en ondersteuning org.											
Ruimtelijke ontwikkeling en beheer											
A Anticiperende verwerving: aankoop gronden	s		-2.000.000					-30.000	-60.000	-60.000	-60.000
A Anticiperende verwerving: inbreng grond schietterrein	s					300.800					9.024
A Huisvesting vergunninghouders: nieuwbouw Kempenstede Hapert	s		-409.000					-4.423	-8.847	-8.847	-8.847
A Huisvesting vergunninghouders: huur	s							4.880	8.365	8.365	8.365
A Startersleningen	s		-375.000					-5.625	-11.250	-11.250	-11.250
A Uitvoeringsprogramma nieuwe woonvisie	s							-25.000	-25.000	-25.000	-25.000

			Investerings					Budgettaire lasten				
Omschrijving	i/s		2024+	2025+	2026+	2027+	2028+	2024	2025	2026	2027	2028
B Ontwikkeling latende locatie Den Herd	i									891.475		
B Ontwikkeling latende locatie Den Tref	i								662.701			
B Ontwikkeling latende locatie Het Palet	i								285.664			
B Ontwikkeling latende locatie Kloostertuin/medisch centrum	i								151.300			
B Ontwikkeling latende locatie Praktijkschool	i									370.307		
Som Ruimtelijke ontwikkeling en beheer				-2.784.000			300.800		1.039.497	1.165.050	-96.732	-87.708
Sociaal domein												
A MFA De Poel Netersel: verduurzaming	s			-44.000					-2.127	-4.165	-4.077	-3.989
A MFA D'n Anloop Hoogeloon: verduurzaming	s			-37.000					-1.788	-3.503	-3.429	-3.355
A Stelpost besparing jeugdzorg	s									218.000	218.000	218.000
B Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten CJG	s								45.262	45.262	45.262	45.262
B Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten Kloostertuin	s								45.438	45.438	45.438	45.438
Som Sociaal domein				-81.000					86.785	301.032	301.194	301.356
Sport, cultuur en recreatie												
A Sportpark De Lemelvelden: renovatie gebouw De Witpen	s				-91.000					-3.185	-6.261	-6.152
A Sportpark De Lemelvelden: renovatie tennis/korfbal	s			-35.000					-1.225	-2.408	-2.366	-2.324
A Sportpark De Lemelvelden: renovatie tennis/korfbal SPUK	s			4.900					172	337	331	325
A Sportpark De Smagtenbocht: renovatie tennispaviljoen	s			-42.000					-1.470	-2.890	-2.839	-2.789
A Sportpark De Smagtenbocht: renovatie tennispaviljoen SPUK	s			5.880					206	405	397	390
A Uitvoering groenstructuurplan 2025	s			-150.000					-5.250	-10.320	-10.140	-9.960
A Uitvoering groenstructuurplan 2026	s				-150.000					-5.250	-10.320	-10.140
A Uitvoering groenstructuurplan 2027	s					-150.000					-5.250	-10.320
A Uitvoering groenstructuurplan 2028	s						-150.000					-5.250
A Vervanging openbaar groen 2025	s			-260.000					-9.100	-17.888	-17.576	-17.264
A Vervanging openbaar groen 2026	s				-260.000					-9.100	-17.888	-17.576
A Vervanging openbaar groen 2027	s					-260.000					-9.100	-17.888
A Vervanging openbaar groen 2028	s						-260.000					-9.100
A Vervanging speeltoestellen 2025	s			-113.000					-7.345	-14.351	-14.012	-13.673
A Vervanging speeltoestellen 2026	s				-95.000					-6.175	-12.065	-11.780
A Vervanging speeltoestellen 2027	s					-150.000					-9.750	-19.050
A Vervanging speeltoestellen 2028	s						-75.000					-4.875
A Vervanging veldafrostering/hekwerken sportvelden	s			-15.000	-15.000	-15.000	-15.000		-725	-2.145	-3.535	-4.895
A Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisgilde	s						-1.028.500					-28.284
A Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisgilde: bijdrage SPUK	s						148.104					4.073
A Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisgilde: inbreng grond schietterrein	s						-300.800					-9.024
A Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw ONA / St. Jorisgilde: parkeren	s											
A Herinrichting Smagtenbocht: Nieuwbouw MFA kantine: nadere afspraken / compensatie w Bladella	s											

			Investerings					Budgettaire lasten				
T	Omschrijving	i/s	2024-i	2025-i	2026-i	2027-i	2028-i	2024	2025	2026	2027	2028
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting voetbalvereniging Bladella: masten	s			-25.642	-35.235				-705	-2.360	-3.283
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting voetbalvereniging Bladella: bijdrage SPUK	s			20.822	14.636				773	2.025	2.489
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting voetbalvereniging Bladella: armaturen	s			-100.433	-46.077				-4.017	-9.727	-11.350
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting voetbalvereniging Bladella: grondkabels	s			-18.520	-20.328				-648	-1.985	-2.651
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Beachvolleybal: masten	s			-11.880					-327	-644	-636
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Beachvolleybal: bijdrage SPUK	s			4.704					160	315	311
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Beachvolleybal:armaturen	s			-11.880					-475	-933	-915
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Beachvolleybal: grondkabels	s			-8.910					-312	-613	-602
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Handbal: masten	s			-9.529					-262	-517	-510
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Handbal: bijdrage SPUK	s			3.659					126	247	242
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Handbal:armaturen	s			-11.117					-445	-873	-856
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Handbal: grondkabels	s			-4.764					-167	-328	-322
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Korfbal: masten	s			-17.581					-483	-954	-941
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Korfbal: bijdrage SPUK	s			6.917					240	469	462
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Korfbal:armaturen	s			-22.150					-886	-1.739	-1.706
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Korfbal: grondkabels	s			-8.305					-291	-571	-561
A	Herinrichting Smagtenbocht: Stelpost besparing onderhoud / energie e.d.	s								75.000	75.000	75.000
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Schietvereniging: masten	s					-5.771					-159
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Schietvereniging: bijdrage SPUK	s					5.401					200
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Schietvereniging: armaturen	s					-23.082					-923
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verlichting Schietvereniging: grondkabels	s					-8.656					-303
A	Herinrichting Smagtenbocht: Constructiemast KAR	s				-20.933					-733	-1.440
A	Herinrichting Smagtenbocht: Constructiemast KAR bijdrage SPUK	s				3.014					106	207
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verwijderen bestaand groen	i		-18.150					-18.150			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verwijderen bestaande bomen	i		-10.890					-10.890			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Verwijderen bestaande verharding	i		-6.050					-6.050			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Opruimen 3 stuks Voetbal - Natuurgras voetbalveld - 100x64 m	i		-87.120					-87.120			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Opruimen 2 stuks Padel - kunstgras padelbaan - 20x10 m	i		-43.560					-43.560			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Sanering rondom kunstgras voetbalvelden Bladella	i		-77.440					-77.440			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Overige onvoorziene opruimwerkzaamheden	i		-30.250					-30.250			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Eenmalige kosten - Inrichten werktein	i		-12.100					-12.100			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Eenmalige kosten - Opruimen werktein	i		-12.100					-12.100			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Eenmalige kosten - Onderzoeken	i		-30.250					-30.250			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Overige kosten (staartkosten, onvoorziën, werktein)	i		-200.794					-200.794			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Overige kosten (staartkosten, onvoorziën, werktein)	s		-825.402		-241.545	-34.824		-35.274	-69.174	-74.442	-80.490
A	Herinrichting Smagtenbocht: Bijdrage SPUK (maximaal 17,5% en pro rato 80%)	i		74.019					74.019			
A	Herinrichting Smagtenbocht: Bijdrage SPUK (maximaal 17,5% en pro rato 80%)	s		312.961		91.585	13.204		13.374	26.229	28.227	30.518
A	Herinrichting Smagtenbocht: 2 stuks Voetbal - Natuurgras voetbalveld - 100x64 m (W&T veld)	s				-394.460					-10.848	-21.399
A	Herinrichting Smagtenbocht: 4 stuks Volleybal - Beach volleybalveld - 16x8 m	s		-89.540					-2.462	-4.858	-4.790	-4.723
A	Herinrichting Smagtenbocht: Schietbaan - Natuurgras schietbaan	s					-56.870					-1.564
A	Herinrichting Smagtenbocht: Voetbal - Natuurgras voetbalveld - 105x68 (Wedstrijdeld)	s		-78.650					-2.163	-4.267	-4.208	-4.149

		Investerings					Budgettaire lasten				
Omschrijving	i/s	2024-i	2025-i	2026-i	2027-i	2028-i	2024	2025	2026	2027	2028
A Herinrichting Smagtenbocht: Handbal - Asfalt handbalveld - 40x20 m (W&T veld)	s		-72.600					-1.997	-3.939	-3.884	-3.830
A Herinrichting Smagtenbocht: 2 stuks Korfbal - Kunstgras korfbalveld - 40x20 m	s		-197.230					-12.820	-25.048	-24.457	-23.865
A Herinrichting Smagtenbocht: 2 stuks Padel - kunstgras padelbaan - 20x10 m	s		-210.540					-13.685	-26.739	-26.107	-25.475
A Herinrichting Smagtenbocht: Boven- en ondergrondse infrastructuur (3000 m2)	s		-399.300					-13.976	-27.472	-26.993	-26.514
A Herinrichting Smagtenbocht: Groen (12000 m2)	s		-290.400					-10.164	-19.980	-19.631	-19.283
A Herinrichting Smagtenbocht: Zandpalen	s		-9.680					-339	-666	-654	-643
A Fusie korfbal Hapert en Hoogeloon: bijdrage korfbalvereniging	s							15.112	15.112	15.112	15.112
A Herontwikkeling sportpark Casteren: bijdrage w Casteren	s							21.760	21.760	21.760	21.760
B Gemeenschapshuis aan de Markt: huur en servicekosten bibliotheek	s							75.785	75.785	75.785	75.785
B Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad, zwembijver en loopparcours	s		-7.500.000	-10.000.000				-324.468	-757.092	-757.092	-757.092
B Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: exploitatie subsidie	s								-225.000	-225.000	-225.000
B Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: installaties	s			-500.000					-17.500	-34.400	-33.800
B Multifunctionele accommodatie met binnenzwembad: kostendekkende huur	s								774.592	791.492	790.892
Som Sport, cultuur en recreatie			-10.419.286	-11.325.609	-1.224.342	-1.791.794		-770.739	-273.946	-344.319	-437.563
Veiligheid											
A Renovatie dak brandweerkazerne Bladel	s				-32.000					-1.120	-2.202
A Formatieuitbreiding toezichthouder	s							-75.536	-75.536	-75.536	-75.536
Som Veiligheid					-32.000			-75.536	-75.536	-76.656	-77.738
Verkeer en vervoer											
A Herinrichting Varkensmarkt	s				-420.000					-10.500	-20.748
A Uitvoering verkeersvisie 2025	s		-1.430.000					-35.750	-70.642	-69.784	-68.926
A Uitvoering verkeersvisie 2026	s			-1.430.000					-35.750	-70.642	-69.784
A Uitvoering verkeersvisie 2027	s				-1.430.000					-35.750	-70.642
A Uitvoering verkeersvisie 2028	s					-1.430.000					-35.750
A Verbetering / gepland groot onderhoud wegen 2025	s		-1.656.392					-41.410	-81.826	-80.832	-79.838
A Verbetering / gepland groot onderhoud wegen 2026	s			-1.739.211					-43.480	-85.917	-84.873
A Verbetering / gepland groot onderhoud wegen 2027	s				-1.826.172					-45.654	-90.213
A Verbetering / gepland groot onderhoud wegen 2028	s					-1.917.480					-47.937
A Verbreden bestaande recreatieve fietspaden Cartierheide (semi-verharding)	s		-750.000					-26.250	-51.600	-50.700	-49.800
A Vervanging openbare verlichting 2025: armaturen	s		-58.133					-2.325	-4.563	-4.476	-4.389
A Vervanging openbare verlichting 2025: masten	s		-62.593					-1.721	-3.396	-3.349	-3.302
A Vervanging openbare verlichting 2026: armaturen	s			-58.133					-2.325	-4.563	-4.476
A Vervanging openbare verlichting 2026: masten	s			-62.593					-1.721	-3.396	-3.349
A Vervanging openbare verlichting 2027: armaturen	s				-58.133					-2.325	-4.563
A Vervanging openbare verlichting 2027: masten	s				-62.593					-1.721	-3.396
A Vervanging openbare verlichting 2028: armaturen	s					-58.133					-2.325
A Vervanging openbare verlichting 2028: masten	s					-62.593					-1.721
A Voorbereiding herinrichting Sniederslaan	s		-25.000					-2.875	-5.600	-5.450	-5.300
B Aanleg tunnel nabij Europalaan: bijdrage aan provincie	s					-2.295.000					-110.925
B Infrastructuure projecten Egyptische Poort	s										

		Investerings					Budgettaire lasten				
Omschrijving	i/s	2024-i	2025-i	2026-i	2027-i	2028-i	2024	2025	2026	2027	2028
B Regionale bereikbaarheid Brainport	i						-171.570	-381.570	-345.655	-345.655	-106.924
B Uitvoering herinrichting N284	s		-86.000	-150.000	-1.150.000	-1.150.000		-4.157	-15.391	-77.752	-186.147
B Fietspad Broekenseind	s		-750.000					-18.750	-37.050	-36.600	-36.150
B Fietspad Dominépad	s		-1.300.000					-32.500	-64.220	-63.440	-62.660
Som Verkeer en vervoer			-6.118.118	-3.439.937	-4.946.898	-6.913.206	-171.570	-547.308	-763.219	-998.506	-1.154.138
Volksgezondheid en milieu											
A Rioolrechten: uitvoering GRP 2025-2028	s							55.455	164.992	273.154	379.942
A Uitvoering GRP 2025: klimaatmaatregelen	s		-532.000					-13.300	-26.281	-25.962	-25.642
A Uitvoering GRP 2025: vervanging gemalen	s		-79.650					-3.186	-6.253	-6.133	-6.014
A Uitvoering GRP 2025: vervanging riolering	s		-1.558.760					-38.969	-77.003	-76.067	-75.132
A Uitvoering GRP 2026: klimaatmaatregelen	s			-532.000					-13.300	-26.281	-25.962
A Uitvoering GRP 2026: vervanging gemalen	s			-79.650					-3.186	-6.253	-6.133
A Uitvoering GRP 2026: vervanging riolering	s			-1.558.760					-38.969	-77.003	-76.067
A Uitvoering GRP 2027: klimaatmaatregelen	s				-532.000					-13.300	-26.281
A Uitvoering GRP 2027: vervanging gemalen	s				-79.650					-3.186	-6.253
A Uitvoering GRP 2027: vervanging riolering	s				-1.558.760					-38.969	-77.003
A Uitvoering GRP 2028: klimaatmaatregelen	s					-532.000					-13.300
A Uitvoering GRP 2028: vervanging gemalen	s					-79.650					-3.186
A Uitvoering GRP 2028: vervanging riolering	s					-1.558.760					-38.969
Som Volksgezondheid en milieu			-2.170.410	-2.170.410	-2.170.410	-2.170.410					
Eindtotaal			-21.572.814	-16.935.956	-8.373.650	-10.574.610		-459.434	-194.821	-528.445	-894.451

3. Prognose algemene reserve

prognose verloop omvang algemene reserve	2024	2025	2026	2027	2028
geraamde stand algemene reserve begin jaar	14.255.000	21.924.000	20.887.000	19.935.000	19.115.000
vermeerderingen:					
afsluitingen grondexploitaties obv voorzichtige variant		67.000	8.000		195.000
vrijval dekkingsreserve aandeel landbouwgrond					
opbrengsten achterblijvende locaties tbv Het Palet		286.000			
opbrengst verkoop med.centrum		251.000			
opbrengst verkoop Kloostertuin					
opbrengsten achterblijvende locaties tbv Den Herd			891.000		
opbrengsten achterblijvende locaties tbv Praktijkschool			370.000		
opbrengsten achterblijvende locaties tbv Den Tref		663.000			
voordelig resultaat 2021 KBP					
uitvoering Tozo 2021					
exploitatiesaldo en budgetoverhevelingen	6.415.000				
verminderingen:					
toevoeging dekkingsreserve kapitaaluitgaven tunnel Europalaan					-2.295.000
toevoeging reserve kapitaallasten gemeenschaphuis aan de Markt					
bestemming reserve kapitaaluitgaven Den Herd					
toevoeging algemene reserve grondexploitatie (resultaatbestemming)					
aanvulling dekkingsreserve tbv oude Kloostertuin / med.centrum		-251.000			
aanvulling dekkingsreserve tbv Het Palet		-944.000			
aanvulling dekkingsreserve tbv Den Herd naar de Markt			-941.000		
aanvulling dekkingsreserve tbv praktijkschool Den Herd naar de Markt			-670.000		
aanvulling dekkingsreserve tbv Den Tref		-1.000.000			
uitvoeringsprogramma duurzaamheid particulieren	-350.000	-350.000			
uitvoeringsprogramma duurzaamheid particulieren: budgetoverheveling					
aanvulling algemene reserve grondexploitatie	-743.000				
resultaatbestemming aanvulling voorziening Hart van Hapert	-167.000				
budgetoverhevelingen	-708.000				
eenmalige kosten / sloopkosten herinr.De Smagtenboch		-455.000			
sloopkosten gemeenschapshuis aan de Markt					
dekking kortetermijnmaatregelenpakket Randweg A2 Eindhoven	-210.000				
dekking regionale bereikbaarheid Brainport	-172.000	-382.000	-346.000	-346.000	-107.000
saldo begroting 2024 na 6e begrotingswijziging	2.057.000	-26.000	-740.000	-913.000	-1.025.000
mutaties meicirculaire 2024	804.000	500.000	576.000	534.000	502.000
mutaties begroting 2025	363.000	-28.000	-14.000	-39.000	1.000
mutaties MIP	379.000	632.000	-87.000	-57.000	-180.000
geraamde stand algemene reserve eind	21.923.000	20.887.000	19.934.000	19.114.000	16.206.000

4. Subsidiejaarprogramma welzijn 2025

Hieronder wordt het subsidiejaarprogramma welzijn 2025 weergegeven. De financiële consequenties worden aanvullend verwerkt in de 1e begrotingswijziging 2025:

Omschrijving FCL	Gesubsidieerde instelling bedragen x € 1,-)	Jaarprogramma 2025 (concept)	Raming begroting 2025	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027	Mutaties 2028
Bestuursapparaat	Welzijnsubsidie Dorpsblad Caskra	1.200	1.091	-109	-109	-109	-109
	Welzijnsubsidie 't Hoogeloontje	2.400	2.380	-20	-20	-20	-20
	Welzijnsubsidie Hapert Online	1.200	0	-1.200	-1.200	-1.200	-1.200
	Welzijnsubsidie Van Aalsten tot Goor	0	0	0	0	0	0
		4.800	3.471	-1.329	-1.329	-1.329	-1.329
Gemeensch. lasten/baten onderwijs	Muzikale basisvorming in onderwijs	0	0	0	0	0	0
	Subsidie Digitaalhuis / bijdrage laag-geletterdheid	21.330	21.330	0	0	0	0
		21.330	21.330	0	0	0	0
Openbare Bibliotheken	Welzijnsubsidie Bibliotheek De Kempen	569.770	548.380	-21.390	-21.390	-21.390	-21.390
		569.770	548.380	-21.390	-21.390	-21.390	-21.390
Vorming- en ontwikkelingswerk	Individuele subsidies muziek/cultuur	74.000	70.000	-4.000	-4.000	-4.000	-4.000
	Welzijnsubsidie Voedselbank	2.000	2.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stichting Leergeld	53.000	53.000	0	0	0	0
	Welzijnssubsidie project Muziek in de klas	23.000	0	-23.000	-75.000	-75.000	-75.000
		152.000	125.000	-27.000	-79.000	-79.000	-79.000
Overige aangelegenheden sport	Welzijnsubsidie Voetbal Bladella	24.734	24.901	167	167	167	167
	Welzijnsubsidie Voetbal Casteren	5.560	5.861	301	301	301	301
	Welzijnsubsidie Voetbal Hapert	13.188	13.690	502	502	502	502
	Welzijnsubsidie Voetbal Netersel	6.984	6.728	-256	-256	-256	-256
	Welzijnsubsidie Voetbal Hoogeloon	8.042	8.139	97	97	97	97
	Welzijnsubsidie Korfbalvereniging Bladella	4.370	4.222	-148	-148	-148	-148
	Welzijnsubsidie Korfbalvereniging KVC	6.696	6.470	-226	-226	-226	-226
	Welzijnsubsidie Tennis Hellekens Hapert	4.261	4.158	-103	-103	-103	-103
	Welzijnsubsidie VLTB	3.207	3.838	631	631	631	631
	Welzijnsubsidie Handbal Saturnus	3.623	3.374	-249	-249	-249	-249
	Welzijnsubsidie Ponyclub St. Martinus Hapert	1.624	1.434	-190	-190	-190	-190
	Welzijnsubsidie Gym-en turn Avanti	4.307	3.816	-491	-491	-491	-491
	Welzijnsubsidie Volleybal Bladel	3.450	2.988	-462	-462	-462	-462
	Welzijnsubsidie Zwemvereniging Platella	20.620	19.132	-1.488	-1.488	-1.488	-1.488
	Welzijnsubsidie Badminton Bladel-H'loon	0	792	792	792	792	792
	Welzijnsubsidie Basketbal Bladel	3.128	2.310	-818	-818	-818	-818
	Welzijnsubsidie Judo Bladel	0	0	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Het Snelle Wiel	2.226	2.262	36	36	36	36
	Welzijnsubsidie Hockeyclub Eersel	1.715	1.649	-66	-66	-66	-66
	Welzijnsubsidie Show- en Dansgroep Quality	3.271	3.333	62	62	62	62

Omschrijving FCL	Gesubsidieerde instelling	Jaarprogramma	Raming	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	bedragen x € 1,-)	2025 (concept)	begroting 2025	2025	2026	2027	2028
	Welzijnsubsidie St. Kempen Run	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie St. Wielerevenementen Het Snelle Wiel	4.500	4.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stichting Kempen in Beweging	1.000	1.000	0	0	0	0
		127.006	125.097	-1.909	-1.909	-1.909	-1.909
Kunst	Welzijnsubsidie Harmonie L'Union	22.174	15.997	-6.177	-6.177	-6.177	-6.177
	Welzijnsubsidie PUUR Poporkest	6.990	6.679	-311	-311	-311	-311
	Welzijnsubsidie Muziekvereniging Kunst Adelt	22.870	21.817	-1.053	-1.053	-1.053	-1.053
	Welzijnsubsidie Fanfare Wilhelmina	20.501	20.149	-352	-352	-352	-352
	Welzijnsubsidie Muziekvereniging St.Willibrordus	12.256	13.877	1.621	1.621	1.621	1.621
	Welzijnsubsidie Show- en drumfanfare St. Joris	13.088	13.934	846	846	846	846
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging Pardoos	1.500	1.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelver. St Pancratius	1.500	1.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging De Eenakter	1.000	1.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Toneelvereniging Casteren	1.000	1.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Streekomroep De Kempen	13.840	13.840	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Blaalse School	1.500	1.500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Stimuleringsregeling cultuurinnovatie	4.000	4.000	0	0	0	0
		122.219	116.793	-5.426	-5.426	-5.426	-5.426
Oudheidkunde/musea	Welzijnsubsidie Heemkunde Pladella villa	11.000	10.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
		11.000	10.000	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Volksfeesten	Welzijnsubsidie Oranjecomité Hoogeloon	672	659	-13	-13	-13	-13
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Bladel	0	0	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Koningsdag 2024	0	0	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Dodenherdenking Bladel	650	650	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Sinterklaasintocht Bladel	1.403	1.341	-62	-62	-62	-62
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Netersel	545	531	-14	-14	-14	-14
	Welzijnsubsidie Sinterklaascomité Netersel	493	476	-17	-17	-17	-17
	Welzijnsubsidie Oranjeviering Hapert	0	0	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Oranjecomité Casteren	542	532	-10	-10	-10	-10
	Welzijnsubsidie St Nicolaascomité Hapert	964	896	-68	-68	-68	-68
	Welzijnsubsidie Sint Nicolaascomité Hoogeloon	594	587	-7	-7	-7	-7
	Welzijnsubsidie Sint Nicolaascomité Casteren	479	460	-19	-19	-19	-19
	Welzijnsubsidie Comité 4-5 mei Hoogeloon	650	650	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kempenoptocht	500	500	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie carnavalswagenbouwers (jeugd)	9.000	9.000	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Bladel	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Casteren	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Hapert	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Hoogeloon	277	277	0	0	0	0
	Welzijnsubsidie Kerststal Netersel	277	277	0	0	0	0
		17.877	17.667	-210	-210	-210	-210
Speelvoorzieningen	Welzijnsubsidie Speeltuin Hofstad	3.000	3.000	0	0	0	0
		3.000	3.000	0	0	0	0

Omschrijving FCL	Gesubsidieerde instelling	Jaarprogramma	Raming	Mutaties	Mutaties	Mutaties	Mutaties
	bedragen x € 1,-)	2025 (concept)	begroting 2025	2025	2026	2027	2028
Algemeen maatschappelijk werk	Welzijns subsidie Slachtofferhulp	8.130	7.728	-402	-402	-402	-402
	Welzijns subsidie Lumens Groep (AMW)	115.206	141.351	26.145	26.145	26.145	26.145
		123.336	149.079	25.743	25.743	25.743	25.743
Ouderenbeleid	Welzijns subsidie Stichting Cluster Senioren Bladel	2.800	1.800	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
	Welzijns subsidie Wel! Cordaad	142.788	138.160	-4.628	-4.628	-4.628	-4.628
	Welzijns subsidie NAH Zelfhulpgroep	800	800	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Seniorenvereniging Bladel (inclusief Zomerschool)	19.335	20.344	1.009	1.009	1.009	1.009
	Welzijns subsidie KBO Casteren	0	4.286	4.286	4.286	4.286	4.286
	Welzijns subsidie KBO Hapert	15.124	15.136	12	12	12	12
	Welzijns subsidie Seniorenvereniging Hoogeloon	15.660	7.772	-7.888	-7.888	-7.888	-7.888
	Welzijns subsidie KBO Netersel	0	4.041	4.041	4.041	4.041	4.041
	Welzijns subsidie Casters Vervoer	10.000	0	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
	Welzijns subsidie Blaalse Pot	860	860	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Zorginformatiepunt Casteren	1.100	1.100	0	0	0	0
	Welzijns subsidie De Goei Kamer	1.400	1.200	-200	-200	-200	-200
	Welzijns subsidie Buurthulp Netersel	1.850	1.850	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Steunpunt Den Bogerd Hoogeloon	27.500	24.540	-2.960	-2.960	-2.960	-2.960
	Welzijns subsidie Steunpunt De Kloostertuin Hapert	60.000	24.880	-35.120	-35.120	-35.120	-35.120
	Welzijns subsidie Stichting Dienstencentrum Bladel	17.500	17.500	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Biljartruimte D'n Opstoot	11.500	11.500	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Alzheimer Nederland Zuidoost-Brabant	1.050	875	-175	-175	-175	-175
	Welzijns subsidie Seniorenvereniging Bladel	0	0	0	0	0	0
		329.267	276.644	-52.623	-52.623	-52.623	-52.623
Mantelzorgondersteuning	Welzijns subsidie MEE ZO Brabant informele zorg	0	0	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Mantelzorg/respijt Steunpunt D'Ouwe Pastorie Hapert	1.300	1.300	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Autisme Informatiecentrum de Kempen	1.400	1.200	-200	-200	-200	-200
	Welzijns subsidie GGzE mantelzorgondersteuning	18.021	17.542	-479	-479	-479	-479
	Welzijns subsidie Stichting Eigenwijzer	13.913	0	-13.913	-13.913	-13.913	-13.913
		34.634	20.042	-14.592	-14.592	-14.592	-14.592
Eerstelijnsloket: Wmo	Welzijns subsidie MEE ZO Brabant Clientondersteuning	170.894	162.756	-8.138	-8.138	-8.138	-8.138
		170.894	162.756	-8.138	-8.138	-8.138	-8.138
Overig Gehandicaptenbeleid	Welzijns subsidie Zwemvereniging De Dobbers	0	750	750	750	750	750
	Welzijns subsidie Platform Gehandicapten Bladel	1.280	1.280	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Reumapatiëntenver. De Kempen	0	2.587	2.587	2.587	2.587	2.587
	Welzijns subsidie Het Kompas	6.093	6.093	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Zorgboerderij De Hooiberg	0	54.623	54.623	54.623	54.623	54.623
	Welzijns subsidie De Hoeksteen	7.000	6.700	-300	-300	-300	-300
	Welzijns subsidie Nationale Ziekendag	300	300	0	0	0	0
		14.673	72.333	57.660	57.660	57.660	57.660
Vluchtelingenwerk Bladel	Welzijns subsidie Vluchtelingenwerkgroep Bladel	20.000	20.000	0	0	0	0
		20.000	20.000	0	0	0	0

Omschrijving FCL	Gesubsidieerde instelling bedragen x € 1,-)	Jaarprogramma 2025 (concept)	Raming begroting 2025	Mutaties 2025	Mutaties 2026	Mutaties 2027	Mutaties 2028
Gemeenschapshuis Den Herd	Welzijns subsidie Den Herd (incl. bijdrage theaterprogramma)	274.737	235.411	-39.326	-39.326	-39.326	-39.326
		274.737	235.411	-39.326	-39.326	-39.326	-39.326
MFA Hapert	Welzijns subsidie MFA Hapert	278.101	264.779	-13.322	-13.322	-13.322	-13.322
		278.101	264.779	-13.322	-13.322	-13.322	-13.322
Gemeenschapshuis Den Aonloop	Welzijns subsidie D'n Anloôp	92.558	90.744	-1.814	-1.814	-1.814	-1.814
		92.558	90.744	-1.814	-1.814	-1.814	-1.814
Gemeenschapshuis Den Aord	Welzijns subsidie D'n Aord	102.340	100.333	-2.007	-2.007	-2.007	-2.007
		102.340	100.333	-2.007	-2.007	-2.007	-2.007
Gemeenschapshuis De Poel	Welzijns subsidie De Poel	57.490	56.362	-1.128	-1.128	-1.128	-1.128
		57.490	56.362	-1.128	-1.128	-1.128	-1.128
Jeugd- en jongerenwerk	Welzijns subsidie Kindervakantiewerk Hoogeloon	2.270	2.048	-222	-222	-222	-222
	Welzijns subsidie Kindervakantiewerk Casteren	1.845	1.366	-479	-479	-479	-479
	Welzijns subsidie Oewakadoe Hapert	3.305	2.519	-786	-786	-786	-786
	Welzijns subsidie Mezzeveulespeule Bladel	4.442	3.974	-468	-468	-468	-468
	Welzijns subsidie Kindervakantiewerk Netersel	1.910	1.257	-653	-653	-653	-653
	Welzijns subsidie Stichting Jong Nederland Hapert	3.500	2.984	-516	-516	-516	-516
	Welzijns subsidie Scouting Willibrordus	15.313	14.795	-518	-518	-518	-518
	Welzijns subsidie Scouting Jubam Duizel	1.341	1.296	-45	-45	-45	-45
	Welzijns subsidie St. Brood en Spelen	3.500	3.500	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Ijsbaantjes	1.250	1.250	0	0	0	0
	Welzijns subsidie @7 jongerenruimte Hapert	0	0	0	0	0	0
		38.676	34.989	-3.687	-3.687	-3.687	-3.687
Basisgezondheidszorg (algemeen)	Welzijns subsidie EHBO Bladel	400	400	0	0	0	0
	Welzijns subsidie EHBO Hapert	400	400	0	0	0	0
	Welzijns subsidie EHBO Hoogeloon/Casteren	1.000	1.000	0	0	0	0
	Welzijns subsidie AED Werkgroep	33.000	20.300	-12.700	-12.700	-12.700	-12.700
	Welzijns subsidie Novadic-Kentron	16.838	15.923	-915	-915	-915	-915
	Welzijns subsidie Stichting Veteranen Brabant Zuid Oost	350	350	0	0	0	0
	Welzijns subsidie Veteranen Stichting de Kempen	1.280	1.280	0	0	0	0
		53.268	39.653	-13.615	-13.615	-13.615	-13.615
Totaal mutaties subsidieplafond welzijns subsidies 2025 - 2028		2.618.976	2.493.863	-125.113	-177.113	-177.113	-177.113
		=====	=====	=====	=====	=====	=====

5. Woningbouwprogramma

In de Woonvisie Gemeente Bladel 2016, actualisatie 2018 is onder Beslispunt 14b. opgenomen dat het college bevoegd is om binnen de in de Woonvisie Gemeente Bladel 2016 gestelde ambities en beslispunten flexibel om te gaan met het Woningbouwprogramma (WBP). In de begroting en perspectiefnota wordt een (indicatief) WBP opgenomen. In de jaarrekening wordt vervolgens verantwoording afgelegd in de vorm van een overzicht van de gerealiseerde woningbouw.

Onderstaand vermelden we het Woningbouwprogramma zoals dat door middel van de Matrix is ingestuurd aan de Provincie Noord-Brabant met als peildatum 1 januari 2024. In het Woningbouwprogramma is de (verwachte totale) capaciteit van de nu bekende plannen opgenomen. Het is mogelijk dat deze capaciteit bij de definitieve vaststelling nog wijzigt en of dat een woning of woningen pas na 2029 worden gerealiseerd. Daarnaast is opgenomen of de plannen vallen onder de harde of zachte plancapaciteit en welk aandeel van de plannen uit sociale huur- of koopwoningen bestaat.

Het programma past binnen de (sub) regionale afspraken en binnen het Regionaal Woningbouwprogramma.

Kern	Woningen	Plan capaciteit	Waarvan sociale woningen
BLADEL			
Kempenland deel A en F	99	Hard	59
Biezen II, fase 2	134	Zacht	52
Plan Beemd	4	Zacht	
Plan Beemd (werf)	6	Hard	6
Egyptische Poort	50	Zacht	20
Markthof	75	Zacht	15
Posthof (sloop)	-13	Zacht	
Markt 22	9	Hard	
ABN/AMRO sloop	-4	Zacht	
Achterblijvende locatie d'n Herd	30	Zacht	19
Bladel West	77	Zacht	31
Bossingel 4	3	Hard	
Christinelaan 10-12	2	Hard	
Franse Hoef	2	Hard	
Het Look 10	2	Hard	
Lange Trekken	87	Hard	47
Van Dissellaan 24	2	Zacht	
Pius X straat 1	23	Hard	23
Vogelwikke	6	Hard	
St. Petruschool - Burg. Goossensstraat	30	Zacht	19
Sniederslaan 13	13	Zacht	5
Wenshuys	8	Hard	

Markt 28	4	Hard	2	
Nassauplein 32	6	Zacht		
Hofstad - Schepenstraat	25	Zacht	10	
Heeleind-Den Dries	17	Zacht		
Marktstraat 14 (SchipVast)	18	Zacht	7	
Sniederslaan 70-70a (Chinees) Schip-Vast	10	Zacht	10	
Oude gemeentewerf	20	Zacht	20	
Sportparkstraat 5-7	2	Zacht		
Sniederslaan 162	4	Zacht		
Leemskuilen 4a	27	Zacht	8	
Particulieren (hard)	16	Hard		
Particulieren (zacht)	2	Zacht		
Totaal Bladel	796	Hard	267	353
		Zacht	529	44%
HAPERT				
De Wijer/De Kuil	4	Hard		
De Wijer 23	1	Hard		
KBP	2	Hard		
Plan Centrum (Den Tref	30	Zacht	12	
Plan Centrum (nabij MFA)	32	Zacht	13	
Plan Centrum (Kerkstraat 18-24)	16	Hard	5	
Uitbreiding Dennenoord	123	Zacht	60	
Het Kaar (achter Ganzenstraat)	1	Hard		
Hoek Ganzestraat/Het Kaar	4	Hard		
Hollandsch Erf (RvR)	12	Hard		
Kerkstraat 76-78	8	Hard	7	
Bernhardstraat 2	6	Hard		
POC - Stokkekkers	125	Zacht	50	
De Stuw	25	Zacht	10	
Nieuwstraat 47	4	Zacht	2	
Particulieren	12	Hard		
Totaal Hapert	405	Hard	66	159
		Zacht	339	39%
HOOGELOON				
Akkerstraat	17	Hard		
Heuvelseweg 14	2	Hard		
Heuvel 9 en 9a (RvR)	2	Hard		
Breestraat 23a	36	Zacht	14	
Tussen de Dycken	80	Zacht	32	

Schutsboom	3	Zacht	1	
Particulieren	2	Hard		
Totaal Hoogeloon	142	Hard	23	47
		Zacht	119	33%
CASTEREN				
Kerkeneind/Wagenbroeken	5	Hard		
Den Tip	10	Hard		4
Heistraat (RvR)	2	Hard		
CPO Kerkeneind	6	Zacht		4
Willibrordusstraat	15	Zacht		6
Particulieren	3	Hard		
Totaal Casteren	41	Hard	20	14
		Zacht	21	34%
NETERSEL				
Latestraat II (RvR)	2	Hard		
De Hoeve 18	1	Hard		
F. vd Heijdenstraat 4	1	Zacht		
F.vd Heijdenstraat 11-13	2	Hard		
F.vd Heijdenstraat 14	10	Zacht		4
F.vd Heijdenstraat diverse	18	Zacht		6
Latestraat (Castelijns)	2	Zacht		
Carolus Simplexplein 3	11	Zacht		
CPO Schuttersweg	10	Zacht		
Particulieren	3	Hard		
Totaal Netersel	60	Hard	8	10
		Zacht	52	17%

RECAPITULATIE				
	Totaal	Hard	Sociaal	
Bladel	796	267	353	
Hapert	405	66	159	
Hoogeloon	142	23	47	
Casteren	41	20	14	
Netersel	60	8	10	
Totaal	1.444	384	1.060	583
				40%

6. Afkortingenlijst

AVG	- Algemene verordening gegevensbescherming
AWB	- Algemene wet bestuursrecht
Awbz	- Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AWR	- Algemene wet inzake rijksbelastingen
B&W	- Burgemeester en wethouders
BBV	- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	- Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BIE	- Bouwgrond in exploitatie
Bizob	- Bureau Inkoop en Aanbestedingen Zuidoost-Brabant
BLV	- Boulevard
BNG	- Bank Nederlandse Gemeenten
BOV-Kempen	- Best, Veldhoven en de Kempengemeenten
BT	- Bladel Transparant
BTW	- Belasting Toegevoegde Waarde
BV	- Besloten vennootschap
BZK	- Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAO	- Collectieve Arbeids Overeenkomst
CC	- Cultureel centrum
CDA	- Christen Democratisch Appèl
CJG+	- Centrum Jeugd en Gezin plus
CO2	- Koolstofdioxide
COELO	- Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CPO	- Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
DB	- Dagelijks bestuur
DPRA	- Deltaplan Ruimtelijke adaptatie
DV & BV	- Dienstverlening & Bedrijfsvoering
EMU	- Economische en Monetaire Unie
ENSIA	- Eenduidige Normatiek Single Information Audit
EPA-U	- Energielabel utiliteit
EU	- Europese Unie
FIDO	- Financiering Decentrale Overheden
Fte	- Fulltime equivalent
GGD	- Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGO	- Gepland groot onderhoud
GOB	- Groen Ontwikkelfonds Brabant
GR	- Gemeenschappelijke Regeling

GRP	- Gemeentelijk Rioleringsplan
GRSK	- Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten
GTK	- Gemeentelijk Toezichtkader
GVVP	- Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
Ha	- hectare
HAS	- Hogere Agrarische School
HR	- Human Resource
ICT	- Informatie- en communicatietechnologie
IFLO	- Inspectie Financiën Lokale Overheden
Ioaw	- Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers
Ioaz	- Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Zelfstandigen
IPB	- Informatie- en Procesbeheer
IPO	- Interprovinciaal Overleg
ISMS	- Information Security Management System
KBP	- Kempisch Bedrijvenpark
KCC	- Klant Contact Centrum
kg	- kilogram
KNVB	- Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
KOP	- Kempisch Ondernemers Platform
LED	- Light Emitting Diode
LKS	- Loonkostensubsidie
LOT	- Lokale Ondersteuningsteams
LUWA-toren	- Luchtwachtoren
MD	- Maatschappelijke dienstverlening
MFA	- Multifunctionele Accommodatie
MJOP	- Meerjarenonderhoudsplan
MRE	- Metropoolregio Eindhoven
MVA	- Materiële vaste activa
NAI	- Nederlands Arbitrage Instituut
NB	- Nota Bene
Nnb	- Nog niet bekend
NNB	- Natuurnetwerk Brabant
NPO	- Nationaal Programma Onderwijs
OAB	- Onderwijs Achterstanden Beleid
OBGB	- Ondernemersvereniging Bedrijventerreinen Gemeente Bladel
ODZOB	- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
OV	- Openbaar Vervoer

OZB	- Onroerende zaakbelasting
P&C	- Planning & Control
P&O	- Personeel & Organisatie
p.m.	- pro memorie
PAS	- Programma Aanpak Stikstof
PFAS	- Poly- en perfluoralkylstoffen
PGA	- Persoonsgerichte aanpak
PIR	- Polyisocyanuraat
PIR	- polyisocyanuraat
PMD	- plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankkartons
POC	- Percentage of completion methode
PV	- Photo Voltaic
PV	- fotonvoltaïsche cel
RhcE	- Regionaal historisch centrum Eindhoven
RO	- Ruimtelijke ontwikkeling
SK	- Samenwerking Kempengemeenten
SMART	- Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden
SMI	- Sociaal medische indicatie
SNL	- Subsidiestelsel Natuur en Landschap
SO	- Speciaal onderwijs
SPUK	- Specifieke Uitkering
SRE	- Samenwerkingsverband Regio Eindhoven
SSC	- Shared Service Center
SW	- Sociale Werkvoorziening
t.z.t.	- te zijner tijd
Tozo	- Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
TVW	- Transitie Visie Warmte
UA	- Uitgesloten van Aansprakelijkheid
VGRP	- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VHP	- Vrije Hapertse Partij
VHROSV	- Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
VNG	- Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	- Voortgezet Onderwijs
Vpb	- Vennootschapsbelasting
VRBZO	- Veiligheidsregio Brabant Zuidoost
VTE	- Vrijetijdseconomie
VTH	- Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

VvC	- Vereniging voor Contractanten
VVD	- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Vve	- Vereniging van eigenaars
VWS	- Volksgezondheid Welzijn Sport
WEP	- Wet elektronische publicaties
Wm	- Wet milieubeheer
Wmo	- Wet maatschappelijke ondersteuning
Woo	- Wet open overheid
WOZ	- Wet Waardering Onroerende zaken
Wro	- Wet Ruimtelijke ordening
Wsw	- Wet Sociale Werkvoorziening
WSW	- Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Wvggz	- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg
ZLTO	- Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie
ZZP	- Zelfstandige Zonder Personeel